Univerzitet u Beogradu
Matematički fakultet

Milena Vujošević Janičić, Jelena Graovac, Ana Spasić,
Mirko Spasić, Anđelka Zečević, Nina Radojičić

Zbirka programa

Beograd, 2015.

Predgovor

U okviru kursa *Programiranje 2* na Matematičkom fakultetu vežbaju se zadaci koji imaju za cilj da studente nauče rekurzivnom pristupu rešavanju problema, ispravnom radu sa pokazivačima i dinamički alociranom memorijom, osnovnim algoritmima pretraživanja i sortiranja, kao i radu sa dinamičkim strukturama podataka, poput listi i stabala. Zadaci koji se nalaze u ovoj zbirci predstavljaju objedinjen skup zadataka sa vežbi i praktikuma ovog kursa, kao i primere zadataka sa kolokvijuma i ispita. Elektronska verzija zbirke, dostupna je u okviru strane kursa `www.programiranje2.matf.bg.ac.rs`, a tu je dostupan i radni repozitorijum elektronskih verzija rešenja zadataka.

Autori velikog broja zadataka ove zbirke su ujedno i autori same zbirke, ali postoje i zadaci za koje se ne može tačno utvrditi ko je originalni autor jer su zadacima davali svoje doprinose različiti asistenti koji su držali vežbe iz ovog kursa u prethodnih desetak godina, pomenimo tu, pre svega, Milana Bankovića i doc dr Filipa Marića. Zbog toga smatramo da je naš osnovni doprinos što smo objedinili, precizno formulisali i rešili sve najvažnije zadatke koji su potrebni za uspešno savlađivanje koncepata koji se obrađuju u okviru kursa.

Zahvaljujemo se recenzentima na ..., kao i studentima koji su svojim aktivnim učešćem u nastavi pomogli i doprineli u obličavanju ovog materijala.

Autori

Sadržaj

Glava 1

Uvodni zadaci

1.1 Podela koda po datotekama

Zadatak 1.1 Napisati program za rad sa kompleksnim brojevima.

(a) Definisati strukturu `KompleksanBroj` koja predstavlja kompleksan broj i sadrži realan i imaginaran deo kompleksnog broja.

(b) Napisati funkciju `ucitaj_kompleksan_broj` koja učitava kompleksan broj sa standardnog ulaza.

(c) Napisati funkciju `ispisi_kompleksan_broj` koja ispisuje kompleksan broj na standardni izlaz u odgovarajućem fomatu (npr. broj čiji je realan deo `2` a imaginarni `-3` ispisati kao $(2 - 3i)$ na standardni izlaz).

(d) Napisati funkciju `realan_deo` koja računa vrednosti realnog dela broja.

(e) Napisati funkciju `imaginaran_deo` koja računa vrednosti imaginarnog dela broja.

(f) Napisati funkciju `moduo` koja računa moduo kompleksnog broja.

(g) Napisati funkciju `konjugovan` koja računa konjugovano-kompleksni broj svog argumenta.

(h) Napisati funkciju `saberi` koja sabira dva kompleksna broja.

(i) Napisati funkciju `oduzmi` koja oduzima dva kompleksna broja.

(j) Napisati funkciju `mnozi` koja množi dva kompleksna broja.

(k) Napisati funkciju `argument` koja računa argument kompleksnog broja.

Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije tako što redom:

(a) pozivanjem funkcije `ucitaj_kompleksan_broj` omogućava da se kompleksan broj $z1$ unosi sa standardnog ulaza,

(b) ispisuje realni deo, imaginarni deo i moduo kompleksnog broja $z1$,

(c) pozivanjem funkcije `ucitaj_kompleksan_broj` omogućava da se kompleksan broj $z2$ unosi sa standardnog ulaza,

(d) ispisuje konjugovano kompleksan broj i argument broja $z2$,

(e) ispisuje zbir, razliku i proizvod brojeva $z1$ i $z2$.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja:  1 -3
 (1.00 - 3.00 i)
 realan_deo: 1
 imaginaran_deo: -3.000000
 moduo 3.162278
 Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja:  -1 4
 (-1.00 + 4.00 i)
 Njegov konjugovano kompleksan broj: (-1.00 - 4.00 i)
 Argument kompleksnog broja: 1.815775
 (1.00 - 3.00 i) + (-1.00 + 4.00 i) = (1.00 i)
 (1.00 - 3.00 i) - (-1.00 + 4.00 i) = (2.00 - 7.00 i)
 (1.00 - 3.00 i) * (-1.00 + 4.00 i) = (11.00 + 7.00 i)
```

[Rešenje 1.1]

Zadatak 1.2 Uraditi prethodni zadatak tako da su sve napisane funkcije za rad sa kompleksnim brojevima zajedno sa definicijom strukture `KompleksanBroj` izdvojene u posebnu biblioteku. Test program treba da koristi tu biblioteku da za kompleksan broj unet sa standardnog ulaza ispiše polarni oblik unetog broja.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja:  -5 2
 Polarni oblik kompleksnog broja je 5.39 * e^i * 2.76
```

[Rešenje 1.2]

Zadatak 1.3 Napisati malu biblioteku za rad sa polinomima.

(a) Definisati strukturu `Polinom` koja predstavlja polinom (stepena najviše 20). Struktura sadrži stepen i niz koeficijenata. Redosled navođenja koeficijenata u nizu treba da bude takav da na nultoj poziciji u nizu bude koeficijent uz slobodan član, na prvoj koeficijent uz prvi stepen, itd.

(b) Napisati funkciju koja ispisuje polinom na standardni izlaz u što lepšem obliku.

(c) Napisati funkciju koja učitava polinom sa standardnog ulaza.

(d) Napisati funkciju za izračunavanje vrednosti polinoma u datoj tački koristeći Hornerov algoritam.

(e) Napisati funkciju koja sabira dva polinoma.

(f) Napisati funkciju koja množi dva polinoma.

Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije tako što se najpre unosi polinom `p` (stepen polinoma, a zatim i koeficijenti) i ispisuje na standardan izlaz u odgovarajućem obliku. Nakon toga se od korisnika traži da unese tačku u kojoj se računa vrednost tog polinoma a zatim se ispisuje iztačunata vrednost zaokružena na dve decimale. Nakon toga se unosi polinom `q`, a potom se ispisuju zbir i proizvod polinoma `p` i `q`. Na kraju se sa standardnog ulaza unosi broj `n`, a potom se ispisuje `n`-ti izvod polinoma `p`.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite polinom (prvo stepen, pa zatim koeficijente od najveceg stepena do nultog):
 3 1.2 3.5 2.1 4.2
 Unesite tacku u kojoj racunate vrednost polinoma
 5
 Vrednost polinoma u tacki je 252.20
 Unesite polinom (prvo stepen, pa zatim koeficijente od najveceg stepena do nultog):
 2 2.1 0 -3.9
 Zbir polinoma je: 1.20x^3+5.60x^2+2.10x+0.30
 Prozvod polinoma je: 2.52x^5+7.35x^4-0.27x^3-4.83x^2-8.19x-16.38
 Unesite izvod polinoma koji zelite:
 2
 2. izvod prvog polinoma je: 7.20x+7.00
```

[Rešenje 1.3]

Zadatak 1.4 Napraviti biblioteku za rad sa razlomcima.

(a) Definisati strukturu za reprezentovanje razlomaka.

(b) Napisati funkcije za učitavanje i ispis razlomaka.

(c) Napisati funkcije koje vraćaju brojilac i imenilac.

(d) Napisati funkciju koja vraća vrednost razlomka kao `double` vrednost.

(e) Napisati funkciju koja izračunava recipročnu vrednost razlomka.

(f) Napisati funkciju koja skraćuje dati razlomak.

(g) Napisati funkcije koje sabiraju, oduzimaju, množe i dele dva razlomka.

Napisati program koji testira prethodne funkcije tako što se sa standardnog ulaza unose dva razlomka `r1` i `r2` i na standardni izlaz se ispisuju skraćene vrednoste razlomaka koji koji su dobijeni kao zbir, razlika, proizvod i količnik razlomka `r1` i recipročne vrednosti razlomka `r2`.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite imenilac i brojilac prvog razlomka: 1 2
 Unesite imenilac i brojilac drugog razlomka: 3 1
 Zbir je 5/6
 Razlika je 1/6
 Zbir je 5/6
 Kolicnik je 3/2
```

1.2 Algoritmi za rad sa bitovima

Zadatak 1.5 Napisati funkciju `print_bits` koja štampa bitove u binarnom zapisu neoznačenog celog broja x. Napisati program koja testira funkciju `print_bits` za brojeve koji se sa standardnog ulaza zadaju u heksadekasnom formatu.

Test 1

```
Ulaz:
 0x7F
Izlaz:
 00000000000000000000000001111111
```

Test 2

```
Ulaz:
 0x80
Izlaz:
 00000000000000000000000010000000
```

Test 3

```
Ulaz:
 0x00FF00FF
Izlaz:
 00000000111111110000000011111111
```

Test 4

```
Ulaz:
 0xFFFFFFFF
Izlaz:
 11111111111111111111111111111111
```

Test 5

```
ULAZ:
  0xABCDE123
IZLAZ:
  10101011110011011110000100100011
```

[Rešenje 1.5]

Zadatak 1.6
Napisati funkcije `count_bits1` i `count_bits2` koje broje bitove sa vrednošću `1` u binarnom zapisu celog broja x. Prebrojavanje bitova ostvariti na dva načina:

(a) formiranjem odgovarajuće maske i njenim pomeranjem

(b) formiranjem odgovarajuće maske i pomeranjem promenljive x.

Napisati program koji testira tu funkciju za brojeve koji se sa standardnog ulaza zadaju u heksadekasnom formatu.

Test 1

```
ULAZ:
  0x7F
IZLAZ:
  Broj jedinica u zapisu je
  funkcija count_bits1: 7
  funkcija count_bits2: 7
```

Test 2

```
ULAZ:
  0x80
IZLAZ:
  Broj jedinica u zapisu je
  funkcija count_bits1: 1
  funkcija count_bits2: 1
```

Test 3

```
ULAZ:
  0x00FF00FF
IZLAZ:
  Broj jedinica u zapisu je
  funkcija count_bits1: 16
  funkcija count_bits2: 16
```

Test 4

```
ULAZ:
  0xFFFFFFFF
IZLAZ:
  Broj jedinica u zapisu je
  funkcija count_bits1: 32
  funkcija count_bits2: 32
```

Test 5

```
ULAZ:
  0xABCDE123
IZLAZ:
  Broj jedinica u zapisu je
  funkcija count_bits1: 17
  funkcija count_bits2: 17
```

[Rešenje 1.6]

Zadatak 1.7 Napisati funkciju `najveci` koja određuje najveći broj koji se može zapisati istim binarnim ciframa kao dati broj i funkciju `najmanji` koja

određuje najmanji broj koji se može zapisati istim binarnim ciframa kao dati broj.

Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije tako što prikazuje binarnu reprezentaciju brojeva koji se dobijaju nakon poziva funkcije `najveci`, ondosno `najmanji` za brojeve koji se sa standardnog ulaza zadaju u heksadekasnom formatu.

Test 1

```
Ulaz:
  0x7F
Izlaz:
  Najveci:
  11111110000000000000000000000000
  Najmanji:
  00000000000000000000000001111111
```

Test 2

```
Ulaz:
  0x80
Izlaz:
  Najveci:
  10000000000000000000000000000000
  Najmanji:
  00000000000000000000000000000001
```

Test 3

```
Ulaz:
  0x00FF00FF
Izlaz:
  Najveci:
  11111111111111110000000000000000
  Najmanji:
  00000000000000001111111111111111
```

Test 4

```
Ulaz:
  0xFFFFFFFF
Izlaz:
  Najveci:
  11111111111111111111111111111111
  Najmanji:
  11111111111111111111111111111111
```

Test 5

```
Ulaz:
  0xABCDE123
Izlaz:
  Najveci:
  11111111111111111000000000000000
  Najmanji:
  00000000000000001111111111111111
```

[Rešenje 1.7]

Zadatak 1.8 Napisati program za rad sa bitovima.

(a) Napisati funkciju koja određuje broj koji se dobija kada se n bitova datog broja, počevši od pozicije p postave na `0`.

(b) Napisati funkciju koja određuje broj koji se dobija kada se n bitova datog broja, počevši od pozicije p postave na `1`.

(c) Napisati funkciju koja određuje broj koji se dobija od n bitova datog broja, počevši od pozicije p i vraća ih kao bitove najmanje težine rezultata.

(d) Napisati funkciju koja vraća broj koji se dobija upisivanjem poslednjih n bitova broja y u broj x, počevši od pozicije p.

(e) Napisati funkciju koja vraća broj koji se dobija invertovanjem n bitova broja x počevši od pozicije p.

(f) Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije.

Program treba da testira prethodno napisane funkcije nad neoznačenim celim brojem koji se unosi sa standardnog ulaza. NAPOMENA: *pozicije se broje počev od pozicije bita najmanje težine, pri čemu je pozicija bita najmanje težine nula.*

Test 1

```
ULAZ:
 235 5 10 127
IZLAZ:
 Broj 235 = 00000000000000000000000011101011
 reset( 235, 5, 10) = 00000000000000000000000000101011
 set( 235, 5, 10) = 00000000000000000000001111101011
 get_bits( 235, 5, 10) = 00000000000000000000000000000011
 y = 127 = 00000000000000000000000001111111
 set_n_bits( 235, 5, 10, 127) = 00000000000000000000011111101011
 invert( 235, 5, 10) = 00000000000000000000011100101011
```

[Rešenje 1.8]

Zadatak 1.9 Rotiranje ulevo podrazumeva pomeranje svih bitova za jednu poziciju ulevo, s tim što se bit sa pozicije najviše težine pomera na poziciju najmanje težine. Analogno, rotiranje udesno podrazumeva pomeranje svih bitova za jednu poziciju udesno, s tim što se bit sa pozicije najmanje težine pomera na poziciju najviše težine.

(a) Napisati funkciju `rotate_left` koja određuje broj koji se dobija rotiranjem `k` puta u levo datog celog broja `x`.

(b) Napisati funkciju `rotate_right` koja određuje broj koji se dobija rotiranjem `k` puta u desno datog celog neoznačenog broja `x`.

(c) Napisati funkciju `rotate_right_signed` koja određuje broj koji se dobija rotiranjem `k` puta u desno datog celog broja `x`.

Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije za broj `x` i broj `k` koji se sa standardnog ulaza unose u heksadekasnom formatu.

Test 1

```
ULAZ:
 B10011A7 5
IZLAZ:
 x = 10110001000000000001000110100111
 rotate_left(2969571751, 5) = 00100000000000100011010011110110
 rotate_right(2969571751, 5) = 00111101100010000000000010001101
 rotate_right_signed(2969571751, 5) = 00111101100010000000000010001101
```

[Rešenje 1.9]

Zadatak 1.10 Napisati funkciju `mirror` koja određuje ceo broj čiji je binarni zapis slika u ogledalu binarnog zapisa argumenta funkcije. Napisati i program koji testira datu funkciju za brojeve koji se sa standardnog ulaza zadaju u heksadekasnom formatu, tako što najpre ispisuje binarnu reprezentaciju unetog broja, a potom i binarnu reprezentaciju broja dobijenog nakon poziva funkcije `mirror` za uneti broj.

Test 1

```
Ulaz:
 255
Izlaz:
 00000000000000000000001001010101
 10101010010000000000000000000000
```

[Rešenje 1.10]

Zadatak 1.11 Napisati funkciju `int Broj01(unsigned int n)` koja za dati broj `n` vraća `1` ako u njegovom binarnom zapisu ima više jednica nego nula, a inače vraća `0`. Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
 10
Izlaz:
 0
```

Test 2

```
Ulaz:
 1024
Izlaz:
 0
```

Test 3

```
Ulaz:
 2147777146
Izlaz:
 1
```

Test 4

```
Ulaz:
 1111111115
Izlaz:
 0
```

[Rešenje 1.11]

Zadatak 1.12 Napisati funkciju koja broji koliko se puta kombinacija `11` (dve uzastopne jedinice) pojavljuje u binarnom zapisu celog neoznačenog broja x. Tri uzastopne jedinice se broje dva puta. Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
  11
Izlaz:
  1
```

Test 2

```
Ulaz:
  1024
Izlaz:
  0
```

Test 3

```
Ulaz:
  2147377146
Izlaz:
  22
```

[Rešenje 1.12]

Zadatak 1.13 ++ Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava pozitivan ceo broj, a na standardni izlaz ispisuje vrednost tog broja sa razmenjenim vrednostima bitova na pozicijama i, j. Pozicije i, j se učitavaju kao parametri komandne linije. Smatrati da je krajnji desni bit binarne reprezentacije 0-ti bit. Pri rešavanju nije dozvoljeno koristiti pomoćni niz niti aritmetičke operatore +,-,/,*,%.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out 1 2

Interakcija programa:
  11
  13
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out 1 2

Interakcija programa:
  1024
  1024
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out 12 12

Interakcija programa:
  12345
  12345
```

Zadatak 1.14 Napisati funkciju koja na osnovu neoznačenog broja x formira nisku s koja sadrži heksadekadni zapis broja x, koristeći algoritam za brzo prevođenje binarnog u heksadekadni zapis (svake 4 binarne cifre se zamenjuju jednom odgovarajućom heksadekadnom cifrom). Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
  11
Izlaz:
  0000000B
```

Test 2

```
Ulaz:
  1024
Izlaz:
  00000400
```

Test 3

```
Ulaz:
  12345
Izlaz:
  00003039
```

[Rešenje 1.14]

Zadatak 1.15 ++ Napisati funkciju koja za dva data neoznačena broja x i y invertuje u podatku x one bitove koji se poklapaju sa odgovarajućim bitovima u broju y. Ostali bitovi ostaju nepromenjeni. Napisati program koji tu funkciju testira za brojeve koji se zadaju sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
  123 10
Izlaz:
  4294967285
```

Test 2

```
Ulaz:
  3251 0
Izlaz:
  4294967295
```

Test 3

```
Ulaz:
  12541 1024
Izlaz:
  4294966271
```

Zadatak 1.16 ++ Napisati funkciju koja računa koliko petica bi imao ceo neoznačen broj x u oktalnom zapisu. Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
  123
Izlaz:
  0
```

Test 2

```
Ulaz:
  3245
Izlaz:
  2
```

Test 3

```
Ulaz:
  100328
Izlaz:
  1
```

1.3 Rekurzija

Zadatak 1.17 Napisati rekurzivnu funkciju koja izračunava x^k, za dati ceo broj x i prirodan broj k. Napisati program koji testira napisanu funkciju za vrednosti koje se unose sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
  2 10
Izlaz:
  1024
```

Test 2

```
Ulaz:
  5 3
Izlaz:
  125
```

Test 3

```
Ulaz:
  9 4
Izlaz:
  6561
```

[Rešenje 1.17]

Zadatak 1.18 Koristeći uzajamnu (posrednu) rekurziju napisati naredne dve funkcije:

- fukciju `paran` koja proverava da li je broj cifara nekog broja paran i vraća 1 ako jeste, a 0 inače;
- i fukciju `neparan` koja vraća 1 ukoliko je broj cifara nekog broja neparan, a 0 inače.

Napisati program koji testira napisanu funkciju tako što se za heksadekadnu vrednost koja se unosi sa standardnog ulaza ispisuje da li je paran ili neparan.

Test 1

```
ULAZ:
 11
IZLAZ:
 Uneti broj ima paran broj cifara
```

Test 2

```
ULAZ:
 123
IZLAZ:
 Uneti broj ima neparan broj cifara
```

[Rešenje 1.18]

Zadatak 1.19 Napisati repno-rekurzivnu funkciju koja izračunava faktorijel broja n. Napisati program koji testira napisanu funkciju za proizvoljan broj n ($n \leq 12$) unet sa standardnog ulaza.

Primer 1

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite n (<= 12):  5
 5! = 120
```

[Rešenje 1.19]

Zadatak 1.20 Elementi funkcije F izračunavaju se na osnovu sledećih rekurentnih relacija:

$$F(0) = 0$$

$$F(1) = 1$$

$$F(n) = a * F(n-1) + b * F(n-2)$$

Napisati rekurzivnu funkciju koja računa n-ti element u nizu F ali tako da se problemi manje dimenzije rešavaju samo jedan put. Napisati program koji testira napisane funkcije za poizvoljan broj n ($n \in \mathbb{N}$) unet sa standardnog ulaza.

Primer 1

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite koeficijente   2 3
 Unesite koji clan niza se racuna   5
 F(5) = 61
```

[Rešenje 1.20]

Zadatak 1.21 Napisati rekurzivnu funkciju koja sabira dekadne cifre datog celog broja x. Napisati program koji testira ovu funkciju, za broj koji se unosi sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
123
Izlaz:
6
```

Test 2

```
Ulaz:
23156
Izlaz:
17
```

Test 3

```
Ulaz:
1432
Izlaz:
10
```

Test 4

```
Ulaz:
1
Izlaz:
1
```

Test 5

```
Ulaz:
0
Izlaz:
0
```

[Rešenje 1.21]

Zadatak 1.22 Napisati rekurzivnu funkciju koja sumira elemente niza celih brojeva. Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju n ($0 < n \leq 100$) celobrojnog niza, a zatim i elemente niza. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije nad učitanim nizom.

Test 1

```
Ulaz:
5 1 2 3 4 5
Izlaz:
  Suma elemenata je 15
```

[Rešenje 1.22]

Zadatak 1.23 Napisati rekurzivnu funkciju koja određuje maksimum niza celih brojeva. Napisati program koji testira ovu funkciju za niz koji se unosi sa standardnog ulaza. Niz neće imati više od 256 elemenata, i njegovi elementi se unose sve do kraja ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
3 2 1 4 21
Izlaz:
21
```

Test 2

```
Ulaz:
2 -1 0 -5 -10
Izlaz:
2
```

Test 3

```
Ulaz:
1 11 3 5 8 1
Izlaz:
11
```

Test 4

```
Ulaz:
5
Izlaz:
5
```

[Rešenje 1.23]

Zadatak 1.24 Napisati rekurzivnu funkciju `skalarno` koja izračunava skalarni proizvod dva data vektora. Napisati program koji testira ovu funkciju, za nizove koji se unose sa standardnog ulaza. Nizovi neće imati više od 256 elemenata. Prvo se unosi dimenzija nizova, a zatim i sami njihovi elementi.

Test 1

```
Ulaz:
 3 1 2 3 1 2 3
Izlaz:
 14
```

Test 2

```
Ulaz:
 2 3 5 2 6
Izlaz:
 36
```

Test 3

```
Ulaz:
 0
Izlaz:
 0
```

[Rešenje 1.24]

Zadatak 1.25 Napisati rekurzivnu funkciju `br_pojave` koja računa broj pojavljivanja elementa x u nizu a dužine n. Napisati program koji testira ovu funkciju, za x i niz koji se unose sa standardnog ulaza. Niz neće imati više od 256 elemenata. Prvo se unosi x, a zatim elementi niza sve do kraja ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
 4 1 2 3 4
Izlaz:
 1
```

Test 2

```
Ulaz:
 11 3 2 11 14 11 43 1
Izlaz:
 2
```

Test 3

```
Ulaz:
 1 3 21 5 6
Izlaz:
 0
```

[Rešenje 1.25]

Zadatak 1.26 Napisati rekurzivnu funkciju `tri_uzastopna_clana` kojom se proverava da li su tri zadata broja uzastopni članovi niza. Potom, napisati program koji je testira. Sa standardnog ulaza se unose najpre tri tražena broja,

a zatim elementi niza, sve do kraja ulaza. Pretpostaviti da neće biti uneto više od 256 brojeva.

Test 1

```
Ulaz:
 1 2 3 4 1 2 3 4 5
Izlaz:
 da
```

Test 2

```
Ulaz:
 1 2 3 11 1 2 4 3 6
Izlaz:
 ne
```

[Rešenje 1.26]

Zadatak 1.27 Napisati rekurzivnu funkciju koja vraća broj bitova koji su postavljeni na 1, u binarnoj reprezentaciji njenog celobrojnog argumenta. Napisati program koji testira napisanu funkciju za broj koji se učitava sa standardnog ulaza u heksadekadnom formatu.

Test 1

```
Ulaz:
 0x7F
Izlaz:
 7
```

Test 2

```
Ulaz:
 0x80
Izlaz:
 1
```

Test 3

```
Ulaz:
 0x00FF00FF
Izlaz:
 16
```

Test 4

```
Ulaz:
 0xFFFFFFFF
Izlaz:
 32
```

[Rešenje 1.27]

Zadatak 1.28 Napisati rekurzivnu funkciju koja štampa bitovsku reprezentaciju neoznačenog celog broja, i program koji je testira za vrednost koja se zadaje sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
 10
Izlaz:
 00000000000000000000000000001010
```

Zadatak 1.29 Napisati rekurzivnu funkciju za određivanje najveće cifre u oktalnom zapisu neoznačenog celog broja korišćenjem bitskih operatora. Uputstvo: *binarne cifre grupisati u podgrupe od po tri cifre, počev od bitova najmanje težine.*

Test 1

```
Ulaz:
  5
Izlaz:
  5
```

Test 2

```
Ulaz:
  125
Izlaz:
  7
```

Test 3

```
Ulaz:
  8
Izlaz:
  1
```

[Rešenje 1.29]

Zadatak 1.30 Napisati rekurzivnu funkciju za određivanje (dekadne vrednosti) najveće cifre u heksadekadnom zapisu neoznačenog celog broja korišćenjem bitskih operatora. Uputstvo: *binarne cifre grupisati u podgrupe od po četiri cifre, počev od bitova najmanje težine.*

Test 1

```
Ulaz:
  5
Izlaz:
  5
```

Test 2

```
Ulaz:
  16
Izlaz:
  1
```

Test 3

```
Ulaz:
  18
Izlaz:
  2
```

[Rešenje 1.30]

Zadatak 1.31 Napisati rekurzivnu funkciju `palindrom` koja ispituje da li je data niska palindrom. Napisati program koji testira ovu funkciju. Pretposatviti da niska neće neće imati više od 31 karaktera, i da se unosi sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
  programiranje
Izlaz:
  ne
```

Test 2

```
Ulaz:
  anavolimilovana
Izlaz:
  da
```

Test 3

```
Ulaz:
  a
Izlaz:
  da
```

Test 4

```
Ulaz:
  aba
Izlaz:
  da
```

Test 5

```
Ulaz:
  aa
Izlaz:
  da
```

[Rešenje 1.31]

*** Zadatak 1.32** Napisati rekurzivnu funkciju koja prikazuje sve permutacije skupa $\{1, 2, ..., n\}$. Napisati program koji testira napisanu funkciju za poizvoljan prirodan broj n ($n \leq 50$) unet sa standardnog ulaza.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite duzinu permutacije:  3
 1 2 3
 1 3 2
 2 1 3
 2 3 1
 3 1 2
 3 2 1
```

[Rešenje 1.32]

*** Zadatak 1.33** Paskalov trougao se dobija tako što mu je svako polje (izuzev jedinica po krajevima) zbir jednog polja levo i jednog polja iznad.

```
          1
        1   1
      1   2   1
    1   3   3   1
  1   4   6   4   1
1   5   10  10  5   1
```

(a) Napisati rekurzivnu funkciju koja izračunava vrednost binomnog koeficijenta $\binom{n}{k}$, tj. vrednost polja `(n, k)`, gde je n redni broj hipotenuze, a k redni broj elementa u tom redu (na toj hipotenuzi). Brojanje počinje od nule. Na primer vrednost polja `(4, 2)` je 6.

(b) Napisati rekurzivnu funkciju koja izračunava d_n kao sumu elemenata n-te hipotenuze Paskalovog trougla.

Napisati program koji za unetu veličinu Paskalovog trougla i hipotenuzu najpre iscrtava Paskalov trougao a zatim sumu elemenata hipotenuze.

Test 1

```
Ulaz:
 5 3
Izlaz:
   1
   1 1
   1 2 1
   1 3 3 1
   1 4 6 4 1
   1 5 10 10 5 1

 8
```

[Rešenje 1.33]

Zadatak 1.34 Napisati rekurzivnu funkciju koja prikazuje sve varijacije sa ponavljanjem dužine n skupa $\{a, b\}$, i program koji je testira, za n koje se unosi sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
 3
Izlaz:
  a a a
 a a b
 a b a
 a b b
 b a a
 b a b
 b b a
 b b b
```

Zadatak 1.35 *Hanojske kule*: Data su tri vertikalna štapa, na jednom se nalazi n diskova poluprečnika 1,2,3,... do n, tako da se najveći nalazi na dnu, a najmanji na vrhu. Ostala dva štapa su prazna. Potrebno je premestiti diskove na drugi štap tako da budu u istom redosledu, pri čemu se ni u jednom trenutku ne sme staviti veći disk preko manjeg, a preostali štap se koristi kao pomoćni štap prilikom premeštanja.
Napisati program koji za proizvoljnu vrednost n, koja se unosi sa standardnog ulaza, prikazuje proces premeštanja diskova.

Zadatak 1.36 *Modifikacija Hanojskih kula*: Data su četiri vertikalna štapa, na jednom se nalazi n diskova poluprečnika 1,2,3,... do n, tako da se najveći nalazi na dnu, a najmanji na vrhu. Ostala tri štapa su prazna. Potrebno je premestiti diskove na drugi štap tako da budu u istom redosledu, premestajući jedan po jedan disk, pri čemu se ni u jednom trenutku ne sme staviti veći disk preko manjeg, pri čemu se preostala dva štapa koriste kao pomoćni štapovi prilikom premeštanja.
Napisati program koji za proizvoljnu vrednost n, koja se unosi sa standardnog ulaza, prikazuje proces premeštanja diskova.

1.4 Rešenja

Rešenje 1.1

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>
```

```c
/* Struktura kojom je predstavljan kompleksan broj sadrzi realan i
    imaginaran deo kompleksnog broja */
typedef  struct {
    float real;
    float imag;
} KompleksanBroj;

/* Funkcija ucitava sa standardnog ulaza realan i imaginara deo
    kompleksnog broja i smesta ih u strukturu cija adresa je argument
     funkcije */
void ucitaj_kompleksan_broj(KompleksanBroj* z) {
    printf("Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja: ");
    scanf("%f", &z->real);
    scanf("%f", &z->imag);
}

/* Funkcija ispisuje na standardan izlaz kompleksan broj z koji joj
    se salje kao argument u obliku (x + i y)
   Ovoj funkciji se kompleksan broj prenosi po vrednosti (za ispis
    nije neophodna adresa)
 */
void ispisi_kompleksan_broj(KompleksanBroj z) {
    printf("(");
   if( z.real != 0) {
        printf("%.2f",z.real);
        if(z.imag > 0 )
            printf(" +");

   }
   if(z.imag !=0 )
       printf(" %.2f i ",z.imag);

   if(z.imag ==0 && z.real ==0 )
       printf("0 ");

   printf(")");
}

/* Funkcija vraca vrednosti realnog dela kompleksnog broja */
float realan_deo(KompleksanBroj z) {
    return z.real;
}

/* Funkcija vraca vrednosti imaginarnog dela kompleksnog broja */
float imaginaran_deo(KompleksanBroj z) {
    return z.imag;
}

/* Funkcija vraca vrednost modula kompleksnog broja koji joj se salje
     kao argument */
float moduo(KompleksanBroj  z) {
    return sqrt( z.real* z.real + z.imag* z.imag);
```

```
50 }
52 /* Funkcija vraca vrednost konjugovano kompleksnog broja koji
       odgovara kompleksnom broju poslatom kao argument */
   KompleksanBroj konjugovan(KompleksanBroj z) {
54     KompleksanBroj z1 = z;
56     z1.imag *= -1;
58     return z1;
   }
60
   /* Funkcija vraca kompleksan broj cija vrednost je jednaka zbiru
       argumenata funkcije */
62 KompleksanBroj saberi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj  z2 ) {
       KompleksanBroj z = z1;
64
       z.real += z2.real;
66     z.imag += z2.imag;
68     return z;
   }
70
   /* Funkcija vraca kompleksan broj cija vrednost je jednaka razlici
       argumenata funkcije */
72 KompleksanBroj oduzmi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj  z2 ) {
       KompleksanBroj z = z1;
74
       z.real -= z2.real;
76     z.imag -= z2.imag;
78     return z;
   }
80
   /* Funkcija vraca kompleksan broj cija vrednost je jednaka proizvodu
       argumenata funkcije */
82 KompleksanBroj mnozi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj  z2 ) {
       KompleksanBroj z;
84
       z.real = z1.real *  z2.real - z1.imag * z2.imag;
86     z.imag = z1.real *  z2.imag + z1.imag * z2.real;
88     return z;
   }
90
   /* Funkcija vraca argument kompleksnog broja koji je funkciji poslat
       kao argument */
92 float argument(KompleksanBroj z) {
       return atan2(z.imag, z.real);
94 }
96 int main() {
```

```
    /* Deklaracija 2 promenljive tipa KompleksanBroj */
98  KompleksanBroj z1, z2;

100 /* Ucitavanje prvog kompleksnog broja u promenljivu z1, a potom
    njegovo ispisivanje na standardni izlaz  */
    ucitaj_kompleksan_broj(&z1);
102 ispisi_kompleksan_broj(z1);

104 /* Ispisuje se na standardni izlaz realan, imaginaran deo i moduo
     kompleksnog broja z1 */
    printf("\nrealan_deo: %.f\nimaginaran_deo: %f\nmoduo %f\n",
    realan_deo(z1), imaginaran_deo(z1), moduo(z1));
106 printf("\n");

108 /* Ucitavanje drugog kompleksnog broja u promenljivu z2, a potom
    njegovo ispisivanje na standardni izlaz  */
    ucitaj_kompleksan_broj(&z2);
110 ispisi_kompleksan_broj(z2);

112 /* Racunanje i ispisivanje konjugovano kompleksan broj od z2 */
    printf("\nNjegov konjugovano kompleksan broj: ");
114 ispisi_kompleksan_broj( konjugovan(z2) );
    printf("\n");
116
    /* Sabiranje kompleksnih brojeva */
118 printf("\n");
    ispisi_kompleksan_broj(z1);
120 printf(" + ");
    ispisi_kompleksan_broj(z2);
122 printf("  =  ");
    ispisi_kompleksan_broj(saberi(z1, z2));
124 printf("\n");

126 /* Oduzimanje kompleksnih brojeva */
    printf("\n");
128 ispisi_kompleksan_broj(z1);
    printf(" - ");
130 ispisi_kompleksan_broj(z2);
    printf("  =  ");
132 ispisi_kompleksan_broj(oduzmi(z1, z2));
    printf("\n");
134
    /* Mnozenje kompleksnih brojeva */
136 printf("\n");
    ispisi_kompleksan_broj(z1);
138 printf(" * ");
    ispisi_kompleksan_broj(z2);
140 printf("  =  ");
    ispisi_kompleksan_broj(mnozi(z1, z2));
142
    /* Testiranje funkcije koja racuna argument kompleksnih brojeva
    */
```

```
144     printf("\n");
        ispisi_kompleksan_broj(z2);
146     printf("\nArgument kompleksnog broja %f\n",argument(z2) );

148     return 0;
}
```

Rešenje 1.2

```
/* Ukljucuje se zaglavlje neophodno za rad sa kompleksnim brojevima.
 Ovde je to neophodno jer nam je neophodno da bude poznata definicija
     tipa KompleksanBroj. Takodje, time
su ukljucena zaglavlja standardne biblioteke koja su navedena u
    complex.h
*/
#include "complex.h"

/* Funkcija ucitava sa standardnog ulaza realan i imaginaran deo
    kompleksnog broja i smesta ih u strukturu cija adresa je argument
     funkcije */
void ucitaj_kompleksan_broj(KompleksanBroj* z) {
    printf("Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja: ");
    scanf("%f", &z->real);
    scanf("%f", &z->imag);
}

/* Funkcija ispisuje na standardan izlaz kompleksan broj z koji joj
    se salje kao argument u obliku (x + y i)
 */
void ispisi_kompleksan_broj(KompleksanBroj z) {
    printf("(");
   if(z.real != 0) {
        printf("%.2f", z.real);

   if(z.imag > 0)
        printf(" + %.2f i", z.imag);
   else if(z.imag < 0)
        printf(" - %.2f i", -z.imag);
   }
   else
        printf("%.2f i", z.imag);

   if(z.imag == 0 && z.real == 0 )
       printf("0");

   printf(")");
}

/* Funkcija vraca vrednosti realnog dela kompleksnog broja */
float realan_deo(KompleksanBroj z) {
    return z.real;
```

```
38 }

40 /* Funkcija vraca vrednosti imaginarnog dela kompleksnog broja */
   float imaginaran_deo(KompleksanBroj z) {
42     return z.imag;
   }
44
   /* Funkcija vraca vrednost modula kompleksnog broja koji joj se salje
       kao argument */
46 float moduo(KompleksanBroj  z) {
       return sqrt(z.real* z.real + z.imag* z.imag);
48 }

50 /* Funkcija vraca vrednost konjugovano kompleksnog broja koji
       odgovara kompleksnom broju poslatom kao argument */
   KompleksanBroj konjugovan(KompleksanBroj z) {
52     KompleksanBroj z1 = z;
       z1.imag *= -1;
54     return z1;
   }
56
   /* Funkcija vraca kompleksan broj cija vrednost je jednaka zbiru
       argumenata funkcije */
58 KompleksanBroj saberi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj  z2) {
       KompleksanBroj z = z1;
60
       z.real += z2.real;
62     z.imag += z2.imag;

64     return z;
   }
66
   /* Funkcija vraca kompleksan broj cija vrednost je jednaka razlici
       argumenata funkcije */
68 KompleksanBroj oduzmi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj  z2 ) {
       KompleksanBroj z = z1;
70
       z.real -= z2.real;
72     z.imag -= z2.imag;

74     return z;
   }
76
   /* Funkcija vraca kompleksan broj cija vrednost je jednaka proizvodu
       argumenata funkcije */
78 KompleksanBroj mnozi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj  z2 ) {
       KompleksanBroj z;
80
       z.real = z1.real *  z2.real - z1.imag * z2.imag;
82     z.imag = z1.real *  z2.imag + z1.imag * z2.real;

84     return z;
```

```
}

/* Funkcija vraca argument kompleksnog broja koji je funkciji poslat
    kao argument */
float argument(KompleksanBroj z) {
    return atan2(z.imag, z.real);
}
```

```
/*
  Zaglavlje complex.h sadrzi definiciju tipa KompleksanBroj i
    deklaracije funkcija za rad sa kompleksnim brojevima.
  Zaglavlje nikada ne treba da sadrzi definicije funckija.
  Da bi neki program mogao da koristi ove brojeve i funkcije iz ove
    biblioteke, neophodno je da ukljuci ovo zaglavlje.
*/

/* Ovim pretprocesorskim direktivama se zakljucava zaglavlje i time
    onemogucujemo da se sadrzaj zaglavlja vise puta ukljuci.
  Niska posle kljucne reci ifndef je proizvoljna, ali treba da se
    ponovi u narednoj pretrocesorskoj define direktivi.
*/
#ifndef  _COMPLEX_H
#define _COMPLEX_H

/* Zaglavlja standardne biblioteke koje sadrze deklaracije funkcija
    koje se koriste u definicijama funkcija navedenim u complex.c */
#include <stdio.h>
#include <math.h>

/* Struktura KompleksanBroj*/
typedef  struct {
    float real;
    float imag;
} KompleksanBroj;

/* Deklaracije funkcija za rad sa kompleksnim brojevima.
  Sve one su definisane u complex.c */
void ucitaj_kompleksan_broj(KompleksanBroj* z) ;

void ispisi_kompleksan_broj(KompleksanBroj z) ;

float realan_deo(KompleksanBroj z) ;

float imaginaran_deo(KompleksanBroj z);

float moduo(KompleksanBroj  z);

KompleksanBroj konjugovan(KompleksanBroj z) ;

KompleksanBroj saberi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj  z2 ) ;

KompleksanBroj oduzmi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj  z2 ) ;
```

```
40
KompleksanBroj mnozi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj  z2 ) ;
42
float argument(KompleksanBroj z) ;
44
/* Kraj zakljucanog dela */
46 #endif
```

```
/*************************************************************
2 Ovaj program koristi korektno definisanu biblioteku kompleksnih
brojeva. U zaglavlju complex.h nalazi se definicija komplesnog
4 broja i popis deklaracija podrzanih funkcija, a u complex.c se
nalaze njihove definicije.
6
Kompilacija programa se najjednostavnije postize naredbom
8 gcc -Wall -lm -o izvrsni complex.c main.c

10 Kompilacija se moze uraditi i na sledeci nacin:
gcc -Wall -c -o complex.o complex.c
12 gcc -Wall -c -o main.o main.c
gcc -lm -o complex complex.o main.o
14 *************************************************************/


16
#include <stdio.h>
18 /* Ukljucuje aw zaglavlje neophodno za rad sa kompleksnim
   brojevima */
20 #include "complex.h"

22 /* U glavnoj funkciji se za uneti kompleksan broj ispisuje
   njegov polarni oblik */
24 int main() {
   KompleksanBroj z;
26
   /* Ucitavamo kompleksan broj */
28    ucitaj_kompleksan_broj(&z);

30    printf("Polarni oblik kompleksnog broja je %.2f *  e^i * %.2f\n",
       moduo(z), argument(z));

32    return 0;
}
```

Rešenje 1.3

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include "polinom.h"
4
```

```
/* Funkcija koja ispisuje polinom na standardan izlaz u citljivom
    obliku.
   Kako bi ustedeli kopiranje cele strukture, polinom prenosimo po
    adresi */
void ispisi(const Polinom * p)
{
    int i;
    for (i = p->stepen; i >= 0; i--) {
  if (p->koef[i]) {
      if (p->koef[i] >= 0 && i != p->stepen)
    putchar('+');
      if (i > 1)
    printf("%.2fx^%d", p->koef[i], i);
      else if (i == 1)
    printf("%.2fx", p->koef[i]);
      else
    printf("%.2f", p->koef[i]);
  }
    }
    putchar('\n');
}

/* Funkcija koja ucitava polinom sa tastature */
Polinom ucitaj()
{
    int i;
    Polinom p;

    /* Ucitavamo stepen polinoma */
    scanf("%d", &p.stepen);

    /* Ponavljamo ucitavanje stepena sve dok ne unesemo stepen iz
    dozvoljenog opsega */
    while (p.stepen > MAX_STEPEN || p.stepen < 0) {
  printf("Stepen polinoma pogresno unet, pokusajte ponovo: ");
  scanf("%d", &p.stepen);
    }

    /* Unosimo koeficijente polinoma */
    for (i = p.stepen; i >= 0; i--)
    scanf("%lf", &p.koef[i]);
    return p;
}

/* Funkcija racuna vrednost polinoma p u tacki x Hornerovim
    algoritmom */
/* x^4+2x^3+3x^2+2x+1 = ( ( (x+2)*x + 3)*x + 2)*x + 1 */
double izracunaj(const Polinom * p, double x)
{
    double rezultat = 0;
    int i = p->stepen;
    for (; i >= 0; i--)
```

```
54    rezultat = rezultat * x + p->koef[i];
      return rezultat;
56  }

58  /* Funkcija koja sabira dva polinoma */
    Polinom saberi(const Polinom * p, const Polinom * q)
60  {
      Polinom rez;
62    int i;

64    rez.stepen = p->stepen > q->stepen ? p->stepen : q->stepen;

66    for (i = 0; i <= rez.stepen; i++)
    rez.koef[i] =
68      (i > p->stepen ? 0 : p->koef[i]) + (i >
          q->stepen ? 0 : q->
70        koef[i]);
      return rez;
72
    }
74
    /*  Funkcija mnozi dva polinoma p i q */
76  Polinom pomnozi(const Polinom * p, const Polinom * q)
    {
78    int i, j;
      Polinom r;
80
      r.stepen = p->stepen + q->stepen;
82    if (r.stepen > MAX_STEPEN) {
    fprintf(stderr, "Stepen proizvoda polinoma izlazi iz opsega\n");
84  exit(EXIT_FAILURE);
      }
86
      for (i = 0; i <= r.stepen; i++)
88  r.koef[i] = 0;

90    for (i = 0; i <= p->stepen; i++)
    for (j = 0; j <= q->stepen; j++)
92      r.koef[i + j] += p->koef[i] * q->koef[j];

94    return r;
    }
96
    /* Funkcija racuna izvod polinoma p  */
98  Polinom izvod(const Polinom * p)
    {
100   int i;
      Polinom r;
102
      if (p->stepen > 0) {
104 r.stepen = p->stepen - 1;
```

```
106   for (i = 0; i <= r.stepen; i++)
          r.koef[i] = (i + 1) * p->koef[i + 1];
108     } else
      r.koef[0] = r.stepen = 0;
110
        return r;
112 }

114 /* Funkcija racuna n-ti izvod polinoma p */
    Polinom nIzvod(const Polinom * p, int n)
116 {
        int i;
118     Polinom r;

120     if (n < 0) {
      fprintf(stderr, "U n-tom izvodu polinoma, n mora biti >=0 \n");
122   exit(EXIT_FAILURE);
        }
124
        if (n == 0)
126   return *p;

128     r = izvod(p);
        for (i = 1; i < n; i++)
130   r = izvod(&r);

132     return r;
    }
```

```
1
    /* Ovim pretrocesorskim direktivama zakljucavamo zaglavlje i time
         onemogucujemo
3      da se sadrzaj zaglavlja vise puta ukljuci
    */
5   #ifndef  _POLINOM_H
    #define _POLINOM_H
7
    #include <stdio.h>
9   #include <stdlib.h>

11  /* Maksimalni stepen polinoma */
    #define MAX_STEPEN 20
13

15  /* Polinome predstavljamo strukturom koja cuva
       koeficijente (koef[i] je koeficijent uz clan x^i)
17     i stepen polinoma  */
    typedef struct {
19      double koef[MAX_STEPEN + 1];
        int stepen;
21  } Polinom;
```

```
/* Funkcija koja ispisuje polinom na stdout u citljivom obliku
   Polinom prenosimo po adresi, da bi ustedeli kopiranje cele
    strukture,
   vec samo prenosimo adresu na kojoj se nalazi polinom kog
    ispisujemo */
void ispisi(const Polinom * p);

/* Funkcija koja ucitava polinom sa tastature */
Polinom ucitaj();

/* Funkcija racuna vrednost polinoma p u tacki x Hornerovim
    algoritmom */
/* x^4+2x^3+3x^2+2x+1 = ( ( (x+2)*x + 3)*x + 2)*x + 1 */
double izracunaj(const Polinom * p, double x);

/* Funkcija koja sabira dva polinoma */
Polinom saberi(const Polinom * p, const Polinom * q);

/*  Funkcija mnozi dva polinoma p i q */
Polinom pomnozi(const Polinom * p, const Polinom * q);

/* Funkcija racuna izvod polinoma p  */
Polinom izvod(const Polinom * p);

/* Funkcija racuna n-ti izvod polinoma p */
Polinom nIzvod(const Polinom * p, int n);
#endif
```

```
#include <stdio.h>
#include "polinom.h"

/*
Prevodjenje:
gcc -o test-polinom polinom.c main.c

ili:
gcc -c polinom.c
gcc -c main.c
gcc -o test-polinom polinom.o main.o
*/

int main(int argc, char **argv)
{
    Polinom p, q, r;
    double x;
    int n;

    /* Unos polinoma */
    printf
    ("Unesite polinom (prvo stepen, pa zatim koeficijente od najveceg
     stepena do nultog):\n");
    p = ucitaj();
```

```
24
    /* Ispis polinoma */
26  ispisi(&p);

28  printf("Unesite tacku u kojoj racunate vrednost polinoma\n");
    scanf("%lf", &x);
30
    /* Ispisujemo vrednost polinoma u toj tacki */
32  printf("Vrednost polinoma u tacki je %.2f\n", izracunaj(&p, x));

34  /* Unesimo drugi polinom */
    printf
36 ("Unesite drugi polinom (prvo stepen, pa zatim koeficijente od
    najveceg stepena do nultog):\n");
    q = ucitaj();
38
    /* Sabiramno polinome i ispisujemo zbir ta dva polinoma */
40  r = saberi(&p, &q);
    printf("Zbir polinoma je: ");
42  ispisi(&r);

44  /* Mnozimo polinome i ispisujemo prozivod ta dva polinoma */
    r = pomnozi(&p, &q);
46  printf("Prozvod polinoma je: ");
    ispisi(&r);
48
    /* Izvod polinoma */
50  printf("Unesite izvod polinoma koji zelite:\n");
    scanf("%d", &n);
52  r = nIzvod(&p, n);
    printf("%d. izvod prvog polinoma je: ", n);
54  ispisi(&r);

56  /* Uspesno zavrsavamo program */
    return 0;
58 }
```

Rešenje 1.5

```
#include <stdio.h>
2
/* Funkcija prikazuje na standardni izlaz binarnu reprezentaciju
4   celog broja u memoriji. Bitove koji predstavljaju binarnu
    reprezentaciju broja treba ispisati sa leva na desno, tj. od
6   bita najvece tezine ka bitu najmanje tezine.  */
void print_bits(unsigned x)
8 {

10  /* Broj bitova celog broja */
  unsigned velicina = sizeof(unsigned) * 8;
12  /* Maska koja se koristi za "ocitavanje" bitova */
```

```
  unsigned maska;

  /* Pocetna vrednost maske se postavlja na broj ciji binarni
   zapis na mestu bita najvece tezine sadrzi jedinicu, a na
   svim ostalim mestima sadrzi nulu. U svakoj iteraciji maska se
    menja
   tako sto se jedini bit jedinica pomera udesno, kako bi se ocitao
    naredni bit
   broja x koji je argument funkcije. Odgovarajuci
   karakter, ('0' ili '1'), ispisuje se na standardnom izlazu.
    Neophodno je da
   promenljiva maska bude deklarisana kao neoznacen ceo
   broj kako bi se siftovanjem u desno vrsilo logicko sifotvanje
   (popunjavanje nulama) a ne aritmeticko siftovanje (popunjavanje
   znakom broja). */
  for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
    putchar(x & maska ? '1' : '0');

  putchar('\n');
}


int main()
{
  int broj;
  scanf("%x", &broj);
  print_bits(broj);

  return 0;
}
```

Rešenje 1.6

```
#include <stdio.h>

/* Funkcija prikazuje na standardni izlaz binarnu reprezentaciju
   celog broja u memoriji */
void print_bits(int x)
{
  unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
  unsigned maska;

  for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
    putchar(x & maska ? '1' : '0');

  putchar('\n');
}

/* Funkcija vraca broj jedinica u binarnoj reprezentaciji broja
   x kreiranjem odgovarajuce maske i njenim pomeranjem*/
int count_bits1(int x)
```

```
{
  int br = 0;
  unsigned wl = sizeof(unsigned) * 8 - 1;

  /* Formiranje se maska cija binarna reprezentacija izgleda
      100000...0000000, koja sluzi za ocitavanje
     bita najvece tezine. U svakoj iteraciji maska se pomera u
     desno za 1 mesto, i ocitavamo sledeci bit. Petlja se
     zavrsava kada vise nema jedinica tj. kada maska postane
     nula. */
  unsigned maska = 1 << wl;
  for (; maska != 0; maska >>= 1)
    x & maska ? br++ : 1;

  return br;
}

/* Funkcija vraca broj jedinica u binarnoj reprezentaciji broja
   x formiranjem odgovarajuce maske i pomeranjem promenljive x
    */
int count_bits2(int x)
{
  int br = 0;
  unsigned wl = sizeof(int) * 8 - 1;

  /* Kako je argument funkcije oznacen ceo broj x naredba x>>=1
     vrsila
     bi aritmeticko pomeranje u desno, tj. popunjavanje bita najvece
     tezine bitom znaka. U tom slucaju nikad ne bi bio ispunjen
     uslov x!=0 i program bi bio zarobljen u beskonacnoj petlji.
     Zbog toga se koristi pomeranje broja x ulevo i maska koja
     ocitava bit najvece tezine. */

  unsigned maska = 1 << wl;
  for (; x != 0; x <<= 1)
    x & maska ? br++ : 1;

  return br;
}


int main()
{
  int x;
  scanf("%x", &x);
  printf("Broj jedinica u zapisu je\n");
  printf("funkcija count_bits1: %d\n", count_bits1(x));
  printf("funkcija count_bits2: %d\n", count_bits2(x));
  return 0;
}
```

Rešenje 1.7

```c
#include <stdio.h>

/* Funkcija vraca najveci neoznaceni broj sastavljen od istih
   bitova koji se nalaze u binarnoj reprezentaciji vrednosti
   promenjive x */
unsigned najveci(unsigned x)
{
  unsigned velicina = sizeof(unsigned) * 8;

  /* Formira se maska 100000...0000000 */
  unsigned maska = 1 << (velicina - 1);

  /* Rezultat se inicijalizuje vrednoscu 0 */
  unsigned rezultat = 0;

  /* Promenljiva x se  pomera u levo sve dok postoje jedinice
   u njenoj binarnoj reprezentaciji (tj. sve dok je promenljiva
   x razlicita od nule). */
  for (; x != 0; x <<= 1) {
    /* Za svaku jedinicu koja se koriscenjem maske detektuje na
       poziciji najvece tezine u binarnoj reprezentaciji
       promenjive x, potiskuje se jedna nova jedinicu sa
       leva u rezultat */
    if (x & maska) {
      rezultat >>= 1;
      rezultat |= maska;
    }
  }

  return rezultat;
}

/* Funkcija vraca najmanji neoznaceni broj sastavljen od istih
   bitova koji se nalaze u binarnoj reprezentaciji vrednosti
   promenjive x */
unsigned najmanji(unsigned x)
{
  /* Rezultat se inicijalizuje vrednoscu 0 */
  unsigned rezultat = 0;

  /* Promenljiva x se  pomera u desno sve dok postoje jedinice
   u njenoj binarnoj reprezentaciji (tj. sve dok je promenljiva
   x razlicita od nule). */
  for (; x != 0; x >>= 1) {
    /* Za svaku jedinicu koja se koriscenjem vrednosti 1 za masku
       detektuje na
       poziciji najmanje tezine u binarnoj reprezentaciji
       promenjive x, potiskuje se jedna nova jedinicu sa
       desna u rezultat */
    if (x & 1) {
```

```
51        rezultat <<= 1;
          rezultat |= 1;
53      }
    }
55
    return rezultat;
57  }

59  /* Funkcija prikazuje na standardni ekran binarnu reprezentaciju
       celog broja u memoriji */
61  void print_bits(int x)
    {
63    unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
      unsigned maska;
65
      for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
67      putchar(x & maska ? '1' : '0');

69    putchar('\n');
    }
71
    int main()
73  {
      int broj;
75    scanf("%x", &broj);

77    printf("Najveci:\n");
      print_bits(najveci(broj));
79
      printf("Najmanji:\n");
81    print_bits(najmanji(broj));

83    return 0;
    }
```

Rešenje 1.8

```
    #include <stdio.h>
2


4   /*************************************************************
       Funckija postavlja na nulu n bitova pocev od pozicije p.
6      Pozicije se broje pocev od pozicije najnizeg bita, pri cemu
       se broji od nule . Npr, za n=5, p=10 1010 1011 1100 1101 1110
8      1010 1110 0111 1010 1011 1100 1101 1110 1000 0010 0111 */
    unsigned reset(unsigned x, unsigned n, unsigned p)
10  {
    /*************************************************************
12       Cilj je anulirati samo zeljene bitove, a da ostali
         ostanu nepromenjeni. Maska koja ce se koristiti je ona cija
14       binarna reprezentacija ima n bitova
```

```
     postavljenih na 0 pocev od pozicije p, dok su svi ostali
     postavljeni na 1.

     Na primer, za n=5 i p=10 cilj je maska oblika
     1111 1111 1111 1111 1111 1000 0011 1111
     To se postize na sledeci nacin:
     ~0                  1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
(~0 << n)                1111 1111 1111 1111 1111 1111 1110 0000
~(~0 << n)               0000 0000 0000 0000 0000 0000 0001 1111
(~(~0 << n) << ( p-n+1)) 0000 0000 0000 0000 0000 0111 1100 0000
~(~(~0 << n) << (p-n+1)) 1111 1111 1111 1111 1111 1000 0011 1111
**************************************************************/
  unsigned maska = ~(~(~0 << n) << (p - n + 1));

  return x & maska;
}


/**************************************************************
   Funckija postavlja na 1 n bitova pocev od pozicije p.
   Pozicije se broje pocev od pozicije najnizeg bita, pri cemu
   se broji od nule . Npr, za n=5, p=10
   1010 1011 1100 1101 1110 1010 1110 0111
   1010 1011 1100 1101 1110 1111 1110 0111
**************************************************************/
unsigned set(unsigned x, unsigned n, unsigned p)
{

/**************************************************************
     Cilj je samo odredjenih n bitova postaviti na 1, dok
     ostali treba da ostanu netaknuti. Na primer, za n=5 i p=10
     formira se maska oblika
     0000 0000 0000 0000 0000 0111 1100 0000
     prateci vrlo slican postupak kao za prethodnu funkciju
**************************************************************/
  unsigned maska = ~(~0 << n) << (p - n + 1);

  return x | maska;
}


/**************************************************************
   Funkcija vraca celobrojno polje bitova, desno poravnato, koje
   predstavlja n bitova pocev od pozicije p u binarnoj
   reprezentaciji broja x, pri cemu se pozicija broji sa desna
   ulevo, gde je pocetna pozicija 0. Na primer za n = 5 i p = 10
   i broj cija je binarna reprezentacija:
   1010 1011 1100 1101 1110 1010 1110 0111
   trazi se
   0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 1011
**************************************************************/
unsigned get_bits(unsigned x, unsigned n, unsigned p)
```

```
{

/*************************************************************
     Kreira se maska kod koje su poslednjih n bitova 1, a
     ostali su 0. Na primer za n=5
     0000 0000 0000 0000 0000 0000 0001 1111
*************************************************************/
  unsigned maska = ~(~0 << n);

  /* Najpre se vrednost promenljive x pomera u desno tako da trazeno
    polje bude uz
     desni kraj. Zatim se maskiraju ostali bitovi, sem zeljenih n i
     funkcija vraca tako dobijenu vrednost */
  return maska & (x >> (p - n + 1));
}


/* Funkcija vraca broj x kome su n bitova pocev od pozicije p
   postavljeni na vrednosti n bitova najnize tezine binarne
   reprezentacije broja y */
unsigned set_n_bits(unsigned x, unsigned n, unsigned p,
                    unsigned y)
{
/*************************************************************
     Kreira se maska kod kod koje su poslednjih n bitova 1, a
     ostali su 0. Na primer za n=5
     0000 0000 0000 0000 0000 0000 0001 1111
*************************************************************/
  unsigned last_n_1 = ~(~0 << n);
/*************************************************************
     Kao sto je i u funkciji reset, i ovde se kreira masku koja ima n
     bitova postavljenih na 0 pocevsi od pozicije p, dok su
     ostali bitovi 1. Na primer za n=5 i p =10
     1111 1111 1111 1111 1111 1000 0011 1111
*************************************************************/
  unsigned middle_n_0 = ~(~(~0 << n) << (p - n + 1));

  /* U promenljivu x_reset se smesta vrednost dobijena kada se u
    binarnoj reprezentaciji vrednosti promenljive x resetuje n bitova
     na pozicijama pocev od p */
  unsigned x_reset = x & middle_n_0;

  /* U promenljivu y_shift_middle se smesta vrednost dobijena od
    binarne reprezentacije vrednosti promenljive y cijih je n bitova
    najnize tezine pomera tako da stoje
     pocev od pozicije p. Ostali bitovi su nule. (y & last_n_1)
     Resetuju se svi bitovi osim najnizih n */
  unsigned y_shift_middle = (y & last_n_1) << (p - n + 1);

  return x_reset ^ y_shift_middle;
}
```

```
114
/* Funkcija invertuje bitove u zapisu broja x pocevsi od
116    pozicije p njih n */
unsigned invert(unsigned x, unsigned n, unsigned p)
118 {
/*************************************************************
120      Formira se maska sa n jedinica pocev od pozicije p.
      Na primer za n=5 i p=10
122      0000 0000 0000 0000 0000 0111 1100 0000
*************************************************************/
124   unsigned maska = ~(~0 << n) << (p - n + 1);

126   /* Operator ekskluzivno ili invertuje sve bitove gde je
      odgovarajuci bit maske 1. Ostali bitovi ostaju
128      nepromenjeni. */
   return maska ^ x;
130 }


132
/* Funkcija prikazuje na standardni ekran binarnu reprezentaciju
134    celog broja u memoriji */
void print_bits(int x)
136 {
   unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
138   unsigned maska;

140   for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
     putchar(x & maska ? '1' : '0');
142
   putchar('\n');
144 }


146


148 int main()
{
150   unsigned broj, p, n, y;
   scanf("%u%u%u%u", &broj, &n, &p, &y);
152   printf("Broj %5u %25s= ", broj, "");
   print_bits(broj);
154


156   printf("reset(%5u,%5u,%5u)%11s = ", broj, n, p, "");
   print_bits(reset(broj, n, p));
158
   printf("set(%5u,%5u,%5u)%13s = ", broj, n, p, "");
160   print_bits(set(broj, n, p));

162   printf("get_bits(%5u,%5u,%5u)%8s = ", broj, n, p, "");
   print_bits(get_bits(broj, n, p));
164
   printf("y = %31u = ", y);
```

```
  print_bits(y);
  printf("set_n_bits(%5u,%5u,%5u,%5u) = ", broj, n, p, y);
  print_bits(set_n_bits(broj, n, p, y));

  printf("invert(%5u,%5u,%5u)%10s = ", broj, n, p, "");
  print_bits(invert(broj, n, p));

  return 0;
}
```

Rešenje 1.9

```
#include <stdio.h>

/*************************************************************
   Funkcija binarnu reprezentaciju svog argumenta x rotira u
   levo za n mesta i vraca odgovarajuci neoznacen ceo broj cija
   je binarna reprezentacija dobijena nakon rotacije.
   Na primer za n =5 i x cija je interna reprezentacija
   1010 1011 1100 1101 1110 0001 0010 0011
   funkcija vraca neoznacen ceo broj cija je binarna
   reprezentacija:
   0111 1001 1011 1100 0010 0100 0111 0101
*************************************************************/
unsigned rotate_left(int x, unsigned n)
{
  unsigned first_bit;
  /* Maska koja ima samo najvisi bit postavljen na 1 neophodna
     da bi pre siftovanja u levo za 1 najvisi bit bio sacuvan.*/
  unsigned first_bit_mask = 1 << (sizeof(unsigned) * 8 - 1);
  int i;

  /* n puta se vrsi rotaciju za jedan bit u levo. U svakoj
     iteraciji se odredi prvi bit, a potom se pomera binarna
    reprezentacija trenutne vrednosti promenljive
     x u levo za 1. Nakon toga, potom najnizi bit se postavlja na
    vrednost
     koju je imao prvi bit koji je istisnut siftovanjem */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    first_bit = x & first_bit_mask;
    x = x << 1 | first_bit >> (sizeof(unsigned) * 8 - 1);
  }
  return x;
}

/*************************************************************
   Funkcija neoznacen broj x rotira u desno za n.
   Na primer za n=5 i x cija je binarna reprezentacija
   1010 1011 1100 1101 1110 0001 0010 0011
   funkcija vraca neoznacen ceo broj cija je binarna
   reprezentacija:
```

```
   0001 1101 0101 1110 0110 1111 0000 1001
*****************************************************************/
unsigned rotate_right(unsigned x, unsigned n)
{
  unsigned last_bit;
  int i;

  /* n puta se ponavlja rotacija u desno za jedan bit. U svakoj
     iteraciji se odredjuje bit najmanje tezine broja x, zatm
     tako odredjeni bit se siftuje u levo tako da najnizi bit
     dode do pozicije najviseg bita. Zatim, nakon siftovanja binarne
    reprezentacije trenutne vrednosti promenljive x za 1 u
     desno, najvisi bit se postaljva na vrednost vec zapamcenog bita
    koji je bio na poziciji najmanje tezine. */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    last_bit = x & 1;
    x = x >> 1 | last_bit << (sizeof(unsigned) * 8 - 1);
  }

  return x;
}

/* Verzija funkcije koja broj x rotira u desno za n mesta, gde
   je argument funkcije x oznaceni ceo broj */
int rotate_right_signed(int x, unsigned n)
{
  unsigned last_bit;
  int i;


  /* U svakoj iteraciji se odredjuje bit najmanje tezine i smesta u
    promenljivu
     last_bit. Kako je x oznacen ceo broj, tada se prilikom
     siftovanja u desno vrsi aritmeticki sift i cuva se znak
     broja. Dakle, razlikuju se dva slucaja u zavisnosti od
     znaka od x. Nije dovoljno da se ova provera izvrsi pre
     petlje, s obzirom da rotiranjem u desno na mesto najviseg bita
    moze
     doci i 0 i 1, nezavisno od pocetnog znaka broja smestenog u
    promenljivu x. */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    last_bit = x & 1;

    if (x < 0)
/*****************************************************************
         Siftovanjem u desno broja koji je negativan dobija se 1
         kao bit na najvisoj poziciji.  Na primer ako je x
         1010 1011 1100 1101 1110 0001 0010 001b
         (sa b je oznacen ili 1 ili 0 na najnizoj poziciji)
         Onda je sadrzaj promenljive last_bit:
         0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 000b
         Nakon siftovanja sadrzaja promenljive x za 1 u desno
```

```
85          1101 0101 1110 0110 1111 0000 1001 0001
            Kako bi umesto 1 na najvisoj poziciji u trenutnoj
87          binarnoj reprezentaciji x bilo postavljeno b nije
            dovoljno da se siftuje na najvisu poziciju jer bi se
89          time dobile 0, a u ovom slucaju su potrebne jedinice
            zbog bitovskog & zato se prvo vrsi komplementiranje, a
91          zatim siftovanje
            ~last_bit << (sizeof(int)*8 -1)
93          B000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000
            gde B oznacava ~b.
95          Potom se ponovo vrsi komplementiranje kako bi se b
            nalazilo na najvisoj poziciji i sve jedinice na ostalim
97          pozicijama
            ~(~last_bit << (sizeof(int)*8 -1))
99          b111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111
*****************************************************************/
101       x = (x >> 1) & ~(~last_bit << (sizeof(int) * 8 - 1));
      else
103       x = (x >> 1) | last_bit << (sizeof(int) * 8 - 1);
    }
105
    return x;
107 }

109
/* Funkcija prikazuje na standardni ekran binarnu reprezentaciju
111    celog broja u memoriji */
void print_bits(int x)
113 {
    unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
115   unsigned maska;
    for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
117     putchar(x & maska ? '1' : '0');

119   putchar('\n');
}
121
int main()
123 {
    unsigned x, k;
125   scanf("%x%x", &x, &k);
    printf("x %36s = ", "");
127   print_bits(x);
    printf("rotate_left(%7u,%6u)%8s = ", x, k, "");
129   print_bits(rotate_left(x, k));

131   printf("rotate_right(%7u,%6u)%7s = ", x, k, "");
    print_bits(rotate_right(x, k));
133
    printf("rotate_right_signed(%7u,%6u) = ", x, k);
135   print_bits(rotate_right_signed(x, k));
```

```
  return 0;
}
```

Rešenje 1.10

```
#include <stdio.h>

/*****************************************************************
   Funkcija vraca vrednost cija je binarna reprezentacija slika
   u ogledalu binarne reprezentacije broja x koji se prosledjuje
   kao argument funkcije. Na primer za x
   cija binarna reprezentacija izgleda ovako
   10101011110011011110010010003 11
   funkcija treba da vrati broj cija binarna reprezentacija
   izgleda:
   11000100100001111011001111010101
*****************************************************************/
unsigned mirror(unsigned x)
{
  unsigned najnizi_bit;
  unsigned rezultat = 0;

  int i;
  /* U svakoj iteraciji najnizi bit u binarnoj reprezentaciji tekuce
     vrednosti broja x se odredjuje i pamti u promenljivoj najnizi_bit
     , nakon cega se na promenljivu x primeni siftovanje u desno.*/
  for (i = 0; i < sizeof(x) * 8; i++) {
    najnizi_bit = x & 1;
    x >>= 1;
    /* Potiskivanjem trenutnog rezultata ka levom kraju svi
       prethodno postavljeni bitovi dobijaju vecu poziciju. Novi
       bit se postavlja na najnizu poziciju */
    rezultat <<= 1;
    rezultat |= najnizi_bit;
  }
  return rezultat;
}


/* Funkcija prikazuje na standardni izlaz binarnu reprezentaciju
   celog broja u memoriji */
void print_bits(int x)
{
  unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
  unsigned maska;
  for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
    putchar(x & maska ? '1' : '0');

  putchar('\n');
}
```

```
45 int main()
   {
47   int broj;
     scanf("%x", &broj);
49
     /* Ispisuje se binarna reprezentaciju unetog broja */
51   print_bits(broj);

53   /* Ispisuje se binarna reprezentaciju broja dobijenog pozivom
        funkcije mirror */
55   print_bits(mirror(broj));

57   return 0;
   }
```

Rešenje 1.11

```
   #include <stdio.h>
2
   /* Funkcija vraca 1 ukoliko je u binarnoj reprezentaciji broja n
4     broj jedinica veci od broja nula. U suprotnom funkcija vraca
      0 */
6  int Broj01(unsigned int n)
   {
8
     int broj_nula, broj_jedinica;
10   unsigned int maska;

12   broj_nula = 0;
     broj_jedinica = 0;
14
     /* Maska je inicijalizovana tako da moze da analizira bit
16      najvece tezine */
     maska = 1 << (sizeof(unsigned int) * 4 - 1);
18
     /* Cilj je proci kroz sve bitove broja x, zato se maska u svakoj
        iteraciji pomera u desno pa ce jedini bit koji je postavljen na 1
         biti na svim pozicijama u binarnoj reprezentaciji maske  */
20   while (maska != 0) {

22     /* Provera da li se na poziciji koju odredjuje maska
          nalazi 0 ili 1 i uveca se odgovarajuci brojac */
24     if (n & maska) {
         broj_jedinica++;
26     } else {
         broj_nula++;
28     }

30     /* Pomera se maska u desnu stranu */
       maska = maska >> 1;
32   }
```

```
  /* Ako je broj jedinica veci od broja nula funkcija vraca 1, u
     suprotnom vraca 0 */
  return (broj_jedinica > broj_nula) ? 1 : 0;

}

int main()
{
  unsigned int n;

  scanf("%u", &n);

  printf("%d\n", Broj01(n));

  return 0;
}
```

Rešenje 1.12

```
#include <stdio.h>

int broj_parova(unsigned int x)
{

  int broj_parova;
  unsigned int maska;

  /* Vrednost promenljive koja predstavlja broj parova se
    inicijalizuje na 0 */
  broj_parova = 0;

  /* Postavlja se maska tako da moze da procitamo da li su dva
     najmanja bita u zapisu broja x 11 */
  /* Binarna reprezentacija broja 3 je 000....00011 */
  maska = 3;

  while (x != 0) {

    /* Provera da li se na najmanjim pozicijama broj x
       nalazi 11 par */
    if ((x & maska) == maska) {
      broj_parova++;
    }

    /* Pomera se broj u desnu stranu da bi se u narednoj iteraciji
    proveravao sledeci par bitova. Pomeranjem u desno
       bit najvece tezine se popunjava nulom jer je x
       neoznacen broj. */
    x = x >> 1;
  }
```

```
30
   return broj_parova;
32
}
34
int main()
36 {
   unsigned int x;
38
   scanf("%u", &x);
40
   printf("%d\n", broj_parova(x));
42
   return 0;
44 }
```

Rešenje 1.13

Rešenje 1.14

```
#include <stdio.h>
2
/*
4    Niska koja se formiramo je duzine (sizeof(unsigned int)*8)/4 +1
     jer su za svaku heksadekadnu cifru potrebne 4 binarne cifre i
6    jedna dodatna pozicija za terminirajucu nulu.

8    Prethodni izraz je identican sa sizeof(unsigned int)*2+1.
 */
10
#define MAX_DUZINA sizeof(unsigned int)*2 +1
12

14 void prevod(unsigned int x, char s[])
{
16
   int i;
18 unsigned int maska;
   int vrednost;
20
   /* Heksadekadni zapis broja 15 je 000...0001111 - odgovarajuca
      maska za citanje 4 uzastopne cifre */
22 maska = 15;

24 /*************************************************************
      Broj se posmatra od pozicije najmanje tezine ka poziciji
26    najvece tezine. Na primer za broj
      00000000001101000100001111010101
28    u prvom koraku se citaju bitovi izdvojeni sa <...>:
      00000000001101000100001111101<0101>
```

```
     u drugom koraku:
     00000000001101000100001l<1101>0101
     u trecem koraku:
     0000000000110100010l<0011>11010101 i tako redom

     Indeks i oznacava poziciju na koju se smesta vrednost.

   */
  for (i = MAX_DUZINA - 2; i >= 0; i--) {
    /* Vrednost izdvojene cifre */
    vrednost = x & maska;

    /* Ako je vrednost iz opsega od 0 do 9 odgovarajuci karakter
       se dobija dodavanjem ASCII koda '0'. Ako je vrednost iz
       opsega od 10 do 15 odgovarajuci karakter se dobija tako
       sto se prvo oduzme 10 (time se dobiju vrednosti od 0 do 5) pa
       se na tako dobijenu vrednost doda ASCII kod 'A' (time se
    dobija odgovarajuce slovo 'A', 'B', ...
       'F') */
    if (vrednost < 10) {
      s[i] = vrednost + '0';
    } else {
      s[i] = vrednost - 10 + 'A';
    }

    /* Primenljiva x se pomera za 4 bita u desnu stranu i time ce u
    narednoj iteraciji biti posmatrane sledece 4 cifre */
    x = x >> 4;
  }

  s[MAX_DUZINA - 1] = '\0';
}

int main()
{

  unsigned int x;
  char s[MAX_DUZINA];

  scanf("%u", &x);

  prevod(x, s);

  printf("%s\n", s);

  return 0;
}
```

Rešenje 1.17

```c
#include <stdio.h>


/*************************************************************
  Linearno resenje se zasniva na cinjenici:
  x^0 = 1 x^k = x * x^(k-1)
*************************************************************/
int stepen(int x, int k)
{
  // printf("Racunam stepen (%d, %d)\n", x, k);
  if (k == 0)
    return 1;

  return x * stepen(x, k - 1);
}
/*************************************************************
   Celo telo funkcije se moze ovako kratko zapisati
   return k == 0 ? 1 : x * stepen(x,k-1);

   Druga verzija prethodne funkcije. Obratiti paznju na
   efikasnost u odnosu na prvu verziju!
 Logaritamsko resenje je zasnovano na cinjenicama:
   x^0 =1;
   x^k = x * (x^2 )^(k/2) , za neparno k
   x^k = (x^2)^(k/2) , za parno k
   Ovom resenju ce biti potrebno manje rekurzivnih poziva da bi
   doslo do rezultata, i stoga je efikasnije.
*************************************************************/
int stepen2(int x, int k)
{
  // printf("Racunam stepen2 (%d, %d)\n",x,k);
  if (k == 0)
    return 1;

  /* Ako je stepen paran */
  if ((k % 2) == 0)
    return stepen2(x * x, k / 2);
  /* Inace (ukoliko je stepen neparan) */
  return x * stepen2(x * x, k / 2);
}

/* U prethodnim funkcijama iskomentarisan je poziv funkcije
   prinf koji ispisuje odgovarajucu poruku prilikom svakog
   ulaska us funkciju. Odkomentarisati pozive printf funkcije u obe
   funkcije da uocite razliku u broju rekurzivnih poziva obe
   verzije. */

int main()
{
  int x, k;
  scanf("%d%d", &x, &k);

```

```
  printf("%d\n", stepen(x, k));
  // printf("\n------------------\n");
  // printf("%d\n",stepen2(2,10));
  return 0;
}
```

Rešenje 1.18

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 100

/* NAPOMENA: Ovaj problem je iskoriscen da ilustruje uzajamnu
   (posrednu) rekurziju. */

/* Deklaracija funkcije neparan mora da bude navedena jer se ta
   funkcija koristi u telu funkcije paran, tj. koristi se pre
   svoje definicije. Funkcija je mogla biti deklarisana i u telu
   funkcije paran. */

unsigned neparan(unsigned n);

 /* Funckija vraca 1 ako broj n ima paran broj cifara inace
    vraca 0. */
unsigned paran(unsigned n)
{
  if (n <= 9)
    return 0;
  else
    return neparan(n / 10);
}

 /* Funckija vraca 1 ako broj n ima neparan broj cifara inace
    vraca 0. */
unsigned neparan(unsigned n)
{
  if (n <= 9)
    return 1;
  else
    return paran(n / 10);
}

/* Glavna funkcija za testiranje */
int main()
{
  int n;
  scanf("%d", &n);
  printf("Uneti broj ima %sparan broj cifara\n",
         (paran(n) == 1 ? "" : "ne"));
  return 0;
```

```
}
```

Rešenje 1.19

```
#include <stdio.h>
    /* Pomocna funkcija koja izracunava n! * result. Koristi
       repnu rekurziju. Result je argument u kome se akumulira
       do tada izracunatu vrednost faktorijela. Kada dodje do
       izlaza iz rekurzije iz rekurzije potrebno je da vratimo
       result. */
int faktorijelRepna(int n, int result)
{
  if (n == 0)
    return result;

  return faktorijelRepna(n - 1, n * result);
}

/* U sledece dve funkcije je prikazan postupak oslobadjanja od
   repne rekurzije koja postoji u funkciji faktorijelRepna,
   koristeci algoritam sa predavanja.

   Najpre, funckija se transformise tako sto rekurzivni poziv
   zemeni sa naredbama kojima se vrednost argumenta funkcije
   postavlja na vrednost koja bi se prosledjivala rekurzivnom
   pozivu i navodjenjem goto naredbe za vracanje na pocetak
   tela funkcije. */

int faktorijelRepna_v1(int n, int result)
{
pocetak:
  if (n == 0)
    return result;

  result = n * result;
  n = n - 1;
  goto pocetak;
}

/* Pisanje bezuslovnih skokova (goto naredbi) nije dobra
   programerska praksa i prethodna funkcija se koristi samo kao
   medjukorak. Sledi iterativno resenje bez bezuslovnih skokova: */
int faktorijelRepna_v2(int n, int result)
{
  while (n != 0) {
    result = n * result;
    n = n - 1;
  }

  return result;
}
```

```c
/* Prilikom poziva prethodnih funkcija pored prvog argumenta
   celog broja n, mora da se salje i 1 za vrednost drugog argumenta
   u kome ce se akumulirati rezultat. Funkcija faktorijel(n) je ovde
   radi udobnosti korisnika, jer je sasvim prirodno da za faktorijel
    zahteva
   samo 1 parametar. Funkcija faktorijel izracunava n!, tako sto
   odgovarajucoj gore navedenoj funkciji koja zaista racuna
   faktorijel, salje ispravne argumente i vraca rezultat koju
   joj ta funkcija vrati. Za testiranje, zameniti u telu
   funkcije faktorijel poziv faktorijelRepna sa pozivom
   faktorijelRepna_v1, a zatim sa pozivom funkcije
   faktorijelRepna_v2. */
int faktorijel(int n)
{
  return faktorijelRepna(n, 1);
}

/* Test program */
int main()
{
  int n;

  printf("Unesite n (<= 12): ");
  scanf("%d", &n);
  printf("%d! = %d\n", n, faktorijel(n));

  return 0;
}
```

Rešenje 1.20

Rešenje 1.21

```c
#include <stdio.h>

int zbir_cifara(unsigned int x)
{
  /* Izlazak iz rekurzije: ako je broj jednocifren */
  if (x < 10)
    return x;

  /* Zbir cifara broja jednak je zbiru svih njegovih cifara osim
     poslednje cifre + poslednja cifra tog broja */
  return zbir_cifara(x / 10) + x % 10;
}

int main()
{
  unsigned int x;
```

```
  /* Ucitava se ceo broj sa ulaza */
  scanf("%u", &x);

  /* Ispisuje se zbir cifara ucitanog broja */
  printf("%d\n", zbir_cifara(x));

  return 0;
}
```

Rešenje 1.22

```
#include <stdio.h>
#define MAX_DIM 1000

/*
   Ako je n==0, onda je suma(a,0) = 0 Ako je n>0, onda je
   suma(a,n) = a[n-1] + suma(a,n-1) Suma celog niza je jednaka
   sumi prvih n-1 elementa uvecenoj za poslednji element celog
   niza. */
int sumaNiza(int *a, int n)
{
  /* Nije postavljena stroga jednakost n==0, za slucaj da korisnik
     prilikom prvog poziva, posalje negativan broj za velicinu
     niza. */
  if (n <= 0)
    return 0;

  return a[n - 1] + sumaNiza(a, n - 1);
}

/*
   Funkcija napisana na drugi nacin:
   n==0, suma(a,0) = 0 n >0, suma(a,n) = a[0]+suma(a+1,n-1) Suma
   celog niza je jednaka zbiru prvog elementa niza i sume
   preostalih n-1 elementa. */
int sumaNiza2(int *a, int n)
{
  if (n <= 0)
    return 0;

  return a[0] + sumaNiza2(a + 1, n - 1);
}

int main()
{
  int a[MAX_DIM];
  int n, i = 0;

  /* Ucitavamo broj elemenata niza */
  scanf("%d", &n);
```

```
40
   /* Ucitavamo n elemenata niza. */
42   for (i = 0; i < n; i++)
       scanf("%d", &a[i]);
44
   printf("Suma elemenata je %d\n", sumaNiza(a, n));
46   // printf("Suma elemenata je %d\n",sumaNiza2(a, n));

48   return 0;
}
```

Rešenje 1.23

```
#include <stdio.h>
2 #define MAX_DIM 256

4 /* Rekurzivna funkcija koja odredjuje maksimum celobrojnog niza
     niz dimenzije n */
6 int maksimum_niza(int niz[], int n)
{
8   /* Izlazak iz rekurzije: ako je niz dimenzije jedan, najveci
       je ujedno i jedini element niza */
10  if (n == 1)
      return niz[0];
12
    /* Resavanje problema manje dimenzije */
14  int max = maksimum_niza(niz, n - 1);

16  /* Na osnovu poznatog resenja problema dimenzije n-1, resava se
       problem dimenzije n */
18  return niz[n - 1] > max ? niz[n - 1] : max;
}
20
int main()
22 {
    int brojevi[MAX_DIM];
24  int n;

26  /* Sve dok se ne stigne do kraja ulaza, brojeve se ucitavaju u niz.
       Promenljiva
       i predstavlja indeks tekuceg broja. */
28  int i = 0;
    while (scanf("%d", &brojevi[i]) != EOF) {
30    i++;
    }
32  n = i;

34  /* Stampa se maksimum unetog niza brojeva */
    printf("%d\n", maksimum_niza(brojevi, n));
36  return 0;
}
```

Rešenje 1.24

```c
#include <stdio.h>
#define MAX_DIM 256

int skalarno(int a[], int b[], int n)
{
  /* Izlazak iz rekurzije */
  if (n == 0)
    return 0;

  /* Na osnovu resenja problema dimenzije n-1, resava se problem
     dimenzije n */
  else
    return a[n - 1] * b[n - 1] + skalarno(a, b, n - 1);
}

int main()
{
  int i, a[MAX_DIM], b[MAX_DIM], n;

  /* Unosi se dimenzija nizova, */
  scanf("%d", &n);

  /* A zatim i elementi nizova. */
  for (i = 0; i < n; i++)
    scanf("%d", &a[i]);

  for (i = 0; i < n; i++)
    scanf("%d", &b[i]);

  /* Ispisuje se rezultat skalarnog proizvoda dva ucitana niza. */
  printf("%d\n", skalarno(a, b, n));

  return 0;
}
```

Rešenje 1.25

```c
#include<stdio.h>
#define MAX_DIM 256

int br_pojave(int x, int a[], int n)
{
  /* Izlazak iz rekurzije */
  if (n == 1)
    return a[0] == x ? 1 : 0;
```

```
  int bp = br_pojave(x, a, n - 1);
  return a[n - 1] == x ? 1 + bp : bp;
}

int main()
{
  int x, a[MAX_DIM];
  int n, i = 0;

  scanf("%d", &x);

  /* Sve dok se ne stigne do kraja ulaza, ucitavaju se brojevi u niz;
     Promenljiva i predstavlja indeks tekuceg broja */
  i = 0;
  while (scanf("%d", &a[i]) != EOF) {
    i++;
  }
  n = i;

  printf("%d\n", br_pojave(x, a, n));
  return 0;
}
```

Rešenje 1.26

```
#include<stdio.h>
#define MAX_DIM 256

int tri_uzastopna_clana(int x, int y, int z, int a[], int n)
{
  /* Ako niz ima manje od tri elementa izlazi se iz rekurzije */
  if (n < 3)
    return 0;

  else
    return ((a[n - 3] == x) && (a[n - 2] == y)
            && (a[n - 1] == z))
        || tri_uzastopna_clana(x, y, z, a, n - 1);
}

int main()
{
  int x, y, z, a[MAX_DIM];
  int n;

  /* Ucitavaju se tri cela broja za koje se ispituje da li su
     uzastopni clanovi niza */
  scanf("%d%d%d", &x, &y, &z);

  int i = 0;
```

```
  while (scanf("%d", &a[i]) != EOF) {
    i++;
  }
  n = i;

  if (tri_uzastopna_clana(x, y, z, a, n))
    printf("da\n");
  else
    printf("ne\n");

  return 0;
}
```

Rešenje 1.27

```
#include <stdio.h>

/*************************************************************
   Funkcija koja broji bitove svog argumenta

   ako je x ==0, onda je count(x) = 0
   inace count(x) = najvisi_bit +count(x<<1)

   Za svaki naredni rekurzivan poziv prosleduje se x<<1. Kako se
   siftovanjem sa desne strane uvek dopisuju 0, argument x ce u
   nekom rekurzivnom pozivu biti bas 0 i izacicemo iz rekurzije.
*************************************************************/
int count(int x)
{
  /* Izlaz iz rekurzije */
  if (x == 0)
    return 0;

  /* Ukoliko vrednost promenljive x nije 0, neki od bitova broja
     x je postavljen na 1. Koriscenjem odgovarajuce maske proverava
     se vrednost najviseg bita. Rezultat koliko ima jedinica u
     ostatku
    binarnog zapisa broja x se uvecava za 1. Najvisi bit je 0. Stoga
     je broj jedinica u zapisu x isti
        kao broj jedinica u zapisu broja x<<1, jer se siftovanjem
        u levo sa desne stane dopisuju 0.
      Za rekurzicvni poziv se salje vrednost koja se dobija kada se
      x siftuje u levo.
      Napomena: argument funkcije x je oznacen ceo broj, usled cega
      se ne koristi siftovanje udesno, jer funkciji moze biti
      prosleden i negativan broj. Iz tog razloga, odlucujemo se
      da proveramo najvisi, umesto najnizeg bita */
  if (x & (1 << (sizeof(x) * 8 - 1)))
    return 1 + count(x << 1);
  else
    return count(x << 1);
```

```
}
/*************************************************************
     Telo prethodne funkcije je moglo biti zapisano i krace:
     jednolinijska return naredba sa proverom i rekurzivnim pozivom
     return ((x& (1<<(sizeof(x)*8-1))) ? 1 : 0) + count(x<<1);
*************************************************************/


int main()
{
  int x;
  scanf("%x", &x);
  printf("%d\n", count(x));

  return 0;
}
```

Rešenje 1.29

```
#include<stdio.h>

/* Rekurzivna funkcija za odredjivanje najvece heksadekadne
   cifre u broju */
int max_oktalna_cifra(unsigned x)
{
  /* Izlazak iz rekurzije */
  if (x == 0)
    return 0;
  /* Odredjivanje poslednje heksadekadne cifre u broju */
  int poslednja_cifra = x & 7;
  /* Odredjivanje maksimalne oktalne cifre u broju kada se iz
     njega izbrise poslednja oktalna cifra */
  int max_bez_poslednje_cifre = max_oktalna_cifra(x >> 3);
  return poslednja_cifra >
      max_bez_poslednje_cifre ? poslednja_cifra :
      max_bez_poslednje_cifre;
}

int main()
{
  unsigned x;
  scanf("%u", &x);
  printf("%d\n", max_oktalna_cifra(x));
  return 0;
}
```

Rešenje 1.30

```c
#include<stdio.h>


/* Rekurzivna funkcija za odredjivanje najvece oktalne cifre u
   broju */
int max_heksadekadna_cifra(unsigned x)
{
  /* Izlazak iz rekurzije */
  if (x == 0)
    return 0;
  /* Odredjivanje poslednje heksadekadne cifre u broju */
  int poslednja_cifra = x & 15;
  /* Odredjivanje maksimalne heksadekadne cifre broja kada se iz
     njega izbrise poslednja heksadekadna cifra */
  int max_bez_poslednje_cifre = max_heksadekadna_cifra(x >> 4);
  return poslednja_cifra >
      max_bez_poslednje_cifre ? poslednja_cifra :
      max_bez_poslednje_cifre;
}

int main()
{
  unsigned x;
  scanf("%u", &x);
  printf("%d\n", max_heksadekadna_cifra(x));
  return 0;
}
```

Rešenje 1.31

```c
#include<stdio.h>
#include<string.h>
/* Niska moze imati najvise 32 karaktera + 1 za terminalnu nulu */
#define MAX_DIM 33

int palindrom(char s[], int n)
{
  if ((n == 1) || (n == 0))
    return 1;
  return (s[n - 1] == s[0]) && palindrom(s + 1, n - 2);
}

int main()
{
  char s[MAX_DIM];
  int n;

  scanf("%s", s);

  /* Odredjuje se duzina niske */
```

```
  n = strlen(s);

  /* Ispisuje se poruka da li je niska palindrom ili
     nije */
  if (palindrom(s, n))
    printf("da\n");
  else
    printf("ne\n");

  return 0;
}
```

Rešenje 1.32

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#define  MAX_DUZINA_NIZA 50

void ispisiNiz(int a[], int n)
{
  int i;

  for (i = 1; i <= n; i++)
    printf("%d ", a[i]);
  printf("\n");
}

/* Funkcija proverava da li se x vec nalazi u permutaciji na
   prethodnih 1...n mesta */
int koriscen(int a[], int n, int x)
{
  int i;
  for (i = 1; i <= n; i++)
    if (a[i] == x)
      return 1;

  return 0;
}

/* F-ja koja ispisuje sve permutacije od skupa {1,2,...,n} a[]
   je niz u koji smesta permutacije m - oznacava da se na m-tu
   poziciju u permutaciji smesta jedan od preostalih celih
   brojeva n- je velicina skupa koji se permutuje Funkciju
   se poziva sa argumentom m=1 jer formiranje
   permutacije pocinje od 1. pozicije. Stoga, nece se koristi a[0].
    */
void permutacija(int a[], int m, int n)
{
  int i;

  /* Izlaz iz rekurzije: Ako je pozicija na koju treba smestiti
```

```
     broj premasila velicinu skupa, onda se svi brojevi vec
38     nalaze u permutaciji i ispisuje se permutacija. */
   if (m > n) {
40   ispisiNiz(a, n);
     return;
42 }

44 /* Ideja: pronalazi se prvi broj koji moze da se postavi na
      m-to mesto u nizu (broj koji se do sada nije pojavio u
46    permutaciji). Zatim, rekurzivno se pronalaze one permutacije
      koje odgovaraju ovako postavljenom pocetku permutacije.
48    Kada se to zavrsi, vrsi se provera da li postoji jos neki broj
      koji moze da se stavi na m-to mesto u nizu (to se radi u
50    petlji). Ako ne postoji, funkcija zavrsava sa radom.
      Ukoliko takav broj postoji, onda se ponovo poziva rekurzivno
52    pronalazenje odgovarajucih permutacija, ali sada sa
      drugacije postavljenim prefiksom. */
54

56 for (i = 1; i <= n; i++) {
     /* Ako se broj i nije do sada pojavio u permutaciji od 1 do
58      m-1 pozicije, onda se on postavlja na poziciju m i poziva se
        funkcija da napravi permutaciju za jedan vece duzine, tj.
60      m+1. Inace, nastavlja se dalje, trazeci broj koji se nije
        pojavio do sada u permutaciji. */
62   if (!koriscen(a, m - 1, i)) {
       a[m] = i;
64     /* Poziva se ponovo funkcija da dopuni ostatak permutacije
          posle upisivanja i na poziciju m. */
66     permutacija(a, m + 1, n);
     }
68 }
}
70

int main(void)
72 {
   int n;
74 int a[MAX_DUZINA_NIZA];

76 printf("Unesite duzinu permutacije: ");
   scanf("%d", &n);
78 if (n < 0 || n >= MAX_DUZINA_NIZA) {
     fprintf(stderr,
80           "Duzina permutacije mora biti broj veci od 0 i manji od %
   d!\n",
             MAX_DUZINA_NIZA);
82   exit(EXIT_FAILURE);
   }
84

   permutacija(a, 1, n);
86

   exit(EXIT_SUCCESS);
```

```
88 }
```

Rešenje 1.33

```
1  #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>
3
   /* Rekurzivna funkcija za racunanje binomnog koeficijenta.  */
5  /* ako je k=0 ili k=n, onda je binomni koeficijent 0 ako je k
      izmedju 0 i n, onda je bk(n,k) = bk(n-1,k-1) + bk(n-1,k) */
7  int binomniKoeficijent(int n, int k)
   {
9    return (0 < k
            && k < n) ? binomniKoeficijent(n - 1,
11                                          k - 1) +
         binomniKoeficijent(n - 1, k) : 1;
13 }

15 /* Iterativno izracunavanje datog binomnog koeficijenta.

17    int binomniKoeficijent (int n, int k) { int i, j, b; for
      (b=i=1, j=n; i<=k; b=b*j--/i++); return b; }
19
    */
21
   /* Prostim opaZanjem se uocava da se svaki element n-te
23    hipotenuze (osim ivicnih 1) dobija kao zbir 2 elementa iz n-1
      hipotenuze. Uz pomenute dve nove ivicne jedinice lako se
25    zakljucuje da ce suma elementa n-te hipotenuze biti tacno 2
      puta veca. */
27 int sumaElemenataHipotenuze(int n)
   {
29   return n > 0 ? 2 * sumaElemenataHipotenuze(n - 1) : 1;
   }
31
   int main()
33 {
     int n, k, i, d, r;
35

37   scanf("%d %d", &d, &r);

39   /* Ispisivanje Paskalovog trougla */
     putchar('\n');
41   for (n = 0; n <= d; n++) {
       for (i = 0; i < d - n; i++)
43       printf("  ");
       for (k = 0; k <= n; k++)
45       printf("%4d", binomniKoeficijent(n, k));
       putchar('\n');
47   }
```

```
49    if (r < 0) {
        fprintf(stderr,
51              "Redni broj hipotenuze mora biti veci ili jednak od 0!\n"
        );
        exit(EXIT_FAILURE);
53    }
    printf("%d\n", sumaElemenataHipotenuze(r));
55
    exit(EXIT_SUCCESS);
57  }
```

Glava 2

Pokazivači

2.1 Pokazivačka aritmetika

Zadatak 2.1 Za dati celobrojni niz dimenzije n, napisati funkciju koja obrće njegove elemente:

(a) korišćenjem indeksne sintakse,

(b) korišćenjem pokazivačke sintakse.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju niza n ($0 < n \leq 100$), a zatim elemente niza. Pozvati funkciju koja obrće njegove elemente korišćenjem indeksne sintakse i prikazati sadržaj niza. Nakon toga pozvati funkciju koja obrće njegove elemente korišćenjem pokazivačke sintakse i prikazati sadržaj niza.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju niza:  3
 Unesite elemente niza:
 1 -2 3
 Nakon obrtanja elemenata, niz je:
 3 -2 1
 Nakon ponovnog obrtanja elemenata,
 niz je:
 3 -2 1
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju niza:  0
 Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.
```

[Rešenje 2.1]

Zadatak 2.2 Dat je niz realnih brojeva dimenzije n.

(a) Napisati funkciju `zbir` koja izračunava zbir elemenata niza.

(b) Napisati funkciju `proizvod` koja izračunava proizvod elemenata niza.

(c) Napisati funkciju `min_element` koja izračunava najmanji elemenat niza.

(d) Napisati funkciju `max_element` koja izračunava najveći elemenat niza.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju n ($0 < n \leq 100$) realnog niza, a zatim i elemente niza. Na standardni izlaz ispisati zbir, proizvod, minimalni i maksimalni element učitanog niza.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju niza:  3
 Unesite elemente niza:
 -1.1 2.2 3.3
 Zbir elemenata niza je 4.400.
 Proizvod elemenata niza je -7.986
 Minimalni element niza je -1.100
 Maksimalni element niza je 3.300
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju niza:  5
 Unesite elemente niza:
 1.2 3.4 0.0 -5.4 2.1
 Zbir elemenata niza je 1.300.
 Proizvod elemenata niza je -0.000.
 Minimalni element niza je -5.400.
 Maksimalni element niza je 3.400.
```

[Rešenje 2.2]

Zadatak 2.3 Korišćenjem pokazivačke sintakse, napisati funkciju koja vrednosti elemenata u prvoj polovini niza povećava za jedan, a u drugoj polovini smanjuje za jedan. Ukoliko niz ima neparan broj elemenata, onda vrednost srednjeg elementa niza ostaviti nepromenjenim. Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju n ($0 < n \leq 100$) celobrojong niza, a zatim i elemente niza. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije nad učitanim nizom.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju niza:  5
 Unesite elemente niza:
 1 2 3 4 5
 Transformisan niz je:
 2 3 3 3 4
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju niza:  4
 Unesite elemente niza:
 4 -3 2 -1
 Transformisan niz je:
 5 -2 1 -2
```

Primer 3

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju niza:  0
 Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.
```

Primer 4

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju niza:  101
 Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.
```

[Rešenje 2.3]

Zadatak 2.4 Napisati program koji ispisuje broj prihvaćenih argumenata komandne linije, a zatim i same argumenate kojima prethode njihovi redni brojevi. Nakon toga ispisati prve karaktere svakog od argumenata. Zadatak rešiti:

(a) korišćenjem indeksne sintakse,

(b) korišćenjem pokazivačke sintakse.

Od korisnika sa ulaza tražiti da izabere da li koje od ova dva rešenja treba koristiti prilikom ispisa.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out prvi 2. treci -4

Interakcija programa:
 Broj prihvacenih argumenata komandne linije je 5.
 Kako zelite da ispisete argumente, koriscenjem
 indeksne ili pokazivacke sintakse (I ili P)?  I
 Argumenti komandne linije su:
 0 ./a.out
 1 prvi
 2 2.
 3 treci
 4 -4
 Pocetna slova argumenata komandne linije su:
 . p 2 t -
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out

Interakcija programa:
 Broj prihvacenih argumenata komandne linije je 1.
 Kako zelite da ispisete argumente, koriscenjem
 indeksne ili pokazivacke sintakse (I ili P)?  P
 Argumenti komandne linije su:
 0 ./a.out
 Pocetna slova argumenata komandne linije su:
 .
```

[Rešenje 2.4]

Zadatak 2.5 Korišćenjem pokazivačke sintakse, napisati funkciju koja za datu nisku ispituje da li je palindrom. Napisati program koji vrši prebrojavanje argumenata komandne linije koji su palindromi.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out a b 11 212

Interakcija programa:
 Broj argumenata komandne linije
 koji su palindromi je 4.
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out

Interakcija programa:
 Broj argumenata komandne linije koji
 koji su palindromi je 0.
```

[Rešenje 2.5]

Zadatak 2.6 Napisati program koji kao prvi argument komandne linije prihvata putanju do datoteke za koju treba proveriti koliko reči ima n karaktera, gde se n zadaje kao drugi argument komandne linije. Smatrati da reč ne sadrži više od 100 karaktera. U zadatku ne koristiti ugrađene funkcije za rad sa niskama, već implementirati svoje koristeći pokazivačku sintaksu.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt 1

Ulazna datoteka (ulaz.txt)
  Ovo je sadrzaj datoteke i u njoj ima
  reci koje imaju 1 karakter

Interakcija programa:
  Broj reci ciji je broj karaktera 1 je 3.
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt

Ulazna datoteka (ulaz.txt)
  Ovo je sadrzaj datoteke i u njoj ima
  reci koje imaju 1 karakter

Interakcija programa:
  Greska: Nedovoljan broj argumenata
  komandne linije.
  Program se poziva sa
  ./a.out ime_dat br_karaktera.
```

Primer 3

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt 2

Datoteka ulaz.txt ne postoji

Interakcija programa:
  Greska: Neuspesno otvaranje datoteke ulaz.txt.
```

[Rešenje 2.6]

Zadatak 2.7 Napisati program koji kao prvi argument komandne linije prihvata putanju do datoteke za koju treba proveriti koliko reči ima zadati sufiks (ili prefiks), koji se zadaje kao drugi argument komandne linije. Smatrati da reč ne sadrži više od 100 karaktera. Program je neophodno pozvati sa jednom od opcija `-s` ili `-p` u zavisnosti od čega treba proveriti koliko reči ima zadati sufiks (ili prefiks). U zadatku ne koristiti ugrađene funkcije za rad sa niskama, već implementirati svoje koristeći pokazivačku sintaksu.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt ke -s

Ulazna datoteka (ulaz.txt)
  Ovo je sadrzaj datoteke i u njoj ima reci
  koje se zavrsavaju na ke

Interakcija programa:
  Broj reci koje se zavrsavaju na ke je 2.
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt sa -p

Ulazna datoteka (ulaz.txt)
  Ovo je sadrzaj datoteke i u njoj ima reci
  koje pocinju sa sa

Interakcija programa:
  Broj reci koje pocinju na sa je 3.
```

Primer 3

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt sa -p

Datoteka ulaz.txt ne postoji

Interakcija programa:
 Greska: Neuspesno otvaranje
 datoteke ulaz.txt.
```

Primer 4

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt

Ulazna datoteka (ulaz.txt)
 Ne postoji

Interakcija programa:
 Greska: Nedovoljan broj argumenata
 komandne linije.
 Program se poziva sa
 ./a.out ime_dat suf/pref -s/-p.
```

[Rešenje 2.7]

2.2 Višedimenzioni nizovi

Zadatak 2.8 Data je kvadratna matrica dimenzije n.

(a) Napisati funkciju koja izračunava trag matrice (sumu elemenata na glavnoj dijagonali).

(b) Napisati funkciju koja izračunava euklidsku normu matrice (koren sume kvadrata svih elemenata).

(c) Napisati funkciju koja izračunava gornju vandijagonalnu normu matrice (sumu apsolutnih vrednosti elemenata iznad glavne dijagonale).

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimanziju kvadratne matrice n ($0 < n \leq 100$), a zatim i elemente matrice. Na standardni izlaz ispisati učitanu matricu a zatim trag, euklidsku normu i vandijagonalnu normu učitane matrice.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju matrice:  3
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1 -2 3
 4 -5 6
 7 -8 9
 Trag matrice je 5.
 Euklidska norma matrice je 16.88.
 Vandijagonalna norma matrice je 11.
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju matrice:  0
 Greska: neodgovarajuca dimenzija matrice.
```

[Rešenje 2.8]

Zadatak 2.9 Date su dve kvadratne matrice istih dimenzija n.

(a) Napisati funkciju koja proverava da li su matrice jednake.

(b) Napisati funkciju koja izračunava zbir matrica.

(c) Napisati funkciju koja izračunava proizvod matrica.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimanziju kvadratnih matrica n ($0 < n \leq 100$), a zatim i elemente matrica. Na standardni izlaz ispisati da li su matrice jednake, a zatim ispisati zbir i proizvod učitanih matrica.

Primer 1

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite dimenziju matrica:  3
 Unesite elemente prve matrice, vrstu po vrstu:
 1 2 3
 1 2 3
 1 2 3
 Unesite elemente druge matrice, vrstu po vrstu:
 1 2 3
 1 2 3
 1 2 3
 Matrice su jednake.
 Zbir matrica je:
 2 4 6
 2 4 6
 2 4 6
 Proizvod matrica je:
 6 12 8
 6 12 8
 6 12 8
```

[Rešenje 2.9]

Zadatak 2.10 Relacija se može predstaviti kvadratnom matricom nula i jedinica na sledeći način: dva elementa i i j su u relaciji ukoliko se u preseku i-te vrste i j-te kolone matrice nalazi broj 1, a nisu u relaciji ukoliko se tu nalazi broj 0.

(a) Napisati funkciju koja proverava da li je relacija zadata matricom refleksivna.

(b) Napisati funkciju koja proverava da li je relacija zadata matricom simetrična.

(c) Napisati funkciju koja proverava da li je relacija zadata matricom tranzitivna.

(d) Napisati funkciju koja određuje refleksivno zatvorenje relacije (najmanju refleksivnu relaciju koja sadrži datu).

(e) Napisati funkciju koja određuje simetrično zatvorenje relacije (najmanju simetričnu relaciju koja sadrži datu).

(f) Napisati funkciju koja određuje refleksivno-tranzitivno zatvorenje relacije (najmanju refleksivnu i tranzitivnu relaciju koja sadrži datu)(Napomena: koristiti Varšalov algoritam).

Napisati program koji učitava matricu iz datoteke čije se ime zadaje kao prvi argument komandne linije. U prvoj liniji datoteke nalazi se dimenzija matrice n ($0 < n \leq 64$), a potom i sami elementi matrice. Na standardni izlaz ispisati rezultat testiranja napisanih funkcija.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt

Ulazna datoteka (ulaz.txt)
 4
 1 0 0 0
 0 1 1 0
 0 0 1 0
 0 0 0 0

Interakcija programa:

 Relacija nije refleksivna.
 Relacija nije simetricna.
 Relacija jeste tranzitivna.
 Refleksivno zatvorenje relacije:
 1 0 0 0
 0 1 1 0
 0 0 1 0
 0 0 0 1
 Simetricno zatvorenje relacije:
 1 0 0 0
 0 1 1 0
 0 1 1 0
 0 0 0 0
 Refleksivno-tranzitivno zatvorenje relacije:
 1 0 0 0
 0 1 1 0
 0 0 1 0
 0 0 0 1
```

[Rešenje 2.10]

Zadatak 2.11 Data je kvadratna matrica dimenzije n.

(a) Napisati funkciju koja određuje najveći element matrice na sporednoj dijagonali.

(b) Napisati funkciju koja određuje indeks kolone koja sadrži najmanji element matrice.

(c) Napisati funkciju koja određuje indeks vrste koja sadrži najveći element matrice.

(d) Napisati funkciju koja određuje broj negativnih elemenata matrice.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati elemente celobrojne kvadratne matrice čija se dimenzija n ($0 < n \leq 32$) zadaje kao argument komandne linije. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene prethodno napisanih funkcija.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out 3

Interakcija programa:
 Unesite elemente matrice dimenzije 3:
 1 2 3
 -4 -5 -6
 7 8 9
 Najveci element matrice na sporednoj dijagonali je 7.
 Indeks kolone koja sadrzi najmanji element matrice 2.
 Indeks vrste koja sadrzi najveci element matrice 2.
 Broj negativnih elemenata matrice je 3.
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out 4

Interakcija programa:
 Unesite elemente matrice dimenzije 4:
 -1 -2 -3 -4
 -5 -6 -7 -8
 -9 -10 -11 -12
 -13 -14 -15 -16
 Najveci element matrice na sporednoj dijagonali je -4.
 Indeks kolone koja sadrzi najmanji element matrice 3.
 Indeks vrste koja sadrzi najveci element matrice 0.
 Broj negativnih elemenata matrice je 16.
```

[Rešenje 2.11]

Zadatak 2.12 Napisati funkciju kojom se proverava da li je zadata kvadratna matrica dimenzije n ortonormirana. Matrica je ortonormirana ako je skalarni proizvod svakog para različitih vrsta jednak nuli, a skalarni proizvod vrste sa samom sobom jednak jedinici. Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju celobrojne kvadratne matrice n ($0 < n \leq 32$), a zatim i njene elemente. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije na učitanu matricu.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju matrice:  4
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1 0 0 0
 0 1 0 0
 0 0 1 0
 0 0 0 1
 Matrica je ortonormirana.
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju matrice:  3
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1 2 3
 5 6 7
 1 4 2
 Matrica nije ortonormirana.
```

[Rešenje 2.12]

Zadatak 2.13 Data je matrica dimenzije $n \times m$.

(a) Napsiati funkciju koja učitava elemente matrice sa standardnog ulaza

(b) Napsiati funkciju koja na standardni izlaz spiralno ispisuje elemente matrice.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenzije matrice n $(0 < n \leq 10)$ i m $(0 < n \leq 10)$, a zatim i elemente matrice (pozivom gore napisane funkcije). Na standardni izlaz spiralno ispisati elemente učitane matrice.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite broj vrsta i broj kolona matrice:  3 3
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1 2 3
 4 5 6
 7 8 9
 Spiralno ispisana matrica: 1 2 3 6 9 8 7 4 5
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite broj vrsta i broj kolona matrice:  3 4
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1 2 3 4
 5 6 7 8
 9 10 11 12
 Spiralno ispisana matrica: 1 2 3 4 8 12 11 10 9
    5 6 7
```

[Rešenje 2.13]

Zadatak 2.14 Napisati funkciju koja izračunava k-ti stepen kvadratne matrice dimenzije n $(0 < n \leq 32)$. Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju celobrojne matrice n, elemente matrice i stepen k $(0 < k \leq 10)$. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije. Napomena: *Voditi računa da se prilikom stepenovanja matrice izvrši što manji broj množenja.*

Primer 1

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite dimenziju kvadratne matrice:  3
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1 2 3
 4 5 6
 7 8 9
 Unesite stepen koji se racuna:  8
 8. stepen matrice je:
 510008400 626654232 743300064
 1154967822 1419124617 1683281412
 1799927244 2211595002 2623262760
```

2.3 Dinamička alokacija memorije

Zadatak 2.15 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava dimenziju niza celih brojeva a zatim i njegove elemente. Ne praviti nikakve pretpostavke o dimenziji niza. Na standardni izlaz ispisati ove brojeve u obrnutom poretku.

Primer 1

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite dimenziju niza:  3
 Unesite elemente niza:
 1 -2 3
 Niz u obrnutom poretku je: 3 -2 1
```

Primer 2

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite dimenziju niza:  -1
 malloc(): neuspela alokacija memorije.
```

[Rešenje 2.15]

Zadatak 2.16 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava niz celih brojeva. Brojevi se unose sve dok se ne unese nula. Ne praviti nikakve pretpostavke o dimenziji niza. Na standardni izlaz ispisati ovaj niz brojeva u obrnutom poretku. Zadatak uraditi na dva načina:

(a) realokaciju memorije niza vršiti korišćenjem `malloc()` funkcije,

(b) realokaciju memorije niza vršiti korišćenjem `realloc()` funkcije.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite brojeve, nulu za kraj:
 1 -2 3 -4 0
 Unesite elemente niza:
 1 -2 3 -4 0
 Niz u obrnutom poretku je: -4 3 -2 1
```

[Rešenje 2.16]

Zadatak 2.17 Napisati funkciju koja kao rezultat vraća nisku koja se dobija nadovezivanjem dve niske, bez promene njihovog sadržaja. Napisati program koji testira rad napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dve niske karaktera (pretpostaviti da niske nisu duže od 1000 karaktera i da ne sadrže praznine). Na standardni izlaz ispisati nisku koja se dobija njihovim nadovezivanjem. Za rezultujuću nisku dinamički alocirati memoriju.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite dve niske karaktera:
 Jedan Dva
 Nadovezane niske: JedanDva
```

[Rešenje 2.17]

Zadatak 2.18 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava matricu realnih brojeva. Prvo se učitavaju dimenzije matrice n i m (ne praviti nikakve pretpostavke o njihovoj veličini), a zatim i elementi matrice. Na standardni izlaz ispisati trag matrice.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite broj vrsta i broj kolona matrice:  2 3
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1.2 2.3 3.4
 4.5 5.6 6.7
 Trag unete matrice je 6.80.
```

[Rešenje 2.18]

Zadatak 2.19 Data je celobrojna matrica dimenzije $n \times m$.

(a) Napisati funkciju koja vrši učitavanje matrice sa standardnog ulaza.

(b) Napisati funkciju koja ispisuje elemente ispod glavne dijagonale matrice (uključujući i glavnu dijagonalu).

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati n i m (ne praviti nikakve pretpostavke o njihovoj veličini), zatim učitati elemente matrice i na standardni izlaz ispisati elemente ispod glavne dijagonale matrice.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite broj vrsta i broj kolona matrice:  2 3
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1 -2 3
 -4 5 -6
 Elementi ispod glavne dijagonale matrice:
 1
 -4 5
```

[Rešenje 2.19]

Zadatak 2.20 Za zadatu matricu dimenzije $n \times m$ napisati funkciju koja izračunava redni broj kolone matrice čiji je zbir maksimalan. Napisati program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenzije matrice n i m (ne praviti nikakve pretpostavke o njihovoj veličini), a zatim elemente matrice. Na standardni izlaz ispisati redni broj kolone matrice sa maksimalnim zbirom. Ukoliko ima više takvih, ispisati prvu.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite broj vrsta i broj kolona matrice:  2 3
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1 2 3
 4 5 6
 Kolona pod rednim brojem 3 ima najveci zbir.
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite broj vrsta i broj kolona matrice:  2 4
 Unesite elemente matrice, vrstu po vrstu:
 1 2 3 4
 8 7 6 5
 Kolona pod rednim brojem 1 ima najveci zbir.
```

Zadatak 2.21 Data je realna kvadratna matrica dimenzije n.

- Napisati funkciju koja izračunava zbir apsolutnih vrednosti matrice ispod sporedne dijagonale.
- Napisati funkciju koja menja sadržaj matrice tako što polovi elemente iznad glavne dijagonale, duplira elemente ispod glavne dijagonale, dok elemente na glavnoj dijagonali ostavlja nepromenjene.

Napisati program koji testira ove funkcije za matricu koja se učitava iz datoteke čije se ime zadaje kao argument komandne linije. U datoteci se nalazi prvo dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out matrica.txt

Ulazna datoteka (matrica.txt)
 3
 1.1 -2.2 3.3
 -4.4 5.5 -6.6
 7.7 -8.8 9.9

Interakcija programa:
 Zbir apsolutnih vrednosti ispod sporedne
     dijagonale je 25.30.
 Transformisana matrica je:
 1.10 -1.10 1.65
 -8.80 5.50 -3.30
 15.40 -17.60 9.90
```

[Rešenje 2.21]

Zadatak 2.22 Napisati program koji na osnovu dve realne matrice dimenzija $m \times n$ formira matricu dimenzije $2 \cdot m \times n$ tako što naizmenično kombinuje jednu vrstu prve matrice i jednu vrstu druge matrice. Matrice su zapisane u datoteci „matrice.txt“. U prvom redu se nalaze dimenzije matrica m i n, u narednih m redova se nalaze vrste prve matrice, a u narednih m redova vrste druge matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardni izlaz.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out matrice.txt

Ulazna datoteka (matrice.txt)
 3
 1.1 -2.2 3.3
 -4.4 5.5 -6.6
 7.7 -8.8 9.9
 -1.1 2.2 -3.3
 4.4 -5.5 6.6
 -7.7 8.8 -9.9

Interakcija programa:
 Trazena matrica je:
 1.1 -2.2 3.3
 -1.1 2.2 -3.3
 -4.4 5.5 -6.6
 4.4 -5.5 6.6
 7.7 -8.8 9.9
 -7.7 8.8 -9.9
```

Zadatak 2.23 Na ulazu se zadaje niz celih brojeva čiji se unos završava nulom. Napisati funkciju koja od zadatog niza formira matricu tako da prva vrsta odgovara unetom nizu, a svaka naredna se dobija cikličkim pomeranjem elemenata niza za jednu poziciju ulevo. Napisati program koji testira ovu funkciju. Rezultujuću matricu ispisati na standardni izlaz.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite elemente niza, nulu za kraj:
 1 2 3 0
 Trazena matrica je:
 1 2 3
 2 3 1
 3 1 2
```

Zadatak 2.24 Petar sakuplja sličice igrača za predstojeće Svetsko prvenstvo u fudbalu. U datoteci „slicice.txt“ se nalaze informacije o sličicama koje mu nedostaju u formatu: `redni_broj_sličice ime_reprezentacije_kojoj_sličica_pripada`. Pomozite Petru da otkrije koliko mu sličica ukupno nedostaje, kao i da pronađe ime reprezentacije čijih sličica ima najmanje. Dobijene podatke ispisati na standardni izlaz. Napomena: *Za realokaciju memorije koristiti `realloc()` funkciju.*

Primer 1

```
Ulazna datoteka (slicice.txt)
 3 Brazil
 6 Nemacka
 2 Kamerun
 1 Brazil
 2 Engleska
 4 Engleska
 5 Brazil

Interakcija programa:
 Petru ukupno nedostaje 7 slicica.
 Reprezentacija za koju je sakupio najmanji broj
     slicica je Brazil.
```

** **Zadatak 2.25** U datoteci „temena.txt“ se nalaze tačke koje predstavljaju temena nekog n-tougla. Napisati program koji na osnovu sadržaja datoteke na standardni izlaz ispisuje o kom n-touglu je reč, a zatim i vrednosti njegovog obima i površine. Pretpostavka je da će mnogougao biti konveksan.

Primer 1

```
ULAZNA DATOTEKA (TEMENA.TXT)
 -1 -1
 1 -1
 1 1
 -1 1

INTERAKCIJA PROGRAMA:
 U datoteci su zadata temena cetvorougla.
 Obim je 8.
 Povrsina je 4.
```

2.4 Pokazivači na funkcije

Zadatak 2.26 Napisati program koji tabelarno štampa vrednosti proizvoljne realne funkcije sa jednim realnim argumentom, odnosno izračunava i ispisuje vrednosti date funkcije na diskretnoj ekvidistantnoj mreži od n tačaka intervala $[a, b]$. Realni brojevi a i b ($a < b$) kao i ceo broj n ($n \geq 2$) se učitavaju sa standardnog ulaza. Ime funkcije se zadaje kao argument komandne linije (`sin`, `cos`, `tan`, `atan`, `acos`, `asin`, `exp`, `log`, `log10`, `sqrt`, `floor`, `ceil`, `sqr`).

Primer 1

```
POZIV:  ./a.out sin

INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite krajeve intervala:
 -0.5 1
 Koliko tacaka ima na ekvidistantnoj mrezi
     (ukljucujuci krajeve intervala)?
 4
  x sin(x)
 -----------------------
 | -0.50000 | -0.47943 |
 | 0.00000 | 0.00000 |
 | 0.50000 | 0.47943 |
 | 1.00000 | 0.84147 |
 -----------------------
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out cos

Interakcija programa:
 Unesite krajeve intervala:
 0 2
 Koliko tacaka ima na ekvidistantnoj mrezi
     (ukljucujuci krajeve intervala)?
 4
  x cos(x)
 ----------------------
 | 0.00000 | 1.00000 |
 | 0.66667 | 0.78589 |
 | 1.33333 | 0.23524 |
 | 2.00000 | -0.41615 |
 ----------------------
```

[Rešenje 2.26]

Zadatak 2.27 Napisati funkciju koja izračunava limes funkcije `f(x)` u tački a. Adresa funkcije `f` čiji se limes računa se prenosi kao parametar funkciji za računanje limesa. Limes se računa sledećom aproksimacijom (vrednosti n i a uneti sa standardnog ulaza kao i ime funkcije):

$$lim_{x\to a} f(x) = lim_{n\to\infty} f(a + \frac{1}{n})$$

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite ime funkcije, n i a:
 tan 1.570795 10000
 Limes funkcije tan je -10134.5.
```

Zadatak 2.28 Napisati funkciju koja određuje integral funkcije `f(x)` na intervalu $[a, b]$. Adresa funkcije `f` se prenosi kao parametar. Integral se računa prema formuli:

$$\int_a^b f(x) = h \cdot (\frac{f(a) + f(b)}{2} + \Sigma_{i=1}^{n} f(a + i \cdot h))$$

Vrednost h se izračunava po formuli $h = (b-a)/n$, dok se vrednosti n, a i b unose sa standardnog ulaza kao i ime funkcije iz zaglavlja `math.h`. Na standardni izlaz ispisati vrednost integrala.

Primer 1

```
Interakcija programa:
  Unesite ime funkcije, n, a i b:
  cos 6000 -1.5 3.5
  Vrednost integrala je 0.645931.
```

Zadatak 2.29 Napisati funkciju koja približno izračunava integral funkcije `f(x)` na intervalu $[a, b]$. Funkcija `f` se prosleđuje kao parametar, a integral se procenjuje po Simpsonovoj formuli:

$$I = \frac{h}{3}\left(f(a) + 4\sum_{i=1}^{n/2} f(a + (2i-1)h) + 2\sum_{i=1}^{n/2-1} f(a + 2ih) + f(b)\right)$$

Granice intervala i n su argumenti funkcije. Napisati program, koji kao argumente komandne linije prihvata ime funkcije iz zaglavlja `math.h`, krajeve intervala i n, a na standardni izlaz ispisuje vrednost odgovarajućeg integrala.

Primer 1

```
Interakcija programa:
  Unesite ime funkcije, n, a i b:
  sin 100 -1.0 3.0
  Vrednost integrala je 1.530295.
```

2.5 Rešenja

Rešenje 2.1

```c
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 100

/* Funkcija obrce elemente niza koriscenjem indekse sintakse */
void obrni_niz_v1(int a[], int n)
{
  int i, j;

  for (i = 0, j = n - 1; i < j; i++, j--) {
    int t = a[i];
    a[i] = a[j];
    a[j] = t;
  }
```

```
}

/* Funkcija obrce elemente niza koriscenjem pokazivacke sintakse */
void obrni_niz_v2(int *a, int n)
{
  /* Pokazivaci na elemente niza */
  int *prvi, *poslednji;

    /* Vrsi se obrtanje niza */
  for (prvi = a, poslednji = a + n - 1; prvi < poslednji;) {
    int t = *prvi;

    /* Na adresu na koju pokazuje pokazivac "prvi" postavlja se
       vrednost koja se nalazi na adresi na koju pokazuje
       pokazivac "poslednji". Nakon toga se pokazivac "prvi"
       uvecava za jedan sto za posledicu ima da "prvi" pokazuje
       na sledeci element u nizu */
    *prvi++ = *poslednji;

    /* Vrednost promenljive "t" se postavlja na adresu na koju
       pokazuje pokazivac "poslednji". Ovaj pokazivac se zatim
       umanjuje za jedan, sto za posledicu ima da pokazivac
       "poslednji" sada pokazuje na element koji mu prethodi u
       nizu */
    *poslednji-- = t;
  }

  /* Drugi nacin za obrtanje niza */
  /*
  for (prvi = a, poslednji = a + n - 1;
       prvi < poslednji; prvi++, poslednji--) {
    int t = *prvi;
    *prvi = *poslednji;
    *poslednji = t;
  }
  */
}

int main()
{
  /* Deklarise se niz od najvise MAX elemenata */
  int a[MAX];

  /* Broj elemenata niza a */
  int n;

  /* Pokazivac na elemente niza */
  int *p;

  printf("Unesite dimenziju niza: ");
  scanf("%d", &n);

```

```
  /* Proverava se da li je doslo do prekoracenja ogranicenja
     dimenzije */
  if (n <= 0 || n > MAX) {
    fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  printf("Unesite elemente niza:\n");
  for (p = a; p - a < n; p++)
    scanf("%d", p);

  obrni_niz_v1(a, n);

  printf("Nakon obrtanja elemenata, niz je:\n");

  for (p = a; p - a < n; p++)
    printf("%d ", *p);
  printf("\n");

  obrni_niz_v2(a, n);

  printf("Nakon ponovnog obrtanja elemenata, niz je:\n");

  for (p = a; p - a < n; p++)
    printf("%d ", *p);
  printf("\n");

  return 0;
}
```

Rešenje 2.2

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 100

/* Funkcija izracunava zbir elemenata niza */
double zbir(double *a, int n)
{
  double s = 0;
  int i;

  for (i = 0; i < n; s += a[i++]);

  return s;
}

/* Funkcija izracunava proizvod elemenata niza */
double proizvod(double a[], int n)
{
```

```
20    double p = 1;
22    for (; n; n--)
        p *= *a++;
24
      return p;
26  }
28  /* Funkcija izracunava minimalni element niza */
    double min(double *a, int n)
30  {
      /* Na pocetku, minimalni element je prvi element */
32    double min = a[0];
      int i;
34
      /* Ispituje se da li se medju ostalim elementima niza nalazi
36       minimalni */
      for (i = 1; i < n; i++)
38      if (a[i] < min)
          min = a[i];
40
      return min;
42  }
44  /* Funkcija izracunava maksimalni element niza */
    double max(double *a, int n)
46  {
      /* Na pocetku, maksimalni element je prvi element */
48    double max = *a;
50    /* Ispituje se da li se medju ostalim elementima niza nalazi
         maksimalni */
52    for (a++, n--; n > 0; a++, n--)
        if (*a > max)
54        max = *a;
56    return max;
    }
58
60  int main()
    {
62    double a[MAX];
      int n, i;
64
      printf("Unesite dimenziju niza: ");
66    scanf("%d", &n);
68    /* Proverava se da li je doslo do prekoracenja ogranicenja
         dimenzije */
70    if (n <= 0 || n > MAX) {
        fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.\n");
```

```
72      exit(EXIT_FAILURE);
    }
74
    printf("Unesite elemente niza:\n");
76  for (i = 0; i < n; i++)
      scanf("%lf", a + i);
78
    /* Vrsi se testiranje definisanih funkcija */
80  printf("Zbir elemenata niza je %5.3f.\n", zbir(a, n));
    printf("Proizvod elemenata niza je %5.3f.\n", proizvod(a, n));
82  printf("Minimalni element niza je %5.3f.\n", min(a, n));
    printf("Maksimalni element niza je %5.3f.\n", max(a, n));
84
    return 0;
86  }
```

Rešenje 2.3

```
1   #include <stdio.h>
    #include <stdlib.h>
3   #define MAX 100

5   /* Funkcija povecava za jedan sve elemente u prvoj polovini niza
       a smanjuje za jedan sve elemente u drugoj polovini niza.
7      Ukoliko niz ima neparan broj elemenata, srednji element ostaje
       nepromenjen */
9   void povecaj_smanji(int *a, int n)
    {
11    int *prvi = a;
      int *poslednji = a + n - 1;
13
      while (prvi < poslednji) {
15
        /* Povecava se vrednost elementa na koji pokazuje pokazivac
17         prvi */
        (*prvi)++;
19
        /* Pokazivac prvi se pomera na sledeci element */
21      prvi++;

23      /* Smanjuje se vrednost elementa na koji pokazuje pokazivac
           poslednji */
25      (*poslednji)--;

27      /* Pokazivac poslednji se pomera na prethodni element */
        poslednji--;
29    }

31    /* Drugi nacin */
      while (prvi < poslednji) {
33      (*prvi++)++;
```

```
    (*poslednji--)--;
  }
}

int main()
{
  int a[MAX];
  int n;
  int *p;

  printf("Unesite dimenziju niza: ");
  scanf("%d", &n);

  /* Proverava se da li je doslo do prekoracenja ogranicenja
     dimenzije */
  if (n <= 0 || n > MAX) {
    fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  printf("Unesite elemente niza:\n");
  for (p = a; p - a < n; p++)
    scanf("%d", p);

  povecaj_smanji(a, n);

  printf("Transformisan niz je:\n");
  for (p = a; p - a < n; p++)
    printf("%d ", *p);
  printf("\n");

  return 0;
}
```

Rešenje 2.4

```
#include <stdio.h>

int main(int argc, char *argv[])
{
  int i;
  char tip_ispisa;

  printf("Broj prihvacenih argumenata komandne linije je %d.\n", argc
    );

  printf("Kako zelite da ispisete argumente, ");
  printf("koriscenjem indeksne ili pokazivacke sintakse (I ili P)? ")
    ;
  scanf("%c", &tip_ispisa);
```

```
14    printf("Argumenti komandne linije su:\n");
      if(tip_ispisa=='I') {
16      /* Ispisuju se argumenti komandne linije koriscenjem indeksne
           sintakse */
18      for (i = 0; i < argc; i++)
          printf("%d %s\n", i, argv[i]);
20    } else if(tip_ispisa=='P'){
        /* Ispisuju se argumenti komandne linije koriscenjem pokazivacke
22         sintakse */
        i = argc;
24      for (; argc > 0; argc--)
          printf("%d %s\n", i - argc, *argv++);
26
       /* Nakon ove petlje "argc" je jednako nuli a "argv" pokazuje
28        na polje u memoriji koje se nalazi iza poslednjeg argumenta
          komandne linije. Kako je u promenljivoj "i" sacuvana vrednost
30        broja argumenta komandne linije to sada moze ponovo da se
          postavi "argv" da pokazuje na nulti argument komandne linije */
32      argv = argv - i;
        argc = i;
34    }

36    printf("Pocetna slova argumenata komandne linije su:\n");
      if(tip_ispisa=='I') {
38      /* koristeci indeksnu sintaksu */
        for (i = 0; i < argc; i++)
40        printf("%c ", argv[i][0]);
        printf("\n");
42    } else if(tip_ispisa=='P'){
        /* koristeci pokazivacku sintaksu */
44      for (i = 0; i < argc; i++)
          printf("%c ", **argv++);
46      printf("\n");
      }
48
      return 0;
50  }
```

Rešenje 2.5

```
1   #include<stdio.h>
    #include<string.h>
3   #define MAX 100

5   /* Funkcija ispituje da li je niska palindrom */
    int palindrom(char *niska)
7   {
      int i, j;
9     for (i = 0, j = strlen(niska) - 1; i < j; i++, j--)
        if (*(niska + i) != *(niska + j))
11        return 0;
```

```
  return 1;
}

int main(int argc, char **argv)
{
  int i, n = 0;

  /* Nulti argument komandne linije je ime izvrsnog programa */
  for (i = 1; i < argc; i++)
    if (palindrom(*(argv + i)))
      n++;

  printf("Broj argumenata komandne linije koji su palindromi je %d.\n
    ", n);
  return 0;
}
```

Rešenje 2.6

```
#include<stdio.h>
#include<stdlib.h>

#define MAX_KARAKTERA 100

/* Implementacija funkcija strlen() iz standardne biblioteke */
int duzina(char *s)
{
  int i;
  for (i = 0; *(s + i); i++);
  return i;
}

int main(int argc, char **argv)
{
  char rec[MAX_KARAKTERA];
  int br = 0, n;
  FILE *in;

  /* Ako korisnik nije uneo trazene argumente, prijavljuje se
     greska */
  if (argc < 3) {
    printf("Greska: ");
    printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
    printf("Program se poziva sa %s ime_dat br_karaktera.\n",
           argv[0]);
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Otvara se datoteka sa imenom koje se zadaje kao prvi
     argument komandne linije. */
  in = fopen(*(argv + 1), "r");
```

```
  if (in == NULL) {
    fprintf(stderr, "Greska: ");
    fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s.\n",
            argv[1]);
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  n = atoi(*(argv + 2));

  /* Broje se reci cija je duzina jednaka broju zadatom drugim
     argumentom komandne linije */
  while (fscanf(in, "%s", rec) != EOF)
    if (duzina(rec) == n)
      br++;

  printf("Broj reci ciji je broj karaktera %d je %d.\n", n, br);

  /* Zatvara se datoteka */
  fclose(in);
  return 0;
}
```

Rešenje 2.7

```
#include<stdio.h>
#include<stdlib.h>

#define MAX_KARAKTERA 100

/* Implementacija funkcije strcpy() iz standardne biblioteke */
void kopiranje_niske(char *dest, char *src)
{
  int i;
  for (i = 0; *(src + i); i++)
    *(dest + i) = *(src + i);
}

/* Implementacija funkcije strcmp() iz standardne biblioteke */
int poredjenje_niski(char *s, char *t)
{
  int i;
  for (i = 0; *(s + i) == *(t + i); i++)
    if (*(s + i) == '\0')
      return 0;
  return *(s + i) - *(t + i);
}

/* Implementacija funkcije strlen() iz standardne biblioteke */
int duzina_niske(char *s)
{
  int i;
```

```
28    for (i = 0; *(s + i); i++);
      return i;
30  }

32  /* Funkcija ispituje da li je niska zadata drugim argumentom
       funkcije sufiks niske zadate prvi argumentom funkcije */
34  int sufiks_niske(char *niska, char *sufiks)
    {
36    if (duzina_niske(sufiks) <= duzina_niske(niska) &&
          poredjenje_niski(niska + duzina_niske(niska) -
38                           duzina_niske(sufiks), sufiks) == 0)
        return 1;
40    return 0;
    }
42
    /* Funkcija ispituje da li je niska zadata drugim argumentom
44     funkcije prefiks niske zadate prvi argumentom funkcije */
    int prefiks_niske(char *niska, char *prefiks)
46  {
      int i;
48    if (duzina_niske(prefiks) <= duzina_niske(niska)) {
        for (i = 0; i < duzina_niske(prefiks); i++)
50        if (*(prefiks + i) != *(niska + i))
            return 0;
52      return 1;
      } else
54      return 0;
    }
56
    int main(int argc, char **argv)
58  {
      /* Ukoliko korisnik nije uneo trazene argumente, prijavljuje se
60       greska */
      if (argc < 4) {
62      printf("Greska: ");
        printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
64      printf("Program se poziva sa %s ime_dat suf/pref -s/-p.\n",
               argv[0]);
66      exit(EXIT_FAILURE);
      }
68
      FILE *in;
70    int br = 0;
      char rec[MAX_KARAKTERA];
72
      in = fopen(*(argv + 1), "r");
74    if (in == NULL) {
        fprintf(stderr, "Greska: ");
76      fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s.\n",
                argv[1]);
78      exit(EXIT_FAILURE);
      }
```

```
80
   /* Provera se opcija kojom je pozvan program a zatim se
82      ucitavaju reci iz datoteke i broji se koliko njih zadovoljava
        trazeni uslov */
84   if (!(poredjenje_niski(*(argv + 3), "-s"))) {
       while (fscanf(in, "%s", rec) != EOF)
86       br += sufiks_niske(rec, *(argv + 2));
     printf("Broj reci koje se zavrsavaju na %s je %d.\n", *(argv + 2),
       br);
88   } else if (!(poredjenje_niski(*(argv + 3), "-p"))) {
       while (fscanf(in, "%s", rec) != EOF)
90       br += prefiks_niske(rec, *(argv + 2));
       printf("Broj reci koje pocinju na %s je %d.\n", *(argv + 2), br);
92   }

94   fclose(in);
     return 0;
96 }
```

Rešenje 2.8

```
   #include <stdio.h>
2  #include <math.h>
   #include <stdlib.h>
4
   #define MAX 100
6
   /* Deklarisemo funkcije koje cemo kasnije da definisemo */
8  double euklidska_norma(int M[][MAX], int n);
   int trag(int M[][MAX], int n);
10 int gornja_vandijagonalna_norma(int M[][MAX], int n);

12 int main()
   {
14   int A[MAX][MAX];
     int i, j, n;
16
     /* Unosimo dimenziju kvadratne matrice */
18   scanf("%d", &n);

20   /* Proveravamo da li je prekoraceno ogranicenje */
     if (n > MAX || n <= 0) {
22     fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
       fprintf(stderr, "matrice.\n");
24     exit(EXIT_FAILURE);
     }
26
     /* Popunjavamo vrstu po vrstu matrice */
28   for (i = 0; i < n; i++)
       for (j = 0; j < n; j++)
30       scanf("%d", &A[i][j]);
```

```
32    /* Ispis elemenata matrice koriscenjem indeksne sintakse.
         Ispis vrsimo vrstu po vrstu */
34    for (i = 0; i < n; i++) {
        /* Ispisujemo elemente i-te vrste */
36      for (j = 0; j < n; j++)
          printf("%d ", A[i][j]);
38      printf("\n");
      }
40
      /* Ispis elemenata matrice koriscenjem pokazivacke sintakse.
42       Kod ovako definisane matrice, elementi su uzastopno
         smesteni u memoriju, kao na traci. To znaci da su svi
44       elementi prve vrste redom smesteni jedan iza drugog. Odmah
         iza poslednjeg elementa prve vrste smesten je prvi element
46       druge vrste za kojim slede svi elementi te vrste i tako
         dalje redom */
48    /*
         for( i = 0; i<n; i++) { for ( j=0 ; j<n; j++) printf("%d ",
50       *(*(A+i)+j)); printf("\n"); } */

52    int tr = trag(A, n);
      printf("trag = %d\n", tr);
54
      printf("euklidska norma = %.2f\n", euklidska_norma(A, n));
56    printf("vandijagonalna norma = %d\n",
             gornja_vandijagonalna_norma(A, n));
58
      return 0;
60  }

62  /* Definisemo funkcije koju smo ranije deklarisali */

64  /* Funkcija izracunava trag matrice */
    int trag(int M[][MAX], int n)
66  {
      int trag = 0, i;
68    for (i = 0; i < n; i++)
        trag += M[i][i];
70    return trag;
    }
72
    /* Funkcija izracunava euklidsku normu matrice */
74  double euklidska_norma(int M[][MAX], int n)
    {
76    double norma = 0.0;
      int i, j;
78
      for (i = 0; i < n; i++)
80      for (j = 0; j < n; j++)
          norma += M[i][j] * M[i][j];
82
```

```
  return sqrt(norma);
}

/* Funkcija izracunava gornju vandijagonalnu normu matrice */
int gornja_vandijagonalna_norma(int M[][MAX], int n)
{
  int norma = 0;
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++) {
    for (j = i + 1; j < n; j++)
      norma += abs(M[i][j]);
  }

  return norma;
}
```

Rešenje 2.9

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 100

/* Funkcija ucitava elemente kvadratne matrice dimenzije n sa
   standardnog ulaza */
void ucitaj_matricu(int m[][MAX], int n)
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < n; j++)
      scanf("%d", &m[i][j]);
}

/* Funkcija ispisuje elemente kvadratne matrice dimenzije n na
   standardni izlaz */
void ispisi_matricu(int m[][MAX], int n)
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++) {
    for (j = 0; j < n; j++)
      printf("%d ", m[i][j]);
    printf("\n");
  }
}

/* Funkcija proverava da li su zadate kvadratne matrice a i b
   dimenzije n jednake */
int jednake_matrice(int a[][MAX], int b[][MAX], int n)
```

```
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < n; j++)
      /* Nasli smo elemente na istim pozicijama u matricama koji
         se razlikuju */
      if (a[i][j] != b[i][j])
        return 0;

  /* Prosla je provera jednakosti za sve parove elemenata koji
     su na istim pozicijama sto znaci da su matrice jednake */
  return 1;
}

/* Funkcija izracunava zbir dve kvadratne matice */
void saberi(int a[][MAX], int b[][MAX], int c[][MAX], int n)
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < n; j++)
      c[i][j] = a[i][j] + b[i][j];
}

/* Funkcija izracunava proizvod dve kvadratne matice */
void pomnozi(int a[][MAX], int b[][MAX], int c[][MAX], int n)
{
  int i, j, k;

  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < n; j++) {
      /* Mnozimo i-tu vrstu prve sa j-tom kolonom druge matrice */
      c[i][j] = 0;
      for (k = 0; k < n; k++)
        c[i][j] += a[i][k] * b[k][j];
    }
}

int main()
{
  /* Matrice ciji se elementi zadaju sa ulaza */
  int a[MAX][MAX], b[MAX][MAX], c[MAX][MAX];

  /* Matrice zbira i proizvoda */
  int zbir[MAX][MAX], proizvod[MAX][MAX];

  /* Dimenzija matrica */
  int n;
  int i, j;

  /* Ucitavamo dimenziju kvadratnih matrica i proveravamo njenu
```

```
     korektnost */
  scanf("%d", &n);

  /* Proveravamo da li je prekoraceno ogranicenje */
  if (n > MAX || n <= 0) {
    fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
    fprintf(stderr, "matrica.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Ucitavamo matrice */
  ucitaj_matricu(a, n);
  ucitaj_matricu(b, n);

  /* Izracunavamo zbir i proizvod matrica */
  saberi(a, b, zbir, n);
  pomnozi(a, b, proizvod, n);

  /* Ispisujemo rezultat */
  if (jednake_matrice(a, b, n) == 1)
    printf("da\n");
  else
    printf("ne\n");

  printf("Zbir matrica je:\n");
  ispisi_matricu(zbir, n);

  printf("Proizvod matrica je:\n");
  ispisi_matricu(proizvod, n);

  return 0;
}
```

Rešenje 2.10

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 64

/* Funkcija proverava da li je relacija refleksivna. Relacija je
   refleksivna ako je svaki element u relaciji sam sa sobom,
   odnosno ako se u matrici relacije na glavnoj dijagonali nalaze
   jedinice */
int refleksivnost(int m[][MAX], int n)
{
  int i;

  /* Obilazimo glavnu dijagonalu matrice. Za elemente na glavnoj
     dijagonali vazi da je indeks vrste jednak indeksu kolone */
  for (i = 0; i < n; i++) {
```

```
17      if (m[i][i] != 1)
18        return 0;
19    }
20
21    return 1;
22  }
23
24  /* Funkcija odredjuje refleksivno zatvorenje zadate relacije.
25     Ono je odredjeno matricom koja sadrzi sve elemente polazne
26     matrice dopunjene jedinicama na glavnoj dijagonali */
27  void ref_zatvorenje(int m[][MAX], int n, int zatvorenje[][MAX])
28  {
29    int i, j;
30
31    /* Prepisujemo vrednosti elemenata matrice pocetne matrice */
32    for (i = 0; i < n; i++)
33      for (j = 0; j < n; j++)
34        zatvorenje[i][j] = m[i][j];
35
36    /* Postavljamo na glavnoj dijagonali jedinice */
37    for (i = 0; i < n; i++)
38      zatvorenje[i][i] = 1;
39  }
40
41  /* Funkcija proverava da li je relacija simetricna. Relacija je
42     simetricna ako za svaki par elemenata vazi: ako je element
43     "i" u relaciji sa elementom "j", onda je i element "j" u
44     relaciji sa elementom "i". Ovakve matrice su simetricne u
45     odnosu na glavnu dijagonalu */
46  int simetricnost(int m[][MAX], int n)
47  {
48    int i, j;
49
50    /* Obilazimo elemente ispod glavne dijagonale matrice i
51       uporedjujemo ih sa njima simetricnim elementima */
52    for (i = 0; i < n; i++)
53      for (j = 0; j < i; j++)
54        if (m[i][j] != m[j][i])
55          return 0;
56
57    return 1;
58  }
59
60  /* Funkcija odredjuje simetricno zatvorenje zadate relacije. Ono
61     je odredjeno matricom koja sadrzi sve elemente polazne
62     matrice dopunjene tako da matrica postane simetricna u odnosu
63     na glavnu dijagonalu */
64  void sim_zatvorenje(int m[][MAX], int n, int zatvorenje[][MAX])
65  {
66    int i, j;
67
68    /* Prepisujemo vrednosti elemenata matrice m */
```

```
69    for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
71        zatvorenje[i][j] = m[i][j];

73    /* Odredjujemo simetricno zatvorenje matrice */
      for (i = 0; i < n; i++)
75      for (j = 0; j < n; j++)
          if (zatvorenje[i][j] == 1)
77          zatvorenje[j][i] = 1;
    }
79

81  /* Funkcija proverava da li je relacija tranzitivna. Relacija je
       tranzitivna ako ispunjava sledece svojstvo: ako je element
83     "i" u relaciji sa elementom "j" i element "j" u relaciji sa
       elementom "k", onda je i element "i" u relaciji sa elementom
85     "k" */
    int tranzitivnost(int m[][MAX], int n)
87  {
      int i, j, k;
89

      for (i = 0; i < n; i++)
91      for (j = 0; j < n; j++)
          /* Pokusavamo da pronadjemo element koji narusava *
93           tranzitivnost */
          for (k = 0; k < n; k++)
95          if (m[i][k] == 1 && m[k][j] == 1 && m[i][j] == 0)
              return 0;
97

      return 1;
99  }

101

    /* Funkcija odredjuje refleksivno-tranzitivno zatvorenje zadate
103    relacije koriscenjem Varsalovog algoritma */
    void tran_zatvorenje(int m[][MAX], int n, int zatvorenje[][MAX])
105 {
      int i, j, k;
107

      /* Kopiramo pocetnu matricu u matricu rezultata */
109   for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
111       zatvorenje[i][j] = m[i][j];

113   /* Primenom Varsalovog algoritma odredjujemo
         refleksivno-tranzitivno zatvorenje matrice */
115   for (k = 0; k < n; k++)
        for (i = 0; i < n; i++)
117       for (j = 0; j < n; j++)
            if ((zatvorenje[i][k] == 1) && (zatvorenje[k][j] == 1)
119             && (zatvorenje[i][j] == 0))
              zatvorenje[i][j] = 1;
```

```
121 }

123 /* Funkcija ispisuje elemente matrice */
    void pisi_matricu(int m[][MAX], int n)
125 {
      int i, j;
127
      for (i = 0; i < n; i++) {
129     for (j = 0; j < n; j++)
          printf("%d ", m[i][j]);
131   printf("\n");
      }
133 }

135 int main(int argc, char *argv[])
    {
137   FILE *ulaz;
      int m[MAX][MAX];
139   int pomocna[MAX][MAX];
      int n, i, j, k;
141
      /* Ako korisnik nije uneo trazene argumente, prijavljujemo
143      gresku */
      if (argc < 2) {
145     printf("Greska: ");
        printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
147     printf("Program se poziva sa %s ime_dat.\n", argv[0]);
        exit(EXIT_FAILURE);
149   }

151   /* Otvaramo datoteku za citanje */
      ulaz = fopen(argv[1], "r");
153   if (ulaz == NULL) {
        fprintf(stderr, "Greska: ");
155     fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s.\n",
                argv[1]);
157     exit(EXIT_FAILURE);
      }
159
      /* Ucitavamo dimenziju matrice */
161   fscanf(ulaz, "%d", &n);

163   /* Proveravamo da li je prekoraceno ogranicenje */
      if (n > MAX || n <= 0) {
165     fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
        fprintf(stderr, "matrice.\n");
167     exit(EXIT_FAILURE);
      }
169
      /* Ucitavamo element po element matrice */
171   for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
```

```
173         fscanf(ulaz, "%d", &m[i][j]);

175     /* Ispisujemo trazene vrednosti */
        printf("Refleksivnost: %s\n",
177             refleksivnost(m, n) == 1 ? "da" : "ne");

179     printf("Simetricnost: %s\n",
            simetricnost(m, n) == 1 ? "da" : "ne");
181
        printf("Tranzitivnost: %s\n",
183             tranzitivnost(m, n) == 1 ? "da" : "ne");

185     printf("Refleksivno zatvorenje:\n");
        ref_zatvorenje(m, n, pomocna);
187     pisi_matricu(pomocna, n);

189     printf("Simetricno zatvorenje:\n");
        sim_zatvorenje(m, n, pomocna);
191     pisi_matricu(pomocna, n);

193     printf("Refleksivno-tranzitivno zatvorenje:\n");
        tran_zatvorenje(m, n, pomocna);
195     pisi_matricu(pomocna, n);

197     /* Zatvaramo datoteku */
        fclose(ulaz);
199
        return 0;
201 }
```

Rešenje 2.11

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>

4 #define MAX 32

6 int max_sporedna_dijagonala(int m[][MAX], int n)
  {
8   int i, j;
    /* Trazimo najveci element na sporednoj dijagonali. Za
10     elemente sporedne dijagonale vazi da je zbir indeksa vrste
       i indeksa kolone jednak n-1. Za pocetnu vrednost maksimuma
12     uzimamo element u gornjem desnom uglu */
    int max_na_sporednoj_dijagonali = m[0][n - 1];
14  for (i = 1; i < n; i++)
      if (m[i][n - 1 - i] > max_na_sporednoj_dijagonali)
16      max_na_sporednoj_dijagonali = m[i][n - 1 - i];

18  return max_na_sporednoj_dijagonali;
  }
```

```
20
   /* Funkcija izracunava indeks kolone najmanjeg elementa */
22 int indeks_min(int m[][MAX], int n)
   {
24   int i, j;
     /* Za pocetnu vrednost minimuma uzimamo element u gornjem
26       levom uglu */
     int min = m[0][0], indeks_kolone = 0;
28
     for (i = 0; i < n; i++)
30     for (j = 0; j < n; j++)
         /* Ako je tekuci element manji od minimalnog */
32       if (m[i][j] < min) {
           /* cuvamo njegovu vrednost */
34         min = m[i][j];
           /* i cuvamo indeks kolone u kojoj se nalazi */
36         indeks_kolone = j;
         }
38   return indeks_kolone;
   }
40
   /* Funkcija izracunava indeks vrste najveceg elementa */
42 int indeks_max(int m[][MAX], int n)
   {
44   int i, j;
     /* Za maksimalni element uzimamo gornji levi ugao */
46   int max = m[0][0], indeks_vrste = 0;

48   for (i = 0; i < n; i++)
       for (j = 0; j < n; j++)
50       /* Ako je tekuci element manji od minimalnog */
         if (m[i][j] > max) {
52         /* cuvamo njegovu vrednost */
           max = m[i][j];
54         /* i cuvamo indeks vrste u kojoj se nalazi */
           indeks_vrste = i;
56       }
     return indeks_vrste;
58 }

60 /* Funkcija izracunava broj negativnih elemenata matrice */
   int broj_negativnih(int m[][MAX], int n)
62 {
     int i, j;
64
     int broj_negativnih = 0;
66
     for (i = 0; i < n; i++)
68     for (j = 0; j < n; j++)
         if (m[i][j] < 0)
70         broj_negativnih++;
     return broj_negativnih;
```

```
}

int main(int argc, char *argv[])
{
  int m[MAX][MAX];
  int n;
  int i, j;

  /* Proveravamo broj argumenata komandne linije */
  if (argc < 2) {
    printf("Greska: ");
    printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
    printf("Program se poziva sa %s dim_matrice.\n", argv[0]);
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Ucitavamo vrednost dimenzije i proveravamo njenu korektnost
   */
  n = atoi(argv[1]);

  if (n > MAX || n <= 0) {
    fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
    fprintf(stderr, "matrice.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Ucitavamo element po element matrice */
  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < n; j++)
      scanf("%d", &m[i][j]);

  int max_sd = max_sporedna_dijagonala(m, n);
  int i_min = indeks_min(m, n);
  int i_max = indeks_max(m, n);
  int bn = broj_negativnih(m, n);

  /* Ispisujemo rezultat */
  printf("%d %d %d %d\n", max_sd, i_min, i_max, bn);

  /* Prekidamo izvrsavanje programa */
  return 0;
}
```

Rešenje 2.12

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 32

/* Funkcija ucitava elemente kvadratne matrice sa standardnog
```

```
   ulaza */
void ucitaj_matricu(int m[][MAX], int n)
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < n; j++)
      scanf("%d", &m[i][j]);
}

/* Funkcija ispisuje elemente kvadratne matrice na standardni
   izlaz */
void ispisi_matricu(int m[][MAX], int n)
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++) {
    for (j = 0; j < n; j++)
      printf("%d ", m[i][j]);
    printf("\n");
  }
}

/* Funkcija proverava da li je zadata matrica ortonormirana */
int ortonormirana(int m[][MAX], int n)
{
  int i, j, k;
  int proizvod;

  /* Proveravamo uslov normiranosti, odnosno da li je proizvod
     svake vrste matrice sa samom sobom jednak jedinici */
  for (i = 0; i < n; i++) {

    /* Izracunavamo skalarni proizvod vrste sa samom sobom */
    proizvod = 0;

    for (j = 0; j < n; j++)
      proizvod += m[i][j] * m[i][j];

    /* Ako proizvod bar jedne vrste nije jednak jedinici, odmah
       zakljucujemo da matrica nije normirana */
    if (proizvod != 1)
      return 0;
  }

  /* Proveravamo uslov ortogonalnosti, odnosno da li je proizvod
     dve bilo koje razlicite vrste matrice jednak nuli */
  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    for (j = i + 1; j < n; j++) {

      /* Izracunavamo skalarni proizvod */
      proizvod = 0;
```

```
60        for (k = 0; k < n; k++)
            proizvod += m[i][k] * m[j][k];
62
        /* Ako proizvod dve bilo koje razlicite vrste nije jednak
64         nuli, odmah zakljucujemo da matrica nije ortogonalna */
        if (proizvod != 0)
66        return 0;
      }
68    }

70  /* Ako su oba uslova ispunjena, vracamo jedinicu kao rezultat */
    return 1;
72  }

74  int main()
    {
76    int A[MAX][MAX];
      int n;
78
      /* Ucitavamo vrednost dimenzije i proveravamo njenu korektnost
80     */
      scanf("%d", &n);
82
      if (n > MAX || n <= 0) {
84      fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
        fprintf(stderr, "matrice.\n");
86      exit(EXIT_FAILURE);
      }
88
      /* Ucitavamo matricu */
90    ucitaj_matricu(A, n);

92    /* Ispisujemo rezultat rada funkcije */
      if (ortonormirana(A, n))
94      printf("da\n");
      else
96      printf("ne\n");

98    return 0;
    }
```

Rešenje 2.13

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>

4 #define MAX_V 10
  #define MAX_K 10
6
  /* Funkcija proverava da li su ispisani svi elementi iz matrice,
```

```
   odnosno da li se narusio prirodan poredak medju granicama */
int krajIspisa(int top, int bottom, int left, int right)
{
  return !(top <= bottom && left <= right);
}

/* Funkcija spiralno ispisuje elemente matrice */
void ispisi_matricu_spiralno(int a[][MAX_K], int n, int m)
{
  int i, j, top, bottom, left, right;

  top = left = 0;
  bottom = n - 1;
  right = m - 1;

  while (!krajIspisa(top, bottom, left, right)) {
    /* Ispisuje se prvi red */
    for (j = left; j <= right; j++)
      printf("%d ", a[top][j]);

    /* Spustamo prvi red */
    top++;

    if (krajIspisa(top, bottom, left, right))
      break;

    for (i = top; i <= bottom; i++)
      printf("%d ", a[i][right]);

    /* Pomeramo desnu kolonu za naredni krug ispisa blize levom
       kraju */
    right--;

    if (krajIspisa(top, bottom, left, right))
      break;

    /* Ispisujemo donju vrstu */
    for (j = right; j >= left; j--)
      printf("%d ", a[bottom][j]);

    /* Podizemo donju vrstu za naredni krug ispisa */
    bottom--;

    if (krajIspisa(top, bottom, left, right))
      break;

    /* Ispisujemo prvu kolonu */
    for (i = bottom; i >= top; i--)
      printf("%d ", a[i][left]);

    /* Pripremamo levu kolonu za naredni krug ispisa */
    left++;
```

```
  }
  putchar('\n');
}

void ucitaj_matricu(int a[][MAX_K], int n, int m)
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < m; j++)
      scanf("%d", &a[i][j]);
}

int main()
{
  int a[MAX_V][MAX_K];
  int m, n;

  /* Ucitaj broj vrsta i broj kolona matrice */
  scanf("%d", &n);
  scanf("%d", &m);

  if (n > MAX_V || n <= 0 || m > MAX_K || m <= 0) {
    fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuce dimenzije ");
    fprintf(stderr, "matrice.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  ucitaj_matricu(a, n, m);
  ispisi_matricu_spiralno(a, n, m);

  return 0;
}
```

Rešenje 2.14

Rešenje 2.15

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

/* NAPOMENA: Primer demonstrira dinamicku alokaciju niza od n
   elemenata. Dovoljno je alocirati n * sizeof(T) bajtova, gde
   je T tip elemenata niza. Povratnu adresu malloc()-a treba
   pretvoriti iz void * u T *, kako bismo dobili pokazivac koji
   pokazuje na prvi element niza tipa T. Na dalje se elementima
   moze pristupati na isti nacin kao da nam je dato ime niza
   (koje se tako i ponasa - kao pokazivac na element tipa T koji
   je prvi u nizu) */
int main()
```

```
{
  int *p = NULL;
  int i, n;

  /* Unosimo dimenziju niza. Ova vrednost nije ogranicena bilo
     kakvom konstantom, kao sto je to ranije bio slucaj kod
     staticke alokacije gde je dimenzija niza bila unapred
     ogranicena definisanim prostorom. */
  scanf("%d", &n);

  /* Alociramo prostor za n celih brojeva */
  if ((p = (int *) malloc(sizeof(int) * n)) == NULL) {
    fprintf(stderr, "malloc(): ");
    fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Od ovog trenutka pokazivac "p" mozemo da koristimo kao da
     je ime niza, odnosno i-tom elementu se moze pristupiti sa
     p[i] */

  /* Unosimo elemente niza */
  for (i = 0; i < n; i++)
    scanf("%d", &p[i]);

  /* Ispisujemo elemente niza unazad */
  for (i = n - 1; i >= 0; i--)
    printf("%d ", p[i]);
  printf("\n");

  /* Oslobadjamo prostor */
  free(p);

  return 0;
}
```

Rešenje 2.16

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#define KORAK 10

int main(void)
{
  /* Adresa prvog alociranog bajta */
  int *a = NULL;

  /* Velicina alocirane memorije */
  int alocirano;

  /* Broj elemenata niza */
```

```
  int n;
15
  /* Broj koji se ucitava sa ulaza */
17 int x;
  int i;
19 int *b = NULL;

21 /* Inicijalizacija */
  alocirano = n = 0;
23
  /* Unosimo brojeve sa ulaza */
25 scanf("%d", &x);

27 /* Sve dok je procitani broj razlicit od nule... */
  while (x != 0) {
29
    /* Ako broj ucitanih elemenata niza odgovara broju
31     alociranih mesta, za smestanje novog elementa treba
       obezbediti dodatni prostor. Da se ne bi za svaki sledeci
33     element pojedinacno alocirala memorija, prilikom
       alokacije se vrsi rezervacija za jos KORAK dodatnih mesta
35     za buduce elemente */
    if (n == alocirano) {
37    /* Povecava se broj alociranih mesta */
      alocirano = alocirano + KORAK;
39
      /* Vrsi se realokacija memorije sa novom velicinom */
41    /*********************************************************/
      /* Resenje sa funkcijom malloc() */
43    /*********************************************************/
      /* Vrsi se alokacija memorije sa novom velicinom, a adresa
45       pocetka novog memorijskog bloka se cuva u promenljivoj
         b */
47    b = (int *) malloc(alocirano * sizeof(int));

49    /* Ako prilikom alokacije dodje do neke greske */
      if (b == NULL) {
51      /* poruku ispisujemo na izlaz za greske */
        fprintf(stderr, "malloc(): ");
53      fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");

55      /* Pre kraja programa moramo svu dinamicki alociranu
           memoriju da oslobodimo. U ovom slucaju samo memoriju
57         na adresi a */
        free(a);
59
        /* Zavrsavamo program */
61      exit(EXIT_FAILURE);
      }
63
      /* Svih n elemenata koji pocinju na adresi a prepisujemo
65       na novu aderesu b */
```

```
      for (i = 0; i < n; i++)
67      b[i] = a[i];

69    /* Posle prepisivanja oslobadjamo blok memorije sa
         pocetnom adresom u a */
71    free(a);

73    /* Promenljivoj a dodeljujemo adresu pocetka novog, veceg
         bloka koji je prilikom alokacije zapamcen u
75       promenljivoj b */
      a = b;
77
      /*********************************************************/
79    /* Resenje sa funkcijom realloc() */
      /*********************************************************/
81    /* Zbog funkcije realloc je neophodno da i u prvoj
         iteraciji "a" bude inicijalizovano na NULL */
83    /*
         a = (int*) realloc(a,alocirano*sizeof(int));
85
         if(a == NULL) { fprintf(stderr, "realloc(): ");
87       fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");
         exit(EXIT_FAILURE); } */
89    }

91    /* Smestamo element u niz */
      a[n++] = x;
93
      /* i ucitavamo sledeci element */
95    scanf("%d", &x);
  }
97
  /* Ispisujemo brojeve u obrnutom poretku */
99 for (n--; n >= 0; n--)
    printf("%d ", a[n]);
101 printf("\n");

103 /* Oslobadjamo dinamicki alociranu memoriju */
  free(a);
105
  /* Program se zavrsava */
107 exit(EXIT_SUCCESS);
}
```

Rešenje 2.17

```
1 #include <stdio.h>
  #include <stdlib.h>
3 #include <string.h>

5 #define MAX 1000
```

```
/* NAPOMENA: Primer demonstrira "vracanje nizova iz funkcije".
   Ovako nesto se moze improvizovati tako sto se u funkciji
   dinamicki kreira niz potrebne velicine, popuni se potrebnim
   informacijama, a zatim se vrati njegova adresa. Imajuci u
   vidu cinjenicu da dinamicki kreiran objekat ne nestaje kada
   se izadje iz funkcije koja ga je kreirala, vraceni pokazivac
   se kasnije u pozivajucoj funkciji moze koristiti za pristup
   "vracenom" nizu. Medjutim, pozivajuca funkcija ima
   odgovornost i da se brine o dealokaciji istog prostora */

/* Funkcija dinamicki kreira niz karaktera u koji smesta
   rezultat nadovezivanja niski. Adresa niza se vraca kao
   povratna vrednost. */
char *nadovezi(char *s, char *t)
{
  /* Dinamicki kreiramo prostor dovoljne velicine */
  char *p = (char *) malloc((strlen(s) + strlen(t) + 1)
                            * sizeof(char));

  /* Proveravamo uspeh alokacije */
  if (p == NULL) {
    fprintf(stderr, "malloc(): ");
    fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Kopiramo i nadovezujemo stringove */

  /* Resenje bez koriscenja biblioteckih funkcija */
  /*
     int i,j; for(i=j=0; s[j]!='\0'; i++, j++) p[i]=s[j];

     for(j=0; t[j]!='\0'; i++, j++) p[i]=t[j];

     p[i]='\0'; */

  /* Resenje sa koriscenjem biblioteckih funkcija iz zaglavlja
     string.h */
  strcpy(p, s);
  strcat(p, t);

  /* Vracamo pokazivac p */
  return p;
}

int main()
{
  char *s = NULL;
  char s1[MAX], s2[MAX];

  /* Ucitavamo dve niske koje cemo da nadovezemo */
```

```
  scanf("%s", s1);
  scanf("%s", s2);

  /* Pozivamo funkciju da nadoveze stringove */
  s = nadovezi(s1, s2);

  /* Prikazujemo rezultat */
  printf("%s\n", s);

  /* Oslobadjamo memoriju alociranu u funkciji nadovezi() */
  free(s);

  return 0;
}
```

Rešenje 2.18

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <math.h>

int main()
{
  int i, j;

  /* Pokazivac na dinamicki alociran niz pokazivaca na vrste
     matrice */
  double **A = NULL;

  /* Broj vrsta i broj kolona */
  int n = 0, m = 0;

  /* Trag matice */
  double trag = 0;

  /* Unosimo dimenzije matrice */
  scanf("%d%d", &n, &m);

  /* Dinamicki alociramo prostor za n pokazivaca na double */
  A = malloc(sizeof(double *) * n);

  /* Proveramo da li je doslo do greske pri alokaciji */
  if (A == NULL) {
    fprintf(stderr, "malloc(): ");
    fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Dinamicki alociramo prostor za elemente u vrstama */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    A[i] = malloc(sizeof(double) * m);
```

```
35
    if (A[i] == NULL) {
37    /* Alokacija je neuspesna. Pre zavrsetka programa moramo
         da oslobodimo svih i-1 prethodno alociranih vrsta, i
39       alociran niz pokazivaca */
      for (j = 0; j < i; j++)
41      free(A[j]);
      free(A);
43
      exit(EXIT_FAILURE);
45  }
  }
47
  /* Unosimo sa standardnog ulaza brojeve u matricu. Popunjavamo
49    vrstu po vrstu */
  for (i = 0; i < n; i++)
51  for (j = 0; j < m; j++)
      scanf("%lf", &A[i][j]);
53
  /* Racunamo trag matrice, odnosno sumu elemenata na glavnoj
55    dijagonali */
  trag = 0.0;
57
  for (i = 0; i < n; i++)
59  trag += A[i][i];

61  printf("%.2f\n", trag);

63  /* Oslobadjamo prostor rezervisan za svaku vrstu */
  for (j = 0; j < n; j++)
65  free(A[j]);

67  /* Oslobadjamo memoriju za niz pokazivaca na vrste */
  free(A);
69
  return 0;
71}
```

Rešenje 2.19

```
1 #include <stdio.h>
  #include <stdlib.h>
3 #include <math.h>

5 void ucitaj_matricu(int **M, int n, int m)
  {
7   int i, j;

9   /* Popunjavamo matricu vrstu po vrstu */
    for (i = 0; i < n; i++)
11    /* Popunjavamo i-tu vrstu matrice */
```

```
    for (j = 0; j < m; j++)
      scanf("%d", &M[i][j]);
}

void ispisi_elemente_ispod_dijagonale(int **M, int n, int m)
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++) {
    /* Ispisujemo elemente ispod glavne dijagonale matrice */
    for (j = 0; j <= i; j++)
      printf("%d ", M[i][j]);
    printf("\n");
  }
}

int main()
{
  int m, n, i, j;
  int **matrica = NULL;

  /* Unosimo dimenzije matrice */
  scanf("%d %d", &n, &m);

  /* Alociramo prostor za niz pokazivaca na vrste matrice */
  matrica = (int **) malloc(n * sizeof(int *));
  if (matrica == NULL) {
    fprintf(stderr, "malloc(): Neuspela alokacija\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Alociramo prostor za svaku vrstu matrice */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    matrica[i] = (int *) malloc(m * sizeof(int));

    if (matrica[i] == NULL) {
      fprintf(stderr, "malloc(): Neuspela alokacija\n");
      for (j = 0; j < i; j++)
        free(matrica[j]);
      free(matrica);
      exit(EXIT_FAILURE);
    }
  }

  ucitaj_matricu(matrica, n, m);

  ispisi_elemente_ispod_dijagonale(matrica, n, m);

  /* Oslobadjamo dinamicki alociranu memoriju za matricu. Prvo
     oslobadjamo prostor rezervisan za svaku vrstu */
  for (j = 0; j < n; j++)
    free(matrica[j]);
```

```
  /* Zatim oslobadjamo memoriju za niz pokazivaca na vrste
     matrice */
  free(matrica);

  return 0;
}
```

Rešenje 2.20

Rešenje 2.21

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <math.h>

/* Funkcija izvrsava trazene transformacije nad matricom */
void izmeni(float **a, int n)
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < n; j++)
      /* Ako je indeks vrste manji od indeksa kolone */
      if (i < j)
        /* element se nalazi iznad glavne dijagonale pa ga
           polovimo */
        a[i][j] /= 2;
      else
        /* Ako je indeks vrste veci od indeksa kolone */
      if (i > j)
        /* element se nalazi ispod glavne dijagonale pa ga
           dupliramo */
        a[i][j] *= 2;
}

/* Funkcija izracunava zbir apsolutnih vrednosti elemenata ispod
   sporedne dijagonale */
float zbir_ispod_sporedne_dijagonale(float **m, int n)
{
  int i, j;
  float zbir = 0;

  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < n; j++)
      /* Ukoliko je zbir indeksa vrste i indeksa kolone elementa
         veci od n-1, to znaci da se element nalazi ispod
         sporedne dijagonale */
      if (i + j > n - 1)
        zbir += fabs(m[i][j]);
```

```
40    return zbir;
}
42
/* Funkcija ucitava elemente kvadratne matrice dimenzije n iz
44     zadate datoteke */
void ucitaj_matricu(FILE * ulaz, float **m, int n)
46 {
    int i, j;
48
    for (i = 0; i < n; i++)
50    for (j = 0; j < n; j++)
        fscanf(ulaz, "%f", &m[i][j]);
52 }

54 /* Funkcija ispisuje elemente kvadratne matrice dimenzije n na
     standardni izlaz */
56 void ispisi_matricu(float **m, int n)
{
58    int i, j;

60    for (i = 0; i < n; i++) {
      for (j = 0; j < n; j++)
62      printf("%.2f ", m[i][j]);
      printf("\n");
64    }
}
66
/* Funkcija alocira memoriju za kvadratnu matricu dimenzije n */
68 float **alociraj_memoriju(int n)
{
70    int i, j;
    float **m;
72
    m = (float **) malloc(n * sizeof(float *));
74    if (m == NULL) {
      fprintf(stderr, "malloc(): Neuspela alokacija\n");
76      exit(EXIT_FAILURE);
    }
78
    /* Za svaku vrstu matrice */
80    for (i = 0; i < n; i++) {
      /* Alociramo memoriju */
82      m[i] = (float *) malloc(n * sizeof(float));

84      /* Proveravamo da li je doslo do greske pri alokaciji */
      if (m[i] == NULL) {
86        /* Ako jeste, ispisujemo poruku */
        printf("malloc(): neuspela alokacija memorije!\n");
88
        /* Oslobadjamo memoriju zauzetu do ovog koraka */
90        for (j = 0; j < i; j++)
```

```
        free(m[i]);
92      free(m);
        exit(EXIT_FAILURE);
94    }
  }
96  return m;
}
98
/* Funckija oslobadja memoriju zauzetu kvadratnom matricom
100    dimenzije n */
void oslobodi_memoriju(float **m, int n)
102 {
  int i;
104
  for (i = 0; i < n; i++)
106   free(m[i]);
  free(m);
108 }

110 int main(int argc, char *argv[])
{
112   FILE *ulaz;
  float **a;
114   int n;

116   /* Ako korisnik nije uneo trazene argumente, prijavljujemo
       gresku */
118   if (argc < 2) {
      printf("Greska: ");
120     printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
      printf("Program se poziva sa %s ime_dat.\n", argv[0]);
122     exit(EXIT_FAILURE);
  }
124
  /* Otvaramo datoteku za citanje */
126   ulaz = fopen(argv[1], "r");
  if (ulaz == NULL) {
128     fprintf(stderr, "Greska: ");
      fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s.\n",
130             argv[1]);
      exit(EXIT_FAILURE);
132   }

134   /* citamo dimenziju matrice */
  fscanf(ulaz, "%d", &n);
136
  /* Alociramo memoriju */
138   a = alociraj_memoriju(n);

140   /* Ucitavamo elemente matrice */
  ucitaj_matricu(ulaz, a, n);
142
```

```
  float zbir = zbir_ispod_sporedne_dijagonale(a, n);

  /* Pozivamo funkciju za modifikovanje elemenata */
  izmeni(a, n);

  /* Ispisujemo rezultat */
  printf("Zbir apsolutnih vrednosti ispod sporedne dijagonale ");
  printf("je %.2f.\n", zbir);

  printf("Transformisana matrica je:\n");
  ispisi_matricu(a, n);

  /* Oslobadjamo memoriju */
  oslobodi_memoriju(a, n);

  /* Zatvaramo datoteku */
  fclose(ulaz);

  /* i prekidamo sa izvrsavanjem programa */
  return 0;
}
```

Rešenje 2.22

Rešenje 2.23

Rešenje 2.24

Rešenje 2.25

Rešenje 2.26

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <math.h>
#include <string.h>

/* NAPOMENA: Zaglavlje math.h sadrzi deklaracije raznih
   matematickih funkcija. đIzmeu ostalog, to su ćsledee
   funkcije: double sin(double x); double cos(double x); double
   tan(double x); double asin(double x); double acos(double x);
   double atan(double x); double atan2(double y, double x);
   double sinh(double x); double cosh(double x); double
   tanh(double x); double exp(double x); double log(double x);
   double log10(double x); double pow(double x, double y);
   double sqrt(double x); double ceil(double x); double
```

```
16    floor(double x); double fabs(double x); */

18  /* Funkcija tabela() prihvata granice intervala a i b, broj
       ekvidistantnih čtaaka n, kao i čpokaziva f koji pokazuje na
20     funkciju koja prihvata double argument, i ćvraa double
       vrednost. Za tako datu funkciju ispisuje njene vrednosti u
22     intervalu [a,b] u n ekvidistantnih čtaaka intervala */
  void tabela(double a, double b, int n, double (*fp) (double))
24  {
    int i;
26    double x;

28    printf("------------------------\n");
    for (i = 0; i < n; i++) {
30      x = a + i * (b - a) / (n - 1);
      printf("| %8.5f | %8.5f |\n", x, (*fp) (x));
32    }
    printf("------------------------\n");
34  }

36  /* Umesto da koristimo stepenu funkciju iz zaglavlja math.h ->
       pow(a,2) ćpozivaemo čkorisniku sqr(a) */
38  double sqr(double a)
  {
40    return a * a;
  }
42
  int main(int argc, char *argv[])
44  {
    double a, b;
46    int n;
    /* Imena funkicja koja ćemo navoditi su ćkraa ili čtano
48       duga 5 karaktera */
    char ime_fje[6];
50    /* Pokazivac na funkciju koja ima jedan argument tipa double i
       povratnu vrednost istog tipa */
52    double (*fp) (double);

54    /* Ako korisnik nije uneo žtraene argumente, prijavljujemo
       šgreku */
56    if (argc < 2) {
      printf("Greska: ");
58      printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
      printf("Program se poziva sa %s ime_funkcije iz math.h.\n",
60             argv[0]);
      exit(EXIT_FAILURE);
62    }

64    /* Niska ime_fje žsadri ime žtraene funkcije koja je
       navedena u komandnoj liniji */
66    strcpy(ime_fje, argv[1]);
```

```
68  /* Inicijalizujemo čpokaziva na funkciju koja treba da se
       tabelira */
70  if (strcmp(ime_fje, "sin") == 0)
      fp = &sin;
72  else if (strcmp(ime_fje, "cos") == 0)
      fp = &cos;
74  else if (strcmp(ime_fje, "tan") == 0)
      fp = &tan;
76  else if (strcmp(ime_fje, "atan") == 0)
      fp = &atan;
78  else if (strcmp(ime_fje, "acos") == 0)
      fp = &acos;
80  else if (strcmp(ime_fje, "asin") == 0)
      fp = &asin;
82  else if (strcmp(ime_fje, "exp") == 0)
      fp = &exp;
84  else if (strcmp(ime_fje, "log") == 0)
      fp = &log;
86  else if (strcmp(ime_fje, "log10") == 0)
      fp = &log10;
88  else if (strcmp(ime_fje, "sqrt") == 0)
      fp = &sqrt;
90  else if (strcmp(ime_fje, "floor") == 0)
      fp = &floor;
92  else if (strcmp(ime_fje, "ceil") == 0)
      fp = &ceil;
94  else if (strcmp(ime_fje, "sqr") == 0)
      fp = &sqr;
96  else {
      printf("Program jos uvek ne podrzava trazenu funkciju!\n");
98    exit(EXIT_SUCCESS);
    }
100
    printf("Unesite krajeve intervala:\n");
102 scanf("%lf %lf", &a, &b);

104 printf("Koliko tacaka ima na ekvidistantnoj mrezi ");
    printf("(ukljucujuci krajeve intervala)?\n");
106 scanf("%d", &n);

108 /* Mreza mora da čukljuuje bar krajeve intervala, tako da se
       mora uneti broj veci od 2 */
110 if (n < 2) {
      fprintf(stderr, "Broj čtaaka žmree mora biti bar 2!\n");
112   exit(EXIT_FAILURE);
    }
114
    /* Ispisujemo ime funkcije */
116 printf("     x %10s(x)\n", ime_fje);

118 /* đProsleujemo funkciji tabela() funkciju zadatu kao
       argument komandne linije */
```

```
120   tabela(a, b, n, fp);

122   exit(EXIT_SUCCESS);
}
```

Rešenje 2.27

Rešenje 2.28

Rešenje 2.29

Glava 3

Algoritmi pretrage i sortiranja

3.1 Pretraživanje

Zadatak 3.1 Napisati iterativne funkcije pretraga nizova. Svaka funkcija treba da vrati indeks pozicije na kojoj je pronađen traženi broj ili broj -1 ukoliko broj nije pronađen.

(a) Napisati funkciju koja vrši linearnu pretragu niza celih brojeva `a`, dužine `n`, tražeći u njemu broj `x`.

(b) Napisati funkciju koja vrši binarnu pretragu sortiranog niza `a`, dužine `n`, tražeći u njemu broj `x`.

(c) Napisati funkciju koja vrši interpolacionu pretragu sortiranog niza `a`, dužine `n`, tražeći u njemu broj `x`.

Napisati i program koji generiše rastući niz slučajnih brojeva dimenzije `n` i pozivajući napisane funkcije traži broj `x`. Programu se kao prvi argument komandne linije prosleđuje prirodan broj `n` koji nije veći od 1000000 i broj `x` kao drugi argument komandne linije. Potrebna vremena za izvršavanje ovih funkcija upisati u datoteku `vremena.txt`.

Test 1

```
Poziv: ./a.out 1000000 235423

Izlaz:
 Linearna pretraga
 Element nije u nizu
 ---------------------------------
 Binarna pretraga
 Element nije u nizu
 ---------------------------------
 Interpolaciona pretraga
 Element nije u nizu
 ---------------------------------
```

Test Test 2

```
Poziv: ./a.out 100000 37842

Izlaz:
 Linearna pretraga
 Element nije u nizu
 ---------------------------------
 Binarna pretraga
 Element nije u nizu
 ---------------------------------
 Interpolaciona pretraga
 Element nije u nizu
 ---------------------------------
```

[Rešenje 3.1]

Zadatak 3.2 Napisati rekurzivne funkcije algoritama linearne, binarne i interpolacione pretrage i program koji ih testira za brojeve koji se unose sa standardnog ulaza. Linearnu pretragu implementirati na dva načina, svođenjem pretrage na prefiks i na sufiks niza. Prvo se unosi broj koji se traži, a zatim sortirani elementi niza sve do kraja ulaza. Pretpostaviti da niz brojeva koji se unosi neće biti duži od 1024 elemenata.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite trazeni broj:  11
 Unesite sortiran niz elemenata:
 2 5 6 8 10 11 23
 Linearna pretraga
 Pozicija elementa je 5.
 Binarna pretraga
 Pozicija elementa je 5.
 Interpolaciona pretraga
 Pozicija elementa je 5.
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite trazeni broj:  14
 Unesite sortiran niz elemenata:
 10 32 35 43 66 89 100
 Linearna pretraga
 Element se ne nalazi u nizu.
 Binarna pretraga
 Element se ne nalazi u nizu.
 Interpolaciona pretraga
 Element se ne nalazi u nizu.
```

[Rešenje 3.2]

Zadatak 3.3 Napisati program koji preko argumenta komandne linije dobija ime datoteke koja sadrži sortirani spisak studenta po broju indeksa rastuće. Za svakog studenta u jednom redu stoje informacije o indeksu, imenu i prezimenu. Program učitava spisak studenata u niz i traži od korisnika indeks studenta čije informacije se potom prikazuju na ekranu. Zatim, korisnik unosi prezime studenta i prikazuju mu se informacije o prvom studentu sa unetim prezimenom. U slučaju neuspešnih pretragi, štampati odgovarajuću poruku. Pretrage implementirati u vidu iterativnih funkcija što manje složenosti. Pretpostaviti da u datoteci neće biti više od 128 studenata i da su imena i prezimena svih kraća od 16 slova.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out datoteka.txt

datoteka.txt
  20140003 Marina Petrovic
  20140012 Stefan Mitrovic
  20140032 Dejan Popovic
  20140049 Mirko Brankovic
  20140076 Sonja Stevanovic
  20140104 Ivan Popovic
  20140187 Vlada Stankovic
  20140234 Darko Brankovic

Interakcija programa:
  Unesite indeks studenta cije informacije zelite: 20140076
  Indeks: 20140076, Ime i prezime: Sonja Stevanovic
  Unesite prezime studenta cije informacije zelite: Popovic
  Indeks: 20140032, Ime i prezime: Dejan Popovic
```

[Rešenje 3.3]

Zadatak 3.4 Modifikovati prethodni zadatak 3.3 tako da tražene funkcije budu rekurzivne.

[Rešenje 3.4]

Zadatak 3.5 U datoteci koja se zadaje kao prvi argument komandne linije, nalaze se koordinate tačaka. U zavisnosti od prisustva opcija komandne linije (`-x` ili `-y`), pronaći onu koja je najbliža `x`, ili `y` osi, ili koordinatnom početku, ako nije prisutna nijedna opcija. Pretpostaviti da je broj tačaka u datateci veći od 0 i ne veći od 1024.

Test 1

```
Poziv: ./a.out dat.txt -x

dat.txt
  12 53
  2.342 34.1
  -0.3 23
  -1 23.1
  123.5 756.12

Izlaz:
  -0.3 23
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out dat.txt

dat.txt
  12 53
  2.342 34.1
  -0.3 23
  -1 2.1
  123.5 756.12

Izlaz:
  -1 2.1
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out dat.txt -y

dat.txt
  12 53
  2.342 34.1
  -0.3 0.23
  -1 2.1
  123.5 756.12

Izlaz:
  -0.3 0.23
```

[Rešenje 3.5]

Zadatak 3.6 Napisati funkciju koja određuje nulu funkcije `cos(x)` na intervalu `[0,2]` metodom polovljenja intervala. Algoritam se završava kada se

vrednost kosinusne funkcije razlikuje za najviše 0.001 od nule. UPUTSTVO: *Koristiti algoritam analogan algoritmu binarne pretrage.*

Test 1

```
IZLAZ:
 1.57031
```

[Rešenje 3.6]

Zadatak 3.7 Napisati funkciju koja u rastuće sortiranom nizu celih brojeva binarnom pretragom pronalazi indeks prvog elementa većeg od nule. Ukoliko nema elemenata većih od nule, funkcija kao rezultat vraća `-1`. Napisati program koji testira ovu funkciju za rastući niz celih brojeva koji se učitavaju sa standardnog ulaza. Niz neće biti duži od 256, i njegovi elementi se unose sve do kraja ulaza.

Test 1

```
ULAZ:
 -151 -44 5 12 13 15

IZLAZ:
 2
```

Test 2

```
ULAZ:
 -100 -15 -11 -8 -7 -5

IZLAZ:
 -1
```

Test 3

```
ULAZ:
 -100 -15 0 13 55 124
 258 315 516 7000

IZLAZ:
 3
```

[Rešenje 3.7]

Zadatak 3.8 Napisati funkciju koja u opadajuće sortiranom nizu celih brojeva binarnom pretragom pronalazi indeks prvog elementa manjeg od nule. Ukoliko nema elemenata manjih od nule, funkcija kao rezultat vraća `-1`. Napisati program koji testira ovu funkciju za opadajući niz celih brojeva koji se učitavaju sa standardnog ulaza. Niz neće biti duži od 256, i njegovi elementi se unose sve do kraja ulaza.

Test 1

```
ULAZ:
 151 44 5 -12 -13 -15

IZLAZ:
 3
```

Test 2

```
ULAZ:
 100 55 15 0 -15 -124
 -155 -258 -315 -516

IZLAZ:
 4
```

Test 3

```
ULAZ:
 100 15 11 8 7 5 4 3 2

IZLAZ:
 -1
```

[Rešenje 3.8]

Zadatak 3.9 Napisati funkciju koja određuje ceo deo logaritma za osnovu 2 datog neoznačenog celog broja koristeći samo bitske i relacione operatore.

(a) Napisati funkciju linearne složenosti koja određuje logaritam pomeranjem broja udesno.

(b) Napisati funkciju logaritmske složenosti koja određuje logaritam koristeći binarnu pretragu.

Tražene funkcije testirati programom koji pozitivan broj učitava sa standardnog ulaza, a logaritam ispisuje na standardnom izlazu.

Test 1

```
Ulaz:
 4

Izlaz:
 2 2
```

Test 2

```
Ulaz:
 17

Izlaz:
 4 4
```

Test 3

```
Ulaz:
 1031

Izlaz:
 10 10
```

[Rešenje 3.9]

**** Zadatak 3.10** U prvom kvadrantu dato je $1 \leq \texttt{N} \leq 10000$ duži svojim koordinatama (duži mogu da se seku, preklapaju, itd.). Napisati program koji pronalazi najmanji ugao $0 \leq \alpha \leq 90°$, na dve decimale, takav da je suma dužina duži sa obe strane polupoluprave iz koordinatnog početka pod uglom α jednak (neke duži bivaju presečene, a neke ne). Program prvo učitava broj `N`, a zatim i same koordinate temena duži. Uputstvo: *Vršiti binarnu pretragu intervala* $[0, 90°]$.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesi broj tacaka: 2
 Unesi koordinate tacaka:
 2 0 2 1
 1 2 2 2
 26.57
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesi broj tacaka: 2
 Unesi koordinate tacaka:
 1 0 1 1
 0 1 1 1
 45
```

Primer 3

```
Interakcija programa:
 Unesi broj tacaka: 3
 Unesi koordinate tacaka:
 1 0 1 1
 2 0 2 1
 1 2 2 2
 26.57
```

Zadatak 3.11 Napisati program u kome se prvo inicijalizuje statički niz struktura osoba sa članovima ime i prezime, a zatim se učitava jedan karakter i pronalazi i štampa jedna struktura iz niza osoba čije prezime počinje tim karakterom. Ako takva osoba ne postoji, štampati -1 na standardnom izlazu. Niz struktura ima manje od 10 elemenata i uređen je u rastućem leksikografskom poretku po prezimenima. Pretaživanje niza vršiti bibliotečkom funkcijom `bsearch`.

```
Osoba niz_osoba[]={{"Mika", "Antic"},
                   {"Dobrica", "Eric"},
                   {"Desanka", "Maksimovic"},
                   {"Dusko", "Radovic"},
                   {"Ljubivoje", "Rsumovic"}};
```

Test 1

```
Ulaz:
 R

Izlaz:
 Dusko Radovic
```

Test 2

```
Ulaz:
 E

Izlaz:
 Dobrica Eric
```

Test 3

```
Ulaz:
 A

Izlaz:
 Mika Antic
```

3.2 Sortiranje

Zadatak 3.12 U datom nizu brojeva treba pronaći dva broja koja su na najmanjem rastojanju. Niz se zadaje sa standardnog ulaza, sve do kraja ulaza, ali neće sadržati više od 256 i manje od 2 elemenata. Na izlaz ispisati razliku pronađena dva broja. Uputstvo: *Prvo sortirati niz.*

Test 1

```
Ulaz:
 23 64 123 76 22 7

Izlaz:
 1
```

Test 2

```
Ulaz:
 21 654 65 123 65 12 61

Izlaz:
 0
```

Test 3

```
Ulaz:
 34 30

Izlaz:
 4
```

[Rešenje 3.12]

Zadatak 3.13 Dve niske su anagrami ako se sastoje od istog broja istih karaktera. Napisati program koji proverava da li su dve niske karaktera anagrami. Niske se zadaju sa standardnog ulaza i neće biti duže od 127 karaktera. Uputstvo: *Napisati funkciju koja sortira slova unutar niske karaktera, a zatim za sortirane niske proveriti da li su identične.*

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite prvu nisku  anagram
 Unesite drugu nisku  ramgana
 jesu
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite prvu nisku  anagram
 Unesite drugu nisku  anagrm
 nisu
```

Primer 3

```
Interakcija programa:
 Unesite prvu nisku  test
 Unesite drugu nisku  tset
 jesu
```

[Rešenje 3.13]

Zadatak 3.14 Napisati program koji pronalazi broj koji se najviše puta pojavljivao u datom nizu. Niz se zadaje sa standardnog ulaza sve do kraja ulaza i neće biti duži od 256 i kraći od jednog elemenata. UPUTSTVO: *Prvo sortirati niz, a zatim naći najdužu sekvencu jednakih elemenata.*

Test 1

```
ULAZ:
 4 23 5 2 4 6 7 34 6 4 5

IZLAZ:
 4
```

Test 2

```
ULAZ:
 2 4 6 2 6 7 99 1

IZLAZ:
 2
```

Test 3

```
ULAZ:
 123

IZLAZ:
 123
```

[Rešenje 3.14]

Zadatak 3.15 Napisati funkciju koja proverava da li u datom nizu postoje dva elementa čiji zbir je jednak zadatom celom broju. Napisati i program koji testira ovu funkciju. U programu se prvo učitava broj, a zatim i niz. Elementi niza se unose sve do kraja ulaza. Pretpostaviti da u niz neće biti uneto više od 256 brojeva. UPUTSTVO: *Prvo sortirati niz.*

Primer 1

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite trazeni zbir: 34
 Unesite elemente niza:
 134 4 1 6 30 23
 da
```

Primer 2

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite trazeni zbir: 12
 Unesite elemente niza:
 53 1 43 3 56 13
 ne
```

Primer 3

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite trazeni zbir: 52
 Unesite elemente niza:
 52
 ne
```

[Rešenje 3.15]

Zadatak 3.16 Napraviti biblioteku `sort.h` i `sort.c` koja implementira algoritme sortiranja nizova celih brojeva. Biblioteka treba da sadrži `selection`, `merge`, `quick`, `bubble`, `insertion` i `shell sort`. Upotrebiti biblioteku kako bi se napravilo poređenje efikasnosti različitih algoritama sortiranja. Efikasnost meriti na slučajno generisanim nizovima, na rastuće sortiranim nizovima i na opadajuće sortiranim nizovima. Izbor algoritma, veličine i početnog rasporeda elemenata niza birati kroz argumente komandne linije. Vreme meriti programom `time`. Analizirati porast vremena sa porastom dimenzije `n`.

Test 1

```
Poziv: time a.out 100000 -i -o

Izlaz:
 real 0m17.631s
 user 0m17.604s
 sys 0m0.000s
```

Test 2

```
Poziv: time a.out 100000 -b -r

Izlaz:
 real 0m0.005s
 user 0m0.004s
 sys 0m0.000s
```

[Rešenje 3.16]

Zadatak 3.17 Napisati funkciju potpisa `int merge(int *niz1, int dim1, int *niz2, int dim2, int *niz3, int dim3)` koja prima dva sortirana niza, i na osnovu njih pravi novi sortirani niz koji koji sadrži elemente oba niza. Treća dimenzija predstavlja veličinu niza u koji se smešta rezultat. Ako je ona manja od potrebne dužine, funkcija vraća -1 kao indikator neuspeha, inače vraća 0. Napisati zatim program koji testira ovu funkciju. Nizovi se unose sa standardnog ulaza sve dok se ne unese 0 i može se pretpostaviti da će njihove dimenzije biti manje od 256.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite elemente prvog niza:
 3 6 7 11 14 35 0
 Unesite elemente drugog niza:
 3 5 8 0
 3 3 5 6 7 8 11 14 35
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite elemente prvog niza:
 1 4 7 0
 Unesite elemente drugog niza:
 9 11 23 54 75 0
 1 4 7 9 11 23 54 75
```

[Rešenje 3.17]

Zadatak 3.18 Napisati program koji čita sadržaj dveju datoteka od kojih svaka sadrži spisak imena i prezimena studenata iz jedne od dve grupe, rastuće sortiran po imenima i kreira jedinstven spisak studenata sortiranih takođe po imenu rastuće. Program dobija nazive datoteka iz komandne linije i jedinstveni spisak upisuje u datoteku `ceo-tok.txt`. Pretpostaviti da je ime studenta nije duže od 10, a prezime od 15 karaktera.

Test 1

```
POZIV: ./a.out prvi-deo.txt drugi-deo.txt

PRVI-DEO.TXT
  Andrija Petrovic
  Anja Ilic
  Ivana Markovic
  Lazar Micic
  Nenad Brankovic
  Sofija Filipovic
  Vladimir Savic
  Uros Milic

DRUGI-DEO.TXT
  Aleksandra Cvetic
  Bojan Golubovic
  Dragan Markovic
  Filip Dukic
  Ivana Stankovic
  Marija Stankovic
  Ognjen Peric
```

```
CEO-TOK.TXT
  Aleksandra Cvetic
  Andrija Petrovic
  Anja Ilic
  Bojan Golubovic
  Dragan Markovic
  Filip Dukic
  Ivana Stankovic
  Ivana Markovic
  Lazar Micic
  Marija Stankovic
  Nenad Brankovic
  Ognjen Peric
  Sofija Filipovic
  Uros Milic
  Vladimir Savic
```

[Rešenje 3.18]

Zadatak 3.19 Napisati funkcije koje sortiraju niz struktura tačaka na osnovu sledećih kriterijuma:

(a) njihovog rastojanja od koordinatnog početka,

(b) `x` koordinata tačaka,

(c) `y` koordinata tačaka.

Napisati program koji učitava niz tačaka iz datoteke čije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije, i u zavisnosti od prisutnih opcija (prvi argument) u komandnoj liniji (`-o`, `-x` ili `-y`) sortira tačke po jednom od prethodna tri kriterijuma i rezultat upisuje u datoteku čije se ime zadaje kao treći argument komandne linije. U ulaznoj datoteci nije zadato više od 128 tačaka.

Test 1

```
Poziv: ./a.out -x in.txt out.txt

IN.TXT
 3 4
 11 6
 7 3
 2 82
 -1 6

OUT.TXT
 -1 6
 2 82
 3 4
 7 3
 11 6
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out -o in.txt out.txt

IN.TXT
 3 4
 11 6
 7 3
 2 82
 -1 6

OUT.TXT
 3 4
 -1 6
 7 3
 11 6
 2 82
```

[Rešenje 3.19]

Zadatak 3.20 Napisati program koji učitava imena i prezimena građana (najviše njih 1000) iz datoteke `biracki-spisak.txt` i kreira biračke spiskove. Jedan birački spisak je sortiran po imenu građana, a drugi po prezimenu. Program treba da ispisuje koliko građana ima isti redni broj u oba biračka spiska. Pretpostaviti da je za ime, odnosno prezime građana dovoljno 15 karaktera.

Test 1

```
BIRACKI-SPISAK.TXT
 Bojan Golubovic
 Andrija Petrovic
 Anja Ilic
 Aleksandra Cvetic
 Dragan Markovic
 Ivana Markovic
 Lazar Micic
 Marija Stankovic
 Filip Dukic

Izlaz:
 3
```

Test 2

```
BIRACKI-SPISAK.TXT
 Milan Milicevic

Izlaz:
 1
```

Test 3

```
BIRACKI-SPISAK.TXT
 [datoteka ne postoji]

Izlaz:
 Problem pri otvaranju
 datoteke.
```

[Rešenje 3.20]

Zadatak 3.21 Definisana je struktura podataka

```
typedef struct dete
{
      char ime[MAX_IME];
      char prezime[MAX_IME];
```

```
    unsigned godiste;
} Dete;
```

Napisati funkciju koja sortira niz dece po godištu, a decu istog godišta sortira leksikografski po prezimenu i imenu. Napisati program koji učitava podatke o deci koji se nalaze u datoteci čije se ime zadaje kao prvi argument komandne linije, sortira ih i sortirani niz upisuje u datoteku čije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije. Pretpostaviti da u ulaznoj datoteci nisu zadati podaci o više od 128 dece.

Test 1

```
POZIV: ./a.out in.txt out.txt

IN.OUT
 Petar Petrovic 2007
 Milica Antonic 2008
 Ana Petrovic 2007
 Ivana Ivanovic 2009
 Dragana Markovic 2010
 Marija Antic 2007

OUT.TXT
 Marija Antic 2007
 Ana Petrovic 2007
 Petar Petrovic 2007
 Milica Antonic 2008
 Ivana Ivanovic 2009
 Dragana Markovic 2010
```

Test 2

```
POZIV: ./a.out in.txt out.txt

IN.OUT
 Milijana Maric 2009

OUT.TXT
 Milijana Maric 2009
```

Zadatak 3.22 Napisati funkciju koja sortira niz niski po broju suglasnika u niski. Ukoliko reči imaju isti broj suglasnika tada sortirati ih po dužini niske rastuće, a ukoliko su i dužine jednake onda leksikografski rastuće. Napisati program koji testira ovu funkciju za niske koje se zadaju u datoteci `niske.txt`. Pretpostaviti da u nizu nema više od 128 elemenata, kao i da svaka niska sadrži najviše 31 karakter.

Test 1

```
NISKE.TXT
 ana petar andjela milos nikola aleksandar ljubica matej milica

IZLAZ:
 ana matej milos petar milica nikola andjela ljubica aleksandar
```

[Rešenje 3.22]

Zadatak 3.23 Napisati program koji simulira rad kase u prodavnici. Kupci prilaze kasi, a prodavac unošenjem bar-koda kupljenog proizvoda dodaje njegovu

cenu na ukupan račun. Na kraju, program ispisuje ukupnu vrednost svih proizvoda. Sve artikle, zajedno sa bar-kodovima, prozivođačima i cenama učitati iz datoteke `artikli.txt`. Pretraživanje niza artikala vršiti binarnom pretragom.

Primer 1

```
ARTIKLI.TXT
 1001 Keks Jaffa 120
 2530 Napolitanke Bambi 230
 0023 MedenoSrce Pionir 150
 2145 Pardon Marbo 70

INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Asortiman:
 KOD Naziv artikla Ime proizvodjaca Cena
  23 MedenoSrce Pionir 150.00
  1001 Keks Jaffa 120.00
  2145 Pardon Marbo 70.00
  2530 Napolitanke Bambi 230.00
 ---------------------------
 - Za kraj za kraj rada kase, pritisnite CTRL+D!
 - Za nov racun unesite kod artikla!

 1001
  Trazili ste: Keks Jaffa 120.00
 Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]:  23
  Trazili ste: MedenoSrce Pionir 150.00
 Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]:  0

  UKUPNO: 270.00 dinara.

 ---------------------------
 - Za kraj za kraj rada kase, pritisnite CTRL+D!
 - Za nov racun unesite kod artikla!

 232
  GRESKA: Ne postoji proizvod sa trazenim kodom!
 Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]:  2530
  Trazili ste: Napolitanke Bambi 230.00
 Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]:  0

  UKUPNO: 230.00 dinara.

 ---------------------------
 - Za kraj za kraj rada kase, pritisnite CTRL+D!
 - Za nov racun unesite kod artikla!

 Kraj rada kase!
```

[Rešenje 3.23]

Zadatak 3.24 Napisati program koji iz datoteke `aktivnost.txt` čita podatke o aktivnostima studenata na praktikumima i u datoteke `dat1.txt`, `dat2.txt` i `dat3.txt` upisuje redom tri spiska. Na prvom su studenti sortirani leksikografski po imenu rastuće. Na drugom su sortirani po ukupnom broju urađenih zadataka opadajuće, a ukoliko neki studenti imaju isti broj rešenih zadataka sortiraju se

po dužini imena rastuće. Na trećem spisku kriterijum sortiranja je broj časova na kojima su bili opadajuće. Ukoliko neki studenti imaju isti broj časova, sortirati ih opadajuće po broju urađenih zadataka, a ukoliko se i on poklapa sortirati po prezimenu opadajuće. U datoteci se nalazi ime, prezime studenta, broj časova na kojima je prisustvovao, kao i ukupan broj urađenih zadataka. Pretpostaviti da studenata neće biti više od 500 i da je za ime studenta dovoljno 20, a za prezime 25 karaktera.

Test 1

AKTIVNOSTI.TXT
```
Aleksandra Cvetic 4 6
Bojan Golubovic 4 3
Dragan Markovic 3 5
Ivana Stankovic 3 1
Marija Stankovic 1 3
Ognjen Peric 1 2
Uros Milic 2 5
Andrija Petrovic 2 5
Anja Ilic 3 1
Lazar Micic 1 3
Nenad Brankovic 2 4
```

DAT1.TXT
```
Studenti sortirani po imenu
leksikografski rastuce:
Aleksandra Cvetic 4 6
Andrija Petrovic 2 5
Anja Ilic 3 1
Bojan Golubovic 4 3
Dragan Markovic 3 5
Ivana Stankovic 3 1
Lazar Micic 1 3
Marija Stankovic 1 3
Nenad Brankovic 2 4
Ognjen Peric 1 2
Uros Milic 2 5
```

DAT2.TXT
```
Studenti sortirani po broju zadataka
opadajuce, pa po duzini imena rastuce:
Aleksandra Cvetic 4 6
Uros Milic 2 5
Dragan Markovic 3 5
Andrija Petrovic 2 5
Nenad Brankovic 2 4
Lazar Micic 1 3
Bojan Golubovic 4 3
Marija Stankovic 1 3
Ognjen Peric 1 2
Anja Ilic 3 1
Ivana Stankovic 3 1
```

DAT3.TXT
```
Studenti sortirani po prisustvu
opadajuce, pa po broju zadataka,
pa po prezimenima leksikografski
opadajuce:
Aleksandra Cvetic 4 6
Bojan Golubovic 4 3
Dragan Markovic 3 5
Ivana Stankovic 3 1
Anja Ilic 3 1
Andrija Petrovic 2 5
Uros Milic 2 5
Nenad Brankovic 2 4
Marija Stankovic 1 3
Lazar Micic 1 3
Ognjen Peric 1 2
```

[Rešenje 3.24]

Zadatak 3.25 U datoteci `pesme.txt` nalaze se informacije o gledanosti pesama na Youtube-u. Format datoteke sa informacijama je sledeći:

- U prvoj liniji datoteke se nalazi ukupan broj pesama prisutnih u datoteci.
- Svaki naredni red datoteke sadrži informacije o gledanosti pesama u formatu `izvođač - naslov, broj gledanja`.

Napisati program koji učitava informacije o pesmama i vrši sortiranje pesama u zavisnosti od argumenata komandne linije na sledeći način:

- nema opcija, sortiranje se vrši po broju gledanja;
- prisutna je opcija `-i`, sortiranje se vrši po imenima izvođača;
- prisutna je opcija `-n`, sortiranje se vrši po naslovu pesama.

Na standardnom izlazu ispisati informacije o pesmama sortiranim na opisani način. Uraditi zadatak bez pravljenja pretpostavki o maksimalnoj dužini imena izvođača i naslova pesme.

Test 1

```
Poziv: ./a.out

pesme.txt
  5
  Ana - Nebo, 2342
  Laza - Oblaci, 29
  Pera - Ptice, 327
  Jelena - Sunce, 92321
  Mika - Kisa, 5341

Izlaz:
  Jelena - Sunce, 92321
  Mika - Kisa, 5341
  Ana - Nebo, 2342
  Pera - Ptice, 327
  Laza - Oblaci, 29
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out -i

pesme.txt
  5
  Ana - Nebo, 2342
  Laza - Oblaci, 29
  Pera - Ptice, 327
  Jelena - Sunce, 92321
  Mika - Kisa, 5341

Izlaz:
  Ana - Nebo, 2342
  Jelena - Sunce, 92321
  Laza - Oblaci, 29
  Mika - Kisa, 5341
  Pera - Ptice, 327
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out -n

pesme.txt
  5
  Ana - Nebo, 2342
  Laza - Oblaci, 29
  Pera - Ptice, 327
  Jelena - Sunce, 92321
  Mika - Kisa, 5341

Izlaz:
  Mika - Kisa, 5341
  Ana - Nebo, 2342
  Laza - Oblaci, 29
  Pera - Ptice, 327
  Jelena - Sunce, 92321
```

[Rešenje 3.25]

**** Zadatak 3.26** Razmatrajmo dve operacije: operacija `U` je unos novog broja `x`, a operacija `N` određivanje `n`-tog po veličini od unetih brojeva. Implementirati program koji izvršava ove operacije. Može postojati najviše 100000 operacija unosa, a uneti elementi se mogu ponavljati, pri čemu se i ponavljanja računaju prilikom brojanja. Napomena: *Brojeve čuvati u sortiranom nizu i svaki naredni element umetati na svoje mesto.* Optimizovati program, ukoliko se zna da neće biti više od 500 različitih unetih brojeva.

Primer 1

```
Interakcija programa:
  Unesi niz operacija: U 2 U 0 U 6 U 4 N 1 U 8 N 2 N 5 U 2 N 3 N 5
  0 2 8 2 6
```

**** Zadatak 3.27** Šef u restoranu je neuredan i palačinke koje ispeče ne slaže redom po veličini. Konobar pre serviranja mora da sortira palačinke po veličini, a jedina operacija koju sme da izvodi je da obrne deo palačinki. Na primer, sledeća slika po kolonama predstavlja naslagane palačinke posle svakog

okretanja. Na početku, palačinka veličine 2 je na dnu, iznad nje se redom nalaze najmanja, najveća, itd... Na slici crtica predstavlja mesto iznad koga će konobar okrenuti palačinke. Prvi potez konobara je okretanje palačinki veličine 5, 4 i 3 (prva kolona), i tada će veličine palačinki odozdo nagore biti 2, 1, 3, 4, 5 (druga kolona). Posle još dva okretanja, palačinke će biti složene.

```
3    5    2    1
4    4    1__  2
5__  3    3    3
1    1    4    4
2    2__  5    5
```

Napisati program koji u najviše `2n-3` okretanja sortira učitani niz. Uputstvo: *Imitirati* `selection sort` *i u svakom koraku dovesti jednu palačinku na svoje mesto korišćenjem najviše dva okretanja.*

Test 1

Ulaz:
```
23 64 123 76 22 7 34 123 54562 12 453 342 5342 42 542 1 3 432 1 32 43
```

Izlaz:
```
1 1 3 7 12 22 23 32 34 42 43 64 76 123 123 342 432 453 542 5342 54562
```

3.3 Bibliotečke funkcije pretrage i sortiranja

Zadatak 3.28 Napisati program koji ilustruje upotrebu bibliotečkih funkcija za pretraživanje i sortiranje nizova i mogućnost zadavanja različitih kriterijuma sortiranja. Sa standardnog ulaza se unosi dimenzija niza celih brojeva, ne veća od 100, a potom i sami elementi niza. Upotrebom funkcije `qsort` sortirati niz u rastućem poretku, sa standardnog ulaza učitati broj koji se traži u nizu, pa zatim funkcijama `bsearch` i `lfind` utvrditi da li se zadati broj nalazi u nizu. Na standardnom izlazu ispisati odgovarajuću poruku.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Uneti dimenziju niza: 10
 Uneti elemente niza:
 5 3 1 6 8 90 34 5 3 432
 Sortirani niz u rastucem poretku:
 1 3 3 5 5 6 8 34 90 432
 Uneti element koji se trazi u nizu: 34
 Binarna pretraga:
 Element je nadjen na poziciji 7
 Linearna pretraga (lfind):
 Element je nadjen na poziciji 7
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Uneti dimenziju niza: 4
 Uneti elemente niza:
 4 2 5 7
 Sortirani niz u rastucem poretku:
 2 4 5 7
 Uneti element koji se trazi u nizu: 3
 Binarna pretraga:
 Elementa nema u nizu!
 Linearna pretraga (lfind):
 Elementa nema u nizu!
```

[Rešenje 3.28]

Zadatak 3.29 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava dimenziju niza celih brojeva (ne veću od 100), a potom i same elemente niza. Upotrebom funkcije `qsort` sortirati niz u rastućem poretku prema broju delilaca i tako dobijeni niz odštampati na standardnom izlazu.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Uneti dimenziju niza: 10
 Uneti elemente niza:
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 Sortirani niz u rastucem poretku prema broju delilaca: 1 2 3 5 7 4 9 6 8 10
```

[Rešenje 3.29]

Zadatak 3.30 Korišćenjem bibliotečke funkcije `qsort` napisati program koji sortira niz niski po sledećim kriterijumima:

(a) leksikografski,

(b) po dužini.

Niske se učitavaju iz datoteke `niske.txt`, neće ih biti više od 1000 i svaka će biti dužine najviše 30 karaktera. Program prvo leksikografski sortira niz, primenjuje binarnu pretragu (`bsearch`) zarad traženja niske unete sa standardnog ulaza, a potom linearnu pretragu koristeći funkciju `lfind`. Na kraju, niske bivaju sortirane po dužini. Rezultate svih sortiranja i pretraga ispisati na standardnom izlazu.

Primer 1

```
NISKE.TXT
 ana petar andjela milos nikola aleksandar ljubica matej milica

INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Leksikografski sortirane niske:
 aleksandar ana andjela ljubica matej milica milos nikola petar
 Uneti trazenu nisku: matej
 Niska "matej"je pronadjena u nizu na poziciji 4
 Niska "matej"je pronadjena u nizu na poziciji 4
 Niske sortirane po duzini:
 ana matej milos petar milica nikola andjela ljubica aleksandar
```

[Rešenje 3.30]

Zadatak 3.31 Uraditi prethodni zadatak 3.30 sa dinamički alociranim niskama i sortiranjem niza pokazivača, umesto niza niski.

[Rešenje 3.31]

Zadatak 3.32 Napisati program koji korišćenjem bibliotečke funkcije `qsort` sortira studente prema broju poena osvojenih na kolokvijumu. Ukoliko više studenata ima isti broj bodova, sortirati ih po prezimenu leksikografski rastuće. Korisnik potom unosi broj bodova i prikazuje mu se jedan od studenata sa tim brojem bodova ili poruka ukoliko nema takvog. Potom, sa standardnog ulaza, unosi se prezime traženog studenta i prikazuje se osoba sa tim prezimenom ili poruka da se nijedan student tako ne preziva. Za pretraživanje koristiti odgovarajuće bibliotečke funkcije. Podaci o studentima čitaju se iz datoteke čije se ime zadaje preko argumenata komandne linije. Za svakog studenta u datoteci postoje ime, prezime i bodovi osvojeni na kolokvijumu. Pretpostaviti da neće biti više od 500 studenata i da je za ime i prezime svakog studenta dovoljno po 20 karaktera.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out kolokvijum.txt

Ulazna datoteka (kolokvijum.txt):
 Aleksandra Cvetic 15
 Bojan Golubovic 30
 Dragan Markovic 25
 Filip Dukic 20
 Ivana Stankovic 25
 Marija Stankovic 15
 Ognjen Peric 20
 Uros Milic 10
 Andrija Petrovic 0
 Anja Ilic 5
 Ivana Markovic 5
 Lazar Micic 20
 Nenad Brankovic 15
```

```
Interakcija programa:
 Studenti sortirani po broju poena
 opadajuce, pa po prezimenu rastuce:
 Bojan Golubovic 30
 Dragan Markovic 25
 Ivana Stankovic 25
 Filip Dukic 20
 Lazar Micic 20
 Ognjen Peric 20
 Nenad Brankovic 15
 Aleksandra Cvetic 15
 Marija Stankovic 15
 Uros Milic 10
 Anja Ilic 5
 Ivana Markovic 5
 Andrija Petrovic 0
 Unesite broj bodova: 20
 Pronadjen je student sa unetim
 brojem bodova: Filip Dukic 20
 Unesite prezime: Markovic
 Pronadjen je student sa unetim
 prezimenom: Dragan Markovic 25
```

[Rešenje 3.32]

Zadatak 3.33 Uraditi zadatak 3.13, ali korišćenjem bibliotečke `qsort` funkcije.

[Rešenje 3.33]

Zadatak 3.34 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava prvo ceo broj `n` ($n \leq 10$), a zatim niz `S` od `n` niski. Maksimalna dužina svake niske je 31 karakter. Sortirati niz `S` bibliotečkom funkcijom `qsort` i proveriti da li u njemu ima identičnih niski.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite broj niski: 4
 Unesite niske:
 prog search sort search
 ima
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite broj niski: 3
 Unesite niske:
 test kol ispit
 nema
```

Primer 3

```
Interakcija programa:
 Unesite broj niski: 5
 Unesite niske:
 a ab abc abcd abcde
 nema
```

[Rešenje 3.34]

Zadatak 3.35 Datoteka `studenti.txt` sadrži spisak studenata. Za svakog studenta poznat je nalog na Alas-u (oblika npr. `mr97125`, `mm09001`), ime, prezime i broj poena. Ni ime, ni prezime neće biti duže od 20 karaktera. Napisati

program koji korišćenjem funkcije `qsort` sortira studente po broju poena opadajuće, ukoliko je prisutna opcija `-p`, ili po nalogu, ukoliko je prisutna opcija `-n`. Studenti se po nalogu sortiraju tako što se sortiraju na osnovu godine, zatim na osnovu smera, i na kraju na osnovu broja indeksa. Sortirane studente upisati u datoteku `izlaz.txt`. Ukoliko je u komandnoj liniji uz opciju `-n` naveden i nalog nekog studenta, funkcijom `bsearch` potražiti i prijaviti broj poena studenta sa tim nalogom.

Test 1

```
Poziv: ./a.out -n mm13321

STUDENTI.TXT
  mr14123 Marko Antic 20
  mm13321 Marija Radic 12
  ml13011 Ivana Mitrovic 19
  ml13066 Pera Simic 15
  mv14003 Jovan Jovanovic 17

IZLAZ.TXT
  ml13011 Ivana Mitrovic 19
  ml13066 Pera Simic 15
  mm13321 Marija Radic 12
  mr14123 Marko Antic 20
  mv14003 Jovan Jovanovic 17

Izlaz:
  mm13321 Marija Radic 12
```

Test 2

```
Poziv: /a.out -p

STUDENTI.TXT
  mr14123 Marko Antic 20
  mm13321 Marija Radic 12
  ml13011 Ivana Mitrovic 19
  ml13066 Pera Simic 15
  mv14003 Jovan Jovanovic 17

IZLAZ.TXT
  mr14123 Marko Antic 20
  ml13011 Ivana Mitrovic 19
  mv14003 Jovan Jovanovic 17
  ml13066 Pera Simic 15
  mm13321 Marija Radic 12
```

[Rešenje 3.35]

Zadatak 3.36 Definisana je struktura:

```
typedef struct { int dan; int mesec; int godina; } Datum;
```

Napisati funkciju koja poredi dva datuma hronološki. Potom, napisati i program koji učitava datume iz datoteke koja se zadaje kao prvi argument komandne linije (ne više od 128 datuma), sortira ih pozivajući funkciju `qsort` iz standardne biblioteke i pozivanjem funkcije `bsearch` iz standardne biblioteke proverava da li datumi učitani sa standardnog ulaza postoje među prethodno unetim datumima. Datumi se učitavaju sve do kraja ulaza.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out datoteka.txt

datoteka.txt
 1.1.2013.
 13.12.2016.
 11.11.2011.
 3.5.2015.
 5.2.2009.
```

```
Interakcija programa:
 Unesi sledeci datum: 13.12.2016.
 postoji
 Unesi sledeci datum: 10.5.2015.
 ne postoji
 Unesi sledeci datum: 5.2.2009.
 postoji
```

Zadatak 3.37 Za zadatu celobrojnu matricu dimenzije $n \times m$ napisati funkciju koja vrši sortiranje vrsta matrice rastuće na osnovu sume elemenata u vrsti. Napisati potom program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza se prvo unose dimenzije matrice, a zatim redom elementi matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardnom izlazu.

Test 1

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenzije matrice: 3 2
 Unesite elemente matrice po vrstama:
 6 -5
 -4 3
 2 1
 Sortirana matrica je:
 -4 3
 6 -5
 2 1
```

Test 2

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenzije matrice: 4 4
 Unesite elemente matrice po vrstama:
 34 12 54 642
 1 2 3 4
 53 2 1 5
 54 23 5 671
 Sortirana matrica je:
 1 2 3 4
 53 2 1 5
 34 12 54 642
 54 23 5 671
```

[Rešenje 3.37]

Zadatak 3.38 Za zadatu kvadratnu matricu dimenzije n napisati funkciju koja sortira kolone matrice opadajuće na osnovu vrednosti prvog elementa u koloni. Napisati program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza se prvo unosi dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardnom izlazu.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju matrice: 2
 Unesite elemente matrice po vrstama:
 6 -5
 -4 3
 Sortirana matrica je:
 -5 6
 3 -4
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite dimenziju matrice: 4
 Unesite elemente matrice po vrstama:
 34 12 54 642
 1 2 3 4
 53 2 1 5
 54 23 5 671
 Sortirana matrica je:
 12 34 54 642
 2 1 3 4
 2 53 1 5
 23 54 5 671
```

3.4 Rešenja

Rešenje 3.1

```c
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>
#define MAX 1000000

/* Pri prevodjenju program linkovati sa bibliotekom librt opcijom
   -lrt zbog funkcije clock_gettime() */

/* Funkcija pretrazuje niz a[] celih brojeva duzine n, trazeci u
   njemu element x. Pretraga se vrsi prostom iteracijom kroz niz. Ako
   se element pronadje funkcija vraca indeks pozicije na kojoj je
   pronadjen. Ovaj indeks je uvek nenegativan. Ako element nije
   pronadjen u nizu, funkcija vraca -1, kao indikator neuspesne
   pretrage. */
int linearna_pretraga(int a[], int n, int x)
{
  int i;
  for (i = 0; i < n; i++)
    if (a[i] == x)
      return i;
  return -1;
}

/* Funkcija trazi u sortiranom nizu a[] duzine n broj x. Vraca indeks
   pozicije nadjenog elementa ili -1, ako element nije pronadjen. */
int binarna_pretraga(int a[], int n, int x)
{
  int levi = 0;
  int desni = n - 1;
  int srednji;
```

```
  /* Dokle god je indeks levi levo od indeksa desni */
  while (levi <= desni) {
    /* Srednji indeks je njihova aritmeticka sredina */
    srednji = (levi + desni) / 2;
    /* Ako je element sa sredisnjim indeksom veci od x, tada se x
       mora nalaziti u levoj polovini niza */
    if (x < a[srednji])
      desni = srednji - 1;
    /* Ako je element sa sredisnjim indeksom manji od x, tada se x
       mora nalaziti u desnoj polovini niza */
    else if (x > a[srednji])
      levi = srednji + 1;
    else
      /* Ako je element sa sredisnjim indeksom jednak x, tada je broj
         x pronadjen na poziciji srednji */
      return srednji;
  }
  /* Ako element x nije pronadjen, vraca se -1 */
  return -1;
}

/* Funkcija trazi u sortiranom nizu a[] duzine n broj x. Vraca indeks
   pozicije nadjenog elementa ili -1, ako element nije pronadjen */
int interpolaciona_pretraga(int a[], int n, int x)
{
  int levi = 0;
  int desni = n - 1;
  int srednji;
  /* Dokle god je indeks levi levo od indeksa desni...  */
  while (levi <= desni) {
    /* Ako je trazeni element manji od pocetnog ili veci od
       poslednjeg elementa u delu niza a[levi],...,a[desni], tada on
       nije u tom delu niza. Ova provera je neophodna, da se ne bi
       dogodilo da se prilikom izracunavanja indeksa srednji izadje
       izvan opsega indeksa [levi,desni] */
    if (x < a[levi] || x > a[desni])
      return -1;
    /* U suprotnom, x je izmedju a[levi] i a[desni], pa ako su
       a[levi] i a[desni] jednaki, tada je jasno da je trazeni broj x
       jednak ovim vrednostima, pa se vraca indeks levi (ili indeks
       desni). Ova provera je neophodna, jer bi se u suprotnom
       prilikom izracunavanja indeksa srednji pojavilo deljenje
       nulom. */
    else if (a[levi] == a[desni])
      return levi;
    /* Racunanje srednjeg indeksa */
    srednji =
        levi +
        ((double) (x - a[levi]) / (a[desni] - a[levi])) *
        (desni - levi);
    /* Napomena: Indeks srednji je uvek izmedju levi i desni, ali ce
       verovatno biti blize trazenoj vrednosti nego da je prosto uvek
```

```
        uzimana aritmiticka sredina indeksa levi i desni. Ovo se moze
84      porediti sa pretragom recnika: ako neko trazi rec na slovo 'B
    ',
        sigurno nece da otvori recnik na polovini, vec verovatno negde
86      blize pocetku. */
    /* Ako je element sa indeksom srednji veci od trazenog, tada se
88      trazeni element mora nalaziti u levoj polovini niza */
    if (x < a[srednji])
90    desni = srednji - 1;
    /* Ako je element sa indeksom srednji manji od trazenog, tada se
92      trazeni element mora nalaziti u desnoj polovini niza */
    else if (x > a[srednji])
94    levi = srednji + 1;
    else
96    /* Ako je element sa indeksom srednji jednak trazenom, onda se
        pretraga zavrsava na poziciji srednji */
98    return srednji;
  }
100 /* U slucaju neuspesne pretrage vraca se -1 */
  return -1;
102 }

104 int main(int argc, char **argv)
  {
106   int a[MAX];
    int n, i, x;
108   struct timespec time1, time2, time3, time4, time5, time6;
    FILE *f;
110
    /* Provera argumenata komandne linije */
112   if (argc != 3) {
      fprintf(stderr,
114             "koriscenje programa: %s dim_niza trazeni_br\n", argv[0])
      ;
      exit(EXIT_FAILURE);
116   }

118   /* Dimenzija niza */
    n = atoi(argv[1]);
120   if (n > MAX || n <= 0) {
      fprintf(stderr, "Dimenzija niza neodgovarajuca\n");
122   exit(EXIT_FAILURE);
    }
124
    /* Broj koji se trazi */
126   x = atoi(argv[2]);

128   /* Elementi niza se generisu slucajno, tako da je svaki sledeci
       veci od prethodnog. srandom() funkcija obezbedjuje novi seed za
130    pozivanje random() funkcije. Kako generisani niz ne bi uvek isto
       izgledao, seed se postavlja na tekuce vreme u sekundama od Nove
132    godine 1970. random()%100 daje brojeve izmedju 0 i 99 */
```

```
  srandom(time(NULL));
134 for (i = 0; i < n; i++)
    a[i] = i == 0 ? random() % 100 : a[i - 1] + random() % 100;
136
  /* Lineara pretraga */
138 printf("Linearna pretraga\n");
  /* Vreme proteklo od Nove godine 1970 */
140 clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time1);
  i = linearna_pretraga(a, n, x);
142 /* Novo vreme i razlika sa prvim predstavlja vreme utroseno za
     linearnu pretragu */
144 clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time2);
  if (i == -1)
146   printf("Element nije u nizu\n");
  else
148   printf("Element je u nizu na poziciji %d\n", i);
  printf("----------------------------------\n");
150
  /* Binarna pretraga */
152 printf("Binarna pretraga\n");
  clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time3);
154 i = binarna_pretraga(a, n, x);
  clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time4);
156 if (i == -1)
    printf("Element nije u nizu\n");
158 else
    printf("Element je u nizu na poziciji %d\n", i);
160 printf("----------------------------------\n");

162 /* Interpolaciona pretraga */
  printf("Interpolaciona pretraga\n");
164 clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time5);
  i = interpolaciona_pretraga(a, n, x);
166 clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time6);
  if (i == -1)
168   printf("Element nije u nizu\n");
  else
170   printf("Element je u nizu na poziciji %d\n", i);
  printf("----------------------------------\n");
172
  /* Podaci o izvrsavanju programa bivaju upisani u log fajl */
174 if ((f = fopen("vremena.txt", "a")) == NULL) {
    fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje log fajla.\n");
176   exit(EXIT_FAILURE);
  }
178
  fprintf(f, "Dimenzija niza: %d\n", n);
180 fprintf(f, "\tLinearna pretraga:%10ld ns\n",
          (time2.tv_sec - time1.tv_sec) * 1000000000 +
182       time2.tv_nsec - time1.tv_nsec);
  fprintf(f, "\tBinarna: %19ld ns\n",
184       (time4.tv_sec - time3.tv_sec) * 1000000000 +
```

```
            time4.tv_nsec - time3.tv_nsec);
  fprintf(f, "\tInterpolaciona: %12ld ns\n\n",
            (time6.tv_sec - time5.tv_sec) * 1000000000 +
            time6.tv_nsec - time5.tv_nsec);

  /* Zatvaranje datoteke */
  fclose(f);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.2

```
#include <stdio.h>

#define MAX 1024

int lin_pretraga_rek_sufiks(int a[], int n, int x)
{
  int tmp;
  /* Izlaz iz rekurzije */
  if (n <= 0)
    return -1;
  /* Ako je prvi element trazeni */
  if (a[0] == x)
    return 0;
  /* Pretraga ostatka niza */
  tmp = lin_pretraga_rek_sufiks(a + 1, n - 1, x);
  return tmp < 0 ? tmp : tmp + 1;
}

int lin_pretraga_rek_prefiks(int a[], int n, int x)
{
  /* Izlaz iz rekurzije */
  if (n <= 0)
    return -1;
  /* Ako je poslednji element trazeni */
  if (a[n - 1] == x)
    return n - 1;
  /* Pretraga ostatka niza */
  return lin_pretraga_rek_prefiks(a, n - 1, x);
}

int bin_pretraga_rek(int a[], int l, int d, int x)
{
  int srednji;
  if (l > d)
    return -1;
  /* Sredisnja pozicija na kojoj se trazi vrednost x */
  srednji = (l + d) / 2;
  /* Ako je element na sredisnjoj poziciji trazeni */
```

```
  if (a[srednji] == x)
    return srednji;
  /* Ako je trazeni broj veci od broja na sredisnjoj poziciji,
     pretrazuje se desna polovina niza */
  if (a[srednji] < x)
    return bin_pretraga_rek(a, srednji + 1, d, x);
  /* Ako je trazeni broj manji od broja na sredisnjoj poziciji,
     pretrazuje se leva polovina niza */
  else
    return bin_pretraga_rek(a, l, srednji - 1, x);
}


int interp_pretraga_rek(int a[], int l, int d, int x)
{
  int p;
  if (x < a[l] || x > a[d])
    return -1;
  if (a[d] == a[l])
    return l;
  /* Pozicija na kojoj se trazi vrednost x */
  p = l + (d - l) * (x - a[l]) / (a[d] - a[l]);
  if (a[p] == x)
    return p;
  if (a[p] < x)
    return interp_pretraga_rek(a, p + 1, d, x);
  else
    return interp_pretraga_rek(a, l, p - 1, x);
}

int main()
{
  int a[MAX];
  int x;
  int i, indeks;

  /* Ucitavanje trazenog broja */
  printf("Unesite trazeni broj: ");
  scanf("%d", &x);

  /* Ucitavanje elemenata niza sve do kraja ulaza - ocekuje se da
     korisnik pritisne CTRL+D za naznaku kraja */
  i = 0;
  printf("Unesite sortiran niz elemenata: ");
  while (scanf("%d", &a[i]) == 1) {
    i++;
  }

  /* Linearna pretraga */
  printf("Linearna pretraga\n");
  indeks = lin_pretraga_rek_sufiks(a, i, x);
  if (indeks == -1)
```

```
    printf("Element se ne nalazi u nizu.\n");
  else
    printf("Pozicija elementa je %d.\n", indeks);

  /* Binarna pretraga */
  printf("Binarna pretraga\n");
  indeks = bin_pretraga_rek(a, 0, i - 1, x);
  if (indeks == -1)
    printf("Element se ne nalazi u nizu.\n");
  else
    printf("Pozicija elementa je %d.\n", indeks);

  /* Interpolaciona pretraga */
  printf("Interpolaciona pretraga\n");
  indeks = interp_pretraga_rek(a, 0, i - 1, x);
  if (indeks == -1)
    printf("Element se ne nalazi u nizu.\n");
  else
    printf("Pozicija elementa je %d.\n", indeks);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.3

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

#define MAX_STUDENATA 128
#define MAX_DUZINA 16

/* O svakom studentu postoje 3 informacije i one su objedinjene u
   strukturi kojom se predstavlja svaki student. */
typedef struct {
  /* Indeks mora biti tipa long jer su podaci u datoteci preveliki za
     int, npr. 20140123 */
  long indeks;
  char ime[MAX_DUZINA];
  char prezime[MAX_DUZINA];
} Student;

/* Ucitan niz studenata ce biti sortiran rastuce prema indeksu, jer
   su studenti u datoteci vec sortirani. Iz tog razloga pretraga po
   indeksu se vrsi binarno, dok pretraga po prezimenu mora linearno,
   jer nema garancije da postoji uredjenje po prezimenu. */

/* Funkcija trazi u sortiranom nizu studenata a[] duzine n studenta
   sa indeksom x i vraca indeks pozicije nadjenog clana niza ili -1,
   ako element nije pronadjen. */
int binarna_pretraga(Student a[], int n, long x)
```

```
{
  int levi = 0;
  int desni = n - 1;
  int srednji;
  /* Dokle god je indeks levi levo od indeksa desni */
  while (levi <= desni) {
    /* Racuna se srednja pozicija */
    srednji = (levi + desni) / 2;
    /* Ako je indeks stutenta na toj poziciji veci od trazenog, tada
       se trazeni indeks mora nalaziti u levoj polovini niza */
    if (x < a[srednji].indeks)
      desni = srednji - 1;
    /* Ako je pak manji od trazenog, tada se on mora nalaziti u
       desnoj polovini niza */
    else if (x > a[srednji].indeks)
      levi = srednji + 1;
    else
      /* Ako je jednak trazenom indeksu x, tada je pronadjen student
         sa trazenom indeksom na poziciji srednji */
      return srednji;
  }
  /* Ako nije pronadjen, vraca se -1 */
  return -1;
}

/* Linearnom pretragom niza studenata trazi se prezime x */
int linearna_pretraga(Student a[], int n, char x[])
{
  int i;
  for (i = 0; i < n; i++)
    /* Poredjenje prezimena i-tog studenta i poslatog x */
    if (strcmp(a[i].prezime, x) == 0)
      return i;
  return -1;
}

/* Main funkcija mora imati argumente jer se ime datoteke prosledjuje
   kao argument komandne linije */
int main(int argc, char *argv[])
{
  Student dosije[MAX_STUDENATA];
  FILE *fin = NULL;
  int i;
  int br_studenata = 0;
  long trazen_indeks = 0;
  char trazeno_prezime[MAX_DUZINA];

  /* Provera da li je korisnik prilikom poziva programa prosledio ime
     datoteke sa informacijama o studentima */
  if (argc != 2) {
    fprintf(stderr,
            "Greska: Program se poziva sa %s ime_datoteke\n",
```

```
79              argv[0]);
    exit(EXIT_FAILURE);
81  }

83  /* Otvaranje datoteke */
    fin = fopen(argv[1], "r");
85  if (fin == NULL) {
      fprintf(stderr,
87              "Neuspesno otvaranje datoteke %s za citanje\n", argv[1]);
      exit(EXIT_FAILURE);
89  }

91  /* Citanje se vrsi sve dok postoji red sa informacijama o studentu
      */
    i = 0;
93  while (1) {
      if (i == MAX_STUDENATA)
95      break;
      if (fscanf
97        (fin, "%ld %s %s", &dosije[i].indeks, dosije[i].ime,
           dosije[i].prezime) != 3)
99      break;
      i++;
101 }
    br_studenata = i;
103
    /* Nakon citanja, datoteka vise nije neophodna i zatvara se. */
105 fclose(fin);

107 /* Unos indeksa koji se binarno trazi u nizu */
    printf("Unesite indeks studenta cije informacije zelite: ");
109 scanf("%ld", &trazen_indeks);
    i = binarna_pretraga(dosije, br_studenata, trazen_indeks);
111 /* Rezultat binarne pretrage */
    if (i == -1)
113   printf("Ne postoji student sa indeksom %ld\n", trazen_indeks);
    else
115   printf("Indeks: %ld, Ime i prezime: %s %s\n",
            dosije[i].indeks, dosije[i].ime, dosije[i].prezime);
117
    /* Unos prezimena koje se linearno trazi u nizu */
119 printf("Unesite prezime studenta cije informacije zelite: ");
    scanf("%s", trazeno_prezime);
121 i = linearna_pretraga(dosije, br_studenata, trazeno_prezime);
    /* Rezultat linearne pretrage */
123 if (i == -1)
      printf("Ne postoji student sa prezimenom %s\n", trazeno_prezime);
125 else
      printf("Indeks: %ld, Ime i prezime: %s %s\n",
127           dosije[i].indeks, dosije[i].ime, dosije[i].prezime);

129 return 0;
```

```
}
```

Rešenje 3.4

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

#define MAX_STUDENATA 128
#define MAX_DUZINA 16

typedef struct {
  long indeks;
  char ime[MAX_DUZINA];
  char prezime[MAX_DUZINA];
} Student;

int binarna_pretraga_rekurzivna(Student a[], int levi, int desni,
                                long x)
{
  /* Ako je pozicija elementa na levom kraju veca od pozicije
     elementa na desnom kraju dela niza koji se pretrazuje, onda se
     zapravo pretrazuje prazan deo niza. U praznom delu niza nema
     trazenog elementa pa se vraca -1 */
  if (levi > desni)
    return -1;
  /* Racunanje pozicije srednjeg elementa */
  int srednji = (levi + desni) / 2;
  /* Da li je srednji bas onaj trazeni */
  if (a[srednji].indeks == x) {
    return srednji;
  }
  /* Ako je trazeni indeks manji od indeksa studenta na srednjoj
     poziciji, onda se pretraga nastavlja u levoj polovini niza, jer
     je poznato da je niz sortiran po indeksu u rastucem poretku. */
  if (x < a[srednji].indeks)
    return binarna_pretraga_rekurzivna(a, levi, srednji - 1, x);
  /* Inace ga treba traziti u desnoj polovini */
  else
    return binarna_pretraga_rekurzivna(a, srednji + 1, desni, x);
}

int linearna_pretraga_rekurzivna_v2(Student a[], int n, char x[])
{
  /* Ako je niz prazan, vraca se -1 */
  if (n == 0)
    return -1;
  /* Kako se trazi prvi student sa trazenim prezimenom, pocinje se sa
     prvim studentom u nizu. */
  if (strcmp(a[0].prezime, x) == 0)
    return 0;
```

```
48    int i = linearna_pretraga_rekurzivna_v2(a + 1, n - 1, x);
      return i >= 0 ? 1 + i : -1;
50  }

52  int linearna_pretraga_rekurzivna(Student a[], int n, char x[])
    {
54    /* Ako je niz prazan, vraca se -1 */
      if (n == 0)
56      return -1;
      /* Ako se trazi poslednji student sa trazenim prezimenom, pocinje
58       se sa poslednjim studentom u nizu. */
      if (strcmp(a[n - 1].prezime, x) == 0)
60      return n - 1;
      return linearna_pretraga_rekurzivna(a, n - 1, x);
62  }

64  /* Main funkcija mora imate argumente jer se ime datoteke prosledjuje
       kao argument komandne linije */
66  int main(int argc, char *argv[])
    {
68    Student dosije[MAX_STUDENATA];
      FILE *fin = NULL;
70    int i;
      int br_studenata = 0;
72    long trazen_indeks = 0;
      char trazeno_prezime[MAX_DUZINA];
74
      /* Provera da li je korisnik prilikom poziva prosledio ime datoteke
76       sa informacijama o studentima */
      if (argc != 2) {
78      fprintf(stderr,
                "Greska: Program se poziva sa %s ime_datoteke\n",
80              argv[0]);
        exit(EXIT_FAILURE);
82    }

84    /* Otvaranje datoteke */
      fin = fopen(argv[1], "r");
86    if (fin == NULL) {
        fprintf(stderr,
88              "Neuspesno otvaranje datoteke %s za citanje\n", argv[1]);
        exit(EXIT_FAILURE);
90    }

92    /* Citanje se vrsi sve dok postoji sledeci red sa informacijama o
         studentu */
94    i = 0;
      while (1) {
96      if (i == MAX_STUDENATA)
          break;
98      if (fscanf
            (fin, "%ld %s %s", &dosije[i].indeks, dosije[i].ime,
```

```
100           dosije[i].prezime) != 3)
        break;
102     i++;
    }
104   br_studenata = i;

106   /* Nakon citanja datoteka vise nije neophodna i zatvara se.*/
    fclose(fin);
108
    /* Unos indeksa koji se binarno trazi u nizu */
110   printf("Unesite indeks studenta cije informacije zelite: ");
    scanf("%ld", &trazen_indeks);
112   i = binarna_pretraga_rekurzivna(dosije, 0, br_studenata - 1,
                                      trazen_indeks);
114   if (i == -1)
      printf("Ne postoji student sa indeksom %ld\n", trazen_indeks);
116   else
      printf("Indeks: %ld, Ime i prezime: %s %s\n",
118           dosije[i].indeks, dosije[i].ime, dosije[i].prezime);

120   /* Unos prezimena koje se linearno trazi u nizu */
    printf("Unesite prezime studenta cije informacije zelite: ");
122   scanf("%s", trazeno_prezime);
    i = linearna_pretraga_rekurzivna_v2(dosije, br_studenata,
124                                       trazeno_prezime);
    if (i == -1)
126     printf("Ne postoji student sa prezimenom %s\n", trazeno_prezime);
    else
128     printf
          ("Prvi takav student:\nIndeks: %ld, Ime i prezime: %s %s\n",
130        dosije[i].indeks, dosije[i].ime, dosije[i].prezime);

132   return 0;
}
```

Rešenje 3.5

```
1  #include <stdio.h>
   #include <string.h>
3  #include <math.h>
   #include <stdlib.h>
5
   /* Struktura koja opisuje tacku u ravni */
7  typedef struct Tacka {
     float x;
9    float y;
   } Tacka;
11
   /* Funkcija koja racuna rastojanje zadate tacke od koordinatnog
13    pocetka (0,0) */
   float rastojanje(Tacka A)
```

```
15 {
     return sqrt(A.x * A.x + A.y * A.y);
17 }

19 /* Funkcija koja pronalazi tacku najblizu koordinatnom pocetku u nizu
      zadatih tacaka t dimenzije n */
21 Tacka najbliza_koordinatnom(Tacka t[], int n)
   {
23   Tacka najbliza;
     int i;
25   najbliza = t[0];
     for (i = 1; i < n; i++) {
27     if (rastojanje(t[i]) < rastojanje(najbliza)) {
         najbliza = t[i];
29     }
     }
31   return najbliza;
   }
33
   /* Funkcija koja pronalazi tacku najblizu x osi u nizu zadatih tacaka
35    t dimenzije n */
   Tacka najbliza_x_osi(Tacka t[], int n)
37 {

39   Tacka najbliza;
     int i;
41   najbliza = t[0];
     for (i = 1; i < n; i++) {
43     if (fabs(t[i].x) < fabs(najbliza.x)) {
         najbliza = t[i];
45     }
     }
47   return najbliza;
   }
49
   /* Funkcija koja pronalazi tacku najblizu y osi u nizu zadatih tacaka
51    t dimenzije n */
   Tacka najbliza_y_osi(Tacka t[], int n)
53 {
     Tacka najbliza;
55   int i;
     najbliza = t[0];
57   for (i = 1; i < n; i++) {
       if (fabs(t[i].y) < fabs(najbliza.y)) {
59       najbliza = t[i];
       }
61   }
     return najbliza;
63 }

65 #define MAX 1024
```

```c
int main(int argc, char *argv[])
{
  FILE *ulaz;
  Tacka tacke[MAX];
  Tacka najbliza;
  int i, n;

  /* Ocekuje se da korisnik prosledi barem ime izvrsnog programa i
     ime datoteke sa tackama */
  if (argc < 2) {
    fprintf(stderr,
            "koriscenje programa: %s ime_datoteke\n", argv[0]);
    return EXIT_FAILURE;
  }

  /* Otvaranje datoteke za citanje */
  ulaz = fopen(argv[1], "r");
  if (ulaz == NULL) {
    fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke %s!\n",
            argv[1]);
    return EXIT_FAILURE;
  }

  /* Sve dok ima tacaka u datoteci, one bivaju smestane u niz sa
     tackama; i predstavlja indeks tekuce tacke */
  i = 0;
  while (fscanf(ulaz, "%f %f", &tacke[i].x, &tacke[i].y) == 2) {
    i++;
  }
  n = i;

  /* Proverava se koji su dodatni argumenti komandne linije. Ako nema
     dodatnih argumenata */
  if (argc == 2)
    /* Trazi se najbliza tacka u odnosu na koordinatni pocetak */
    najbliza = najbliza_koordinatnom(tacke, n);
  /* Inace proverava se koji je dodatni argument prosledjen. Ako je u
     pitanju opcija -x */
  else if (strcmp(argv[2], "-x") == 0)
    /* Racuna se rastojanje u odnosu na x osu */
    najbliza = najbliza_x_osi(tacke, n);
  /* Ako je u pitanju opcija -y */
  else if (strcmp(argv[2], "-y") == 0)
    /* Racuna se rastojanje u odnosu na y osu */
    najbliza = najbliza_y_osi(tacke, n);
  else {
    /* Ako nije zadata opcija -x ili -y, ispisuje se obavestenje za
       korisnika i prekida se izvrsavanje programa */
    fprintf(stderr, "Pogresna opcija\n");
    return EXIT_FAILURE;
  }
```

```
  /* Stampanje koordinata trazene tacke */
  printf("%g %g\n", najbliza.x, najbliza.y);

  /* Zatvaranje datoteke */
  fclose(ulaz);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.6

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

/* Tacnost */
#define EPS 0.001

int main()
{
  double l, d, s;

  /* Kako je u pitanju interval [0, 2] leva granica je 0, a desna 2
     */
  l = 0;
  d = 2;

  /* Sve dok se ne pronadje trazena vrednost argumenta */
  while (1) {
    /* Polovi se interval */
    s = (l + d) / 2;
    /* Ako je vrednost kosinusa u ovoj tacki manja od zadate
       tacnosti, prekida se pretraga */
    if (fabs(cos(s)) < EPS) {
      break;
    }
    /* Ako je nula u levom delu intervala, nastavlja se pretraga na
       [l, s] */
    if (cos(l) * cos(s) < 0)
      d = s;
    else
      /* Inace, na intervalu [s, d] */
      l = s;
  }

  /* Stampanje vrednost trazene tacke */
  printf("%g\n", s);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.7

```c
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 256

int prvi_veci_od_nule(int niz[], int n)
{
  /* Granice pretrage */
  int l = 0, d = n - 1;
  int s;
  /* Sve dok je leva manja od desne granice */
  while (l <= d) {
    /* Racuna se sredisnja pozicija */
    s = (l + d) / 2;
    /* Ako je broj na toj poziciji veci od nule, a eventualni njegov
       prethodnik manji ili jednak nuli, pretraga je zavrsena */
    if (niz[s] > 0 && ((s > 0 && niz[s - 1] <= 0) || s == 0))
      return s;
    /* U slucaju broja manjeg ili jednakog nuli, pretrazuje se desna
       polovina niza */
    if (niz[s] <= 0)
      l = s + 1;
    /* A inace, leva polovina */
    else
      d = s - 1;
  }
  return -1;
}

int main()
{
  int niz[MAX];
  int n = 0;

  /* Unos niza */
  while (scanf("%d", &niz[n]) == 1)
    n++;

  /* Stampanje rezultata */
  printf("%d\n", prvi_veci_od_nule(niz, n));

  return 0;
}
```

Rešenje 3.8

```c
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
```

```
3
#define MAX 256
5
int prvi_manji_od_nule(int niz[], int n)
7 {
  /* Granice pretrage */
9   int l = 0, d = n - 1;
  int s;
11  /* Sve dok je leva manja od desne granice */
  while (l <= d) {
13    /* Racuna se sredisnja pozicija */
    s = (l + d) / 2;
15    /* Ako je broj na toj poziciji manji od nule, a eventualni njegov
       prethodnik veci ili jednak nuli, pretraga se zavrsava */
17    if (niz[s] < 0 && ((s > 0 && niz[s - 1] >= 0) || s == 0))
      return s;
19    /* Ako je broj veci ili jednak nuli, pretrazuje se desna polovina
       niza */
21    if (niz[s] >= 0)
      l = s + 1;
23    /* A inace leva */
    else
25      d = s - 1;
  }
27  return -1;
}
29
int main()
31 {
  int niz[MAX];
33  int n = 0;

35  /* Unos niza */
  while (scanf("%d", &niz[n]) == 1)
37    n++;

39  /* Stampanje rezultata */
  printf("%d\n", prvi_manji_od_nule(niz, n));
41
  return 0;
43 }
```

Rešenje 3.9

```
1 #include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
3
unsigned int logaritam_a(unsigned int x)
5 {
  /* Izlaz iz rekurzije */
7   if (x == 1)
```

```
    return 0;
  /* Rekurzivni korak */
  return 1 + logaritam_a(x >> 1);
}

unsigned int logaritam_b(unsigned int x)
{
  /* Binarnom pretragom se trazi jedinica u binarnom zapisu broja x
     najvece vaznosti, tj. najlevlja. Pretragu se vrsi od pozicije 0
     do 31 */
  int d = 0, l = sizeof(unsigned int) * 8 - 1;
  int s;
  /* Sve dok je desna granica pretrage desnije od leve */
  while (d <= l) {
    /* Racuna se sredisnja pozicija */
    s = (l + d) / 2;
    /* Proverava se da li je na toj poziciji trazena jedinica */
    if ((1 << s) <= x && (1 << (s + 1)) > x)
      return s;
    /* Pretraga desne polovine binarnog zapisa */
    if ((1 << s) > x)
      l = s - 1;
    /* Pretraga leve polovine binarnog zapisa */
    else
      d = s + 1;
  }
  return s;
}

int main()
{
  unsigned int x;

  /* Unos podatka */
  scanf("%u", &x);

  /* Provera da li je uneti broj pozitivan */
  if (x == 0) {
    fprintf(stderr, "Logaritam od nule nije definisan\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Ispis povratnih vrednosti funkcija */
  printf("%u %u\n", logaritam_a(x), logaritam_b(x));

  return 0;
}
```

Rešenje 3.12

```c
#include<stdio.h>
#define MAX 256

/* Iterativna verzija funkcije koja sortira niz celih brojeva,
   primenom algoritma Selection Sort */
void selectionSort(int a[], int n)
{
  int i, j;
  int min;
  int pom;

  /* U svakoj iteraciji ove petlje se pronalazi najmanji element
     medju elementima a[i], a[i+1],...,a[n-1], i postavlja se na
     poziciju i, dok se element na poziciji i premesta na poziciju
     min, na kojoj se nalazio najmanji od gore navedenih elemenata.
     */
  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    /* Unutrasnja petlja pronalazi poziciju min, na kojoj se nalazi
       najmanji od elemenata a[i],...,a[n-1]. */
    min = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++)
      if (a[j] < a[min])
        min = j;
    /* Zamena elemenata na pozicijama (i) i min. Ovo se radi samo ako
       su (i) i min razliciti, inace je nepotrebno. */
    if (min != i) {
      pom = a[i];
      a[i] = a[min];
      a[min] = pom;
    }
  }
}

/* Funkcija koja pronalazi najmanje rastojanje izmedju dva broja u
   sortiranom nizu celih brojeva */
int najmanje_rastojanje(int a[], int n)
{
  int i, min;
  min = a[1] - a[0];
  for (i = 2; i < n; i++)
    if (a[i] - a[i - 1] < min)
      min = a[i] - a[i - 1];
  return min;
}


int main()
{
  int i, a[MAX];

  /* Ucitavaju se elementi niza sve do kraja ulaza */
  i = 0;
```

```
  while (scanf("%d", &a[i]) != EOF)
    i++;

  /* Sortiranje */
  selectionSort(a, i);

  /* Ispis rezultata */
  printf("%d\n", najmanje_rastojanje(a, i));

  return 0;
}
```

Rešenje 3.13

```
#include<stdio.h>
#include<string.h>

#define MAX_DIM 128

/* Funkcija za sortiranje niza karaktera */
void selectionSort(char s[])
{
  int i, j, min;
  char pom;
  for (i = 0; s[i] != '\0'; i++) {
    min = i;
    for (j = i + 1; s[j] != '\0'; j++)
      if (s[j] < s[min])
        min = j;
    if (min != i) {
      pom = s[i];
      s[i] = s[min];
      s[min] = pom;
    }
  }
}

/* Funkcija vraca 1 ako su argumenti anagrami, a 0 inace. */
int anagrami(char s[], char t[])
{
  int i;

  /* Ako dve niske imaju razlicit broj karaktera onda one nisu
     anagrami */
  if (strlen(s) != strlen(t))
    return 0;

  /* Sortiramo niske */
  selectionSort(s);
  selectionSort(t);
```

```
  /* Dve sortirane niske su anagrami ako i samo ako su jednake */
  for (i = 0; s[i] != '\0'; i++)
    if (s[i] != t[i])
      return 0;
  return 1;
}

int main()
{
  char s[MAX_DIM], t[MAX_DIM];

  /* Ucitavanje niski sa ulaza */
  printf("Unesite prvu nisku: ");
  scanf("%s", s);
  printf("Unesite drugu nisku: ");
  scanf("%s", t);

  /* Poziv funkcije */
  if (anagrami(s, t))
    printf("jesu\n");
  else
    printf("nisu\n");

  return 0;
}
```

Rešenje 3.14

```
#include<stdio.h>
#define MAX_DIM 256

/* Funkcija za sortiranje niza */
void selectionSort(int s[], int n)
{
  int i, j, min;
  char pom;
  for (i = 0; i < n; i++) {
    min = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++)
      if (s[j] < s[min])
        min = j;
    if (min != i) {
      pom = s[i];
      s[i] = s[min];
      s[min] = pom;
    }
  }
}

/* Funkcija za odredjivanje onog elementa sortiranog niza koji se
   najvise puta pojavio u tom nizu */
```

```
int najvise_puta(int a[], int n)
{
  int i, j, br_pojava, i_max_pojava = -1, max_br_pojava = -1;
  /* Za i-ti element izracunava se koliko puta se pojavio u nizu */
  for (i = 0; i < n; i = j) {
    br_pojava = 1;
    for (j = i + 1; j < n && a[i] == a[j]; j++)
      br_pojava++;
    /* Ispitivanje da li se do tog trenutka i-ti element pojavio
       najvise puta u nizu */
    if (br_pojava > max_br_pojava) {
      max_br_pojava = br_pojava;
      i_max_pojava = i;
    }
  }
  /* Vraca se element koji se najvise puta pojavio u nizu */
  return a[i_max_pojava];
}

int main()
{
  int a[MAX_DIM], i;

  /* Ucitavanje elemenata niza sve do kraja ulaza */
  i = 0;
  while (scanf("%d", &a[i]) != EOF)
    i++;

  /* Niz se sortira */
  selectionSort(a, i);

  /* Odredjuje se broj koji se najvise puta pojavio u nizu */
  printf("%d\n", najvise_puta(a, i));

  return 0;
}
```

Rešenje 3.15

```
#include<stdio.h>
#define MAX_DIM 256

/* Funkcija za sortiranje niza */
void selectionSort(int a[], int n)
{
  int i, j, min, pom;
  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    min = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++)
      if (a[j] < a[min])
        min = j;
```

```
13      if (min != i) {
          pom = a[i];
15        a[i] = a[min];
          a[min] = pom;
17      }
    }
19  }

21  /* Funkcija za binarnu pretragu niza vraca 1 ako se element x nalazi
       u nizu, a 0 inace. Pretpostavlja se da je niz sortiran u rastucem
23     poretku */
    int binarna_pretraga(int a[], int n, int x)
25  {
    int levi = 0, desni = n - 1, srednji;
27
    while (levi <= desni) {
29    srednji = (levi + desni) / 2;
      if (a[srednji] == x)
31      return 1;
      else if (a[srednji] > x)
33      desni = srednji - 1;
      else if (a[srednji] < x)
35      levi = srednji + 1;
    }
37  return 0;
    }
39
    int main()
41  {
    int a[MAX_DIM], n = 0, zbir, i;
43
    /* Ucitava se trazeni zbir */
45  printf("Unesite trazeni zbir: ");
    scanf("%d", &zbir);
47
    /* Ucitavaju se elementi niza sve do kraja ulaza */
49  i = 0;
    printf("Unesite elemente niza: ");
51  while (scanf("%d", &a[i]) != EOF)
      i++;
53  n = i;

55  /* Sortira se niz */
    selectionSort(a, n);
57
    for (i = 0; i < n; i++)
59    /* Za i-ti element niza binarno se pretrazuje da li se u ostatku
         niza nalazi element koji sabran sa njim ima ucitanu vrednost
61       zbira */
      if (binarna_pretraga(a + i + 1, n - i - 1, zbir - a[i])) {
63      printf("da\n");
        return 0;
```

```
65      }
    printf("ne\n");
67
    return 0;
69  }
```

Rešenje 3.16

```
/* Datoteka sort.h */
#ifndef __SORT_H__
#define __SORT_H__ 1

/* Selection sort */
void selectionsort(int a[], int n);
/* Insertion sort */
void insertionsort(int a[], int n);
/* Bubble sort */
void bubblesort(int a[], int n);
/* Shell sort */
void shellsort(int a[], int n);
/* Merge sort */
void mergesort(int a[], int l, int r);
/* Quick sort */
void quicksort(int a[], int l, int r);

#endif
```

```
/* Datoteka sort.c */

#include "sort.h"

#define MAX 1000000

/* Funkcija sortira niz celih brojeva metodom sortiranja izborom.
   Ideja algoritma je sledeca: U svakoj iteraciji pronalazi se
   najmanji element i premesta se na pocetak niza. Dakle, u prvoj
   iteraciji, pronalazi se najmanji element, i dovodi na nulto mesto
   u nizu. U i-toj iteraciji najmanjih i elemenata su vec na svojim
   pozicijama, pa se od i+1 do n-1 elementa trazi najmanji, koji se
   dovodi na i+1 poziciju. */
void selectionsort(int a[], int n)
{
  int i, j;
  int min;
  int pom;

  /* U svakoj iteraciji ove petlje pronalazi se najmanji element
     medju elementima a[i], a[i+1],...,a[n-1], i postavlja se na
     poziciju i, dok se element na pozciji i premesta na poziciju
```

```
     min, na kojoj se nalazio najmanji od gore navedenih elemenata.
   */
  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    /* Unutrasnja petlja pronalazi poziciju min, na kojoj se nalazi
       najmanji od elemenata a[i],...,a[n-1]. */
    min = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++)
      if (a[j] < a[min])
        min = j;

    /* Zamena elemenata na pozicijama (i) i min. Ovo se radi samo ako
       su (i) i min razliciti, inace je nepotrebno. */
    if (min != i) {
      pom = a[i];
      a[i] = a[min];
      a[min] = pom;
    }
  }
}

/* Funkcija sortira niz celih brojeva metodom sortiranja umetanjem.
   Ideja algoritma je sledeca: neka je na pocetku i-te iteracije niz
   prvih i elemenata (a[0],a[1],...,a[i-1]) sortirano. U i-toj
   iteraciji treba element a[i] umetnuti na pravu poziciju medju
   prvih i elemenata tako da se dobije niz duzine i+1 koji je
   sortiran. Ovo se radi tako sto se i-ti element najpre uporedi sa
   njegovim prvim levim susedom (a[i-1]). Ako je a[i] vece, tada je
   on vec na pravom mestu, i niz a[0],a[1],...,a[i] je sortiran, pa
   se moze preci na sledecu iteraciju. Ako je a[i-1] vece, tada se
   zamenjuju a[i] i a[i-1], a zatim se proverava da li je potrebno
   dalje potiskivanje elementa u levo, poredeci ga sa njegovim novim
   levim susedom. Ovim uzastopnim premestanjem se a[i] umece na pravo
   mesto u nizu. */
void insertionsort(int a[], int n)
{
  int i, j;

  /* Na pocetku iteracije pretpostavlja se da je niz a[0],...,a[i-1]
     sortiran */
  for (i = 1; i < n; i++) {

    /* U ovoj petlji se redom potiskuje element a[i] ulevo koliko je
       potrebno, dok ne zauzme pravo mesto, tako da niz a[0],...a[i]
       bude sortiran. Indeks j je trenutna pozicija na kojoj se
       element koji se umece nalazi. Petlja se zavrsava ili kada
       element dodje do levog kraja (j==0) ili kada se naidje na
       element a[j-1] koji je manji od a[j]. */
    for (j = i; j > 0 && a[j] < a[j - 1]; j--) {
      int temp = a[j];
      a[j] = a[j - 1];
      a[j - 1] = temp;
    }
```

```
  }
}

/* Funkcija sortira niz celih brojeva metodom mehurica. Ideja
   algoritma je sledeca: prolazi se kroz niz redom poredeci susedne
   elemente, i pri tom ih zamenjujuci ako su u pogresnom poretku.
   Ovim se najveci element poput mehurica istiskuje na "povrsinu",
   tj. na krajnju desnu poziciju. Nakon toga je potrebno ovaj
   postupak ponoviti nad nizom a[0],...,a[n-2], tj. nad prvih n-1
   elemenata niza bez poslednjeg koji je postavljen na pravu
   poziciju. Nakon toga se isti postupak ponavlja nad sve kracim i
   kracim prefiksima niza, cime se jedan po jedan istiskuju
   elemenenti na svoje prave pozicije. */
void bubblesort(int a[], int n)
{
  int i, j;
  int ind;

  for (i = n, ind = 1; i > 1 && ind; i--)

    /* Poput "mehurica" potiskuje se najveci element medju elementima
       od a[0] do a[i-1] na poziciju i-1 uporedjujuci susedne
       elemente niza i potiskujuci veci u desno */
    for (j = 0, ind = 0; j < i - 1; j++)
      if (a[j] > a[j + 1]) {
        int temp = a[j];
        a[j] = a[j + 1];
        a[j + 1] = temp;

        /* Promenljiva ind registruje da je bilo premestanja. Samo u
           tom slucaju ima smisla ici na sledecu iteraciju, jer ako
           nije bilo premestanja, znaci da su svi elementi vec u
           dobrom poretku, pa nema potrebe prelaziti na kraci prefiks
           niza. Algoritam moze biti i bez ovoga, sortiranje bi bilo
           ispravno, ali manje efikasano, jer bi se cesto nepotrebno
           vrsila mnoga uporedjivanja, kada je vec jasno da je
           sortiranje zavrseno. */
        ind = 1;
      }
}

/* Selsort je jednostavno prosirenje sortiranja umetanjem koje
   dopusta direktnu razmenu udaljenih elemenata. Prosirenje se
   sastoji u tome da se kroz algoritam umetanja prolazi vise puta; u
   prvom prolazu, umesto koraka 1 uzima se neki korak h koji je manji
   od n (sto omogucuje razmenu udaljenih elemenata) i tako se dobija
   h-sortiran niz, tj. niz u kome su elementi na rastojanju h
   sortirani, mada susedni elementi to ne moraju biti. U drugom
   prolazu kroz isti algoritam sprovodi se isti postupak ali za manji
   korak h. Sa prolazima se nastavlja sve do koraka h = 1, u kome se
   dobija potpuno sortirani niz. Izbor pocetne vrednosti za h, i
   nacina njegovog smanjivanja menja u nekim slucajevima brzinu
```

```
126    algoritma, ali bilo koja vrednost ce rezultovati ispravnim
       sortiranjem, pod uslovom da je u poslednjoj iteraciji h imalo
128    vrednost 1. */
   void shellsort(int a[], int n)
130 {
     int h = n / 2, i, j;
132  while (h > 0) {
       /* Insertion sort sa korakom h */
134    for (i = h; i < n; i++) {
         int temp = a[i];
136      j = i;
         while (j >= h && a[j - h] > temp) {
138        a[j] = a[j - h];
           j -= h;
140      }
         a[j] = temp;
142    }
       h = h / 2;
144  }
   }
146

   /* Funkcija sortira niz celih brojeva a[] ucesljavanjem. Sortiranje
148    se vrsi od elementa na poziciji l do onog na poziciji d. Na
       pocetku, da bi niz bio kompletno sortiran, l mora biti 0, a d je
150    jednako poslednjem validnom indeksu u nizu. Funkcija niz podeli na
       dve polovine, levu i desnu, koje zatim rekurzivno sortira. Od ova
152    dva sortirana podniza, sortiran niz se dobija ucesljavanjem, tj.
       istovremenim prolaskom kroz oba niza i izborom trenutnog manjeg
154    elementa koji se smesta u pomocni niz. Na kraju algoritma,
       sortirani elementi su u pomocnom nizu, koji se kopira u originalni
156    niz. */
   void mergesort(int a[], int l, int d)
158 {
     int s;
160  static int b[MAX];            /* Pomocni niz */
     int i, j, k;
162

     /* Izlaz iz rekurzije */
164  if (l >= d)
       return;
166

     /* Odredjivanje sredisnjeg indeksa */
168  s = (l + d) / 2;

170  /* Rekurzivni pozivi */
     mergesort(a, l, s);
172  mergesort(a, s + 1, d);

174  /* Inicijalizacija indeksa. Indeks i prolazi krozi levu polovinu
        niza, dok indeks j prolazi kroz desnu polovinu niza. Indeks k
176     prolazi kroz pomocni niz b[] */
     i = l;
```

```
178   j = s + 1;
      k = 0;
180
      /* "Ucesljavanje" koriscenjem pomocnog niza b[] */
182   while (i <= s && j <= d) {
        if (a[i] < a[j])
184       b[k++] = a[i++];
        else
186       b[k++] = a[j++];
      }
188
      /* U slucaju da se prethodna petlja zavrsila izlaskom promenljive j
190       iz dopustenog opsega u pomocni niz se prepisuje ostatak leve
          polovine niza */
192   while (i <= s)
        b[k++] = a[i++];
194
      /* U slucaju da se prethodna petlja zavrsila izlaskom promenljive i
196       iz dopustenog opsega u pomocni niz se prepisuje ostatak desne
          polovine niza */
198   while (j <= d)
        b[k++] = a[j++];
200
      /* Prepisuje se "ucesljani" niz u originalni niz */
202   for (k = 0, i = l; i <= d; i++, k++)
        a[i] = b[k];
204 }

206 /* Pomocna funkcija koja menja mesto i-tom i j-tom elementu niza a */
    void swap(int a[], int i, int j)
208 {
      int tmp = a[i];
210   a[i] = a[j];
      a[j] = tmp;
212 }

214
    /* Funkcija sortira deo niza brojeva a izmedju pozicija l i r. Njena
216       ideja sortiranja je izbor jednog elementa niza, koji se naziva
          pivot, i koji se dovodi na svoje mesto. Posle ovog koraka, svi
218       elementi levo od njega bice manji, a svi desno bice veci od njega.
          Kako je pivot doveden na svoje mesto, da bi niz bio kompletno
220       sortiran, potrebno je sortirati elemente levo (manje) od njega, i
          elemente desno (vece). Kako su dimenzije ova dva podniza manje od
222       dimenzije pocetnog niza koji je trebalo sortirati, ovaj deo moze
          se uraditi rekurzivno. */
224 void quicksort(int a[], int l, int r)
    {
226   int i, pivot_position;

228   /* Izlaz iz rekurzije -- prazan niz */
      if (l >= r)
```

```
230     return;

232
  /* Particionisanje niza. Svi elementi na pozicijama levo od
234     pivot_position (izuzev same pozicije l) su strogo manji od
     pivota. Kada se pronadje neki element manji od pivota, uvecava
236     se promenljiva pivot_position i na tu poziciju se premesta
     nadjeni element. Na kraju ce pivot_position zaista biti pozicija
238     na koju treba smestiti pivot, jer ce svi elementi levo od te
     pozicije biti manji a desno biti veci ili jednaki od pivota. */
240   pivot_position = l;
   for (i = l + 1; i <= r; i++)
242     if (a[i] < a[l])
        swap(a, ++pivot_position, i);
244
   /* Postavljanje pivota na svoje mesto */
246   swap(a, l, pivot_position);

248   /* Rekurzivno sortiranje elementa manjih od pivota */
   quicksort(a, l, pivot_position - 1);
250   /* Rekurzivno sortiranje elementa vecih od pivota */
   quicksort(a, pivot_position + 1, r);
252 }
```

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include <time.h>
4 #include "sort.h"

6 /* Maksimalna duzina niza */
#define MAX 1000000
8
int main(int argc, char *argv[])
10 {
  /*****************************************************************
12     tip_sortiranja == 0 => selectionsort, (podrazumevano)
     tip_sortiranja == 1 => insertionsort, -i opcija komandne linije
14     tip_sortiranja == 2 => bubblesort,    -b opcija komandne linije
     tip_sortiranja == 3 => shellsort,     -s opcija komandne linije
16     tip_sortiranja == 4 => mergesort,     -m opcija komandne linije
     tip_sortiranja == 5 => quicksort,     -q opcija komandne linije
18   *****************************************************************/
   int tip_sortiranja = 0;
20   /*****************************************************************
     tip_niza == 0 => slucajno generisani nizovi, (podrazumevano)
22     tip_niza == 1 => rastuce sortirani nizovi,   -r opcija
     tip_niza == 2 => opadajuce soritrani nizovi, -o opcija
24   *****************************************************************/
   int tip_niza = 0;
26
   /* Dimenzija niza koji se sortira */
28   int dimenzija;
```

```
  int i;
30  int niz[MAX];

32  /* Provera argumenata komandne linije */
  if (argc < 2) {
34    fprintf(stderr,
            "Program zahteva bar 2 argumenta komandne linije!\n");
36    exit(EXIT_FAILURE);
  }
38
  /* Ocitavanje opcija i argumenata prilikom poziva programa */
40  for (i = 1; i < argc; i++) {
    /* Ako je u pitanju opcija... */
42    if (argv[i][0] == '-') {
      switch (argv[i][1]) {
44      case 'i':
          tip_sortiranja = 1;
46        break;
        case 'b':
48        tip_sortiranja = 2;
          break;
50      case 's':
          tip_sortiranja = 3;
52        break;
        case 'm':
54        tip_sortiranja = 4;
          break;
56      case 'q':
          tip_sortiranja = 5;
58        break;
        case 'r':
60        tip_niza = 1;
          break;
62      case 'o':
          tip_niza = 2;
64        break;
        default:
66        printf("Pogresna opcija -%c\n", argv[i][1]);
          return 1;
68        break;
      }
70    }
    /* Ako je u pitanju argument, onda je to duzina niza koji treba
72     da se sortira */
    else {
74    dimenzija = atoi(argv[i]);
      if (dimenzija <= 0 || dimenzija > MAX) {
76      fprintf(stderr, "Dimenzija niza neodgovarajuca!\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
78    }
    }
80  }
```

```
82  /* Elementi niza se odredjuju slucajno, ali vodeci racuna o tipu
       niza dobijenom iz komandne linije. srandom() funkcija
84     obezbedjuje novi seed za pozivanje random funkcije, i kako
       generisani niz ne bi uvek bio isti seed je postavljen na tekuce
86     vreme u sekundama od Nove godine 1970. random()%100 daje brojeve
       izmedju 0 i 99 */
88  srandom(time(NULL));
    if (tip_niza == 0)
90    for (i = 0; i < dimenzija; i++)
        niz[i] = random();
92  else if (tip_niza == 1)
      for (i = 0; i < dimenzija; i++)
94      niz[i] = i == 0 ? random() % 100 : niz[i - 1] + random() % 100;
    else
96    for (i = 0; i < dimenzija; i++)
        niz[i] = i == 0 ? random() % 100 : niz[i - 1] - random() % 100;
98
    /* Ispisivanje elemenata niza */
100 /*****************************************************************
      Ovaj deo je iskomentarisan jer sledeci ispis ne treba da se nadje
102   na standardnom izlazu. Njegova svrha je samo bila provera da li
      je niz generisan u skladu sa opcijama komandne linije.
104
      printf("Niz koji sortiramo je:\n");
106   for (i = 0; i < dimenzija; i++)
        printf("%d\n", niz[i]);
108 *****************************************************************/


110
    /* Sortiranje niza na odgovarajuci nacin */
112 if (tip_sortiranja == 0)
      selectionsort(niz, dimenzija);
114 else if (tip_sortiranja == 1)
      insertionsort(niz, dimenzija);
116 else if (tip_sortiranja == 2)
      bubblesort(niz, dimenzija);
118 else if (tip_sortiranja == 3)
      shellsort(niz, dimenzija);
120 else if (tip_sortiranja == 4)
      mergesort(niz, 0, dimenzija - 1);
122 else
      quicksort(niz, 0, dimenzija - 1);
124
    /* Ispis elemenata niza */
126 /*****************************************************************
      Ovaj deo je iskomentarisan jer vreme potrebno za njegovo
128   izvrsavanje ne bi trebalo da bude ukljuceno u vreme izmereno
      programom time. Takodje, kako je svrha ovog programa da prikaze
130   vremena razlicitih algoritama sortiranja, dimenzije nizova ce
      biti, verovatno, ogromne, pa nema smisla imati na izlazu nizove
132   od toliko elemenata. Ovaj deo je koriscen u razvoju programa
```

```
    zarad testiranja korektnosti.

    printf("Sortiran niz je:\n");
    for (i = 0; i < dimenzija; i++)
      printf("%d\n", niz[i]);
  ****************************************************************/

  return 0;
}
```

Rešenje 3.17

```
#include <stdio.h>
#define MAX_DIM 256

int merge(int *niz1, int dim1, int *niz2, int dim2, int *niz3,
          int dim3)
{
  int i = 0, j = 0, k = 0;
  /* U slucaju da je dimenzija treceg niza manja od neophodne,
     funkcija vraca -1 */
  if (dim3 < dim1 + dim2)
    return -1;

  /* Vrsi se ucesljavanje nizova sve dok se ne dodje do kraja jednog
     od njih */
  while (i < dim1 && j < dim2) {
    if (niz1[i] < niz2[j])
      niz3[k++] = niz1[i++];
    else
      niz3[k++] = niz2[j++];
  }
  /* Ostatak prvog niza prepisujemo u treci */
  while (i < dim1)
    niz3[k++] = niz1[i++];

  /* Ostatak drugog niza prepisujemo u treci */
  while (j < dim2)
    niz3[k++] = niz2[j++];
  return dim1 + dim2;
}

int main()
{
  int niz1[MAX_DIM], niz2[MAX_DIM], niz3[2 * MAX_DIM];
  int i = 0, j = 0, k, dim3;

  /* Ucitavaju se nizovi sa ulaza sve dok se ne unese nula.
     Pretpostavka je da na ulazu nece biti vise od MAX_DIM elemenata
    */
  printf("Unesite elemente prvog niza: ");
```

```
  while (1) {
40  scanf("%d", &niz1[i]);
    if (niz1[i] == 0)
42    break;
    i++;
44  }
  printf("Unesite elemente drugog niza: ");
46  while (1) {
    scanf("%d", &niz2[j]);
48  if (niz2[j] == 0)
      break;
50  j++;
  }
52
  /* Poziv trazene funkcije */
54  dim3 = merge(niz1, i, niz2, j, niz3, 2 * MAX_DIM);

56  /* Ispis niza */
  for (k = 0; k < dim3; k++)
58  printf("%d ", niz3[k]);
  printf("\n");
60
  return 0;
62}
```

Rešenje 3.18

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include <string.h>
4
int main(int argc, char *argv[])
6 {
  FILE *fin1 = NULL, *fin2 = NULL;
8 FILE *fout = NULL;
  char ime1[11], ime2[11];
10 char prezime1[16], prezime2[16];
  int kraj1 = 0, kraj2 = 0;
12
  /* Ako nema dovoljno arguemenata komandne linije */
14 if (argc < 3) {
    fprintf(stderr, "koriscenje programa: %s fajl1 fajl2\n", argv[0])
    ;
16  exit(EXIT_FAILURE);
  }
18
  /* Otvaranje datoteke zadate prvim argumentom komandne linije */
20 fin1 = fopen(argv[1], "r");
  if (fin1 == NULL) {
22  fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s\n", argv[1]);
    exit(EXIT_FAILURE);
```

```
24  }

26  /* Otvaranje datoteke zadate drugim argumentom komandne linije */
    fin2 = fopen(argv[2], "r");
28  if (fin2 == NULL) {
      fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s\n", argv[2]);
30    exit(EXIT_FAILURE);
    }
32
    /* Otvaranje datoteke za upis rezultata */
34  fout = fopen("ceo-tok.txt", "w");
    if (fout == NULL) {
36    fprintf(stderr,
              "Neuspesno otvaranje datoteke ceo-tok.txt za pisanje\n");
38    exit(EXIT_FAILURE);
    }
40
    /* Citanje narednog studenta iz prve datoteke */
42  if (fscanf(fin1, "%s%s", ime1, prezime1) == EOF)
      kraj1 = 1;
44
    /* Citanje narednog studenta iz druge datoteke */
46  if (fscanf(fin2, "%s%s", ime2, prezime2) == EOF)
      kraj2 = 1;
48
    /* Sve dok nije dostignut kraj neke datoteke */
50  while (!kraj1 && !kraj2) {
      if (strcmp(ime1, ime2) < 0) {
52      /* Ime i prezime iz prve datoteke je leksikografski ranije, i
           biva upisano u izlaznu datoteku */
54      fprintf(fout, "%s %s\n", ime1, prezime1);
        /* Citanje narednog studenta iz prve datoteke */
56      if (fscanf(fin1, "%s%s", ime1, prezime1) == EOF)
          kraj1 = 1;
58    } else {
        /* Ime i prezime iz druge datoteke je leksikografski ranije, i
60         biva upisano u izlaznu datoteku */
        fprintf(fout, "%s %s\n", ime2, prezime2);
62      /* Citanje narednog studenta iz druge datoteke */
        if (fscanf(fin2, "%s%s", ime2, prezime2) == EOF)
64        kraj2 = 1;
      }
66  }

68  /* Ako se iz prethodne petlje izaslo zato sto je dostignut kraj
       druge datoteke, onda ima jos studenata u prvoj datoteci, koje
70     treba prepisati u izlaznu, redom, jer su vec sortirani po imenu.
     */
72  while (!kraj1) {
      fprintf(fout, "%s %s\n", ime1, prezime1);
74    if (fscanf(fin1, "%s%s", ime1, prezime1) == EOF)
        kraj1 = 1;
```

```
  }

  /* Ako se iz prve petlje izaslo zato sto je dostignut kraj prve
     datoteke, onda ima jos studenata u drugoj datoteci, koje treba
     prepisati u izlaznu, redom, jer su vec sortirani po imenu. */
  while (!kraj2) {
    fprintf(fout, "%s %s\n", ime2, prezime2);
    if (fscanf(fin2, "%s%s", ime2, prezime2) == EOF)
      kraj2 = 1;
  }

  /* Zatvaranje datoteka */
  fclose(fin1);
  fclose(fin2);
  fclose(fout);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.19

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <math.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX_BR_TACAKA 128

/* Struktura koja reprezentuje koordinate tacke */
typedef struct Tacka {
  int x;
  int y;
} Tacka;

/* Funkcija racuna rastojanje zadate tacke od koordinatnog pocetka
   (0,0) */
float rastojanje(Tacka A)
{
  return sqrt(A.x * A.x + A.y * A.y);
}

/* Funkcija koja sortira niz tacaka po rastojanju od koordinatnog
   pocetka */
void sortiraj_po_rastojanju(Tacka t[], int n)
{
  int min, i, j;
  Tacka tmp;

  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    min = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++) {
```

```
31        if (rastojanje(t[j]) < rastojanje(t[min])) {
            min = j;
33        }
      }
35    if (min != i) {
        tmp = t[i];
37      t[i] = t[min];
        t[min] = tmp;
39    }
  }
41}

43/* Funkcija koja sortira niz tacaka po vrednosti x koordinate */
void sortiraj_po_x(Tacka t[], int n)
45{
  int min, i, j;
47  Tacka tmp;

49  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
      min = i;
51    for (j = i + 1; j < n; j++) {
        if (abs(t[j].x) < abs(t[min].x)) {
53        min = j;
        }
55    }
      if (min != i) {
57      tmp = t[i];
        t[i] = t[min];
59      t[min] = tmp;
      }
61  }
}
63
/* Funkcija koja sortira niz tacaka po vrednosti y koordinate */
65void sortiraj_po_y(Tacka t[], int n)
{
67  int min, i, j;
  Tacka tmp;
69
  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
71    min = i;
      for (j = i + 1; j < n; j++) {
73      if (abs(t[j].y) < abs(t[min].y)) {
          min = j;
75      }
      }
77    if (min != i) {
        tmp = t[i];
79      t[i] = t[min];
        t[min] = tmp;
81    }
  }
```

```
83 }

85 int main(int argc, char *argv[])
   {
87   FILE *ulaz;
     FILE *izlaz;
89   Tacka tacke[MAX_BR_TACAKA];
     int i, n;
91
     /* Proveravanje broja argumenata komandne linije: ocekuje se ime
93      izvrsnog programa, opcija, ime ulazne datoteke i ime izlazne
        datoteke, tj. 4 argumenta */
95   if (argc != 4) {
       fprintf(stderr,
97             "Program se poziva sa: ./a.out opcija ulaz izlaz!\n");
       return 0;
99   }

101  /* Otvaranje datoteke u kojoj su zadate tacke */
     ulaz = fopen(argv[2], "r");
103  if (ulaz == NULL) {
       fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke %s!\n",
105            argv[2]);
       return 0;
107  }

109  /* Otvaranje datoteke u koju treba upisati rezultat */
     izlaz = fopen(argv[3], "w");
111  if (izlaz == NULL) {
       fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke %s!\n",
113            argv[3]);
       return 0;
115  }

117  /* Sve dok se ne stigne do kraja ulazne datoteke, ucitavaju se
        koordinate tacaka i smestaju na odgovarajuce pozicije odredjene
119     brojacem i. */
     i = 0;
121  while (fscanf(ulaz, "%d %d", &tacke[i].x, &tacke[i].y) != EOF) {
       i++;
123  }

125  /* Ukupan broj procitanih tacaka */
     n = i;
127
     /* Analizira se prosledjena opcija. Moguce vrednosti za argv[1] su
129     "-x" ili "-y" ili "-o", pa je argv[1][0] sigurno crtica
        (karakter -), a karakter argv[1][1] odredjuje kriterijum
131     sortiranja */
     switch (argv[1][1]) {
133  case 'x':
       /* Sortiranje po vrednosti x koordinate */
```

```
135     sortiraj_po_x(tacke, n);
        break;
137   case 'y':
        /* Sortiranje po vrednosti y koordinate */
139     sortiraj_po_y(tacke, n);
        break;
141   case 'o':
        /* Sortiranje po udaljenosti od koorinatnog pocetka */
143     sortiraj_po_rastojanju(tacke, n);
        break;
145   }

147   /* Upisivanje dobijenog niza u izlaznu datoteku */
      for (i = 0; i < n; i++) {
149     fprintf(izlaz, "%d %d\n", tacke[i].x, tacke[i].y);
      }
151
      /* Zatvaranje otvorenih datoteka */
153   fclose(ulaz);
      fclose(izlaz);
155
      return 0;
157 }
```

Rešenje 3.20

```
#include <stdio.h>
2 #include <string.h>
  #include <stdlib.h>
4
  #define MAX 1000
6 #define MAX_DUZINA 16

8 /* Struktura koja reprezentuje jednog gradjanina */
  typedef struct gr {
10   char ime[MAX_DUZINA];
     char prezime[MAX_DUZINA];
12 } Gradjanin;

14 /* Funkcija sortira niz gradjana rastuce po imenima */
  void sort_ime(Gradjanin a[], int n)
16 {
     int i, j;
18   int min;
     Gradjanin pom;
20
     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
22     /* Unutrasnja petlja pronalazi poziciju min, na kojoj se nalazi
          najmanji od elemenata a[i].ime,...,a[n-1].ime. */
24     min = i;
       for (j = i + 1; j < n; j++)
```

```
26        if (strcmp(a[j].ime, a[min].ime) < 0)
            min = j;
28      /* Zamena elemenata na pozicijama (i) i min. Ovo se radi samo ako
           su (i) i min razliciti, inace je nepotrebno. */
30      if (min != i) {
          pom = a[i];
32        a[i] = a[min];
          a[min] = pom;
34      }
    }
36  }

38  /* Funkcija sortira niz gradjana rastuce po prezimenima */
    void sort_prezime(Gradjanin a[], int n)
40  {
    int i, j;
42  int min;
    Gradjanin pom;
44
    for (i = 0; i < n - 1; i++) {
46    /* Unutrasnja petlja pronalazi poziciju min, na kojoj se nalazi
         najmanji od elemenata a[i].prezime,...,a[n-1].prezime. */
48    min = i;
      for (j = i + 1; j < n; j++)
50      if (strcmp(a[j].prezime, a[min].prezime) < 0)
          min = j;
52    /* Zamena elemenata na pozicijama (i) i min. Ovo se radi samo ako
         su (i) i min razliciti, inace je nepotrebno. */
54    if (min != i) {
        pom = a[i];
56      a[i] = a[min];
        a[min] = pom;
58    }
    }
60  }

62  /* Pretraga niza Gradjana */
    int linearna_pretraga(Gradjanin a[], int n, Gradjanin * x)
64  {
    int i;
66  for (i = 0; i < n; i++)
      if (strcmp(a[i].ime, x->ime) == 0
68        && strcmp(a[i].prezime, x->prezime) == 0)
        return i;
70  return -1;
    }
72

74  int main()
    {
76  Gradjanin spisak1[MAX], spisak2[MAX];
    int isti_rbr = 0;
```

```
78  int i, n;
    FILE *fp = NULL;
80
    /* Otvaranje datoteke */
82  if ((fp = fopen("biracki-spisak.txt", "r")) == NULL) {
      fprintf(stderr,
84            "Neupesno otvaranje datoteke biracki-spisak.txt.\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
86  }

88  /* Citanje sadrzaja */
    for (i = 0;
90       fscanf(fp, "%s %s", spisak1[i].ime,
               spisak1[i].prezime) != EOF; i++)
92    spisak2[i] = spisak1[i];
    n = i;
94
    /* Zatvaranje datoteke */
96  fclose(fp);

98  sort_ime(spisak1, n);

100 /*****************************************************************
      Ovaj deo je iskomentarisan jer se u zadatku ne trazi ispis
102   sortiranih nizova. Koriscen je samo u fazi testiranja programa.

104   printf("Biracki spisak [uredjen prema imenima]:\n");
      for(i=0; i<n; i++)
106     printf(" %d. %s %s\n",i,spisak1[i].ime, spisak1[i].prezime);
    *****************************************************************/
108
    sort_prezime(spisak2, n);
110
    /*****************************************************************
112   Ovaj deo je iskomentarisan jer se u zadatku ne trazi ispis
      sortiranih nizova. Koriscen je samo u fazi testiranja programa.
114
      printf("Biracki spisak [uredjen prema prezimenima]:\n");
116   for(i=0; i<n; i++)
        printf(" %d. %s %s\n",i,spisak2[i].ime, spisak2[i].prezime);
118 *****************************************************************/

120 /* Linearno pretrazivanje nizova */
    for (i = 0; i < n; i++)
122   if (i == linearna_pretraga(spisak2, n, &spisak1[i]))
        isti_rbr++;
124
    /* Alternativno (efikasnije) resenje */
126 /*****************************************************************
      for(i=0; i<n ;i++)
128     if( strcmp(spisak2[i].ime, spisak1[i].ime) == 0 &&
            strcmp(spisak1[i].prezime, spisak2[i].prezime)==0)
```

```
130     isti_rbr++;
    ********************************************************************/
132
    /* Ispis rezultata */
134 printf("%d\n", isti_rbr);

136 exit(EXIT_SUCCESS);
}
```

Rešenje 3.22

```
1  #include <stdio.h>
   #include <string.h>
3  #include <ctype.h>

5  #define MAX_BR_RECI 128
   #define MAX_DUZINA_RECI 32
7
   /* Funkcija koja izracunava broj suglasnika u reci */
9  int broj_suglasnika(char s[])
   {
11   char c;
     int i;
13   int suglasnici = 0;
     /* Prolaz karakter po karakter kroz zadatu nisku */
15   for (i = 0; s[i]; i++) {
       /* Ako je u pitanju slovo, konvertuje se u veliko da bi bio
17        pokriven slucaj i malih i velikih suglasnika. */
       if (isalpha(s[i])) {
19       c = toupper(s[i]);
         /* Ukoliko slovo nije samoglasnik uvecava se broj suglasnika.
       */
21       if (c != 'A' && c != 'E' && c != 'I' && c != 'O' && c != 'U')
           suglasnici++;
23     }
     }
25   /* Vraca se izracunata vrednost */
     return suglasnici;
27 }

29 /* Funkcija koja sortira reci po zadatom kriterijumu. Informacija o
      duzini reci se mora proslediti zbog pravilnog upravljanja
31    memorijom */
   void sortiraj_reci(char reci[][MAX_DUZINA_RECI], int n)
33 {
     int min, i, j, broj_suglasnika_j, broj_suglasnika_min,
35       duzina_j, duzina_min;
     char tmp[MAX_DUZINA_RECI];
37   for (i = 0; i < n - 1; i++) {
       min = i;
39     for (j = i; j < n; j++) {
```

```
      /* Prvo se uporedjuje broj suglasnika */
41    broj_suglasnika_j = broj_suglasnika(reci[j]);
      broj_suglasnika_min = broj_suglasnika(reci[min]);
43    if (broj_suglasnika_j < broj_suglasnika_min)
        min = j;
45    else if (broj_suglasnika_j == broj_suglasnika_min) {
        /* Zatim, recima koje imaju isti broj suglasnika uporedjuju
47         se duzine */
        duzina_j = strlen(reci[j]);
49      duzina_min = strlen(reci[min]);

51      if (duzina_j < duzina_min)
          min = j;
53      else
          /* Ako reci imaju i isti broj suglasnika i iste duzine,
55           uporedjuju se leksikografski */
        if (duzina_j == duzina_min && strcmp(reci[j], reci[min]) < 0)
57        min = j;
      }
59  }
    if (min != i) {
61    strcpy(tmp, reci[min]);
      strcpy(reci[min], reci[i]);
63    strcpy(reci[i], tmp);
    }
65 }
}
67
int main()
69 {
  FILE *ulaz;
71  int i = 0, n;

73  /* Niz u koji ce biti smestane reci. Prvi broj oznacava broj reci,
       a drugi maksimalnu duzinu pojedinacne reci */
75  char reci[MAX_BR_RECI][MAX_DUZINA_RECI];

77  /* Otvaranje datoteke niske.txt za citanje */
    ulaz = fopen("niske.txt", "r");
79  if (ulaz == NULL) {
      fprintf(stderr,
81            "Greska prilikom otvaranja datoteke niske.txt!\n");
      return 0;
83  }

85  /* Sve dok se moze procitati sledeca rec */
    while (fscanf(ulaz, "%s", reci[i]) != EOF) {
87    /* Proverava se da li ucitan maksimalan broj reci, i ako jeste,
         prekida se ucitavanje */
89    if (i == MAX_BR_RECI)
        break;
91    /* Priprema brojaca za narednu iteraciju */
```

```
    i++;
  }

  /* n je duzina niza reci i predstavlja poslednju vrednost
     koriscenog brojaca */
  n = i;
  /* Poziv funkcije za sortiranje reci */
  sortiraj_reci(reci, n);

  /* Ispis sortiranog niza reci */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    printf("%s ", reci[i]);
  }
  printf("\n");

  /* Zatvaranje datoteke */
  fclose(ulaz);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.23

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

#define MAX_ARTIKALA 100000

/* Struktura koja predstavlja jedan artikal */
typedef struct art {
  long kod;
  char naziv[20];
  char proizvodjac[20];
  float cena;
} Artikal;

/* Funkcija koja u nizu artikala binarnom pretragom nalazi onaj sa
   trazenim bar kodom */
int binarna_pretraga(Artikal a[], int n, long x)
{
  int levi = 0;
  int desni = n - 1;

  /* Dokle god je indeks levi levo od indeksa desni */
  while (levi <= desni) {
    /* Racuna se sredisnji indeks */
    int srednji = (levi + desni) / 2;
    /* Ako je sredisnji element veci od trazenog, tada se trazeni
       mora nalaziti u levoj polovini niza */
    if (x < a[srednji].kod)
```

```
      desni = srednji - 1;
    /* Ako je sredisnji element manji od trazenog, tada se trazeni
       mora nalaziti u desnoj polovini niza */
    else if (x > a[srednji].kod)
      levi = srednji + 1;
    else
      /* Ako je sredisnji element jednak trazenom, tada je artikal sa
         bar kodom x pronadjen na poziciji srednji */
      return srednji;
  }
  /* Ako nije pronadjen artikal za trazenim bar kodom, vraca se -1 */
  return -1;
}

/* Funkcija koja sortira niz artikala po bar kodovima rastuce */
void selection_sort(Artikal a[], int n)
{
  int i, j;
  int min;
  Artikal pom;

  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    min = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++)
      if (a[j].kod < a[min].kod)
        min = j;
    if (min != i) {
      pom = a[i];
      a[i] = a[min];
      a[min] = pom;
    }
  }
}

int main()
{
  Artikal asortiman[MAX_ARTIKALA];
  long kod;
  int i, n;
  float racun;

  FILE *fp = NULL;

  /* Otvaranje datoteke */
  if ((fp = fopen("artikli.txt", "r")) == NULL) {
    fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke artikli.txt.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Ucitavanje artikala */
  i = 0;
  while (fscanf(fp, "%ld %s %s %f", &asortiman[i].kod,
```

```
                asortiman[i].naziv, asortiman[i].proizvodjac,
82              &asortiman[i].cena) == 4)
    i++;
84
  /* Zatvaranje datoteke */
86 fclose(fp);

88 n = i;

90 /* Sortira se celokupan asortiman prodavnice prema kodovima jer ce
     pri kucanju racuna prodavac unositi kod artikla. Prilikom
92   kucanja svakog racuna pretrazuje se asortiman, da bi se utvrdila
     cena artikla. Kucanje racuna obuhvata vise pretraga asortimana i
94   cilj je da ta operacija bude sto efikasnija. Zato se koristi
     algoritam binarne pretrage prilikom pretrazivanja po kodu
96   artikla. Iz tog razloga, potrebno je da asortiman bude sortiran
     po kodovima i to ce biti uradjeno primenom selection sort
98   algoritma. Sortiranje se vrsi samo jednom na pocetku, ali se
     zato posle artikli mogu brzo pretrazivati prilikom kucanja
100  proizvoljno puno racuna. Vreme koje se utrosi na sortiranje na
     pocetku izvrsavanja programa, kasnije se isplati jer se za
102  brojna trazenja artikla umesto linearne moze koristiti
     efikasnija binarna pretraga. */
104 selection_sort(asortiman, n);

106 /* Ispis stanja u prodavnici */
    printf
108     ("Asortiman:\nKOD                 Naziv artikla     Ime
      proizvodjaca       Cena\n");
    for (i = 0; i < n; i++)
110   printf("%10ld %20s %20s %12.2f\n", asortiman[i].kod,
            asortiman[i].naziv, asortiman[i].proizvodjac,
112         asortiman[i].cena);

114 kod = 0;
    while (1) {
116   printf("----------------------------\n");
      printf("- Za kraj za kraj rada kase, pritisnite CTRL+D!\n");
118   printf("- Za nov racun unesite kod artikla!\n\n");
      /* Unos bar koda provog artikla sledeceg kupca */
120   if (scanf("%ld", &kod) == EOF)
        break;
122   /* Trenutni racun novog kupca */
      racun = 0;
124   /* Za sve artikle trenutnog kupca */
      while (1) {
126     /* Vrsi se njihov pronalazak u nizu */
        if ((i = binarna_pretraga(asortiman, n, kod)) == -1) {
128       printf("\tGRESKA: Ne postoji proizvod sa trazenim kodom!\n");
        } else {
130       printf("\tTrazili ste:\t%s %s %12.2f\n",
                asortiman[i].naziv, asortiman[i].proizvodjac,
```

```
                asortiman[i].cena);
        /* I dodavanje na ukupan racun */
        racun += asortiman[i].cena;
      }
      /* Unos bar koda sledeceg artikla trenutnog kupca, ili 0 ako on
         nema vise artikla */
      printf("Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]: \t");
      scanf("%ld", &kod);
      if (kod == 0)
        break;
    }
    /* Stampanje ukupnog racuna trenutnog kupca */
    printf("\n\tUKUPNO: %.2lf dinara.\n\n", racun);
  }

  printf("Kraj rada kase!\n");

  exit(EXIT_SUCCESS);
}
```

Rešenje 3.24

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

#define MAX 500

/* Struktura sa svim informacijama o pojedinacnom studentu */
typedef struct {
  char ime[20];
  char prezime[25];
  int prisustvo;
  int zadaci;
} Student;

/* Funkcija za sortiranje niza struktura po prezimenu leksikografski
   rastuce */
void sort_ime_leksikografski(Student niz[], int n)
{
  int i, j;
  int min;
  Student pom;

  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    min = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++)
      if (strcmp(niz[j].ime, niz[min].ime) < 0)
        min = j;

    if (min != i) {
```

```
      pom = niz[min];
      niz[min] = niz[i];
      niz[i] = pom;
    }
  }
}

/* Funkcija za sortiranje niza struktura po ukupnom broju uradjenih
   zadataka opadajuce, a ukoliko neki studenti imaju isti broj
   uradjenih zadataka sortiraju se po duzini imena rastuce. */
void sort_zadatke_pa_imena(Student niz[], int n)
{
  int i, j;
  int max;
  Student pom;
  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    max = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++)
      if (niz[j].zadaci > niz[max].zadaci)
        max = j;
      else if (niz[j].zadaci == niz[max].zadaci
               && strlen(niz[j].ime) < strlen(niz[max].ime))
        max = j;
    if (max != i) {
      pom = niz[max];
      niz[max] = niz[i];
      niz[i] = pom;
    }
  }
}

 /* Funkcija za sortiranje niza struktura po broju casova na kojima
    su bili opadajuce. Ukoliko neki studenti imaju isti broj casova,
    sortiraju se opadajuce po broju uradjenih zadataka, a ukoliko se
    i po broju zadataka poklapaju, njihovo sortiranje ce biti po
    prezimenu opadajuce. */
void sort_prisustvo_pa_zadatke_pa_prezimena(Student niz[], int n)
{
  int i, j;
  int max;
  Student pom;
  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    max = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++)
      if (niz[j].prisustvo > niz[max].prisustvo)
        max = j;
      else if (niz[j].prisustvo == niz[max].prisustvo
               && niz[j].zadaci > niz[max].zadaci)
        max = j;
      else if (niz[j].prisustvo == niz[max].prisustvo
               && niz[j].zadaci == niz[max].zadaci
               && strcmp(niz[j].prezime, niz[max].prezime) > 0)
```

```
            max = j;
83        if (max != i) {
            pom = niz[max];
85          niz[max] = niz[i];
            niz[i] = pom;
87        }
      }
89  }

91  int main(int argc, char *argv[])
    {
93    Student praktikum[MAX];
      int i, br_studenata = 0;
95
      FILE *fp = NULL;
97
      /* Otvaranje datoteke za citanje */
99    if ((fp = fopen("aktivnost.txt", "r")) == NULL) {
        fprintf(stderr, "Neupesno otvaranje datoteke aktivnost.txt.\n");
101     exit(EXIT_FAILURE);
      }
103
      /* Ucitavanje sadrzaja */
105   for (i = 0;
           fscanf(fp, "%s%s%d%d", praktikum[i].ime,
107               praktikum[i].prezime, &praktikum[i].prisustvo,
                  &praktikum[i].zadaci) != EOF; i++);
109   /* Zatvaranje datoteke */
      fclose(fp);
111   br_studenata = i;

113   /* Kreiranje prvog spiska studenata po prvom kriterijumu */
      sort_ime_leksikografski(praktikum, br_studenata);
115   /* Otvaranje datoteke za pisanje */
      if ((fp = fopen("dat1.txt", "w")) == NULL) {
117     fprintf(stderr, "Neupesno otvaranje datoteke dat1.txt.\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
119   }
      /* Upis niza u datoteku */
121   fprintf
          (fp, "Studenti sortirani po imenu leksikografski rastuce:\n");
123   for (i = 0; i < br_studenata; i++)
        fprintf(fp, "%s %s  %d  %d\n", praktikum[i].ime,
125               praktikum[i].prezime, praktikum[i].prisustvo,
                  praktikum[i].zadaci);
127   /* Zatvaranje datoteke */
      fclose(fp);
129
      /* Kreiranje drugog spiska studenata po drugom kriterijumu */
131   sort_zadatke_pa_imena(praktikum, br_studenata);
      /* Otvaranje datoteke za pisanje */
133   if ((fp = fopen("dat2.txt", "w")) == NULL) {
```

```
    fprintf(stderr, "Neupesno otvaranje datoteke dat2.txt.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
  /* Upis niza u datoteku */
  fprintf(fp, "Studenti sortirani po broju zadataka opadajuce,\n");
  fprintf(fp, "pa po duzini imena rastuce:\n");
  for (i = 0; i < br_studenata; i++)
    fprintf(fp, "%s %s  %d  %d\n", praktikum[i].ime,
            praktikum[i].prezime, praktikum[i].prisustvo,
            praktikum[i].zadaci);
  /* Zatvaranje datoteke */
  fclose(fp);

  /* Kreiranje treceg spiska studenata po trecem kriterijumu */
  sort_prisustvo_pa_zadatke_pa_prezimena(praktikum, br_studenata);
  /* Otvaranje datoteke za pisanje */
  if ((fp = fopen("dat3.txt", "w")) == NULL) {
    fprintf(stderr, "Neupesno otvaranje datoteke dat3.txt.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
  /* Upis niza u datoteku */
  fprintf(fp, "Studenti sortirani po prisustvu opadajuce,\n");
  fprintf(fp, "pa po broju zadataka,\n");
  fprintf(fp, "pa po prezimenima leksikografski opadajuce:\n");
  for (i = 0; i < br_studenata; i++)
    fprintf(fp, "%s %s  %d  %d\n", praktikum[i].ime,
            praktikum[i].prezime, praktikum[i].prisustvo,
            praktikum[i].zadaci);
  /* Zatvaranje datoteke */
  fclose(fp);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.25

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

#define KORAK 10

/* Struktura koja opisuje jednu pesmu */
typedef struct {
  char *izvodjac;
  char *naslov;
  int broj_gledanja;
} Pesma;

/* Funkcija za uporedjivanje pesama po broju gledanosti (potrebna za
   rad qsort funkcije) */
```

```c
int uporedi_gledanost(const void *pp1, const void *pp2)
{
  Pesma *p1 = (Pesma *) pp1;
  Pesma *p2 = (Pesma *) pp2;

  return p2->broj_gledanja - p1->broj_gledanja;
}

/* Funkcija za uporedjivanje pesama po naslovu (potrebna za rad qsort
   funkcije) */
int uporedi_naslove(const void *pp1, const void *pp2)
{
  Pesma *p1 = (Pesma *) pp1;
  Pesma *p2 = (Pesma *) pp2;

  return strcmp(p1->naslov, p2->naslov);
}

/* Funkcija za uporedjivanje pesama po izvodjacu (potrebna za rad
   qsort funkcije) */
int uporedi_izvodjace(const void *pp1, const void *pp2)
{
  Pesma *p1 = (Pesma *) pp1;
  Pesma *p2 = (Pesma *) pp2;

  return strcmp(p1->izvodjac, p2->izvodjac);
}

int main(int argc, char *argv[])
{
  FILE *ulaz;
  Pesma *pesme;                 /* Pokazivac na deo memorije za
                                   cuvanje pesama */
  int alocirano_za_pesme;       /* Broj mesta alociranih za pesme */
  int i;                        /* Redni broj pesme cije se
                                   informacije citaju */
  int n;                        /* Ukupan broj pesama */
  int j, k;
  char c;
  int alocirano;                /* Broj mesta alociranih za propratne
                                   informacije o pesmama */
  int broj_gledanja;

  /* Priprema datoteke za citanje */
  ulaz = fopen("pesme_bez_pretpostavki.txt", "r");
  if (ulaz == NULL) {
    printf("Greska pri otvaranju ulazne datoteke!\n");
    return 0;
  }

  /* Citanje informacija o pesmama */
  pesme = NULL;
```

```
68  alocirano_za_pesme = 0;
    i = 0;
70
    while (1) {
72
      /* Proverava da li je dostignut kraj datoteke */
74    c = fgetc(ulaz);
      if (c == EOF) {
76      /* Nema vise sadrzaja za citanje */
        break;
78    } else {
        /* Inace, vracamo procitani karakter nazad */
80      ungetc(c, ulaz);
      }
82
      /* Provera da li postoji dovoljno memorije za citanje nove pesme
      */
84    if (alocirano_za_pesme == i) {

86      /* Ako ne, ako je potrosena sva alocirana memorija, alocira se
           novih KORAK mesta */
88      alocirano_za_pesme += KORAK;
        pesme =
90          (Pesma *) realloc(pesme,
                              alocirano_za_pesme * sizeof(Pesma));
92
        /* Proverava da li je nova memorija uspesno realocirana */
94      if (pesme == NULL) {
          /* Ako nije ispisuje se obavestenje */
96        printf("Problem sa alokacijom memorije!\n");
          /* I oslobadja sva memorija zauzeta do ovog koraka */
98        for (k = 0; k < i; k++) {
            free(pesme[k].izvodjac);
100         free(pesme[k].naslov);
          }
102       free(pesme);
          return 0;
104     }
    }
106
    /* Ako jeste, nastavlja se sa citanjem pesama ... */
108 /* Cita se ime izvodjaca */
    j = 0;                        /* Pozicija na koju treba smestiti
110                                  procitani karakter */
    alocirano = 0;                /* Broj alociranih mesta */
112 pesme[i].izvodjac = NULL;     /* Memorija za smestanje procitanih
                                     karaktera */
114
    /* Sve do prve beline u liniji (beline koja se nalazi nakon imena
116    izvodjaca) citaju se karakteri iz datoteke */
    while ((c = fgetc(ulaz)) != ' ') {
118   /* Proverav da li postoji dovoljno memorije za smestanje
```

```
          procitanog karaktera */
120       if (j == alocirano) {

122         /* Ako ne, ako je potrosena sva alocirana memorija, alocira
               se novih KORAK mesta */
124         alocirano += KORAK;
            pesme[i].izvodjac =
126             (char *) realloc(pesme[i].izvodjac,
                                 alocirano * sizeof(char));
128
            /* Provera da li je nova alokacija uspesna */
130         if (pesme[i].izvodjac == NULL) {
              /* Ako nije oslobadja se sva memorija zauzeta do ovog
132               koraka */
              for (k = 0; k < i; k++) {
134             free(pesme[k].izvodjac);
                free(pesme[k].naslov);
136           }
              free(pesme);
138           /* I prekida sa izvrsavanjem programa */
              return 0;
140         }

142       }
          /* Ako postoji dovoljno memorije, smestamo procitani karakter
        */
144       pesme[i].izvodjac[j] = c;
          j++;
146       /* I nastavlja se sa citanjem */
        }
148
        /* Upis terminirajuce nule na kraj reci */
150     pesme[i].izvodjac[j] = '\0';

152     /* Preskace se karakter - */
        fgetc(ulaz);
154
        /* Preskace se razmak */
156     fgetc(ulaz);

158     /* Cita se naslov pesme */
        j = 0;                      /* Pozicija na koju treba smestiti
160                                    procitani karakter */
        alocirano = 0;              /* Broj alociranih mesta */
162     pesme[i].naslov = NULL;     /* Memorija za smestanje procitanih
                                       karaktera */
164
        /* Sve do zareza (koji se nalazi nakon naslova pesme) citaju se
166        karakteri iz datoteke */
        while ((c = fgetc(ulaz)) != ',') {
168       /* Provera da li postoji dovoljno memorije za smestanje
             procitanog karaktera */
```

```
170       if (j == alocirano) {
            /* Ako ne, ako je potrosena sva alocirana memorija, alocira
172            se novih KORAK mesta */
            alocirano += KORAK;
174         pesme[i].naslov =
                (char *) realloc(pesme[i].naslov,
176                              alocirano * sizeof(char));

178         /* Provera da li je nova alokacija uspesna */
            if (pesme[i].naslov == NULL) {
180           /* Ako nije, oslobadja se sva memorija zauzeta do ovog
                 koraka */
182           for (k = 0; k < i; k++) {
                free(pesme[k].izvodjac);
184             free(pesme[k].naslov);
              }
186           free(pesme[i].izvodjac);
              free(pesme);
188
              /* I prekida izvrsavanje programa */
190           return 0;
            }
192       }
          /* Ako postoji dovoljno memorije, smesta se procitani karakter
        */
194       pesme[i].naslov[j] = c;
          j++;
196       /* I nastavlja dalje sa citanjem */
        }
198     /* Upisuje se terminirajuca nula na kraj reci */
        pesme[i].naslov[j] = '\0';
200
        /* Preskace se razmak */
202     fgetc(ulaz);

204     /* Cita se broj gledanja */
        broj_gledanja = 0;
206
        /* Sve do znaka za novi red (kraja linije) citaju se karakteri iz
208        datoteke */
        while ((c = fgetc(ulaz)) != '\n') {
210       broj_gledanja = broj_gledanja * 10 + (c - '0');
        }
212     pesme[i].broj_gledanja = broj_gledanja;

214     /* Prelazi se na citanje sledece pesme */
        i++;
216   }

218   /* Informacija o broju procitanih pesama */
      n = i;
220   /* Zatvaranje nepotrebne datoteke */
```

```
  fclose(ulaz);

  /* Analiza argumenta komandne linije */
  if (argc == 1) {
    /* Nema dodatnih opcija => sortiranje po broju gledanja */
    qsort(pesme, n, sizeof(Pesma), &uporedi_gledanost);
  } else {
    if (argc == 2 && strcmp(argv[1], "-n") == 0) {
      /* Sortiranje po naslovu */
      qsort(pesme, n, sizeof(Pesma), &uporedi_naslove);
    } else {
      if (argc == 2 && strcmp(argv[1], "-i") == 0) {
        /* Sortirnje po izvodjacu */
        qsort(pesme, n, sizeof(Pesma), &uporedi_izvodjace);
      } else {
        printf("Nedozvoljeni argumenti!\n");
        free(pesme);
        return 0;
      }
    }
  }

  /* Ispis rezultata */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    printf("%s - %s, %d\n", pesme[i].izvodjac, pesme[i].naslov,
           pesme[i].broj_gledanja);
  }

  /* Oslobadjanje memorije */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    free(pesme[i].izvodjac);
    free(pesme[i].naslov);
  }
  free(pesme);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.28

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <math.h>
#include <search.h>

#define MAX 100

/* Funkcija poredjenja dva cela broja */
int compare_int(const void *a, const void *b)
{
  /* Potrebno je konvertovati void pokazivace u int pokazivace koji
```

```
    se zatim dereferenciraju. Vraca se razlika dobijenih int-ova. */

  /* Zbog moguceg prekoracenja opsega celih brojeva, sledece
     oduzimanje treba izbegavati return *((int *)a) - *((int *)b); */

  int b1 = *((int *) a);
  int b2 = *((int *) b);

  if (b1 > b2)
    return 1;
  else if (b1 < b2)
    return -1;
  else
    return 0;
}

int compare_int_desc(const void *a, const void *b)
{
  /* Za obrnuti poredak treba samo oduzimati a od b */
  /* return *((int *)b) - *((int *)a); */

  /* Ili samo promeniti znak vrednosti koju koju vraca prethodna
     funkcija */
  return -compare_int(a, b);
}

int main()
{
  size_t n;
  int i, x;
  int a[MAX], *p = NULL;

  /* Unos dimenzije */
  printf("Uneti dimenziju niza: ");
  scanf("%ld", &n);
  if (n > MAX)
    n = MAX;

  /* Unos elementa niza */
  printf("Uneti elemente niza:\n");
  for (i = 0; i < n; i++)
    scanf("%d", &a[i]);

  /* Sortiranje niza celih brojeva */
  qsort(a, n, sizeof(int), &compare_int);

  /* Prikaz sortiranog niz */
  printf("Sortirani niz u rastucem poretku:\n");
  for (i = 0; i < n; i++)
    printf("%d ", a[i]);
  putchar('\n');

```

```
  /* Pretrazivanje niza */
  /* Vrednost koja ce biti trazena u nizu */
  printf("Uneti element koji se trazi u nizu: ");
  scanf("%d", &x);

  /* Binarna pretraga */
  printf("Binarna pretraga: \n");
  p = bsearch(&x, a, n, sizeof(int), &compare_int);
  if (p == NULL)
    printf("Elementa nema u nizu!\n");
  else
    printf("Element je nadjen na poziciji %ld\n", p - a);

  /* Linearna pretraga */
  printf("Linearna pretraga (lfind): \n");
  p = lfind(&x, a, &n, sizeof(int), &compare_int);
  if (p == NULL)
    printf("Elementa nema u nizu!\n");
  else
    printf("Element je nadjen na poziciji %ld\n", p - a);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.29

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <math.h>
#include <search.h>

#define MAX 100

/* Funkcija racuna broj delilaca broja x */
int no_of_deviders(int x)
{
  int i;
  int br;

  /* Negativni brojevi imaju isti broj delilaca kao i pozitivni */
  if (x < 0)
    x = -x;
  if (x == 0)
    return 0;
  if (x == 1)
    return 1;
  /* Svaki broj veci od 1 ima bar 2 delioca, (1 i samog sebe) */
  br = 2;
  for (i = 2; i < sqrt(x); i++)
    if (x % i == 0)
      /* Ako i deli x onda su delioci: i, x/i */
```

```
      br += 2;
  /* Ako je broj x bas kvadrat, onda se iz petlje izaslo kada je
     promenljiva i bila bas jednaka korenu od x, i tada broj x ima
     jos jednog delioca */
  if (i * i == x)
    br++;

  return br;
}

/* Funkcija poredjenja dva cela broja po broju delilaca */
int compare_no_deviders(const void *a, const void *b)
{
  int ak = *(int *) a;
  int bk = *(int *) b;
  int n_d_a = no_of_deviders(ak);
  int n_d_b = no_of_deviders(bk);

  if (n_d_a > n_d_b)
    return 1;
  else if (n_d_a < n_d_b)
    return -1;
  else
    return 0;
}

int main()
{
  size_t n;
  int i;
  int a[MAX];

  /* Unos dimenzije */
  printf("Uneti dimenziju niza: ");
  scanf("%ld", &n);
  if (n > MAX)
    n = MAX;

  /* Unos elementa niza */
  printf("Uneti elemente niza:\n");
  for (i = 0; i < n; i++)
    scanf("%d", &a[i]);

  /* Sortiranje niza celih brojeva prema broju delilaca */
  qsort(a, n, sizeof(int), &compare_no_deviders);

  /* Prikaz sortiranog niza */
  printf("Sortirani niz u rastucem poretku prema broju delilaca:\n");
  for (i = 0; i < n; i++)
    printf("%d ", a[i]);
  putchar('\n');

```

```
  return 0;
}
```

Rešenje 3.30

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include <search.h>

#define MAX_NISKI 1000
#define MAX_DUZINA 30

/*****************************************************************
  Niz nizova karaktera ovog potpisa
  char niske[3][4];
  se moze graficki predstaviti ovako:
  ---------------------------------------------------
  | a | b | c |\0 || d | e | \0|   || f | g | h | \0||
  ---------------------------------------------------
  Dakle kao tri reci (abc, de, fgh), nadovezane jedna na drugu. Za
  svaku je rezervisano po 4 karaktera ukljucujuci \0. Druga rec sa
  nalazi na adresi koja je za 4 veca od prve reci, a za 4 manja od
  adrese na kojoj se nalazi treca rec. Adresa i-te reci je niske[i]
  i ona je tipa char*.

  Kako pokazivaci a i b u sledecoj funkciji sadrze adrese elemenata
  koji trebaju biti uporedjeni, (npr. pri porecenju prve i poslednje
  reci, pokazivac a ce pokazivati na slovo 'a', a pokazivac b na
  slovo 'f') treba ih kastovati na char*, i pozvati funkciju strcmp
  nad njima.
*****************************************************************/
int poredi_leksikografski(const void *a, const void *b)
{
  return strcmp((char *) a, (char *) b);
}

/* Funkcija slicna prethodnoj, osim sto elemente ne uporedjuje
   leksikografski, vec po duzini */
int poredi_duzine(const void *a, const void *b)
{
  return strlen((char *) a) - strlen((char *) b);
}

int main()
{
  int i;
  size_t n;
  FILE *fp = NULL;
  char niske[MAX_NISKI][MAX_DUZINA];
  char *p = NULL;
```

```
47  char x[MAX_DUZINA];

49  /* Otvaranje datoteke */
    if ((fp = fopen("niske.txt", "r")) == NULL) {
51    fprintf(stderr, "Neupesno otvaranje datoteke niske.txt.\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
53  }

55  /* Citanje sadrzaja datoteke */
    for (i = 0; fscanf(fp, "%s", niske[i]) != EOF; i++);
57
    /* Zatvaranje datoteke */
59  fclose(fp);
    n = i;
61
    /* Sortiranje niski leksikografski. Biblioteckoj funkciji qsort
63     prosledjuje se funkcija kojom se zadaje kriterijum poredjenja 2
       niske po duzini */
65  qsort(niske, n, MAX_DUZINA * sizeof(char), &poredi_leksikografski);

67  printf("Leksikografski sortirane niske:\n");
    for (i = 0; i < n; i++)
69    printf("%s ", niske[i]);
    printf("\n");
71
    /* Unos trazene niske */
73  printf("Uneti trazenu nisku: ");
    scanf("%s", x);
75
    /* Binarna pretraga */
77  /* Prosledjuje se pokazivac na funkciju poredi_leksikografski jer
       je niz vec sortiran leksikografski. */
79  p = bsearch(&x, niske, n, MAX_DUZINA * sizeof(char),
                &poredi_leksikografski);
81
    if (p != NULL)
83    printf("Niska \"%s\" je pronadjena u nizu na poziciji %ld\n",
             p, (p - (char *) niske) / MAX_DUZINA);
85  else
      printf("Niska nije pronadjena u nizu\n");
87
    /* Linearna pretraga */
89  p = lfind(&x, niske, &n, MAX_DUZINA * sizeof(char),
              &poredi_leksikografski);
91
    if (p != NULL)
93    printf("Niska \"%s\" je pronadjena u nizu na poziciji %ld\n",
             p, (p - (char *) niske) / MAX_DUZINA);
95  else
      printf("Niska nije pronadjena u nizu\n");
97
    /* Sortiranje po duzini */
```

```
  qsort(niske, n, MAX_DUZINA * sizeof(char), &poredi_duzine);

  printf("Niske sortirane po duzini:\n");
  for (i = 0; i < n; i++)
    printf("%s ", niske[i]);
  printf("\n");

  exit(EXIT_SUCCESS);
}
```

Rešenje 3.31

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include <search.h>

#define MAX_NISKI 1000
#define MAX_DUZINA 30

/*****************************************************************
  Niz pokazivaca na karaktere ovog potpisa
  char *niske[3];
  posle alokacije u main-u se moze graficki predstaviti ovako:
  -----                    -----------------
  | X | --------------->   | a | b | c | \0|
  -----                    =================
  | Y | --------------->   | d | e | \0|
  -----                    =================
  | Z | --------------->   | f | g | h | \0|
  -----                    -----------------
  Sa leve strane je vertikalno prikazan niz pokazivaca, gde je i-ti
  njegov element pokazivac koji pokazuje na alocirane karaktere i-te
  reci. Njegov tip je char*.

  Kako pokazivaci a i b u sledecoj funkciji sadrze adrese elemenata
  koji trebaju biti uporedjeni (recimo adresu od X i adresu od Z), i
  kako su X i Z tipa char*, onda a i b su tipa char**, pa se tako
  moraju i kastovati. Da bi se leksikografski uporedili elementi X i
  Z, moraju se uporediti stringovi na koje oni pokazuju, pa zato se
  u sledecoj funkciji poziva strcmp() nad onim na sta pokazuju a i b,
  kastovani na odgovarajuci tip.
*****************************************************************/
int poredi_leksikografski(const void *a, const void *b)
{
  return strcmp(*(char **) a, *(char **) b);
}

/* Funkcija slicna prethodnoj, osim sto elemente ne uporedjuje
   leksikografski, vec po duzini */
int poredi_duzine(const void *a, const void *b)
```

```
{
41    return strlen(*(char **) a) - strlen(*(char **) b);
}
43
/* Ovo je funkcija poredjenja za bsearch. Pokazivac b pokazuje na
45    element u nizu sa kojim se poredi, pa njega treba kastovati na
      char** i dereferencirati, (videti obrazlozenje za prvu funkciju u
47    ovom zadatku, a pokazivac a pokazuje na element koji se trazi. U
      main funkciji je to x, koji je tipa char*, tako da pokazivac a
49    ovde samo treba kastovati i ne dereferencirati. */
int poredi_leksikografski_b(const void *a, const void *b)
51 {
    return strcmp((char *) a, *(char **) b);
53 }

55 int main()
{
57    int i;
    size_t n;
59    FILE *fp = NULL;
    char *niske[MAX_NISKI];
61    char **p = NULL;
    char x[MAX_DUZINA];
63
    /* Otvaranje datoteke */
65    if ((fp = fopen("niske.txt", "r")) == NULL) {
      fprintf(stderr, "Neupesno otvaranje datoteke niske.txt.\n");
67      exit(EXIT_FAILURE);
    }
69
    /* Citanje sadrzaja datoteke */
71    i = 0;
    while (fscanf(fp, "%s", x) != EOF) {
73      /* Alociranje dovoljne memorije za i-tu nisku */
      if ((niske[i] = malloc(strlen(x) * sizeof(char))) == NULL) {
75        fprintf(stderr, "Greska pri alociranju niske\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
77      }
      /* Kopiranje procitane niske na svoje mesto */
79      strcpy(niske[i], x);
      i++;
81    }

83    /* Zatvaranje datoteke */
    fclose(fp);
85    n = i;

87    /* Sortiranje niski leksikografski. Biblioteckoj funkciji qsort se
       prosledjuje funkcija kojom se zadaje kriterijum poredjenja 2
89       niske po duzini */
    qsort(niske, n, sizeof(char *), &poredi_leksikografski);
91
```

```
  printf("Leksikografski sortirane niske:\n");
  for (i = 0; i < n; i++)
    printf("%s ", niske[i]);
  printf("\n");

  /* Unos trazene niske */
  printf("Uneti trazenu nisku: ");
  scanf("%s", x);

  /* Binarna pretraga */
  p = bsearch(x, niske, n, sizeof(char *), &poredi_leksikografski_b);
  if (p != NULL)
    printf("Niska \"%s\" je pronadjena u nizu na poziciji %ld\n",
           *p, p - niske);
  else
    printf("Niska nije pronadjena u nizu\n");

  /* Linearna pretraga */
  p = lfind(x, niske, &n, sizeof(char *), &poredi_leksikografski_b);
  if (p != NULL)
    printf("Niska \"%s\" je pronadjena u nizu na poziciji %ld\n",
           *p, p - niske);
  else
    printf("Niska nije pronadjena u nizu\n");

  /* Sortiramo po duzini */
  qsort(niske, n, sizeof(char *), &poredi_duzine);

  printf("Niske sortirane po duzini:\n");
  for (i = 0; i < n; i++)
    printf("%s ", niske[i]);
  printf("\n");

  /* Oslobadjanje zauzete memorije */
  for (i = 0; i < n; i++)
    free(niske[i]);

  exit(EXIT_SUCCESS);
}
```

Rešenje 3.32

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include <search.h>

#define MAX 500

/* Struktura sa svim informacijama o pojedinacnom studentu */
typedef struct {
```

```
10    char ime[21];
      char prezime[21];
12    int bodovi;
} Student;
14
/* Funkcija poredjenja za sortiranje po broju bodova. Studenti sa
16     istim brojem bodova se dodatno sortiraju leksikografski po
       prezimenu */
18 int poredi1(const void *a, const void *b)
{
20    Student *prvi = (Student *) a;
      Student *drugi = (Student *) b;
22
      if (prvi->bodovi > drugi->bodovi)
24      return -1;
      else if (prvi->bodovi < drugi->bodovi)
26      return 1;
      else
28      /* Ako su jednaki po broju bodova, treba ih uporediti po
           prezimenu */
30      return strcmp(prvi->prezime, drugi->prezime);
}
32
/* Funkcija za poredjenje koja se koristi u pretrazi po broju bodova.
34     Prvi parametar je ono sto se trazi u nizu (broj bodova), a drugi
       parametar je element niza ciji se bodovi porede. */
36 int poredi2(const void *a, const void *b)
{
38    int bodovi = *(int *) a;
      Student *s = (Student *) b;
40    return s->bodovi - bodovi;
}
42
/* Funkcija za poredjenje koja se koristi u pretrazi po prezimenu.
44     Prvi parametar je ono sto se trazi u nizu (prezime), a drugi
       parametar je element niza cije se prezime poredi. */
46 int poredi3(const void *a, const void *b)
{
48    char *prezime = (char *) a;
      Student *s = (Student *) b;
50    return strcmp(prezime, s->prezime);
}
52
int main(int argc, char *argv[])
54 {
      Student kolokvijum[MAX];
56    int i;
      size_t br_studenata = 0;
58    Student *nadjen = NULL;
      FILE *fp = NULL;
60    int bodovi;
      char prezime[21];
```

```
62
   /* Ako je program pozvan sa nedovoljnim brojem argumenata daje se
64    informacija korisniku kako se program koristi i prekida se
      izvrsavanje. */
66 if (argc < 2) {
     fprintf(stderr,
68           "Program se poziva sa:\n%s datoteka_sa_rezultatima\n",
             argv[0]);
70   exit(EXIT_FAILURE);
   }
72
   /* Otvaranje datoteke */
74 if ((fp = fopen(argv[1], "r")) == NULL) {
     fprintf(stderr, "Neupesno otvaranje datoteke %s\n", argv[1]);
76   exit(EXIT_FAILURE);
   }
78
   /* Ucitavanje sadrzaja */
80 for (i = 0;
       fscanf(fp, "%s%s%d", kolokvijum[i].ime,
82            kolokvijum[i].prezime,
              &kolokvijum[i].bodovi) != EOF; i++);
84
   /* Zatvaranje datoteke */
86 fclose(fp);
   br_studenata = i;
88
   /* Sortiranje niza studenata po broju bodova, gde se unutar grupe
90    studenata sa istim brojem bodova sortiranje vrsi po prezimenu */
   qsort(kolokvijum, br_studenata, sizeof(Student), &poredi1);
92
   printf("Studenti sortirani po broju poena opadajuce, ");
94 printf("pa po prezimenu rastuce:\n");
   for (i = 0; i < br_studenata; i++)
96   printf("%s %s  %d\n", kolokvijum[i].ime,
           kolokvijum[i].prezime, kolokvijum[i].bodovi);
98
   /* Pretrazivanje studenata po broju bodova se vrsi binarnom
100   pretragom jer je niz sortiran po broju bodova. */
   printf("Unesite broj bodova: ");
102 scanf("%d", &bodovi);

104 nadjen =
      bsearch(&bodovi, kolokvijum, br_studenata, sizeof(Student),
106           &poredi2);

108 if (nadjen != NULL)
     printf
110       ("Pronadjen je student sa unetim brojem bodova: %s %s %d\n",
          nadjen->ime, nadjen->prezime, nadjen->bodovi);
112 else
     printf("Nema studenta sa unetim brojem bodova\n");
```

```
114
   /* Pretraga po prezimenu se mora vrsiti linearno jer je niz
116      sortiran po bodovima. */
   printf("Unesite prezime: ");
118   scanf("%s", prezime);

120   nadjen =
        lfind(prezime, kolokvijum, &br_studenata, sizeof(Student),
122             &poredi3);

124   if (nadjen != NULL)
        printf
126         ("Pronadjen je student sa unetim prezimenom: %s %s %d\n",
           nadjen->ime, nadjen->prezime, nadjen->bodovi);
128   else
        printf("Nema studenta sa unetim prezimenom\n");
130
   return 0;
132 }
```

Rešenje 3.33

```
#include<stdio.h>
2 #include<string.h>
#include <stdlib.h>
4
#define MAX 128
6
/* Funkcija poredi dva karaktera */
8 int uporedi_char(const void *pa, const void *pb)
{
10   return *(char *) pa - *(char *) pb;
}
12
/* Funkcija vraca 1 ako su argumenti anagrami, a 0 inace */
14 int anagrami(char s[], char t[])
{
16   /* Ako dve niske imaju razlicitu duzinu onda one nisu anagrami */
   if (strlen(s) != strlen(t))
18     return 0;

20   /* Sortiranje niski */
   qsort(s, strlen(s) / sizeof(char), sizeof(char), &uporedi_char);
22   qsort(t, strlen(t) / sizeof(char), sizeof(char), &uporedi_char);

24   /* Ako su niske nakon sortiranja iste onda one jesu anagrami, u
        suprotnom, nisu */
26   return !strcmp(s, t);
}
28
int main()
```

```
{
  char s[MAX], t[MAX];

  /* Unos niski */
  printf("Unesite prvu nisku: ");
  scanf("%s", s);
  printf("Unesite drugu nisku: ");
  scanf("%s", t);

  /* Ispituje se da li su niske anagrami */
  if (anagrami(s, t))
    printf("jesu\n");
  else
    printf("nisu\n");

  return 0;
}
```

Rešenje 3.34

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 10
#define MAX_DUZINA 32

/* Funkcija porenjenja */
int uporedi_niske(const void *pa, const void *pb)
{
  return strcmp((char *) pa, (char *) pb);
}

int main()
{
  int i, n;
  char S[MAX][MAX_DUZINA];

  /* Unos broja niski */
  printf("Unesite broj niski:");
  scanf("%d", &n);

  /* Unos niza niski */
  printf("Unesite niske:\n");
  for (i = 0; i < n; i++)
    scanf("%s", S[i]);

  /* Sortiranje niza niski */
  qsort(S, n, MAX_DUZINA * sizeof(char), &uporedi_niske);

  /*************************************************************
```

```
    Ovaj deo je iskomentarisan jer se u zadatku ne trazi ispis
    sortiranih niski. Koriscen je samo u fazi testiranja programa.

    printf("Sortirane niske su:\n");
    for(i = 0; i < n; i++)
      printf("%s ", S[i]);
  ************************************************************/

  /* Ako postoje dve iste niske u nizu, onda ce one nakon sortiranja
     niza biti jedna do druge */
  for (i = 0; i < n - 1; i++)
    if (strcmp(S[i], S[i + 1]) == 0) {
      printf("ima\n");
      return 0;
    }

  printf("nema\n");
  return 0;
}
```

Rešenje 3.35

```
#include<stdio.h>
#include<stdlib.h>
#include<string.h>

#define MAX 21

/* Struktura koja predstavlja jednog studenta */
typedef struct student {
  char nalog[8];
  char ime[MAX];
  char prezime[MAX];
  int poeni;
} Student;

/* Funkcija poredi studente prema broju poena, rastuce */
int uporedi_poeni(const void *a, const void *b)
{
  Student s = *(Student *) a;
  Student t = *(Student *) b;
  return s.poeni - t.poeni;
}

/* Funkcija poredi studente prvo prema godini, zatim prema smeru i
   na kraju prema indeksu */
int uporedi_nalog(const void *a, const void *b)
{
  Student s = *(Student *) a;
  Student t = *(Student *) b;
  /* Za svakog studenta iz naloga se izdvaja godina upisa, smer i
```

```
     broj indeksa */
  int godina1 = (s.nalog[2] - '0') * 10 + s.nalog[3] - '0';
  int godina2 = (t.nalog[2] - '0') * 10 + t.nalog[3] - '0';
  char smer1 = s.nalog[1];
  char smer2 = t.nalog[1];
  int indeks1 =
      (s.nalog[4] - '0') * 100 + (s.nalog[5] - '0') * 10 +
      s.nalog[6] - '0';
  int indeks2 =
      (t.nalog[4] - '0') * 100 + (t.nalog[5] - '0') * 10 +
      t.nalog[6] - '0';
  if (godina1 != godina2)
    return godina1 - godina2;
  else if (smer1 != smer2)
    return smer1 - smer2;
  else
    return indeks1 - indeks2;
}

int uporedi_bsearch(const void *a, const void *b)
{
  /* Nalog studenta koji se trazi */
  char *nalog = (char *) a;
  /* Kljuc pretrage */
  Student s = *(Student *) b;

  int godina1 = (nalog[2] - '0') * 10 + nalog[3] - '0';
  int godina2 = (s.nalog[2] - '0') * 10 + s.nalog[3] - '0';
  char smer1 = nalog[1];
  char smer2 = s.nalog[1];
  int indeks1 =
      (nalog[4] - '0') * 100 + (nalog[5] - '0') * 10 + nalog[6] - '0'
    ;
  int indeks2 =
      (s.nalog[4] - '0') * 100 + (s.nalog[5] - '0') * 10 +
      s.nalog[6] - '0';
  if (godina1 != godina2)
    return godina1 - godina2;
  else if (smer1 != smer2)
    return smer1 - smer2;
  else
    return indeks1 - indeks2;
}

int main(int argc, char **argv)
{
  Student *nadjen = NULL;
  char nalog_trazeni[8];
  Student niz_studenata[100];
  int i = 0, br_studenata = 0;
  FILE *in = NULL, *out = NULL;
```

```
81  /* Ako je broj argumenata komandne linije razlicit i od 2 i od 3,
       korisnik nije ispravno pozvao program i prijavljuje se greska.
     */
83  if (argc != 2 && argc != 3) {
      fprintf(stderr,
85            "Greska! Program se poziva sa: ./a.out -opcija [nalog]\n"
      );
      exit(EXIT_FAILURE);
87  }

89  /* Otvaranje datoteke za citanje */
    in = fopen("studenti.txt", "r");
91  if (in == NULL) {
      fprintf(stderr,
93            "Greska prilikom otvarnja datoteke studenti.txt!\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
95  }

97  /* Otvaranje datoteke za pisanje */
    out = fopen("izlaz.txt", "w");
99  if (out == NULL) {
      fprintf(stderr,
101           "Greska prilikom otvaranja datoteke izlaz.txt!\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
103 }

105 /* Ucitavanje studenta iz ulazne datoteke sve do njenog kraja */
    while (fscanf
107          (in, "%s %s %s %d", niz_studenata[i].nalog,
             niz_studenata[i].ime, niz_studenata[i].prezime,
109          &niz_studenata[i].poeni) != EOF)
      i++;
111
    br_studenata = i;
113
115 /* Ako je prisutna opcija -p, vrsi se sortiranje po poenima */
    if (strcmp(argv[1], "-p") == 0)
      qsort(niz_studenata, br_studenata, sizeof(Student),
117         &uporedi_poeni);
119 /* A ako je prisutna opcija -n, vrsi se sortiranje po nalogu */
    else if (strcmp(argv[1], "-n") == 0)
      qsort(niz_studenata, br_studenata, sizeof(Student),
121         &uporedi_nalog);

123 /* Sortirani studenti se ispisuju u izlaznu datoteku */
    for (i = 0; i < br_studenata; i++)
125   fprintf(out, "%s %s %s %d\n", niz_studenata[i].nalog,
            niz_studenata[i].ime, niz_studenata[i].prezime,
127         niz_studenata[i].poeni);

129 /* Ukoliko je u komandnoj liniji uz opciju -n naveden i nalog
       studenta... */
```

```
  if (argc == 3 && (strcmp(argv[1], "-n") == 0)) {
    strcpy(nalog_trazeni, argv[2]);

    /* ... pronalazi se student sa tim nalogom... */
    nadjen =
        (Student *) bsearch(nalog_trazeni, niz_studenata,
                            br_studenata, sizeof(Student),
                            &uporedi_bsearch);

    if (nadjen == NULL)
      printf("Nije nadjen!\n");
    else
      printf("%s %s %s %d\n", nadjen->nalog, nadjen->ime,
             nadjen->prezime, nadjen->poeni);
  }

  /* Zatvaranje datoteka */
  fclose(in);
  fclose(out);

  return 0;
}
```

Rešenje 3.37

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

/* Funkcija koja ucitava elemente matrice a dimenzije nxm sa
   standardnog ulaza */
void ucitaj_matricu(int **a, int n, int m)
{
  printf("Unesite elemente matrice po vrstama:\n");
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++) {
    for (j = 0; j < m; j++) {
      scanf("%d", &a[i][j]);
    }
  }
}

/* Funkcija koja odredjuje zbir v-te vrste matrice a koja ima m
   kolona */
int zbir_vrste(int **a, int v, int m)
{
  int i, zbir = 0;

  for (i = 0; i < m; i++) {
    zbir += a[v][i];
  }
```

```
  return zbir;
}

/* Funkcija koja sortira vrste matrice (pokazivace na vrste) na
   osnovu zbira koriscenjem selection sort algoritma */
void sortiraj_vrste(int **a, int n, int m)
{
  int i, j, min;

  for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    min = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++) {
      if (zbir_vrste(a, j, m) < zbir_vrste(a, min, m)) {
        min = j;
      }
    }
    if (min != i) {
      int *tmp;
      tmp = a[i];
      a[i] = a[min];
      a[min] = tmp;
    }
  }
}

/* Funkcija koja ispisuje elemente matrice a dimenzije nxm na
   standardni izlaz */
void ispisi_matricu(int **a, int n, int m)
{
  int i, j;

  for (i = 0; i < n; i++) {
    for (j = 0; j < m; j++) {
      printf("%d ", a[i][j]);
    }
    printf("\n");
  }
}

/* Funkcija koja alocira memoriju za matricu dimenzija nxm */
int **alociraj_memoriju(int n, int m)
{
  int i, j;
  int **a;

  a = (int **) malloc(n * sizeof(int *));
  if (a == NULL) {
    fprintf(stderr, "Problem sa alokacijom memorije!\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
  /* Za svaku vrstu ponaosob */
  for (i = 0; i < n; i++) {
```

```
    /* Alocira se memorija */
    a[i] = (int *) malloc(m * sizeof(int));
    /* Proverava se da li je doslo do greske prilikom alokacije */
    if (a[i] == NULL) {
      /* Ako jeste, ispisuje se poruka */
      fprintf(stderr, "Problem sa alokacijom memorije!\n");
      /* I oslobadja memorija zauzeta do ovog koraka */
      for (j = 0; j < i; j++) {
        free(a[i]);
      }
      free(a);
      exit(EXIT_FAILURE);
    }
  }

  return a;
}

/* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu matricom a dimenzije nxm
    */
void oslobodi_memoriju(int **a, int n, int m)
{
  int i;
  for (i = 0; i < n; i++) {
    free(a[i]);
  }
  free(a);
}

int main(int argc, char *argv[])
{
  int **a;
  int n, m;

  /* Unos dimenzija matrice */
  printf("Unesite dimenzije matrice: ");
  scanf("%d %d", &n, &m);

  /* Alokacija memorije */
  a = alociraj_memoriju(n, m);

  /* Ucitavanje elementa matrice */
  ucitaj_matricu(a, n, m);

  /* Poziv funkcije koja sortira vrste matrice prema zbiru */
  sortiraj_vrste(a, n, m);

  /* Ispis rezultujuce matrice */
  printf("Sortirana matrica je:\n");
  ispisi_matricu(a, n, m);

  /* Oslobadjanje memorije */
```

```
130   oslobodi_memoriju(a, n, m);

132   return 0;
}
```

Glava 4

Dinamičke strukture podataka

4.1 Liste

Zadatak 4.1 Napisati biblioteku za rad sa jednostruko povezanom listom čiji čvorovi sadrže cele brojeve.

(a) Definisati strukturu `Cvor` kojom se predstavlja čvor liste. Čvor treba da sadrži ceo broj `vrednost` i pokazivač na sledeći čvor liste.

(b) Napisati funkciju `Cvor* napravi_cvor(int broj)` koja kao argument dobija ceo broj, kreira nov čvor liste, inicijalizuje polja novog čvora i vraća njegovu adresu.

(c) Napisati funkciju `int dodaj_na_pocetak_liste(Cvor** adresa_glave, int broj)` koja dodaje novi čvor sa vrednošću `broj` na početak liste, čija glava se nalazi na adresi `adresa_glave`.

(d) Napisati funkciju `Cvor* pronadji_poslednji(Cvor* glava)` koja pronalazi poslednji čvor u listi.

(e) Napisati funkciju `int dodaj_na_kraj_liste(Cvor** adresa_glave, int broj)` koja dodaje novi čvor sa vrednošću `broj` na kraj liste. Povratna vrednost je sa istim značenjem kao kod funkcije

(f) Napisati funkciju `Cvor* pronadji_mesto_umetanja(Cvor* glava, int broj)` koja vraća pokazivač na čvor u neopadajuće uređenoj listi iza kojeg bi trebalo dodati nov čvor sa vrednošću `broj`.

(g) Napisati funkciju `void dodaj_iza(Cvor* tekuci, Cvor* novi)` koja uvezuje u postojeću listu čvor `novi` iza čvora `tekuci`.

(h) Napisati funkciju `int dodaj_sortirano(Cvor** adresa_glave, int broj)` koja dodaje novi elemenat u neopadajuće uređenu listu tako da se očuva postojeće uređenje.

(i) Napisati funkciju `void ispisi_listu(Cvor* glava)` koja ispisuje čvorove liste uokvirene zagradama [,] i međusobno razdvojene zapetama.

(j) Napisati funkciju `Cvor* pretrazi_listu(Cvor* glava, int broj)` koja proverava da li se u listi nalazi čvor čija se vrednost zadaje kao argument funkcije.

(k) Napisati funkciju `Cvor* pretrazi_sortiranu_listu(Cvor* glava, int broj)` koja proverava da li se u listi nalazi čvor čija se vrednost zadaje kao argument funkcije, pri čemu se pretpostavlja da se pretraživanje vrši nad neopadajuće uređenom listom.

(l) Napisati funkciju `void obrisi_cvor(Cvor** adresa_glave, int broj)` koja briše sve čvorove u listi koji imaju vrednost koja se zadaje kao argument funkcije.

(m) Napisati funkciju `void obrisi_cvor_sortirane_liste(Cvor** adresa_glave, int broj)` koja briše sve čvorove u listi koji imaju vrednost koja se zadaje kao argument funkcije, pri čemu se pretpostavlja da se pretraživanje vrši nad neopadajuće uređenoj listi.

(n) Napisati funkciju `void oslobodi_listu(Cvor** adresa_glave)` koja oslobađa dinamički zauzetu memoriju za čvorove liste.

Napomena: *Sve funkcije za rad sa listom implementirati iterativno.*

Funkcije dodavanja novog elementa u postojeću listu poput, `dodaj_na_pocetak_liste`, `dodaj_na_kraj_liste` i `dodaj_sortirano`, treba da vrate 0 ukoliko je sve bilo u redu, odnosno 1 ukoliko se dogodila greška prilikom alokacije memorije za nov čvor.

Napisati programe koji koriste jednostruko povezanu listu za čuvanje elemenata koji se unose sa standardnog ulaza. Unošenje novih brojeva u listu prekida se učitavanjem kraja ulaza (EOF). Svako dodavanje novog broja u listu ispratiti ispisivanjem trenutnog sadržaja liste.

(1) U programu se učitani celi brojevi dodaju na početak liste. Unosi se ceo broj koji se traži u unetoj listi i na ekran se ispisuje rezultat pretrage.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out

Interakcija programa:
 Unosite brojeve: (za kraj CTRL+D)
 2
 Lista: [2]
 3
 Lista: [3, 2]
 14
 Lista: [14, 3, 2]
 5
 Lista: [5, 14, 3, 2]
 3
 Lista: [3, 5, 14, 3, 2]
 17
 Lista: [17, 3, 5, 14, 3, 2]

 Unesite broj koji se trazi:  5
 Trazeni broj 5 je u listi!
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out

Interakcija programa:
 Unosite brojeve: (za kraj CTRL+D)
 23
 Lista: [23]
 14
 Lista: [14, 23]
 35
 Lista: [35, 14, 23]

 Unesite broj koji se trazi:  8
 Broj 8 se ne nalazi u listi!
```

(2) U programu se učitani celi brojevi dodaju na kraj liste. Unosi se ceo broj čija se sva pojavljivanja u listi brišu. Na ekran se ispisuje sadržaj liste nakon brisanja.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out

Interakcija programa:
 Unosite brojeve: (za kraj CTRL+D)
 2
 Lista: [2]
 3
 Lista: [2, 3]
 14
 Lista: [2, 3, 14]
 3
 Lista: [2, 3, 14, 3]
 3
 Lista: [2, 3, 14, 3, 3]
 17
 Lista: [2, 3, 14, 3, 3, 17]
 3
 Lista: [2, 3, 14, 3, 3, 17, 3]

 Unesite broj koji se brise:  3
 Lista nakon brisanja: [2, 14, 17]
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out

Interakcija programa:
 Unesite brojeve: (za kraj CTRL+D)
 23
 Lista: [23]
 14
 Lista: [23, 14]
 35
 Lista: [23, 14, 35]

 Unesite broj koji se brise:  3
 Lista nakon brisanja: [23, 14, 35]
```

(3) U glavnom programu se učitani celi brojevi dodaju u listu tako da vrednosti budu uređene u neopadajućem poretku. Unosi ceo, zatim, broj koji se traži u unetoj listi i na ekran se ispisuje rezultat pretrage. Potom se unosi još jedan ceo broj čija se sva pojavljivanja u listi brišu i prikazuje se aktuelni

sadržaj liste nakon brisanja. NAPOMENA: *Prilikom pretraživanja liste i brisanja čvora liste koristiti činjenicu da je lista uređena.*

Primer 1

```
POZIV: ./a.out

INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite brojeve: (za kraj CTRL+D)
 2
 Lista: [2]
 3
 Lista: [2, 3]
 14
 Lista: [2, 3, 14]
 3
 Lista: [2, 3, 3, 14]
 3
 Lista: [2, 3, 3, 3, 14]
 5
 Lista: [2, 3, 3, 3, 5, 14]

 Unesite broj koji se trazi:  14
 Trazeni broj 14 je u listi!

 Unesite broj koji se brise:  3
 Lista nakon brisanja: [2, 5, 14]
```

Primer 2

```
POZIV: ./a.out

INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite brojeve: (za kraj CTRL+D)
 23
 Lista: [23]
 14
 Lista: [14, 23]
 35
 Lista: [14, 23, 35]

 Unesite broj koji se trazi:  8
 Broj 8 se ne nalazi u listi!

Unesite broj koji se brise:  3
Lista nakon brisanja: [14, 23, 35]
```

[Rešenje 4.1]

Zadatak 4.2 Napisati biblioteku za rad sa jednostruko povezanim listama koja sadrži sve funkcije iz zadatka 4.1, ali tako da funkcije budu implementirane rekurzivno. NAPOMENA: *Koristiti iste* `main` *programe i test primere iz zadatka 4.1.*

[Rešenje 4.2]

Zadatak 4.3 Napisati biblioteku za rad sa dvostruko povezanom listom celih brojeva koja ima iste funkcionalnosti kao biblioteka iz zadatka 4.1. Dopuniti bibilioteku novim funkcijama.

(a) Napisati funkciju `void obrisi_tekuci(Cvor** adresa_glave, Cvor* tekuci)` koja iz liste čija se glava nalazi na adresi `adresa_glave` briše čvor na koji pokazuje pokazivač `tekuci`.

(b) Napisati funkciju `void ispisi_listu_unazad(Cvor* glava)` koja ispisuje sadržaj liste od poslednjeg čvora ka glavi liste.

Sve funkcije za rad sa listom implementirati iterativno. NAPOMENA: *Koristiti iste* `main` *programe i test primere iz zadatka 4.1. Ove programe dopuniti pozivom funkcije koja ispisuje listu unazad.*

[Rešenje 4.3]

Zadatak 4.4 Sadržaj datoteke je aritmetički izraz koji može sadržati zagrade {, [i (. Napisati program koji učitava sadržaj datoteke `izraz.txt` i korišćenjem steka utvrđuje da li su zagrade u aritmetičkom izrazu dobro uparene. Program štampa odgovarajuću poruku na standardni izlaz.

Test 1

```
Poziv: ./a.out

IZRAZ.TXT
 {[23 + 5344] * (24 - 234)} - 23

Izlaz:
 Zagrade su ispravno uparene.
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out

IZRAZ.TXT
 {[23 + 5] * (9 * 2)} - {23}

Izlaz:
 Zagrade su ispravno uparene.
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out

IZRAZ.TXT
 {[2 + 54) / (24 * 87)} + (234 + 23)

Izlaz:
 Zagrade nisu ispravno uparene.
```

Test 4

```
Poziv: ./a.out

IZRAZ.TXT
 {(2 - 14) / (23 + 11)}} * (2 + 13)

Izlaz:
 Zagrade nisu ispravno uparene.
```

Test 5

```
Poziv: ./a.out

IZRAZ.TXT
 Datoteka je prazna.

Izlaz:
 Zagrade su ispravno uparene.
```

Test 6

```
Poziv: ./a.out

IZRAZ.TXT
 Datoteka ne postoji.

Izlaz:
 Greska prilikom otvaranja
 datoteke izraz.txt!
```

[Rešenje 4.4]

Zadatak 4.5 Napisati program koji proverava ispravnost uparivanja etiketa u `HTML` datoteci. Ime datoteke se zadaje kao argument komandne linije. Poruke o greškama ispisivati na standardni izlaz za greške. Uputstvo: *Za rešavanje problema koristiti stek implementiran preko liste čiji čvorovi sadrže `HTML` etikete.*

Test 1

```
Poziv: ./a.out datoteka.html

DATOTEKA.HTML
 <html>
  <head>
    <title>Primer</title>
  </head>
  <body>
  </body>

Izlaz:
 Etikete nisu pravilno uparene
 (etiketa <html> nije zatvorena)
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out datoteka.html

DATOTEKA.HTML
   <head>
     <title>Primer</title>
   </head>
   <body>
   </body>
 </html>

Izlaz:
 Etikete nisu pravilno uparene
 (nadjena je etiketa </html> koja nije otvorena)
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out datoteka.html

DATOTEKA.HTML
 <html>
  <head>
    <title>Primer</title>
  </head>
  <body>
    <h1>Naslov</h1>
    Danas je lep i suncan dan. <br>
    Sutra ce biti jos lepsi.
    <a link='http://www.math.rs'>Link</a>
  </body>
 </html>

Izlaz:
 Etikete su pravilno uparene!
```

Test 4

```
Poziv: ./a.out datoteka.html

DATOTEKA.HTML
 <html>
  <head>
    <title>Primer</title>
  </head>
  <body>
 </html>

Izlaz:
 Etikete nisu pravilno uparene
 (nadjena je etiketa </html>, a poslednja
 otvorena je <body>)
```

Test 5

```
Poziv: ./a.out datoteka.html

DATOTEKA.HTML
 Datoteka ne postoji.

Izlaz:
 Greska prilikom otvaranja
 datoteke datoteka.html.
```

Test 6

```
Poziv: ./a.out datoteka.html

DATOTEKA.HTML
 Datoteka je prazna.

Izlaz:
 Etikete su pravilno uparene!
```

[Rešenje 4.5]

Zadatak 4.6 Napisati program kojim se simulira rad jednog šaltera na kojem se prvo kod službenika zakazuju termini, a potom službenik uslužuje korisnike. Službenik evidentira korisničke `JMBG` brojeve (niske koje sadrže po 13 karaktera) i zahteve (niska koja sadrži najviše 999 karaktera). Prijem zahteva korisnika se prekida unošenjem karaktera za kraj ulaza, (`EOF`). Službenik redom pregleda zahteve i odlučuje da li zahtev obrađuje odmah ili kasnije, tj. službeniku

se postavlja pitanje `Da li korisnika vracate na kraj reda?` i ukoliko on da odgovor `Da`, korisnik se stavlja na kraj reda, čime se obrada njegovog zahteva odlaže. Ukoliko odgovor nije `Da`, tada službenik obrađuje zahtev i podatke o korisniku dopisuje na kraj datoteke `izvestaj.txt`. Ova datoteka, za svaki obrađen zahtev, sadrži `JMBG` i zahtev usluženog korisnika. Posle svakog *petog* usluženog korisnika, službeniku se nudi mogućnost da prekine sa radom, nevezano od broja korisnika koji i dalje čekaju u redu. Uputstvo: *Za čuvanje korisničkih zahteva koristiti red implementiran korišćenjem listi.*

Primer 1

```
Poziv: ./a.out

Interakcija programa:
 Sluzbenik evidentira korisnicke zahteve:m
 Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
  JMBG:   1234567890123
  Opis problema:   Otvaranje racuna

 Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
  JMBG:   2345678901234
  Opis problema:   Podizanje novca

 Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
  JMBG:   3456789012345
  Opis problema:   Reklamacija

 Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
  JMBG:

 Sledeci je korisnik sa JMBG: 1234567890123
 i zahtevom: Otvaranje racuna
  Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne]   Da

 Sledeci je korisnik sa JMBG: 2345678901234
 i zahtevom: Podizanje novca
  Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne]   Ne

 Sledeci je korisnik sa JMBG: 3456789012345
 i zahtevom: Reklamacija
  Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne]   Da

 Sledeci je korisnik sa JMBG: 1234567890123
 i zahtevom: Otvaranje racuna
  Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne]   Da

 Sledeci je korisnik sa JMBG: 3456789012345
 i zahtevom: Reklamacija
  Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne]   Ne

 Da li je kraj smene? [Da/Ne]   Ne

 Sledeci je korisnik sa JMBG: 1234567890123
 i zahtevom: Otvaranje racuna
  Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne]   Ne

izvestaj.txt
   JMBG: 2345678901234 Zahtev: Podizanje novca
   JMBG: 3456789012345 Zahtev: Reklamacija
   JMBG: 1234567890123 Zahtev: Otvaranje racuna
```

[Rešenje 4.6]

Zadatak 4.7 Napisati program koji prebrojava pojavljivanja etiketa `HTML` datoteke čije se ime zadaje kao argument komandne linije. Rezultat prebrojavanja ispisati na standardni izlaz. Etikete smeštati u listu, a za formiranje liste koristiti

strukturu:

```
typedef struct _Element
{
  unsigned broj_pojavljivanja;
  char etiketa[20];
  struct _Element *sledeci;
} Element;
```

Test 1

```
Poziv: ./a.out datoteka.html

DATOTEKA.HTML
 <html>
  <head><title>Primer</title></head>
  <body>
    <h1>Naslov</h1>
    Danas je lep i suncan dan. <br>
    A sutra ce biti jos lepsi.
    <a link='http://www.google.com'> Link 1</a>
    <a link='http://www.math.rs'> Link 2</a>
  </body>
 </html>

Izlaz:
 a - 4
 br - 1
 h1 - 2
 body - 2
 title - 2
 head - 2
 html - 2
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out datoteka.html

DATOTEKA.HTML
 Datoteka ne postoji.

Izlaz:
 Greska prilikom otvaranja
 datoteke datoteka.html.
```

[Rešenje 4.7]

Zadatak 4.8 U datoteci se nalaze podaci o studentima. U svakom redu datoteke nalazi se indeks, ime i prezime studenta. Napisati program kome se preko argumenata komandne linije prosleđuje ime datoteke sa studentskim podacima koje program treba da pročita i smesti u listu. Nakon završenog učitavanja svih podataka o studentima, sa standardnog ulaza unose se, jedan po jedan, indeksi studenata koji se traže u učitanoj listi. Posle svakog unetog indeksa, program ispisuje poruku `da` ili `ne`, u zavisnosti od toga da li u listi postoji student sa unetim indeksom ili ne. Prekid unosa indeksa se vrši unošenjem karaktera za kraj ulaza (EOF). Poruke o greškama ispisivati na standardni izlaz za greške. Uputstvo: *Pretpostaviti da je 10 karaktera dovoljno za zapis indeksa i da je 20 karaktera maksimalna dužina bilo imena bilo prezimena studenta.*

Primer 1

```
Poziv: ./a.out studenti.txt

studenti.txt
 123/2014 Marko Lukic
 3/2014 Ana Sokic
 43/2013 Jelena Ilic
 41/2009 Marija Zaric
 13/2010 Milovan Lazic

Interakcija programa:
 3/2014  da: Ana Sokic
 235/2008  ne
 41/2009  da: Marija Zaric
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out studenti.txt

studenti.txt
 Datoteka je prazna.

Interakcija programa:
 3/2014  ne
 235/2008  ne
 41/2009  ne
```

[Rešenje 4.8]

Zadatak 4.9 Napisati program koji objedinjuje dve sortirane liste u jednu sortiranu listu. Funkcija ne treba da kreira nove čvorove, već da samo preraspodeli postojeće čvorove. Prva lista se učitava iz datoteke čije ime se zadaje kao prvi argument komandne linije, a druga iz datoteke čije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije. Rezultujuću listu ispisati na standardni izlaz. Napomena: *Koristiti biblioteku za rad sa listama celih brojeva iz zadatka 4.1.*

Test 1

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt

dat1.txt
 2 4 6 10 15

dat2.txt
 5 6 11 12 14 16

Izlaz:
 [2, 4, 5, 6, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16]
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt

dat1.txt
 2 4 6 10 15

dat2.txt
 Datoteka ne postoji.

Izlaz:
 Greska prilikom otvaranja datoteke
 dat2.txt.
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt

dat1.txt
 Datoteka je prazna.

dat2.txt
 5 6 11 12 14 16

Izlaz:
 [5, 6, 11, 12, 14, 16]
```

Test 4

```
Poziv: ./a.out dat1.txt

Izlaz:
 Greska! Program se poziva sa:
 ./a.out dat1.txt dat2.txt!
```

[Rešenje 4.9]

Zadatak 4.10 Date su dve jednostruko povezane liste `L1` i `L2`. Napisati funkciju koja od ovih listi formira novu listu `L` koja sadrži naizmenično raspoređene čvorove listi `L1` i `L2`: prvi čvor iz `L1`, prvi čvor iz `L2`, drugi čvor `L1`, drugi čvor `L2`, itd. Ne formirati nove čvorove, već samo postojeće čvorove rasporediti u jednu listu. Prva lista se učitava iz datoteke čije se ime zadaje kao prvi argument komandne linije, a druga iz datoteke čije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije. Rezultujuću listu ispisati na standardni izlaz.

NAPOMENA: *Iskoristiti testove 2 - 6 za zadatak 4.9.*

Test 1

```
POZIV: ./a.out dat1.txt dat2.txt

DAT1.TXT
 2 4 6 10 15

DAT2.TXT
 5 6 11 12 14 16

IZLAZ:
 2 5 4 6 6 11 10 12 15 14 16
```

Zadatak 4.11 Data je datoteka `brojevi.txt` koja sadrži cele brojeve.

(a) Napisati funkciju koja iz zadate datoteke učitava brojeve i smešta ih u listu.

(b) Napisati funkciju koja u jednom prolazu kroz zadatu listu celih brojeva pronalazi maksimalan strogo rastući podniz.

Napisati program koji u datoteku `Rezultat.txt` upisuje nađeni strogo rastući podniz.

Test 1

```
POZIV: ./a.out

BROJEVI.TXT
 43 12 15 16 4 2 8

IZLAZ:
REZULTAT.TXT
 12 15 16
```

Test 2

```
POZIV: ./a.out

BROJEVI.TXT
 Datoteka ne postoji.

IZLAZ:
REZULTAT.TXT
 Greska prilikom otvaranja
 datoteke brojevi.txt.
```

Test 3

```
POZIV: ./a.out

BROJEVI.TXT
 Datoteka je prazna.

IZLAZ:
REZULTAT.TXT
 Rezultat.txt ce biti prazna.
```

Zadatak 4.12 Grupa od n plesača na kostimima ima brojeve od 1 do n, redom, u smeru kazaljke na satu. Plesači izvode svoju plesnu tačku tako što formiraju krug iz kog najpre izlazi k-ti plesač. Odbrojava se počevši od plesača označenog brojem 1 u smeru kretanja kazaljke na satu. Preostali plesači obrazuju manji krug iz kog opet izlazi k-ti plesač. Odbrojavanje počinje od

sledećeg suseda prethodno izbačenog, opet u smeru kazaljke na satu. Izlasci iz kruga se nastavljaju sve dok svi plesači ne budu isključeni. Celi brojevi n, k ($k < n$) se učitavaju sa standardnog ulaza. Napisati program koji će na standardni izlaz ispisati redne brojeve plesača u redosledu napuštanja kruga. UPUTSTVO: *Pri implementaciji koristiti jednostruko povezanu kružnu listu.*

Test 1

```
POZIV: ./a.out

ULAZ:
 5 3

IZLAZ:
 3 1 5 2 4
```

Test 2

```
POZIV: ./a.out

ULAZ:
 8 4

IZLAZ:
 4 8 5 2 1 3 7 6
```

Test 3

```
POZIV: ./a.out

ULAZ:
 3 8

IZLAZ:
 n mora biti uvek vece
 od k, a 3 < 8!
```

Zadatak 4.13 Grupa od n plesača na kostimima ima brojeve od 1 do n, redom, u smeru kazaljke na satu. Plesači izvode svoju plesnu tačku tako što formiraju krug iz kog najpre izlazi k-ti plesač. Odbrojava se počevši od plesača označenog brojem 1 u smeru kretanja kazaljke na satu. Preostali plesači obrazuju manji krug iz kog opet izlazi k-ti plesač. Odbrojavanje počinje od sledećeg suseda prethodno izbačenog, uz promenu smera. Ukoliko se prilikom prethodnog izbacivanja odbrojavalo u smeru kazaljke na satu sada će se obrojavati u suprotnom smeru, i obrnuto. Izlasci iz kruga se nastavljaju sve dok svi plesači ne budu isključeni. Celi brojevi n, k ($k < n$) se učitavaju sa standardnog ulaza. Napisati program koji će na standardni izlaz ispisati redne brojeve plesača u redosledu napuštanja kruga. UPUTSTVO: *Pri implementaciji koristiti dvostruko povezanu kružnu listu.* NAPOMENA: *Iskoristiti test 3 iz 4.12. zadatka.*

Test 1

```
POZIV: ./a.out

ULAZ:
 5 3

IZLAZ:
 3 5 4 2 1
```

Test 2

```
POZIV: ./a.out

ULAZ:
 8 4

IZLAZ:
 4 8 5 7 6 3 2 1
```

4.2 Stabla

Zadatak 4.14 Napisati program za rad sa binarnim pretraživačkim stablima.

(a) Definisati strukturu `Cvor` kojom se opisuje čvor binarnog pretraživačkog stabla koja sadrži ceo broj `broj` i pokazivače `levo` i `desno` redom na levo i desno podstablo.

(b) Napisati funkciju `Cvor* napravi_cvor(int broj)` koja alocira memoriju za novi čvor stabla i vrši njegovu inicijalizaciju zadatim celim brojem `broj`.

(c) Napisati funkciju `void dodaj_u_stablo(Cvor** koren, int broj)` koja u stablo na koje pokazuje argument `koren` dodaje ceo broj `broj`.

(d) Napisati funkciju `Cvor* pretrazi_stablo(Cvor* koren, int broj)` koja proverava da li se ceo broj `broj` nalazi u stablu sa korenom `koren`. Funkcija vraća pokazivač na čvor stabla koji sadrži traženu vrednost ili NULL ukoliko takav čvor ne postoji.

(e) Napisati funkciju `Cvor* pronadji_najmanji(Cvor* koren)` koja pronalazi čvor koji sadrži najmanju vrednost u stablu sa korenom `koren`.

(f) Napisati funkciju `Cvor* pronadji_najveci(Cvor* koren)` koja pronalazi čvor koji sadrži najveću vrednost u stablu sa korenom `koren`.

(g) Napisati funkciju `void obrisi_element(Cvor** koren, int broj)` koja briše čvor koji sadrži vrednost `broj` iz stabla na koje pokazuje argument `koren`.

(h) Napisati funkciju `void ispisi_stablo_infiksno(Cvor* koren)` koja infiksno ispisuje sadržaj stabla sa korenom `koren`. Infiksni ispis podrazumeva ispis levog podstabla, korena, a zatim i desnog podstabla.

(i) Napisati funkciju `void ispisi_stablo_prefiksno(Cvor* koren)` koja prefiksno ispisuje sadržaj stabla sa korenom `koren`. Prefiksni ispis podrazumeva ispis korena, levog podstabla, a zatim i desnog podstabla.

(j) Napisati funkciju `void ispisi_stablo_postfiksno(Cvor* koren)` koja postfiksno ispisuje sadržaj stabla sa korenom `koren`. Postfiksni ispis podrazumeva ispis levog podstabla, desnog podstabla, a zatim i korena.

(k) Napisati funkciju `void oslobodi_stablo(Cvor** koren)` koja oslobađa memoriju zauzetu stablom na koje pokazuje argument `koren`.

Korišćenjem prethodnih funkcija, napisati program koji sa standardnog ulaza učitava cele brojeve sve do kraja ulaza, dodaje ih u binarno pretraživačko stablo i ispisuje stablo u svakoj od navedenih notacija. Zatim omogućiti unos još dva cela broja i demonstrirati rad funkcije za pretragu nad prvim unetim brojem i rad funkcije za brisanje elemenata nad drugim unetim brojem.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Unesite brojeve (CRL+D za kraj unosa):
 7 2 1 9 32 18
 Infiksni ispis: 1 2 7 9 18 32
 Prefiksni ispis: 7 2 1 9 32 18
 Postfiksni ispis: 1 2 18 32 9 7
 Trazi se broj: 11
 Broj se ne nalazi u stablu!
 Brise se broj: 7
 Rezultujuce stablo: 1 2 9 18 32
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Unesite brojeve (CRL+D za kraj unosa):
 8 -2 6 13 24 -3
 Infiksni ispis: -3 -2 6 8 13 24
 Prefiksni ispis: 8 -2 -3 6 13 24
 Postfiksni ispis: -3 6 -2 24 13 8
 Trazi se broj: 6
 Broj se nalazi u stablu!
 Brise se broj: 14
 Rezultujuce stablo: -3 -2 6 8 13 24
```

[Rešenje 4.14]

Zadatak 4.15 Napisati program koji izračunava i na standardnom izlazu ispisuje broj pojavljivanja svake reči datoteke čije se ime zadaje kao argument komandne linije. Program realizovati korišćenjem binarnog pretraživackog stabla uređenog leksikografski po rečima ne uzimajući u obzir razliku između malih i velikih slova. Ukoliko prilikom pokretanja programa korisnik ne navede ime ulazne datoteke ispisati poruku `Nedostaje ime ulazne datoteke!`. Može se pretpostaviti da dužina reči neće biti veća od 50 karaktera.

Test 1

```
Poziv: ./a.out test.txt

test.txt
 Sunce utorak raCunar SUNCE programiranje
 jabuka PROGramiranje sunCE JABUka

Izlaz:
 jabuka: 2
 programiranje: 2
 racunar: 1
 sunce: 3
 utorak: 1

 Najcesca rec: sunce (pojavljuje se 3 puta)
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out suma.txt

suma.txt
 lipa zova hrast ZOVA breza LIPA

Izlaz:
 breza: 1
 hrast: 1
 lipa: 2
 zova: 2

 Najcesca rec: lipa
 (pojavljuje se 2 puta)
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out

Izlaz:
 Nedostaje ime ulazne datoteke!
```

[Rešenje 4.15]

Zadatak 4.16 U svakoj liniji datoteke čije se ime zadaje sa standardnog ulaza nalazi se ime osobe, prezime osobe i njen broj telefona, npr. `Pera Peric`

`064/123-4567`. Napisati program koji korišćenjem binarnog pretraživačkog stabla implementira mapu koja sadrži navedene informacije i koja će omogućiti pretragu brojeva telefona za zadata imena i prezimena. Imena i prezimena se unose sve do unosa reči `KRAJ`, a za svaki od unetih podataka ispisuje se ili broj telefona ili obaveštenje da traženi broj nije u imeniku. Može se pretpostaviti da imena, prezimena i brojevi telefona neće biti duži od 30 karaktera, kao i da imenik ne sadrži podatke o osobama sa istim imenom i prezimenom.

Primer 1

```
IMENIK.TXT
 Pera Peric 011/3240-987
 Marko Maric 064/1234-987
 Mirko Maric 011/589-333
 Sanja Savkovic 063/321-098
 Zika Zikic 021/759-858

INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite ime datoteke: imenik.txt
 Unesite ime i prezime: Pera Peric
 Broj je: 011/3240-987
 Unesite ime i prezime: Marko Markovic
 Broj nije u imeniku!
 Unesite ime i prezime: KRAJ
```

Primer 2

```
INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite ime datoteke: imenik1.txt
 Greska prilikom otvaranja datoteke
 imenik1.txt!
```

[Rešenje 4.16]

Zadatak 4.17 U datoteci `prijemni.txt` nalaze se podaci o prijemnom ispitu učenika jedne osnovne škole tako što je u svakom redu navedeno ime i prezime učenika (niz najviše 50 karaktera), broj poena na osnovu uspeha (realan broj), broj poena na prijemnom ispitu iz matematike (realan broj) i broj poena na prijemnom ispitu iz maternjeg jezika (realan broj). Za učenika koji u zbiru osvoji manje od 10 poena na oba prijemna ispita smatra se da nije položio prijemni. Napisati program koji na osnovu podataka iz ove datoteke formira i prikazuje rang listu učenika. Rang lista sadrži redni broj učenika, njegovo ime i prezime, broj poena na osnovu uspeha, broj poena na prijemnom ispitu iz matematike, broj poena na prijemnom ispitu iz maternjeg jezika i ukupan broj poena i sortirana je opadajuće po ukupnom broju poena. Na rang listi se prvo navode oni učenici koji su položili prijemni ispit, a potom i učenici koji ga nisu položili. Između ovih dveju grupa učenika postoji i horizontalna linija koja ih vizuelno razdvaja.

Test 1

```
PRIJEMNI.TXT
 Marko Markovic 45.4 12.3 11
 Milan Jevremovic 35.2 1.3 9
 Maja Agic 60 19 20
 Nadica Zec 54.2 10 15.8
 Jovana Milic 23.3 2 5.6

IZLAZ:
 1. Maja Agic 60.0 19.0 20.0 99.0
 2. Nadica Zec 54.2 10.0 15.8 80.0
 3. Marko Markovic 45.4 12.3 11.0 68.7
 4. Milan Jevremovic 35.2 1.3 9.0 45.5
 ----------------------------------
 5. Jovana Milic 23.3 2.0 5.6 30.9
```

Test 2

```
PRIJEMNI.TXT
 [Ova datoteka ne postoji]

IZLAZ:
 Greska prilikom otvaranja datoteke!
```

[Rešenje 4.17]

*** Zadatak 4.18** Napisati program koji implementira podsetnik za rođendane. Informacije o rođendanima se nalaze u datoteci čije se ime zadaje kao argument komandne linije u formatu `Ime Prezime DD.MM.YYYY.` - za svaku osobu po jedna linija datoteke. Korisnik unosi datum u naznačenom formatu, a program pronalazi i ispisuje ime i prezime osobe čiji je rođendan zadatog datuma ili ime i prezime osobe koja prva sledeća slavi rođendan. Ovaj postupak treba ponavljati dokle god korisnik ne unese komandu za kraj rada. Informacije o rođendanima uneti u mapu koja je implementirana preko binarnog pretraživačkog stabla i uređena po datumima. Može se pretpostaviti da će svi korišćeni datumi biti validni i u formatu `DD.MM.YYYY`.

Primer 1

```
POZIV: a.out rodjendani.txt

RODJENDANI.TXT
 Marko Markovic 12.12.1990.
 Milan Jevremovic 04.06.1989.
 Maja Agic 23.04.2000.
 Nadica Zec 01.01.1993.
 Jovana Milic 05.05.1990.

INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Unesite datum: 23.04.
 Slavljenik: Maja Agic
 Unesite datum: 01.01.
 Slavljenik: Nadica Zec
 Unesite datum: 01.05.
 Slavljenik: Jovana Milic 05.05.
 Unesite datum:
```

Primer 2

```
POZIV: a.out rodjendani1.txt

INTERAKCIJA PROGRAMA:
 Greska prilikom otvaranja datoteke!
```

[Rešenje 4.18]

Zadatak 4.19 Dva binarna stabla su identična ako su ista po strukturi i sadržaju tj. ako oba korena imaju isti sadržaj i identična odgovarajuća podstabla. Napistati funkciju `int identitet(Cvor* koren1, Cvor* koren2)` koja proverava da li su binarna stabla `koren1` i `koren2` koja sadrže cele brojeve identična, a zatim i glavni program koji testira njen rad. Elemente pojedinačnih stabla unositi sa standardnog ulaza sve do pojave broja 0. NAPOMENA: *Skup funkcija koje smo napisali u prvom zadatku možemo iskoristiti kao malu biblioteku za rad sa binarnim pretraživačkim stablima celih brojeva. Tako će u zadacima koji slede, datoteka stabla.h predstavljati popis funkcija biblioteke, a datoteka stabla.c njihove implementacije. Programe koji koriste ovu biblioteku treba prevoditi i pokretati u skladu sa smernicama iz poglavlja 1.1.*

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Prvo stablo:
 10 5 15 3 2 4 30 12 14 13 0
 Drugo stablo:
 10 15 5 3 4 2 12 14 13 30 0
 Stabla jesu identicna.
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Prvo stablo:
 10 5 15 4 3 2 30 12 14 13 0
 Drugo stablo:
 10 15 5 3 4 2 12 14 13 30 0
 Stabla nisu identicna.
```

[Rešenje 4.19]

*** Zadatak 4.20** Napisati program koji za dva binarna pretraživačka stabla čiji se elementi zadaju sa standardnog ulaza, sve do kraja ulaza, ispisuje uniju, presek i razliku stabla. Unija dva stabala je stablo koje sadrži vrednosti iz oba stabla. Presek dva stabala je stablo koje sadrži vrednosti koje se pojavljuju i u prvom i u drugom stablu. Razlika dva stabla je stablo koje sadrži sve vrednosti prvog stabla koje se ne pojavljuju u drugom stablu.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Prvo stablo: 1 7 8 9 2 2
 Drugo stablo: 3 9 6 11 1
 Unija: 1 1 2 2 3 6 7 8 9 9 11
 Presek: 1 9
 Razlika: 2 2 7 8
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Prvo stablo: 11 2 7 5
 Drugo stablo: 4 3 3 7
 Unija: 2 3 3 4 5 7 7 11
 Presek: 7
 Razlika: 2 5 11
```

[Rešenje 4.20]

Zadatak 4.21 Napisati funkciju `void sortiraj(int a[], int n)` koja sortira niz celih brojeva `a` dimenzije `n` korišćenjem binarnog pretraživačkog stabla. Napisati i program koji sa standardnog ulaza učitava ceo broj `n` manji od 50 i niz `a` celih brojeva dužine `n`, poziva funkciju `sortiraj` i rezultat ispisuje na standardnom izlazu.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 n: 7
 a: 1 11 8 6 37 25 30
 1 6 8 11 25 30 37
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 n: 55
 Greska: pogresna dimenzija niza!
```

[Rešenje 4.21]

Zadatak 4.22 Dato je binarno pretraživačko stablo celih brojeva.

(a) Napisati funkciju koja izračunava broj čvorova stabla.

(b) Napisati funkciju koja izračunava broj listova stabla.

(c) Napisati funkciju koja štampa pozitivne vrednosti listova stabla.

(d) Napisati funkciju koja izračunava zbir čvorova stabla.

(e) Napisati funkciju koja izračunava najveći element stabla.

(f) Napisati funkciju koja izračunava dubinu stabla.

(g) Napisati funkciju koja izračunava broj čvorova na i-tom nivou stabla.

(h) Napisati funkciju koja ispisuje sve elemente na i-tom nivou stabla.

(i) Napisati funkciju koja izračunava maksimalnu vrednost na i-tom nivou stabla.

(j) Napisati funkciju koja izračunava zbir čvorova na i-tom nivou stabla.

(k) Napisati funkciju koja izračunava zbir svih vrednosti stabla koje su manje ili jednake od date vrednosti x.

Napisati program koji testira prethodne funkcije. Stablo formirati na osnovu vrednosti koje se unose sa standardnog ulaza, sve do kraja ulaza, a vrednosti parametara i i x pročitati kao argumente komandne linije.

Test 1

```
Poziv: ./a.out 2 15

Ulaz:
 10 5 15 3 2 4 30 12 14 13

Izlaz:
 broj cvorova: 10
 broj listova: 4
 pozitivni listovi: 2 4 13 30
 zbir cvorova: 108
 najveci element: 30
 dubina stabla: 5
 broj cvorova na 2. nivou: 3
 elementi na 2. nivou: 3 12 30
 maksimalni na 2. nivou: 30
 zbir na 2. nivou: 45
 zbir elemenata manjih ili jednakih od 15: 78
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out 3 31

Ulaz:
 24 53 61 9 7 55 20 16

Izlaz:
 broj cvorova: 8
 broj listova: 3
 pozitivni listovi: 7 16 55
 zbir cvorova: 245
 najveci element: 61
 dubina stabla: 4
 broj cvorova na 3. nivou: 2
 elementi na 3. nivou: 16 55
 maksimalni na 3. nivou: 55
 zbir na 3. nivou: 71
 zbir elemenata manjih ili jednakih od 31: 76
```

[Rešenje 4.22]

Zadatak 4.23 Napisati program koji ispisuje sadržaj binarnog pretraživačkog stabla po nivoima. Elementi stabla se učitavaju sa standardnog ulaza sve do kraja ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
 10 5 15 3 2 4 30 12 14 13

Izlaz:
 0.nivo: 10
 1.nivo: 5 15
 2.nivo: 3 12 30
 3.nivo: 2 4 14
 4.nivo: 13
```

Test 2

```
Ulaz:
 6 11 8 3 -2

Izlaz:
 0.nivo: 6
 1.nivo: 3 11
 2.nivo: -2 8
```

Test 3

```
Ulaz:
 24 53 61 9 7 55 20 16

Izlaz:
 0.nivo: 24
 1.nivo: 9 53
 2.nivo: 7 20 61
 3.nivo: 16 55
```

[Rešenje 4.23]

*** Zadatak 4.24** Dva binarna stabla su *slična kao u ogledalu* ako su ili oba prazna ili ako oba nisu prazna i levo podstablo svakog stabla je *slično kao u ogledalu* desnom podstablu onog drugog (bitna je struktura stabala, ali ne i njihov sadržaj). Napisati funkciju koja proverava da li su dva binarna pretraživačka stabla *slična kao u ogledalu*, a potom i program koji testira rad funkcije nad stablima čiji se elementi unose sa standardnog ulaza sve do unosa broja 0 i to redom za prvo stablo, pa zatim i za drugo stablo.

Primer 1

```
Interakcija programa:
 Prvo stablo: 11 20 5 3 0
 Drugo stablo: 8 14 30 1 0
 Stabla su slicna kao u ogledalu.
```

Primer 2

```
Interakcija programa:
 Prvo stablo: 11 20 5 3 0
 Drugo stablo: 8 20 15 0
 Stabla nisu slicna kao u ogledalu.
```

Zadatak 4.25 AVL-stablo je binarno pretraživačko stablo kod kojeg apsolutna razlika visina levog i desnog podstabla svakog elementa nije veća od jedan. Napisati funkciju `int avl(Cvor* koren)` koja izračunava broj čvorova stabla sa korenom `koren` koji ispunjavaju uslov za AVL stablo. Napisati zatim i glavni program koji ispisuje rezultat `avl` funkcije za stablo čiji se elementi unose sa standardnog ulaza sve do kraja ulaza.

Test 1

```
Ulaz:
 10 5 15 2 11 16 1 13

Izlaz:
 7
```

Test 2

```
Ulaz:
 16 30 40 24 10 18 45 22

Izlaz:
 6
```

[Rešenje 4.25]

Zadatak 4.26 Binarno stablo celih pozitivnih brojeva se naziva HEAP ako za svaki čvor u stablu važi da je njegova vrednost veća od vrednosti svih ostalih čvorova u njegovim podstablima. Napisati funkciju `int heap(Cvor* koren)` koja proverava da li je dato binarno stablo celih brojeva HEAP. Napisati zatim i glavni program koji kreira stablo kao na slici 4.1, poziva funkciju `heap` i ispisuje rezultat na standardnom izlazu.

[Rešenje 4.26]

Test 1

```
Izlaz:
 Zadato stablo je heap!
```

Zadatak 4.27 Dato je binarno stablo celih brojeva.

(a) Napisati funkciju koja pronalazi čvor u stablu sa najvećim zbirom vrednosti iz desnog podstabla.

(b) Napisati funkciju koja pronalazi čvor u stablu sa najmanjim zbirom vrednosti iz levog podstabla.

(c) Napisati funkciju koja štampa sadržaj svih čvorova stabla na putanji od korena do najdubljeg čvora.

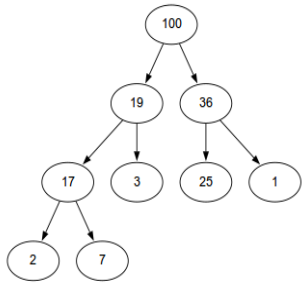

Slika 4.1: *zadatak 4.26*

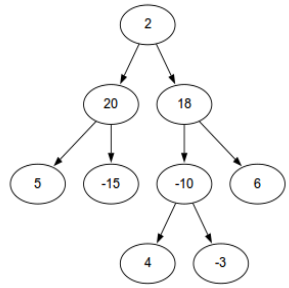

Slika 4.2: *zadatak 4.27*

(d) Napisati funkciju koja štampa sadržaj svih čvorova stabla na putanji od korena do čvora koji ima najmanju vrednost u stablu.

Napisati program koji testira gore navedene funkcije nad stablom zadatim slikom 4.2 i rezultat ispisuje na standardnom izlazu.

Test 1

```
IZLAZ:
 Cvor sa maksimalnim desnim zbirom: 18
 Cvor sa minimalnim levim zbirom: 18
 2 18 -10 4
 2 20 -15
```

4.3 Rešenja

Rešenje 4.1

```
#ifndef _LISTA_H
#define _LISTA_H

/* Struktura kojom je predstavljen cvor liste sadrzi celobrojni
   podatak vrednost i pokazivac na sledeci cvor liste. */
typedef struct cvor {
  int vrednost;
  struct cvor *sledeci;
} Cvor;

Cvor *napravi_cvor(int broj);

void oslobodi_listu(Cvor ** adresa_glave);
```

```
14
int dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);
16
Cvor *pronadji_poslednji(Cvor * glava);
18
int dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);
20
Cvor *pronadji_mesto_umetanja(Cvor * glava, int broj);
22
void dodaj_iza(Cvor * tekuci, Cvor * novi);
24
int dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj);
26
Cvor *pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj);
28
Cvor *pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj);
30
void obrisi_cvor(Cvor ** adresa_glave, int broj);
32
void obrisi_cvor_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);
34
void ispisi_listu(Cvor * glava);
36
#endif
```

```
1  #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>
3  #include "lista.h"

5  /* Pomocna funkcija koja kreira cvor. Funkcija vrednost novog cvora
      inicijalizuje na broj, dok pokazivac na sledeci cvor u novom cvoru
7     postavlja na NULL. Funkcija vraca pokazivac na novokreirani cvor
      ili NULL ako alokacija nije uspesno izvrsena.  */
9  Cvor *napravi_cvor(int broj)
   {
11   Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
     if (novi == NULL)
13     return NULL;

15   novi->vrednost = broj;
     novi->sledeci = NULL;
17   return novi;
   }
19
   /* Funkcija oslobadja dinamicku memoriju zauzetu za cvorove liste
21    ciji se pocetni cvor nalazi na adresi adresa_glave. */
   void oslobodi_listu(Cvor ** adresa_glave)
23 {
     Cvor *pomocni = NULL;
25
     /* Ako lista nije prazna, onda treba osloboditi memoriju. */
27   while (*adresa_glave != NULL) {
```

```
    /* Potrebno je prvo zapamtiti adresu sledeceg cvora i onda
       osloboditi cvor koji predstavlja glavu liste */
    pomocni = (*adresa_glave)->sledeci;
    free(*adresa_glave);
    /* Sledeci cvor je nova glava liste. */
    *adresa_glave = pomocni;
  }
}

/* Funkcija dodaje broj na pocetak liste. Kreira novi cvor
   koriscenjem funkcije napravi_cvor i uvezuje ga na pocetak.
   Funkcija treba da vrati 0 ukoliko je sve bilo u redu, odnosno 1
   ukoliko je doslo do greske prilikom alokacije memorije za nov
   cvor. */
int dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
  /* Kreira se nov cvor i proverava se da li je bilo greske pri
     alokaciji */
  Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
  if (novi == NULL)
    return 1;

  /* Novi cvor se uvezuje na pocetak, i tako postaje nova glave
     liste. */
  novi->sledeci = *adresa_glave;
  *adresa_glave = novi;

  return 0;
}

/* Funkcija pronalazi i vraca pokazivac na poslednji cvor liste, ili
   NULL ukoliko je lista prazna. */
Cvor *pronadji_poslednji(Cvor * glava)
{
  /* U praznoj listi nema ni poslednjeg cvora i vraca se NULL. */
  if (glava == NULL)
    return NULL;

  /* Sve dok glava ne pokazuje na cvor koji nema sledeceg, pokazivac
     glava se pomera na sledeci cvor. Nakon izlaska iz petlje, glava
     ce pokazivati na cvor liste koji nema sledeceg, tj, poslednji je
     cvor liste, vraca se vrednost pokazivaca glava. Pokazivac glava
     je argument funkcije i njegove promene nece se odraziti na
     vrednost pokazivaca glava u pozivajucoj funkciji. */
  while (glava->sledeci != NULL)
    glava = glava->sledeci;

  return glava;
}

/* Funkcija dodaje broj na kraj liste. Ukoliko dodje do greske pri
   alokaciji memorije vratice 1, inace vraca 0. */
```

```
int dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
  Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
  if (novi == NULL)
    return 1;

  /* U slucaju prazne liste, glava nove liste je upravo novi cvor i
     ujedno i cela lista. Azurira se vrednost na koju pokazuje
     adresa_glave i tako se azurira i pokazivacka promenljivu u
     pozivajucoj funkciji. */
  if (*adresa_glave == NULL) {
    *adresa_glave = novi;
    return 0;
  }

  /* Ako lista nije prazna, pronalazi se poslednji cvor i novi cvor
     se dodaje na kraj liste kao sledbenik poslednjeg. */
  Cvor *poslednji = pronadji_poslednji(*adresa_glave);
  poslednji->sledeci = novi;

  return 0;
}

/* Pomocna funkcija pronalazi cvor u listi iza koga treba umetnuti
   nov cvor sa vrednoscu broj. */
Cvor *pronadji_mesto_umetanja(Cvor * glava, int broj)
{
  /* U praznoj listi nema takvog mesta i vraca se NULL. */
  if (glava == NULL)
    return NULL;

  /* Pokazivac glava se pomera na sledeci cvor sve dok ne bude
     pokazivala na cvor ciji je sledeci ili ne postoji ili ima
     vrednost vecu ili jednaku vrednosti novog cvora.

     Zbog izracunavanja izraza u C-u prvi deo konjukcije mora biti
     provera da li se doslo do poslednjeg cvora liste pre nego sto se
     proveri vrednost njegovog sledeceg cvora, jer u slucaju
     poslednjeg, sledeci ne postoji, pa ni njegova vrednost. */
  while (glava->sledeci != NULL && glava->sledeci->vrednost < broj)
    glava = glava->sledeci;

  /* Iz petlje se moglo izaci pomeranjem pokazivaca glava do
     poslednjeg cvora ili, ranije, na cvoru ciji sledeci ima vrednost
     vecu od broj. */
  return glava;
}

/* Funkcija uvezuje cvor novi iza cvora tekuci. */
void dodaj_iza(Cvor * tekuci, Cvor * novi)
{
  /* Novi cvor se dodaje iza tekuceg cvora. */
```

```
  novi->sledeci = tekuci->sledeci;
  tekuci->sledeci = novi;
}

/* Funkcija dodaje broj u sortiranu listu tako da lista ostane
   sortirana. Vraca 1 ukoliko je bilo greski pri alokaciji memorije,
   inace vraca 0. */
int dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
  /* U slucaju prazne liste glava nove liste je novi cvor. */
  if (*adresa_glave == NULL) {
    Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
    if (novi == NULL)
      return 1;
    *adresa_glave = novi;
    return 0;
  }

  /* Lista nije prazna. */
  /* Ako je broj manji ili jednak vrednosti u glavi liste, onda ga
     treba dodati na pocetak liste. */
  if ((*adresa_glave)->vrednost >= broj) {
    return dodaj_na_pocetak_liste(adresa_glave, broj);
  }

  /* U slucaju da je glava liste cvor sa vrednoscu manjom od broj,
     tada se pronalazi cvor liste iza koga treba da se umetne nov
     broj. */
  Cvor *pomocni = pronadji_mesto_umetanja(*adresa_glave, broj);
  Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
  if (novi == NULL)
    return 1;

  /* Uvezuje se novi cvor iza pomocnog. */
  dodaj_iza(pomocni, novi);
  return 0;
}

/* Funkcija trazi u listi cvor cija je vrednost jednaka datom broju.
   Vraca pokazivac na cvor liste u kome je sadrzan trazeni broj ili
   NULL u slucaju da takav cvor ne postoji u listi. */
Cvor *pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj)
{
  for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci)
    if (glava->vrednost == broj)
      return glava;

  /* Nema trazenog broja u listi i vraca se NULL. */
  return NULL;
}

/* Funkcija trazi u listi cvor cija je vrednost jednaka datom broju.
```

```
   Vraca pokazivac na cvor liste u kome je sadrzan trazeni broj ili
   NULL u slucaju da takav cvor ne postoji u listi. Funkcija se u
   pretrazi oslanja na cinjenicu da je lista koja se pretrazuje
   neopadajuce sortirana. */
Cvor *pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj)
{
  /* U uslovu ostanka u petlji, bitan je redosled u konjukciji. */
  for (; glava != NULL && glava->vrednost <= broj;
       glava = glava->sledeci)
    if (glava->vrednost == broj)
      return glava;

  return NULL;
}

/* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrze dati broj.
   Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji moze biti
   promenjen u slucaju da se obrise stara glava. */
void obrisi_cvor(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
  Cvor *tekuci = NULL;
  Cvor *pomocni = NULL;

  /* Sa pocetka liste se brisu svi cvorovi koji su jednaki datom
     broju, i azurira se pokazivac na glavu liste. */
  while (*adresa_glave != NULL && (*adresa_glave)->vrednost == broj)
    {
    /* Adresu repa liste treba sacuvati pre oslobadjanja cvora na
       adresi adresa_glave. */
    pomocni = (*adresa_glave)->sledeci;
    free(*adresa_glave);
    *adresa_glave = pomocni;
  }

  /* Ako je nakon toga lista ostala prazna, izlazi se iz funkcije. */
  if (*adresa_glave == NULL)
    return;

  /* Od ovog trenutka, u svakoj iteraciji petlje tekuci pokazuje na
     cvor cija vrednost je razlicita od trazenog broja. Isto vazi i
     za sve cvorove levo od tekuceg. Poredi se vrednost sledeceg
     cvora (ako postoji) sa trazenim brojem. Cvor se brise ako je
     jednak, ili, ako je razlicit, prelazi se na sledeci cvor. Ovaj
     postupak se ponavlja dok se ne dodje do poslednjeg cvora. */
  tekuci = *adresa_glave;
  while (tekuci->sledeci != NULL)
    if (tekuci->sledeci->vrednost == broj) {
      /* tekuci->sledeci treba obrisati, zbog toga se njegova adresa
         prvo cuva u pomocni. */
      pomocni = tekuci->sledeci;
      /* Tekucem se preusmerava pokazivac sledeci, preskakanjem
         njegovog trenutnog sledeceg. Njegov novi sledeci ce biti
```

```
235           sledeci od ovog cvor koji se brise. */
        tekuci->sledeci = pomocni->sledeci;
237       /* Sada treba osloboditi cvor sa vrednoscu broj. */
        free(pomocni);
239     } else {
        /* Ne treba brisati sledeceg od tekuceg i pokazivac se pomera
241        dalje. */
        tekuci = tekuci->sledeci;
243     }
    return;
245 }

247 /* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrze dati broj,
     oslanjajuci se na cinjenicu da je prosledjena lista sortirana
249    neopadajuce. Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji moze
     biti promenjen ukoliko se obrise stara glava liste. */
251 void obrisi_cvor_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
 {
253   Cvor *tekuci = NULL;
   Cvor *pomocni = NULL;
255
   /* Sa pocetka liste se brisu svi cvorovi koji su jednaki datom
257      broju, i azurira se pokazivac na glavu liste. */
   while (*adresa_glave != NULL && (*adresa_glave)->vrednost == broj)
     {
259     /* Adresu repa liste treba sacuvati pre oslobadjanja cvora na
          adresi adresa_glave. */
261     pomocni = (*adresa_glave)->sledeci;
     free(*adresa_glave);
263     *adresa_glave = pomocni;
   }
265
   /* Ako je nakon toga lista ostala prazna, funkcija se prekida.
267      Isto se radi i ukoliko glava liste sadrzi vrednost koja je veca
     od broja, jer kako je lista sortirana rastuce nema potrebe broj
269      traziti u repu liste. */
   if (*adresa_glave == NULL || (*adresa_glave)->vrednost > broj)
271     return;

273   /* Od ovog trenutka se u svakoj iteraciji pokazivac tekuci pokazuje
      na cvor cija vrednost je manja od trazenog broja, kao i svim
275      cvorovima levo od njega. Cvor se brise ako je jednak, ili, ako
     je razlicit, prelazi se na sledeci cvor. Ovaj postupak se
277      ponavlja dok se ne dodje do poslednjeg cvora ili prvog cvora
     cija vrednost je veca od trazenog broja. */
279   tekuci = *adresa_glave;
   while (tekuci->sledeci != NULL && tekuci->sledeci->vrednost <= broj
     )
281     if (tekuci->sledeci->vrednost == broj) {
       pomocni = tekuci->sledeci;
283       tekuci->sledeci = tekuci->sledeci->sledeci;
       free(pomocni);
```

```
285     } else {
          /* Ne treba brisati sledeceg od tekuceg, jer je manji od
287          trazenog i prelazi se na sledeci. */
          tekuci = tekuci->sledeci;
289     }
    return;
291 }

293 /* Funkcija prikazuje vrednosti cvorova liste pocev od glave ka kraju
    liste. Ne salje joj se adresa promenljive koja cuva glavu liste,
295    jer ova funkcija nece menjati listu, pa nema ni potrebe da azuriza
    pokazivac na glavu liste iz pozivajuce funkcije. */
297 void ispisi_listu(Cvor * glava)
    {
299   putchar('[');
    for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci) {
301   printf("%d", glava->vrednost);
      if (glava->sledeci != NULL)
303     printf(", ");
    }
305
    printf("]\n");
307 }
```

```
1  #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>
3  #include "lista.h"

5  /* 1) Glavni program */
   int main()
7  {
     /* Lista je prazna na pocetku. */
9    Cvor *glava = NULL;
     Cvor *trazeni = NULL;
11   int broj;

13   /* Testiranje dodavanja novog broja na pocetak liste. */
     printf("Unesite brojeve: (za kraj CTRL+D)\n");
15   while (scanf("%d", &broj) > 0) {
       /* Ako je funkcija vratila 1 onda je bilo greske pri alokaciji
17        memorije za nov cvor. Memoriju alociranu za cvorove liste
          treba osloboditi pre napustanja programa. */
19     if (dodaj_na_pocetak_liste(&glava, broj) == 1) {
         fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za cvor %d\n", broj);
21       oslobodi_listu(&glava);
         exit(EXIT_FAILURE);
23     }
       printf("\tLista: ");
25     ispisi_listu(glava);
     }
27
     printf("\nUnesite broj koji se trazi: ");
```

```
  scanf("%d", &broj);

  trazeni = pretrazi_listu(glava, broj);
  if (trazeni == NULL)
    printf("Broj %d se ne nalazi u listi!\n", broj);
  else
    printf("Trazeni broj %d je u listi!\n", trazeni->vrednost);

  oslobodi_listu(&glava);

  return 0;
}
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "lista.h"

/* 2) Glavni program */
int main()
{
  Cvor *glava = NULL;
  int broj;

  /* Testiranje dodavanja novog broja na kraj liste. */
  printf("Unesite brojeve: (za kraj CTRL+D)\n");
  while (scanf("%d", &broj) > 0) {
    /* Ako je funkcija vratila 1 onda je bilo greske pri alokaciji
       memorije za nov cvor. Memoriju alociranu za cvorove liste
       treba osloboditi pre napustanja programa. */
    if (dodaj_na_kraj_liste(&glava, broj) == 1) {
      fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za cvor %d\n", broj);
      oslobodi_listu(&glava);
      exit(EXIT_FAILURE);
    }
    printf("\tLista: ");
    ispisi_listu(glava);
  }

  printf("\nUnesite broj koji se brise: ");
  scanf("%d", &broj);

  /* Brisu se cvorovi iz liste cije polje vrednost je jednako broju
     procitanom sa ulaza */
  obrisi_cvor(&glava, broj);

  printf("Lista nakon brisanja:  ");
  ispisi_listu(glava);

  oslobodi_listu(&glava);

  return 0;
}
```

```c
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "lista.h"

/* 3) Glavni program */
int main()
{
  Cvor *glava = NULL;
  Cvor *trazeni = NULL;
  int broj;

  /* Testira se dodavanje u listu tako da ona bude neopadajuce
     uredjena */
  printf("Unosite brojeve (za kraj CTRL+D)\n");
  while (scanf("%d", &broj) > 0) {
    /* Ako je funkcija vratila 1 onda je bilo greske pri alokaciji
       memorije za nov cvor. Memoriju alociranu za cvorove liste
       treba osloboditi pre napustanja programa. */
    if (dodaj_sortirano(&glava, broj) == 1) {
      fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za cvor %d\n", broj);
      oslobodi_listu(&glava);
      exit(EXIT_FAILURE);
    }
    printf("\tLista: ");
    ispisi_listu(glava);
  }

  printf("\nUnesite broj koji se trazi: ");
  scanf("%d", &broj);

  trazeni = pretrazi_listu(glava, broj);
  if (trazeni == NULL)
    printf("Broj %d se ne nalazi u listi!\n", broj);
  else
    printf("Trazeni broj %d je u listi!\n", trazeni->vrednost);

  printf("\nUnesite broj koji se brise: ");
  scanf("%d", &broj);

  /* Brisu se cvorovi iz liste cije polje vrednost je jednako broju
     procitanom sa ulaza */
  obrisi_cvor_sortirane_liste(&glava, broj);

  printf("Lista nakon brisanja:  ");
  ispisi_listu(glava);

  oslobodi_listu(&glava);

  return 0;
}
```

Rešenje 4.2

```
#ifndef _LISTA_H
#define _LISTA_H

/* Struktura kojom je predstavljen cvor liste sadrzi celobrojni
   podatak vrednost i pokazivac na sledeci cvor liste. */
typedef struct cvor {
  int vrednost;
  struct cvor *sledeci;
} Cvor;

Cvor *napravi_cvor(int broj);

void oslobodi_listu(Cvor ** adresa_glave);

int dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);

Cvor *pronadji_poslednji(Cvor * glava);

int dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);

Cvor *pronadji_mesto_umetanja(Cvor * glava, int broj);

void dodaj_iza(Cvor * tekuci, Cvor * novi);

int dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj);

Cvor *pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj);

Cvor *pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj);

void obrisi_cvor(Cvor ** adresa_glave, int broj);

void obrisi_cvor_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);

void ispisi_vrednosti(Cvor * glava);

void ispisi_listu(Cvor * glava);

#endif
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "lista.h"

/* Pomocna funkcija koja kreira cvor. Funkcija vrednost novog cvora
   inicijalizuje na broj, dok pokazivac na sledeci cvor u novom cvoru
```

```
7     postavlja na NULL. Funkcija vraca pokazivac na novokreirani cvor
      ili NULL ako alokacija nije uspesno izvrsena.  */
9   Cvor *napravi_cvor(int broj)
    {
11    Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
      if (novi == NULL)
13      return NULL;

15    novi->vrednost = broj;
      novi->sledeci = NULL;
17    return novi;
    }
19
    /* Funkcija oslobadja dinamicku memoriju zauzetu za cvorove liste
21     ciji se pocetni cvor nalazi na adresi adresa_glave. */
    void oslobodi_listu(Cvor ** adresa_glave)
23  {
      /* Lista je vec prazna */
25    if (*adresa_glave == NULL)
        return;
27
      /* Ako lista nije prazna, treba osloboditi memoriju. Pre
29       oslobadjanja memorije za glavu liste, treba osloboditi rep
         liste. */
31    oslobodi_listu(&(*adresa_glave)->sledeci);
      /* Nakon oslobodjenog repa, oslobadja se glava liste, i azurira se
33       glava u pozivajucoj funkciji tako da odgovara praznoj listi */
      free(*adresa_glave);
35    *adresa_glave = NULL;
    }
37
    /* Funkcija dodaje novi cvor na pocetak liste. Kreira novi cvor
39     koriscenjem funkcije napravi_cvor() i uvezuje ga na pocetak.
       Funkcija vraca 1 ukoliko je doslo do greske pri alokaciji, inace
41     vraca 0. */
    int dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
43  {
      /* Kreira se nov cvor i proverava se da li je bilo greske pri
45       alokaciji */
      Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
47    if (novi == NULL)
        return 1;
49
      /* Novi cvor se uvezuje na pocetak, i tako postaje nova glave liste
51     */
      novi->sledeci = *adresa_glave;
53    *adresa_glave = novi;
      return 0;
55  }

57  /* Funkcija dodaje novi cvor na kraj liste. Prilikom dodavanja u
       listu na kraj u velikoj vecini slucajeva nov broj se dodaje u rep
```

```
   liste u rekurzivnom pozivu. U slucaju da je u rekurzivnom pozivu
   doslo do greske pri alokaciji, funkcija vraca 1 visem rekurzivnom
   pozivu koji tu informaciju vraca u rekurzivni poziv iznad, sve dok
   se ne vrati u main. Ako je funkcija vratila 0, onda nije bilo
   greske. Tek je iz main funkcije moguce pristupiti pravom pocetku
   liste i osloboditi je celu, ako ima potrebe. */
int dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
  if (*adresa_glave == NULL) {
    /* Glava liste je upravo novi cvor i ujedno i cela lista. */
    Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
    if (novi == NULL)
      return 1;

    /* Azurira se vrednost na koju pokazuje adresa_glave i ujedno se
       azurira i pokazivacka promenljiva u pozivajucoj funkciji. */
    *adresa_glave = novi;
    return 0;
  }

  /* Ako lista nije prazna, broj se dodaje u rep liste. */
  return dodaj_na_kraj_liste(&(*adresa_glave)->sledeci, broj);
}

/* Funkcija dodaje broj u rastuce sortiranu listu tako da nova lista
   ostane sortirana. Vraca 0, ako je alokacija novog cvora prosla
   bez greske, inace vraca 1 da bi ta vrednost bila propagirala nazad
   do prvog poziva. */
int dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
  /* U slucaju prazne liste adresa_glave nove liste je upravo novi
     cvor. */
  if (*adresa_glave == NULL) {
    Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
    if (novi == NULL)
      return 1;

    *adresa_glave = novi;
    return 0;
  }

  /* Lista nije prazna. Ako je broj manji ili jednak vrednosti u
     glavi liste, onda se dodaje na pocetak liste i vraca se
     informacija o uspesnosti alokacije. */
  if ((*adresa_glave)->vrednost >= broj)
    return dodaj_na_pocetak_liste(adresa_glave, broj);

  /* Inace, broj treba dodati u rep, tako da rep i sa novim cvorom
     bude sortirana lista. */
  return dodaj_sortirano(&(*adresa_glave)->sledeci, broj);
}
```

```
111 /* Funkcija trazi u listi cvor cija je vrednost jednaka datom broju.
       Vraca pokazivac na cvor liste u kome je sadrzan trazeni broj ili
113    NULL u slucaju da takav cvor ne postoji u listi. */
    Cvor *pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj)
115 {
      /* U praznoj listi ga sigurno nema */
117   if (glava == NULL)
        return NULL;
119
      /* Ako glava liste sadrzi trazeni broj */
121   if (glava->vrednost == broj)
        return glava;
123
      /* Ako nije nijedna od prethodnih situacija, pretraga se nastavlja
125       u repu liste. */
      return pretrazi_listu(glava->sledeci, broj);
127 }

129 /* Funkcija trazi u listi cvor cija je vrednost jednaka datom broju.
       Funkcija se u pretrazi oslanja na cinjenicu da je lista koja se
131    pretrazuje neopadajuce sortirana. Vraca pokazivac na cvor liste u
       kome je sadrzan trazeni broj ili NULL u slucaju da takav cvor ne
133    postoji u listi. */
    Cvor *pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj)
135 {
      /* Trazenog broja nema ako je lista prazna ili ako je broj manji od
137       vrednosti u glavi liste, jer je lista neopadajuce sortirana. */
      if (glava == NULL || glava->vrednost > broj)
139     return NULL;

141   /* Ako glava liste sadrzi trazeni broj, vraca se glava. */
      if (glava->vrednost == broj)
143     return glava;

145   /* Ako nije nijedna od prethodnih situacija, pretraga se nastavlja
        u repu. */
147   return pretrazi_listu(glava->sledeci, broj);
    }
149
    /* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrze dati broj.
151    Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji moze biti
       promenjen u slucaju da se obrise stara glava liste. */
153 void obrisi_cvor(Cvor ** adresa_glave, int broj)
    {
155   /* U praznoj listi, nema cvorova za brisanje. */
      if (*adresa_glave == NULL)
157     return;

159   /* Prvo se brisu cvorovi iz repa koji imaju vrednost broj. */
      obrisi_cvor(&(*adresa_glave)->sledeci, broj);
161
      /* Preostaje provera da li glavu liste treba obrisati. */
```

```
163   if ((*adresa_glave)->vrednost == broj) {
        /* pomocni pokazuje na cvor koji treba da se obrise. */
165     Cvor *pomocni = *adresa_glave;
        /* Azurira se pokazivac na glavu da pokazuje na sledeci u listi i
167        brise se cvor koji je bio glava liste. */
        *adresa_glave = (*adresa_glave)->sledeci;
169     free(pomocni);
      }
171 }

173 /* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrze dati broj,
       oslanjajuci se na cinjenicu da je prosledjena lista sortirana
175    neopadajuce. Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji moze
       biti promenjen ukoliko se obrise stara glava liste. */
177 void obrisi_cvor_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
    {
179   /* Ako je lista prazna ili glava liste sadrzi vrednost koja je
         veca od broja, kako je lista sortirana rastuce nema potrebe
181      broj traziti u repu liste i zato se funkcija prekida. */
      if (*adresa_glave == NULL || (*adresa_glave)->vrednost > broj)
183     return;

185   /* Brisu se cvorovi iz repa koji imaju vrednost broj. */
      obrisi_cvor(&(*adresa_glave)->sledeci, broj);
187
      /* Preostaje provera da li glavu liste treba obrisati. */
189   if ((*adresa_glave)->vrednost == broj) {
        /* pomocni pokazuje na cvor koji treba da se obrise. */
191     Cvor *pomocni = *adresa_glave;
        /* Azurira se pokazivac na glavu da pokazuje na sledeci u listi i
193        brise se cvor koji je bio glava liste. */
        *adresa_glave = (*adresa_glave)->sledeci;
195     free(pomocni);
      }
197 }

199 /* Funkcija ispisuje samo vrednosti cvorova liste razdvojene
       zapetama. */
201 void ispisi_vrednosti(Cvor * glava)
    {
203   /* Prazna lista */
      if (glava == NULL)
205     return;

207   /* Ispisuje se vrednost u glavi liste. */
      printf("%d", glava->vrednost);
209
      /* Ako rep nije prazan, ispisuje se znak ',' i razmak. Rekurzivno
211      se poziva ista funkcija za ispis ostalih. */
      if (glava->sledeci != NULL) {
213     printf(", ");
        ispisi_vrednosti(glava->sledeci);
```

```
215   }
}
217
/* Funkcija prikazuje vrednosti cvorova liste pocev od glave ka kraju
219    liste. Ne salje joj se adresa promenljive koja cuva glavu liste,
    jer ova funkcija nece menjati listu, pa nema ni potrebe da azuriza
221    pokazivac na glavu liste iz pozivajuce funkcije. Ova funkcija
    ispisuje samo zagrade, a rekurzivno ispisivanje vrednosti u listi
223    prepusta rekurzivnoj pomocnoj funkciji ispisi_vrednosti, koja ce
    ispisati elemente razdvojene zapetom i razmakom. */
225 void ispisi_listu(Cvor * glava)
{
227   putchar('[');
   ispisi_vrednosti(glava);
229   printf("]\n");
}
```

Rešenje 4.3

```
#ifndef _LISTA_H
2 #define _LISTA_H

4 /* Struktura kojom je predstavljen cvor liste sadrzi celobrojni
    podatak vrednost i pokazivace na sledeci i prethodni cvor liste.
     */
6 typedef struct cvor {
   int vrednost;
8   struct cvor *sledeci;
   struct cvor *prethodni;
10 } Cvor;

12 Cvor *napravi_cvor(int broj);

14 void oslobodi_listu(Cvor ** adresa_glave);

16 int dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);

18 Cvor *pronadji_poslednji(Cvor * glava);

20 int dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);

22 Cvor *pronadji_mesto_umetanja(Cvor * glava, int broj);

24 void dodaj_iza(Cvor * tekuci, Cvor * novi);

26 int dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj);

28 Cvor *pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj);

30 Cvor *pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj);
```

```
void obrisi_tekuci(Cvor ** adresa_glave, Cvor * tekuci);

void obrisi_cvor(Cvor ** adresa_glave, int broj);

void obrisi_cvor_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);

void ispisi_listu(Cvor * glava);

void ispisi_listu_unazad(Cvor * glava);

#endif
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "lista.h"

/* Pomocna funkcija koja kreira cvor. Funkcija vrednost novog cvora
   inicijalizuje na broj, dok pokazivac na sledeci cvor u novom cvoru
   postavlja na NULL. Funkcija vraca pokazivac na novokreirani cvor
   ili NULL ako alokacija nije uspesno izvrsena. */
Cvor *napravi_cvor(int broj)
{
  Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
  if (novi == NULL)
    return NULL;

  novi->vrednost = broj;
  novi->sledeci = NULL;
  return novi;
}

/* Funkcija oslobadja dinamicku memoriju zauzetu za cvorove liste
   ciji se pocetni cvor nalazi na adresi adresa_glave. */
void oslobodi_listu(Cvor ** adresa_glave)
{
  Cvor *pomocni = NULL;

  /* Ako lista nije prazna, onda treba osloboditi memoriju. */
  while (*adresa_glave != NULL) {
    /* Potrebno je prvo zapamtiti adresu sledeceg cvora i onda
       osloboditi memoriju cvora koji predstavlja glavu liste. */
    pomocni = (*adresa_glave)->sledeci;
    free(*adresa_glave);
    /* Sledeci cvor je nova glava liste. */
    *adresa_glave = pomocni;
  }
}

/* Funkcija dodaje novi cvor na pocetak liste. Kreira novi cvor
   koriscenjem funkcije napravi_cvor() i uvezuje ga na pocetak. Vraca
   1 ukoliko je bilo greski pri alokaciji memorije, inace vraca 0. */
int dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
```

```
{
  Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
  if (novi == NULL)
    return 1;

  /* Sledbenik novog cvora je glava stare liste */
  novi->sledeci = *adresa_glave;
  /* Ako stara lista nije bila prazna, onda prethodni od glave treba
     da bude nov cvor. */
  if (*adresa_glave != NULL)
    (*adresa_glave)->prethodni = novi;
  /* Novi cvor je nova glava liste. */
  *adresa_glave = novi;

  return 0;
}

/* Funkcija pronalazi i vraca pokazivac na poslednji cvor liste, ili
   NULL ukoliko je lista prazna. */
Cvor *pronadji_poslednji(Cvor * glava)
{
  /* U praznoj listi nema ni poslednjeg cvora i vraca se NULL. */
  if (glava == NULL)
    return NULL;

  /* Sve dok glava ne pokazuje na cvor koji nema sledeceg, pokazivac
     glava se pomera na sledeci cvor. Nakon izlaska iz petlje, glava
     ce pokazivati na cvor liste koji nema sledeceg, tj, poslednji je
     cvor liste, vraca se vrednost pokazivaca glava. Pokazivac glava
     je argument funkcije i njegove promene nece se odraziti na
     vrednost pokazivaca glava u pozivajucoj funkciji. */
  while (glava->sledeci != NULL)
    glava = glava->sledeci;

  return glava;
}

/* Funkcija dodaje broj na kraj liste. Ukoliko dodje do greske pri
   alokaciji memorije vratice 1, inace vraca 0. */
int dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
  Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
  if (novi == NULL)
    return 1;

  /* U slucaju prazne liste, glava nove liste je upravo novi cvor i
     ujedno i cela lista. Azurira se vrednost na koju pokazuje
     adresa_glave i tako se azurira i pokazivacka promenljivu u
     pozivajucoj funkciji. */
  if (*adresa_glave == NULL) {
    *adresa_glave = novi;
    return 0;
```

```
  }

  /* Kako lista nije prazna, pronalazi se poslednji cvor i novi cvor
     se dodaje na kraj liste kao sledbenik poslednjeg. */
  Cvor *poslednji = pronadji_poslednji(*adresa_glave);
  poslednji->sledeci = novi;
  novi->prethodni = poslednji;

  return 0;
}

/* Pomocna funkcija pronalazi cvor u listi iza koga treba umetnuti
   nov cvor sa vrednoscu broj. */
Cvor *pronadji_mesto_umetanja(Cvor * glava, int broj)
{
  /* U praznoj listi nema takvog mesta i vraca se NULL. */
  if (glava == NULL)
    return NULL;

  /* Pokazivac glava se pomera na sledeci cvor sve dok ne bude
     pokazivala na cvor ciji je sledeci ili ne postoji ili ima
     vrednost vecu ili jednaku vrednosti novog cvora.

     Zbog izracunavanja izraza u C-u prvi deo konjukcije mora biti
     provera da li se doslo do poslednjeg cvora liste pre nego sto se
     proveri vrednost njegovog sledeceg cvora, jer u slucaju
     poslednjeg, sledeci ne postoji, pa ni njegova vrednost. */
  while (glava->sledeci != NULL && glava->sledeci->vrednost < broj)
    glava = glava->sledeci;

  /* Iz petlje se moglo izaci pomeranjem pokazivaca glava do
     poslednjeg cvora ili, ranije, na cvoru ciji sledeci ima vrednost
     vecu od broj. */
  return glava;
}

/* Funkcija uvezuje cvor novi iza cvora tekuci. */
void dodaj_iza(Cvor * tekuci, Cvor * novi)
{
  novi->sledeci = tekuci->sledeci;
  novi->prethodni = tekuci;

  /* Ako tekuci ima sledeceg, onda se sledecem dodeljuje prethodnik i
     tekuci dobija novog sledeceg postavljanjem pokazivaca na
     ispravne adrese. */
  if (tekuci->sledeci != NULL)
    tekuci->sledeci->prethodni = novi;
  tekuci->sledeci = novi;
}

/* Fukcija dodaje u listu nov cvor na odgovarajuce mesto, tako sto
   pronalazi cvor u listi iza kod treba uvezati nov cvor. Ukoliko
```

```
   dodje do greske pri alokaciji memorije vratice 1, inace vraca 0.
    */
int dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
  /* Ako je lista prazna, glava nove liste je novi cvor. */
  if (*adresa_glave == NULL) {
    Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
    if (novi == NULL)
      return 1;
    *adresa_glave = novi;
    return 0;
  }

  /* Ukoliko je vrednost glave liste veca ili jednaka od nove
     vrednosti onda nov cvor treba staviti na pocetak liste. */
  if ((*adresa_glave)->vrednost >= broj) {
    dodaj_na_pocetak_liste(adresa_glave, broj);
    return 0;
  }

  Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
  if (novi == NULL)
    return 1;

  /* Pronazi se cvor iza koga treba uvezti nov cvor. */
  Cvor *pomocni = pronadji_mesto_umetanja(*adresa_glave, broj);
  dodaj_iza(pomocni, novi);

  return 0;
}

/* Funkcija trazi u listi cvor cija je vrednost jednaka datom broju.
   Vraca pokazivac na cvor liste u kome je sadrzan trazeni broj ili
   NULL u slucaju da takav cvor ne postoji u listi. */
Cvor *pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj)
{
  for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci)
    if (glava->vrednost == broj)
      return glava;

  /* Nema trazenog broja u listi i vraca se NULL. */
  return NULL;
}

/* Funkcija trazi u listi cvor cija je vrednost jednaka datom broju.
   Funkcija se u pretrazi oslanja na cinjenicu da je lista koja se
   pretrazuje neopadajuce sortirana. Vraca pokazivac na cvor liste u
   kome je sadrzan trazeni broj ili NULL u slucaju da takav cvor ne
   postoji u listi.  */
Cvor *pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj)
{
  /* U uslovu ostanka u petlji, bitan je redosled u konjukciji. */
```

```
196   for (; glava != NULL && glava->vrednost <= broj;
           glava = glava->sledeci)
198     if (glava->vrednost == broj)
          return glava;
200
    /* Nema trazenog broja u listi i bice vraceno NULL. */
202   return NULL;
}
204
/* Funkcija brise u listi na koju pokazuje pokazivac glava onaj cvor
206    na koji pokazuje pokazivac tekuci. Obratiti paznju da je kod
    dvostruke liste ovo mnogo lakse uraditi jer cvor tekuci sadrzi
208    pokazivace na svog sledbenika i prethodnika u listi. */
void obrisi_tekuci(Cvor ** adresa_glave, Cvor * tekuci)
210 {
    /* Ako je tekuci NULL pokazivac, nema sta da se brise. */
212   if (tekuci == NULL)
      return;
214
    /* Ako postoji prethodnik od tekuceg, onda se postavlja da njegov
216      sledeci bude sledeci od tekuceg. */
    if (tekuci->prethodni != NULL)
218     tekuci->prethodni->sledeci = tekuci->sledeci;

220   /* Ako postoji sledbenik tekuceg (cvora koji se brise), onda njegov
       prethodnik treba da bude prethodnik tekuceg. */
222   if (tekuci->sledeci != NULL)
      tekuci->sledeci->prethodni = tekuci->prethodni;
224
    /* Ako je glava cvor koji se brise, glava nove liste ce biti
226      sledbenik od stare glave. */
    if (tekuci == *adresa_glave)
228     *adresa_glave = tekuci->sledeci;

230   /* Oslobadja se dinamicki alociran prostor za cvor tekuci. */
    free(tekuci);
232 }

234 /* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrze dati broj.
    Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji moze biti
236    promenjen u slucaju da se obrise stara glava. */
void obrisi_cvor(Cvor ** adresa_glave, int broj)
238 {
    Cvor *tekuci = *adresa_glave;
240
    while ((tekuci = pretrazi_listu(*adresa_glave, broj)) != NULL)
242   obrisi_tekuci(adresa_glave, tekuci);
}
244
/* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrze dati broj,
246    oslanjajuci se na cinjenicu da je prosledjena lista neopadajuce
    sortirana. Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji moze
```

```
   biti promenjen ukoliko se obrise stara glava liste. */
void obrisi_cvor_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
  Cvor *tekuci = *adresa_glave;

  while ((tekuci =
          pretrazi_sortiranu_listu(*adresa_glave, broj)) != NULL)
    obrisi_tekuci(adresa_glave, tekuci);
}

/* Funkcija prikazuje cvorove liste pocev od glave ka kraju liste. Ne
   salje joj se adresa promenljive koja cuva glavu liste, jer ova
   funkcija nece menjati listu, pa nema ni potrebe da azuriza
   pokazivac na glavu liste iz pozivajuce funkcije. */
void ispisi_listu(Cvor * glava)
{
  putchar('[');
  for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci) {
    printf("%d", glava->vrednost);
    if (glava->sledeci != NULL)
      printf(", ");
  }

  printf("]\n");
}

/* Funkcija prikazuje cvorove liste pocev od kraja ka glavi liste. */
void ispisi_listu_unazad(Cvor * glava)
{
  putchar('[');
  if (glava == NULL) {
    printf("]\n");
    return;
  }

  glava = pronadji_poslednji(glava);

  for (; glava != NULL; glava = glava->prethodni) {
    printf("%d", glava->vrednost);
    if (glava->prethodni != NULL)
      printf(", ");
  }
  printf("]\n");
}
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "lista.h"

/* 1) Glavni program */
int main()
{
```

```
  /* Lista je prazna na pocetku. */
  Cvor *glava = NULL;
  Cvor *trazeni = NULL;
  int broj;

  /* Testiranje dodavanja novog broja na pocetak liste. */
  printf("Unesite brojeve: (za kraj CTRL+D)\n");
  while (scanf("%d", &broj) > 0) {
    /* Ako je funkcija vratila 1 onda je bilo greske pri alokaciji
       memorije za nov cvor. Memoriju alociranu za cvorove liste
       treba osloboditi pre napustanja programa. */
    if (dodaj_na_pocetak_liste(&glava, broj) == 1) {
      fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za cvor %d\n", broj);
      oslobodi_listu(&glava);
      exit(EXIT_FAILURE);
    }
    printf("\tLista: ");
    ispisi_listu(glava);
  }

  printf("\nUnesite broj koji se trazi u listi: ");
  scanf("%d", &broj);

  trazeni = pretrazi_listu(glava, broj);
  if (trazeni == NULL)
    printf("Broj %d se ne nalazi u listi!\n", broj);
  else
    printf("Trazeni broj %d je u listi!\n", trazeni->vrednost);

  printf("\nLista ispisana u nazad: ");
  ispisi_listu_unazad(glava);

  oslobodi_listu(&glava);

  return 0;
}
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "lista.h"

/* 2) Glavni program */
int main()
{
  Cvor *glava = NULL;
  int broj;

  /* Testiranje dodavanja novog broja na kraj liste. */
  printf("Unesite brojeve: (za kraj unesite CTRL+D)\n");
  while (scanf("%d", &broj) > 0) {
    /* Ako je funkcija vratila 1 onda je bilo greske pri alokaciji
       memorije za nov cvor. Memoriju alociranu za cvorove liste
```

```
        treba osloboditi pre napustanja programa. */
    if (dodaj_na_kraj_liste(&glava, broj) == 1) {
      fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za cvor %d\n", broj);
      oslobodi_listu(&glava);
      exit(EXIT_FAILURE);
    }
    printf("\tLista: ");
    ispisi_listu(glava);
  }

  printf("\nUnesite broj koji se brise iz liste: ");
  scanf("%d", &broj);

  /* Brisu se cvorovi iz liste cije polje vrednost je jednako broju
     procitanom sa ulaza */
  obrisi_cvor(&glava, broj);

  printf("Lista nakon brisanja:  ");
  ispisi_listu(glava);

  printf("\nLista ispisana u nazad: ");
  ispisi_listu_unazad(glava);

  oslobodi_listu(&glava);

  return 0;
}
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "lista.h"

/* 3) Glavni program */
int main()
{
  Cvor *glava = NULL;
  Cvor *trazeni = NULL;
  int broj;

  /* Testira se dodavanje u listu tako da ona bude neopadajuce
     uredjena */
  printf("Unosite brojeve (za kraj unesite CTRL+D)\n");
  while (scanf("%d", &broj) > 0) {
    /* Ako je funkcija vratila 1 onda je bilo greske pri alokaciji
       memorije za nov cvor. Memoriju alociranu za cvorove liste
       treba osloboditi pre napustanja programa. */
    if (dodaj_sortirano(&glava, broj) == 1) {
      fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za cvor %d\n", broj);
      oslobodi_listu(&glava);
      exit(EXIT_FAILURE);
    }
    printf("\tLista: ");
```

```
    ispisi_listu(glava);
  }

  printf("\nUnesite broj koji se trazi u listi: ");
  scanf("%d", &broj);

  trazeni = pretrazi_listu(glava, broj);
  if (trazeni == NULL)
    printf("Broj %d se ne nalazi u listi!\n", broj);
  else
    printf("Trazeni broj %d je u listi!\n", trazeni->vrednost);

  printf("\nUnesite broj koji se brise iz liste: ");
  scanf("%d", &broj);

  /* Brisu se cvorovi iz liste cije polje vrednost je jednako broju
     procitanom sa ulaza */
  obrisi_cvor_sortirane_liste(&glava, broj);

  printf("Lista nakon brisanja:  ");
  ispisi_listu(glava);

  printf("\nLista ispisana u nazad: ");
  ispisi_listu_unazad(glava);

  oslobodi_listu(&glava);

  return 0;
}
```

Rešenje 4.4

```
#include<stdio.h>
#include<stdlib.h>

typedef struct cvor {
  char zagrada;
  struct cvor *sledeci;
} Cvor;

int main()
{
  Cvor *stek = NULL;
  FILE *ulaz = NULL;
  char c;
  Cvor *pomocni = NULL;

  ulaz = fopen("izraz.txt", "r");
  if (ulaz == NULL) {
    fprintf(stderr,
            "Greska prilikom otvaranja datoteke izraz.txt!\n");
```

```
20      exit(EXIT_FAILURE);
    }
22
    while ((c = fgetc(ulaz)) != EOF) {
24    /* Ako je ucitana otvorena zagrada, stavlja se na stek. */
      if (c == '(' || c == '{' || c == '[') {
26      pomocni = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
        if (pomocni == NULL) {
28        fprintf(stderr, "Greska prilikom alokacije memorije!\n");
          return 1;
30      }
        pomocni->zagrada = c;
32      pomocni->sledeci = stek;
        stek = pomocni;
34    }
      /* Ako je ucitana zatvorena zagrada, proverava se da li je stek
36       prazan i ako nije, da li se na vrhu steka nalazi odgovarajuca
         otvorena zagrada. */
38    else {
        if (c == ')' || c == '}' || c == ']') {
40        if (stek != NULL && ((stek->zagrada == '(' && c == ')')
                               || (stek->zagrada == '{' && c == '}')
42                             || (stek->zagrada == '[' && c == ']')))
    {
          /* Sa vrha steka se uklanja otvorena zagrada */
44        pomocni = stek->sledeci;
          free(stek);
46        stek = pomocni;
        } else {
48        /* Zagrade u izrazu nisu ispravno uparene. */
          break;
50      }
      }
52    }
    }
54
    /* Ako je na kraju stek prazan i procitana je cela datoteka,
56     zagrade su ispravno uparene, u suprotnom, nisu. */
    if (stek == NULL && c == EOF)
58    printf("Zagrade su ispravno uparene.\n");
    else {
60    printf("Zagrade nisu ispravno uparene.\n");

62    while (stek != NULL) {
        /* U slucaju neispravnog uparivanja treba osloboditi memoriju
64         koja je ostala zauzeta stekom. */
        pomocni = stek->sledeci;
66      free(stek);
        stek = pomocni;
68    }
    }
70
```

```
  fclose(ulaz);
  return 0;
}
```

Rešenje 4.5

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include <ctype.h>

#define MAX 100

#define OTVORENA 1
#define ZATVORENA 2

#define VAN_ETIKETE 0
#define PROCITANO_MANJE 1
#define U_ETIKETI 2

/* Struktura kojim se predstavlja cvor liste: sadrzi ime etikete i
   pokazivac na sledeci cvor. */
typedef struct cvor {
  char etiketa[MAX];
  struct cvor *sledeci;
} Cvor;

/* Funkcija kreira novi cvor, upisuje u njega etiketu i vraca njegovu
   adresu ili NULL ako alokacija nije bila uspesna. */
Cvor *napravi_cvor(char *etiketa)
{
  Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
  if (novi == NULL)
    return NULL;

  /* Inicijalizacija polja u novom cvoru */
  if (strlen(etiketa) >= MAX) {
    fprintf(stderr, "Etiketa je preduga, bice skracena.\n");
    etiketa[MAX - 1] = '\0';
  }
  strcpy(novi->etiketa, etiketa);
  novi->sledeci = NULL;
  return novi;
}

/* Funkcija prazni stek */
void oslobodi_stek(Cvor ** adresa_vrha)
{
  Cvor *pomocni;
  while (*adresa_vrha != NULL) {
    pomocni = *adresa_vrha;
```

```
    *adresa_vrha = (*adresa_vrha)->sledeci;
    free(pomocni);
  }
}

/* Funkcija proverava uspesnost alokacije memorije za cvor novi i
   ukoliko alokacija nije bila uspesna, oslobadja se sva prethodno
   zauzeta memorija za listu ciji pocetni cvor se nalazi na adresi
   adresa_vrha. */
void proveri_alokaciju(Cvor ** adresa_vrha, Cvor * novi)
{
  if (novi == NULL) {
    fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za nov cvor\n");
    oslobodi_stek(adresa_vrha);
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
}

/* Funkcija postavlja na vrh steka novu etiketu. */
void potisni_na_stek(Cvor ** adresa_vrha, char *etiketa)
{
  Cvor *novi = napravi_cvor(etiketa);
  proveri_alokaciju(adresa_vrha, novi);
  novi->sledeci = *adresa_vrha;
  *adresa_vrha = novi;
}

/* Funkcija skida sa vrha steka etiketu. Ako je drugi argument
   pokazivac razlicit od NULL, tada u niz karaktera na koji on
   pokazuje upisuje ime etikete koja je upravo skinuta sa steka dok u
   suprotnom ne radi nista. Funkcija vraca 0 ako je stek prazan (pa
   samim tim nije bilo moguce skinuti vrednost sa steka) ili 1 u
   suprotnom. */
int skini_sa_steka(Cvor ** adresa_vrha, char *etiketa)
{
  Cvor *pomocni;

  /* Pokusaj skidanja vrednost sa vrha praznog steka rezultuje
     greskom i vraca se 0. */
  if (*adresa_vrha == NULL)
    return 0;

  /* Ako adresa na koju se smesta etiketa nije NULL, onda se na tu
     adresu kopira etiketa sa vrha steka. */
  if (etiketa != NULL)
    strcpy(etiketa, (*adresa_vrha)->etiketa);

  /* Element sa vrha steka se uklanja. */
  pomocni = *adresa_vrha;
  *adresa_vrha = (*adresa_vrha)->sledeci;
  free(pomocni);

```

```
  return 1;
}

/* Funkcija vraca pokazivac na string koji sadrzi etiketu na vrhu
   steka. Ukoliko je stek prazan, vraca NULL. */
char *vrh_steka(Cvor * vrh)
{
  if (vrh == NULL)
    return NULL;
  return vrh->etiketa;
}

/* Funkcija prikazuje stek pocev od vrha prema dnu. */
void prikazi_stek(Cvor * vrh)
{
  for (; vrh != NULL; vrh = vrh->sledeci)
    printf("<%s>\n", vrh->etiketa);
}

/* Funkcija iz fajla na koji pokazuje f cita sledecu etiketu, i njeno
   ime upisuje u niz na koji pokazuje pokazivac etiketa. Funkcija
   vraca EOF u slucaju da se dodje do kraja fajla pre nego sto se
   procita etiketa, vraca OTVORENA ako je procitana otvorena etiketa,
   odnosno ZATVORENA ako je procitana zatvorena etiketa. */
int uzmi_etiketu(FILE * f, char *etiketa)
{
  int c;
  int i = 0;

  /* Stanje predstavlja informaciju dokle se stalo sa citanjem
     etikete. Inicijalizuje se vrednoscu VAN_ETIKETE jer jos uvek
     nije zapoceto citanje. Tip predstavlja informaciju o tipu
     etikete uzima vrednosti OTVORENA ili ZATVORENA. */
  int stanje = VAN_ETIKETE;
  int tip;

  /* HTML je neosetljiv na razliku izmedju malih i velikih slova. U
     HTML-u etikete BODY i body imaju isto znacenje, dok to u C-u ne
     vazi. Zato ce sve etikete biti prevedene u zapis samo malim
     slovima. */
  while ((c = fgetc(f)) != EOF) {
    switch (stanje) {
    case VAN_ETIKETE:
      if (c == '<')
        stanje = PROCITANO_MANJE;
      break;
    case PROCITANO_MANJE:
      if (c == '/') {
        /* Cita se zatvorena etiketa. */
        tip = ZATVORENA;
      } else {
        if (isalpha(c)) {
```

```
            /* Cita se otvorena etiketa */
151         tip = OTVORENA;
            etiketa[i++] = tolower(c);
153       }
        }
155     /* Od sada se cita etiketa i zato se menja stanje. */
        stanje = U_ETIKETI;
157     break;
      case U_ETIKETI:
159     if (isalpha(c) && i < MAX - 1) {
          /* Ako je procitani karakter slovo i nije premasena
161          dozvoljena duzina etikete, procitani karakter se smanjuje
             i smesta u etiketu. */
163       etiketa[i++] = tolower(c);
        } else {
165       /* U suprotnom, staje se sa citanjem etikete i stanje se
             menja. Korektno se zavrsava niska koja sadrzi procitanu
167          etiketu i vraca se njen tip. */
          stanje = VAN_ETIKETE;
169       etiketa[i] = '\0';
          return tip;
171     }
        break;
173   }
  }
175 /* Doslo se do kraja datoteke pre nego sto je procitana naredna
     etiketa i vraca se EOF. */
177 return EOF;
}
179
int main(int argc, char **argv)
181 {
  /* Na pocetku, stek je prazan i etikete su uparene jer nijedna jos
183    nije procitana. */
  Cvor *vrh = NULL;
185 char etiketa[MAX];
  int tip;
187 int uparene = 1;
  FILE *f = NULL;
189
  /* Ime datoteke se preuzima iz komandne linije. */
191 if (argc < 2) {
    fprintf(stderr, "Koriscenje: %s ime_html_datoteke\n", argv[0]);
193   exit(0);
  }
195
  /* Datoteka se otvara za citanje. */
197 if ((f = fopen(argv[1], "r")) == NULL) {
    fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke %s.\n",
199           argv[1]);
    exit(1);
201 }
```

```
203   /* Cita se etiketa po etiketa, sve dok ih ima u datoteci. */
      while ((tip = uzmi_etiketu(f, etiketa)) != EOF) {
205     /* Ako je otvorena etiketa, stavlja se na stek. Izuzetak su
           etikete <br>, <hr> i <meta> koje nemaju sadrzaj, pa ih nije
207        potrebno zatvoriti. NAPOMENA: U HTML-u postoje jos neke
           etikete koje koje nemaju sadrzaj (npr link). Zbog
209        jednostavnosti pretpostavlja se da njih nema u HTML dokumentu.
       */
211     if (tip == OTVORENA) {
          if (strcmp(etiketa, "br") != 0
213            && strcmp(etiketa, "hr") != 0
               && strcmp(etiketa, "meta") != 0)
215         potisni_na_stek(&vrh, etiketa);
        }
217     /* Ako je zatvorena etiketa, tada je uslov dobre uparenosti da je
           u pitanju zatvaranje etikete koja je poslednja otvorena, a jos
219        uvek nije zatvorena. Ova etiketa se mora nalaziti na vrhu
           steka. Ako je taj uslov ispunjen, skida se sa steka, jer je
221        zatvorena. U suprotnom, pronadjena je nepravilnost i etikete
           nisu pravilno uparene. */
223     else if (tip == ZATVORENA) {
          if (vrh_steka(vrh) != NULL
225            && strcmp(vrh_steka(vrh), etiketa) == 0)
            skini_sa_steka(&vrh, NULL);
227       else {
            printf("Etikete nisu pravilno uparene\n");
229         printf("(nadjena je etiketa </%s>", etiketa);
            if (vrh_steka(vrh) != NULL)
231           printf(", a poslednja otvorena je <%s>)\n", vrh_steka(vrh))
      ;
            else
233           printf(" koja nije otvorena)\n");
            uparene = 0;
235         break;
          }
237     }
      }
239   /* Zavrseno je citanje datoteke i zatvara se. */
      fclose(f);
241
      /* Ako do sada nije pronadjeno pogresno uparivanje, stek bi trebalo
243      da bude prazan. Ukoliko nije, tada postoje etikete koje su
         ostale otvorene. */
245   if (uparene) {
        if (vrh_steka(vrh) == NULL)
247       printf("Etikete su pravilno uparene!\n");
        else {
249       printf("Etikete nisu pravilno uparene\n");
          printf("(etiketa <%s> nije zatvorena)\n", vrh_steka(vrh));
251       /* Oslobadja se memorija zauzeta stekom. */
          oslobodi_stek(&vrh);
```

```
253       }
    }
255   return 0;
}
```

Rešenje 4.6

```
#ifndef _RED_H
#define _RED_H

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 1000
#define JMBG_DUZINA 14

/* Struktura predstavlja zahtev korisnika. Obuhvata JMBG korisnika i
   opis njegovog zahteva. */
typedef struct {
  char jmbg[JMBG_DUZINA];
  char opis[MAX];
} Zahtev;

/* Struktura kojom je predstavljen cvor liste, obuhvata zahtev
   korisnika i pokazivac na sledeci cvor liste. */
typedef struct cvor {
  Zahtev nalog;
  struct cvor *sledeci;
} Cvor;

Cvor *napravi_cvor(Zahtev * zahtev);

void oslobodi_red(Cvor ** pocetak, Cvor ** kraj);

void proveri_alokaciju(Cvor ** adresa_pocetka,
                       Cvor ** adresa_kraja, Cvor * novi);

void dodaj_u_red(Cvor ** adresa_pocetka, Cvor ** adresa_kraja,
                 Zahtev * zahtev);

int skini_sa_reda(Cvor ** adresa_pocetka, Cvor ** adresa_kraja,
                  Zahtev * zahtev);

Zahtev *pocetak_reda(Cvor * pocetak);

void prikazi_red(Cvor * pocetak);

#endif
```

```
#include "red.h"
```

```
/* Funkcija kreira novi cvor, inicijalizuje polje nalog na zahtev sa
   poslate adrese i vraca adresu novog cvora ili NULL ako je doslo do
   greske pri alokaciji. Ako je doslo do greske, trebalo bi
   osloboditi ceo red. To je ostavljeno da to uradi funkcija koja je
   pozvala funkciju napravi_cvor, a gresku ce biti signalizirana
   vracanjem NULL. Funkciji se prosledjuje pokazivac na zahtev koji
   treba smestiti u nov cvor zbog smestanja manjeg podatka na
   sistemski stek. Pokazivac na strukturu Zahtev je manje velicine u
   bajtovima(B) u odnosu na strukturu Zahtev. */
Cvor *napravi_cvor(Zahtev * zahtev)
{
  Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
  if (novi == NULL)
    return NULL;

  novi->nalog = *zahtev;
  novi->sledeci = NULL;
  return novi;
}

/* Funkcija prazni red */
void oslobodi_red(Cvor ** pocetak, Cvor ** kraj)
{
  Cvor *pomocni = NULL;

  while (*pocetak != NULL) {
    pomocni = *pocetak;
    *pocetak = (*pocetak)->sledeci;
    free(pomocni);
  }
  *kraj = NULL;
}

/* Funkcija proverava uspesnost alokacije memorije za cvor novi i
   ukoliko alokacija nije bila uspesna, oslobadja se sva prethodno
   zauzeta memorija za listu cija pocetni cvor se nalazi na adresi
   adresa_pocetka. */
void proveri_alokaciju(Cvor ** adresa_pocetka,
                       Cvor ** adresa_kraja, Cvor * novi)
{
  if (novi == NULL) {
    fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za nov cvor\n");
    oslobodi_red(adresa_pocetka, adresa_kraja);
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
}

/* Funkcija dodaje na kraj reda novi fajl. */
void dodaj_u_red(Cvor ** adresa_pocetka, Cvor ** adresa_kraja,
                 Zahtev * zahtev)
{
```

```
  Cvor *novi = napravi_cvor(zahtev);
  proveri_alokaciju(adresa_pocetka, adresa_kraja, novi);

  /* U red se uvek dodaje na kraj, ali zbog postojanja pokazivaca na
     kraj, dodavanje na kraj je podjednako efikasno kao dodavanje na
     pocetak. */
  if (*adresa_kraja != NULL) {
    (*adresa_kraja)->sledeci = novi;
    *adresa_kraja = novi;
  } else {
    /* Ako je red bio ranije prazan */
    *adresa_pocetka = novi;
    *adresa_kraja = novi;
  }
}

/* Funkcija skida sa pocetka reda zahtev. Ako je poslednji argument
   pokazivac razlicit od NULL, tada se u strukturu na koju on
   pokazuje upisuje zahtev koji je upravo skinut sa reda dok u
   suprotnom ne upisuje nista. Funkcija vraca 0 ako je red bio prazan
   ili 1 u suprotnom. */
int skini_sa_reda(Cvor ** adresa_pocetka, Cvor ** adresa_kraja,
                  Zahtev * zahtev)
{
  Cvor *pomocni = NULL;

  if (*adresa_pocetka == NULL)
    return 0;

  if (zahtev != NULL)
    *zahtev = (*adresa_pocetka)->nalog;

  pomocni = *adresa_pocetka;
  *adresa_pocetka = (*adresa_pocetka)->sledeci;
  free(pomocni);

  if (*adresa_pocetka == NULL)
    *adresa_kraja = NULL;

  return 1;
}

/* Funkcija vraca pokazivac na strukturu koji sadrzi zahtev korisnika
   na pocetku reda. Ukoliko je red prazan, vraca NULL. */
Zahtev *pocetak_reda(Cvor * pocetak)
{
  if (pocetak == NULL)
    return NULL;

  return &(pocetak->nalog);
}

```

```
/* Funkcija prikazuje red. */
void prikazi_red(Cvor * pocetak)
{
  for (; pocetak != NULL; pocetak = pocetak->sledeci)
    printf("%s %s\n", (pocetak->nalog).jmbg, (pocetak->nalog).opis);

  printf("\n");
}
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include "red.h"

#define VREME_ZA_PAUZU 5

int main(int argc, char **argv)
{
  /* Red je prazan. */
  Cvor *pocetak = NULL, *kraj = NULL;
  Zahtev nov_zahtev;
  Zahtev *sledeci = NULL;
  char odgovor[3];
  int broj_usluzenih = 0;
  FILE *izlaz = fopen("izvestaj.txt", "a");

  if (izlaz == NULL) {
    fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke izvestaj.txt\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Sluzbenik evidentira korisnicke zahteve unosenjem njihovog JMBG
     broja i opisa potrebne usluge. */
  printf("Sluzbenik evidentira korisnicke zahteve:\n");

  /* Neophodan je poziv funkcije getchar da bi se i nov red nakon
     JMBG broja procitao i da bi fgets nakon toga procitala ispravan
     red sa opisom zahteva. */
  printf("\nNovi zahtev [CTRL+D za kraj]\n\tJMBG: ");
  while (scanf("%s", nov_zahtev.jmbg) != EOF) {
    getchar();
    printf("\tOpis problema: ");
    fgets(nov_zahtev.opis, MAX - 1, stdin);
    /* Ako je poslednji karakter nov red, eliminise se. */
    if (nov_zahtev.opis[strlen(nov_zahtev.opis) - 1] == '\n')
      nov_zahtev.opis[strlen(nov_zahtev.opis) - 1] = '\0';
    dodaj_u_red(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev);
    printf("\nNovi zahtev [CTRL+D za kraj]\n\tJMBG: ");
  }

  /* Datoteka vise nije potrebna i treba je zatvoriti. */
  fclose(izlaz);
```

```
45  /* Dokle god ima korisnika u redu, treba ih usluziti. */
    while (1) {
47    sledeci = pocetak_reda(pocetak);
      /* Ako nema nikog vise u redu, prekida se petlja. */
49    if (sledeci == NULL)
        break;
51
      printf("\nSledeci je korisnik sa JMBG: %s\n", sledeci->jmbg);
53    printf("i zahtevom: %s\n", sledeci->opis);

55    skini_sa_reda(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev);

57    broj_usluzenih++;

59    printf("\tDa li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] ");
      scanf("%s", odgovor);
61
      if (strcmp(odgovor, "Da") == 0)
63      dodaj_u_red(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev);
      else
65      fprintf(izlaz, "JMBG: %s\tZahtev: %s\n", nov_zahtev.jmbg,
                nov_zahtev.opis);
67
      if (broj_usluzenih == VREME_ZA_PAUZU) {
69      printf("\nDa li je kraj smene? [Da/Ne] ");
        scanf("%s", odgovor);
71
        if (strcmp(odgovor, "Da") == 0)
73        break;
        else
75        broj_usluzenih = 0;
      }
77  }

79  /*****************************************************************
      Usluzivanje korisnika moze da se izvrsi i na sledeci nacin:
81
      while (skini_sa_reda(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev)) {
83      printf("\ nSledeci je korisnik sa JMBG brojem: %s\n",
              nov_zahtev.jmbg);
85      printf("sa zahtevom: %s\n", nov_zahtev.opis);
        broj_usluzenih++;
87
        printf("\ tDa li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] ");
89      scanf("%s", odgovor);
        if (strcmp(odgovor, "Da") == 0)
91        dodaj_u_red(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev);
        else
93        fprintf(izlaz, "JMBG: %s\tZahtev: %s\n",
                  nov_zahtev.jmbg, nov_zahtev.opis);
95
```

```
      if (broj_usluzenih == VREME_ZA_PAUZU) {
97      printf("\nDa li je kraj smene? [Da/Ne] ");
        scanf("%s", odgovor);
99      if (strcmp(odgovor, "Da") == 0)
          break;
101     else
          broj_usluzenih = 0;
103   }
    }
105 ****************************************************************/

107 /* Ukoliko je sluzbenik prekinuo sa radom, mozda je bilo jos
       neusluzenih korisnika, u tom slucaju treba osloboditi memoriju
109    koju zauzima red sa neobradjenim zahtevima korisnika. */
  oslobodi_red(&pocetak, &kraj);
111
  return 0;
113 }
```

Rešenje 4.7

```
#include<stdio.h>
2 #include<string.h>
  #include<stdlib.h>
4 #define MAX_DUZINA 20

6 typedef struct _Element {
    unsigned broj_pojavljivanja;
8   char etiketa[20];
    struct _Element *sledeci;
10 } Element;

12 /* Pomocna funkcija koja kreira cvor. Vraca pokazivac na novi cvor
      ili NULL ako alokacija nije uspesno izvrsena. */
14 Element *napravi_cvor(unsigned br, char *etiketa)
  {
16   Element *novi = (Element *) malloc(sizeof(Element));
    if (novi == NULL)
18    return NULL;

20   novi->broj_pojavljivanja = br;
    strcpy(novi->etiketa, etiketa);
22   novi->sledeci = NULL;
    return novi;
24 }

26 /* Funkcija oslobadja dinamicku memoriju zauzetu za elemente liste.
       */
  void oslobodi_listu(Element ** glava)
28 {
    Element *pomocni = NULL;
```

```
30
   while (*glava != NULL) {
32   pomocni = (*glava)->sledeci;
     free(*glava);
34   *glava = pomocni;
   }
36 }

38 /* Funkcija proverava uspesnost alokacije memorije za cvor novi i
     ukoliko alokacija nije bila uspesna, oslobadja se sva prethodno
40   zauzeta memorija za listu cija pocetni cvor se nalazi na adresi
     glava. */
42 void provera_alokacije(Element * novi, Element ** glava)
   {
44   if (novi == NULL) {
       fprintf(stderr, "malloc() greska u funkciji napravi_cvor()!\n");
46     oslobodi_listu(glava);
       exit(EXIT_FAILURE);
48   }
   }
50
   /* Funkcija dodaje novi cvor na pocetak liste. */
52 void dodaj_na_pocetak_liste(Element ** glava, unsigned br,
                               char *etiketa)
54 {
   Element *novi = napravi_cvor(br, etiketa);
56 provera_alokacije(novi, glava);
   novi->sledeci = *glava;
58 *glava = novi;
   }
60
   /* Funkcija vraca cvor koji kao vrednost sadrzi trazenu etiketu.
62    (NULL u suprotnom) */
   Element *pretrazi_listu(Element * glava, char etiketa[])
64 {
   Element *tekuci;
66 for (tekuci = glava; tekuci != NULL; tekuci = tekuci->sledeci)
     if (strcmp(tekuci->etiketa, etiketa) == 0)
68     return tekuci;
   return NULL;
70 }

72 /* Funkcija ispisuje sadrzaj liste */
   void ispisi_listu(Element * glava)
74 {
   for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci)
76   printf("%s - %u\n", glava->etiketa, glava->broj_pojavljivanja);
   }
78
   int main(int argc, char **argv)
80 {
   if (argc != 2) {
```

```
82    fprintf(stderr,
              "Greska! Program se poziva sa: ./a.out datoteka.html!\n")
      ;
84    exit(EXIT_FAILURE);
    }
86
    FILE *in = NULL;
88  in = fopen(argv[1], "r");
    if (in == NULL) {
90    fprintf(stderr,
              "Greska prilikom otvaranja datoteke %s!\n", argv[1]);
92    exit(EXIT_FAILURE);
    }
94
    char c;
96  int i = 0;
    char a[MAX_DUZINA];
98
    Element *glava = NULL;
100 Element *trazeni = NULL;

102 while ((c = fgetc(in)) != EOF) {

104   if (c == '<') {
        /* Cita se zatvorena etiketa. */
106     if ((c = fgetc(in)) == '/') {
          i = 0;
108       while ((c = fgetc(in)) != '>')
            a[i++] = c;
110     }
        /* Cita se otvorena etiketa. */
112     else {
          i = 0;
114       a[i++] = c;
          while ((c = fgetc(in)) != ' ' && c != '>')
116         a[i++] = c;
        }
118     a[i] = '\0';

120     /* Trazi se ucitana etiketa medju postojecim cvorovima liste.
           Ukoliko ne postoji, dodaje se novi cvor za ucitanu etiketu
122        sa brojem pojavljivanja 1, inace uvecava se broj
           pojavljivanja etikete. */
124     trazeni = pretrazi_listu(glava, a);
        if (trazeni == NULL)
126       dodaj_na_pocetak_liste(&glava, 1, a);
        else
128       trazeni->broj_pojavljivanja++;
      }
130 }

132 fclose(in);
```

```
134   ispisi_listu(glava);
      oslobodi_listu(&glava);
136
      return 0;
138 }
```

Rešenje 4.8

```
1  #include<stdio.h>
   #include<stdlib.h>
3  #include<string.h>

5  #define MAX_INDEKS 11
   #define MAX_IME_PREZIME 21
7
   /* Struktura kojom se predstavlja cvor liste koji sadrzi podatke o
9     studentu. */
   typedef struct _Cvor {
11   char broj_indeksa[MAX_INDEKS];
     char ime[MAX_IME_PREZIME];
13   char prezime[MAX_IME_PREZIME];
     struct _Cvor *sledeci;
15 } Cvor;

17 /* Funkcija kreira, inicijalizuje cvor liste i vraca pokazivac na nov
      cvor ili NULL ukoliko alokacija nije prosla. */
19 Cvor *napravi_cvor(char *broj_indeksa, char *ime, char *prezime)
   {
21   Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
     if (novi == NULL)
23     return NULL;
     strcpy(novi->broj_indeksa, broj_indeksa);
25   strcpy(novi->ime, ime);
     strcpy(novi->prezime, prezime);
27   novi->sledeci = NULL;
     return novi;
29 }

31 /* Funkcija oslobadja memoriju zauzetu za elemente liste. */
   void oslobodi_listu(Cvor ** glava)
33 {
     if (*glava == NULL)
35     return;
     oslobodi_listu(&(*glava)->sledeci);
37   free(*glava);
     *glava = NULL;
39 }

41 void proveri_alokaciju(Cvor ** glava, Cvor * novi)
   {
```

```
43    if (novi == NULL) {
        fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za nov cvor\n");
45      oslobodi_listu(glava);
        exit(EXIT_FAILURE);
47    }
  }
49
  /* Funkcija dodaje novi cvor na pocetak liste. */
51  void dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** glava, char *broj_indeksa,
                              char *ime, char *prezime)
53  {
      Cvor *novi = napravi_cvor(broj_indeksa, ime, prezime);
55    proveri_alokaciju(glava, novi);
      novi->sledeci = *glava;
57    *glava = novi;
  }
59
  void ispisi_listu(Cvor * glava)
61  {
      for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci)
63      printf("%s %s %s\n", glava->broj_indeksa, glava->ime,
              glava->prezime);
65  }

67  /* Funkcija vraca cvor koji kao vrednost sadrzi trazenu etiketu, u
       suprotnom vraca NULL. */
69  Cvor *pretrazi_listu(Cvor * glava, char *broj_indeksa)
  {
71    if (glava == NULL)
        return NULL;
73    if (!strcmp(glava->broj_indeksa, broj_indeksa))
        return glava;
75    return pretrazi_listu(glava->sledeci, broj_indeksa);
  }
77
  int main(int argc, char **argv)
79  {
      if (argc != 2) {
81      fprintf(stderr, "Greska! Program se poziva sa: ./a.out \
  studenti.txt!\n");
83      exit(EXIT_FAILURE);
      }
85
      FILE *in = NULL;
87    in = fopen(argv[1], "r");
      if (in == NULL) {
89      fprintf(stderr,
                "Greska prilikom otvaranja datoteke %s.\n", argv[1]);
91      exit(EXIT_FAILURE);
      }
93
      char ime[MAX_IME_PREZIME], prezime[MAX_IME_PREZIME];
```

```
95    char broj_indeksa[MAX_INDEKS];
      Cvor *glava = NULL;
97    Cvor *trazeni = NULL;

99    /* Ucitavanje vrednosti u listu. */
      while (fscanf(in, "%s %s %s", broj_indeksa, ime, prezime) != EOF)
101     dodaj_na_pocetak_liste(&glava, broj_indeksa, ime, prezime);

103   fclose(in);

105   while (scanf("%s", broj_indeksa) != EOF) {
        trazeni = pretrazi_listu(glava, broj_indeksa);
107     if (trazeni == NULL)
          printf("ne\n");
109     else
          printf("da: %s %s\n", trazeni->ime, trazeni->prezime);
111   }

113   oslobodi_listu(&glava);

115   return 0;
}
```

Rešenje 4.9

```
1  #include<stdio.h>
   #include<stdlib.h>
3  #include "lista.h"

5  Cvor *objedini(Cvor ** glava1, Cvor ** glava2)
   {
7    Cvor *l3 = NULL;
     Cvor **tek = &l3;
9
     if (*glava1 == NULL && *glava2 == NULL)
11     return NULL;

13   /* Ako je prva lista prazna, rezultat je druga lista. */
     if (*glava1 == NULL)
15     return *glava2;

17   /* Ako je druga lista prazna, rezultat je prva lista. */
     if (*glava2 == NULL)
19     return *glava1;

21   /* l3 pokazuje na pocetak nove liste, tj. na manji od brojeva
        sadrzanih u cvorovima na koje pokazuju glava1 i glava2. */
23   l3 = ((*glava1)->vrednost < (*glava2)->vrednost) ? *glava1 :
         *glava2;
25
```

```
27    while (*glava1 != NULL && *glava2 != NULL) {
        if ((*glava1)->vrednost < (*glava2)->vrednost) {
29        *tek = *glava1;
          *glava1 = (*glava1)->sledeci;
31      } else {
          *tek = *glava2;
33        *glava2 = (*glava2)->sledeci;
        }
35      tek = &((*tek)->sledeci);
    }
37
    /* Ako se iz petlje izaslo jer se stiglo do kraja prve liste, na
39     rezultujucu listu treba nadovezati ostatak druge liste. */
    if (*glava1 == NULL)
41    *tek = *glava2;

43  else if (*glava2 == NULL)
      *tek = *glava1;
45
    return l3;
47}

49int main(int argc, char **argv)
{
51  if (argc != 3) {
      fprintf(stderr,
53            "Greska! Program se poziva sa: ./a.out dat1.txt dat2.txt
      !\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
55  }

57  FILE *in1 = NULL;
    in1 = fopen(argv[1], "r");
59  if (in1 == NULL) {
      fprintf(stderr,
61            "Greska prilikom otvaranja datoteke %s.\n", argv[1]);
      exit(EXIT_FAILURE);
63  }

65  FILE *in2 = NULL;
    in2 = fopen(argv[2], "r");
67  if (in2 == NULL) {
      fprintf(stderr,
69            "Greska prilikom otvaranja datoteke %s.\n", argv[2]);
      exit(EXIT_FAILURE);
71  }

73  int broj;
    Cvor *glava1 = NULL;
75  Cvor *glava2 = NULL;
    Cvor *l3 = NULL;
77
```

```
  /* Ucitavanje listi */
  while (fscanf(in1, "%d", &broj) != EOF)
    dodaj_na_kraj_liste(&glava1, broj);
  while (fscanf(in2, "%d", &broj) != EOF)
    dodaj_na_kraj_liste(&glava2, broj);

  l3 = objedini(&glava1, &glava2);

  /* Ispis rezultujuce liste. */
  ispisi_listu(l3);
  oslobodi_listu(&l3);

  fclose(in1);
  fclose(in2);
  return 0;
}
```

Rešenje 4.14

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

/* a) Struktura kojom se predstavlja cvor binarnog
   pretrazivackog stabla */
typedef struct cvor {
  int broj;
  struct cvor *levo;
  struct cvor *desno;
} Cvor;

/* b) Funkcija koja alocira memoriju za novi cvor stabla,
   inicijalizuje polja strukture i vraca pokazivac na novi cvor */
Cvor *napravi_cvor(int broj)
{
  /* Alocira se memorija za novi cvor i proverava se uspesnost
     alokacije.*/
  Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
  if (novi == NULL)
    return NULL;

  /* Inicijalizuju se polja novog cvora. */
  novi->broj = broj;
  novi->levo = NULL;
  novi->desno = NULL;

  /* Vraca se adresa novog cvora. */
  return novi;
}

/* Funkcija koja proverava uspesnost kreiranja novog cvora
   stabla */
```

```
32 void proveri_alokaciju(Cvor *novi_cvor)
   {
34   /* Ukoliko je cvor neuspesno kreiran */
     if (novi_cvor == NULL) {
36
       /* Ispisuje se odgovarajuca poruka i prekida izvrsavanje
38        programa */
       fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
40     exit(EXIT_FAILURE);
     }
42 }

44 /* c) Funkcija koja dodaje zadati broj u stablo */
   void dodaj_u_stablo(Cvor **adresa_korena, int broj)
46 {
     /* Ako je stablo prazno */
48   if (*adresa_korena == NULL) {
       /* Kreira se novi cvor */
50     Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
       proveri_alokaciju(novi);
52     /* I proglasava se korenom stabla */
       *adresa_korena = novi;
54     return;
     }
56
     /* U suprotnom trazi se odgovarajuca pozicija za zadati broj: */
58
     /* Ako je zadata vrednost manja od vrednosti korena */
60   if (broj < (*adresa_korena)->broj)

62     /* Broj se dodaje u levo podstablo */
       dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->levo, broj);
64
     else
66     /* Inace, broj je veci (ili jednak) od vrednosti u korenu pa
          se dodaje u desno podstablo */
68     dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->desno, broj);
   }
70
   /* d) Funkcija koja proverava da li se zadati broj nalazi u
72    stablu */
   Cvor *pretrazi_stablo(Cvor * koren, int broj)
74 {
     /* Ako je stablo prazno, vrednost se sigurno ne nalazi u njemu
76    */
     if (koren == NULL)
78     return NULL;

80   /* Ako je trazena vrednost sadrzana u korenu */
     if (koren->broj == broj) {
82     /* Prekidamo pretragu */
       return koren;
```

```
84    }
86    /* Inace, ako je broj manji od vrednosti sadrzane u korenu */
      if (broj < koren->broj)
88
        /* Pretraga se nastavlja u levom podstablu */
90      return pretrazi_stablo(koren->levo, broj);
92    else
        /* U suprotnom, pretraga se nastavlja u desnom podstablu */
94      return pretrazi_stablo(koren->desno, broj);
}
96
/* e) Funkcija pronalazi cvor koji sadrzi najmanju vrednost u
98    stablu */
Cvor *pronadji_najmanji(Cvor * koren)
100 {
      /* Ako je stablo prazno, prekida se pretraga */
102   if (koren == NULL)
        return NULL;
104
      /* Vrednosti koje su manje od vrednosti u korenu stabla nalaze
106      se levo od njega */
      /* Ako je koren cvor koji nema levo podstablo, onda on sadrzi
108      najmanju vrednost */
      if (koren->levo == NULL)
110     return koren;
112
      /* Inace, pretragu treba nastaviti u levom podstablu */
114   return pronadji_najmanji(koren->levo);
}
116
/* f) Funkcija pronalazi cvor koji sadrzi najvecu vrednost u
118   stablu */
Cvor *pronadji_najveci(Cvor * koren)
120 {
      /* Ako je stablo prazno, prekida se pretraga */
122   if (koren == NULL)
        return NULL;
124
      /* Vrednosti koje su vece od vrednosti u korenu stabla nalaze
126      se desno od njega */
      /* Ako je koren cvor koji nema desno podstablo, onda on sadrzi
128      najvecu vrednost */
      if (koren->desno == NULL)
130     return koren;
132
      /* Inace, pretragu treba nastaviti u desnom podstablu */
134   return pronadji_najveci(koren->desno);
}
```

```
136
/* g) Funkcija koja brise cvor stabla koji sadrzi zadati broj */
138 void obrisi_element(Cvor ** adresa_korena, int broj)
{
140   Cvor *pomocni_cvor = NULL;

142   /* Ako je stablo prazno, brisanje nije primenljivo */
  if (*adresa_korena == NULL)
144     return;

146   /* Ako je vrednost koju treba obrisati manja od vrednosti u
      korenu stabla, ona se eventualno nalazi u levom podstablu,
148     pa treba rekurzivno primeniti postupak na levo podstablo.
      Koren ovako modifikovanog stabla je nepromenjen. */
150   if (broj < (*adresa_korena)->broj) {
    obrisi_element(&(*adresa_korena)->levo, broj);
152     return;
  }
154
  /* Ako je vrednost koju treba obrisati veca od vrednosti u
156     korenu stabla, ona se eventualno nalazi u desnom podstablu
      pa treba rekurzivno primeniti postupak na desno podstablo.
158     Koren ovako modifikovanog stabla je nepromenjen. */
  if ((*adresa_korena)->broj < broj) {
160     obrisi_element(&(*adresa_korena)->desno, broj);
    return;
162   }

164   /* Slede podslucajevi vezani za slucaj kada je vrednost u
      korenu jednaka broju koji se brise (tj. slucaj kada treba
166     obrisati koren) */

168   /* Ako koren nema sinova, tada se on prosto brise, i rezultat
      je prazno stablo (vraca se NULL) */
170   if ((*adresa_korena)->levo == NULL
       && (*adresa_korena)->desno == NULL) {
172     free(*adresa_korena);
    *adresa_korena = NULL;
174     return;
  }
176
  /* Ako koren ima samo levog sina, tada se brisanje vrsi tako
178     sto se brise koren, a novi koren postaje levi sin */
  if ((*adresa_korena)->levo != NULL
180       && (*adresa_korena)->desno == NULL) {
    pomocni_cvor = (*adresa_korena)->levo;
182     free(*adresa_korena);
    *adresa_korena = pomocni_cvor;
184     return;
  }
186
  /* Ako koren ima samo desnog sina, tada se brisanje vrsi tako
```

```
188       sto se brise koren, a novi koren postaje desni sin */
    if ((*adresa_korena)->desno != NULL
190       && (*adresa_korena)->levo == NULL) {
      pomocni_cvor = (*adresa_korena)->desno;
192     free(*adresa_korena);
      *adresa_korena = pomocni_cvor;
194     return;
    }
196
    /* Slucaj kada koren ima oba sina - najpre se potrazi sledbenik
       korena (u
198      smislu poretka) u stablu. To je upravo po vrednosti
       najmanji cvor u desnom podstablu. On se moze pronaci npr.
200      funkcijom pronadji_najmanji(). Nakon toga se u koren smesti
       vrednost tog cvora, a u taj cvor se smesti vrednost korena
202      (tj. broj koji se brise).  Zatim se prosto rekurzivno
       pozove funkcija za brisanje na desno podstablo. S obzirom
204      da u njemu treba obrisati najmanji element, a on zasigurno
       ima najvise jednog potomka, jasno je da ce njegovo brisanje
206      biti obavljeno na jedan od jednostavnijih nacina koji su
       gore opisani. */
208   pomocni_cvor = pronadji_najmanji((*adresa_korena)->desno);
    (*adresa_korena)->broj = pomocni_cvor->broj;
210   pomocni_cvor->broj = broj;
    obrisi_element(&(*adresa_korena)->desno, broj);
212 }

214 /* h) Funkcija ispisuje stablo u infiksnoj notaciji ( Levo
     postablo - Koren - Desno podstablo ) */
216 void ispisi_stablo_infiksno(Cvor * koren)
    {
218   /* Ako stablo nije prazno */
    if (koren != NULL) {
220
      /* Prvo se ispisuju svi cvorovi levo od korena */
222     ispisi_stablo_infiksno(koren->levo);

224     /* Zatim se ispisuje vrednost u korenu */
      printf("%d ", koren->broj);
226
      /* Na kraju se ispisuju cvorovi desno od korena */
228     ispisi_stablo_infiksno(koren->desno);
    }
230 }

232 /* i) Funkcija ispisuje stablo u prefiksnoj notaciji ( Koren -
     Levo podstablo - Desno podstablo ) */
234 void ispisi_stablo_prefiksno(Cvor * koren)
    {
236   /* Ako stablo nije prazno */
    if (koren != NULL) {
238
```

```
    /* Prvo se ispisuje vrednost u korenu */
    printf("%d ", koren->broj);

    /* Zatim se ispisuju svi cvorovi levo od korena */
    ispisi_stablo_prefiksno(koren->levo);

    /* Na kraju se ispisuju svi cvorovi desno od korena */
    ispisi_stablo_prefiksno(koren->desno);
  }
}

/* j) Funkcija ispisuje stablo postfiksnoj notaciji ( Levo
   podstablo - Desno postablo - Koren) */
void ispisi_stablo_postfiksno(Cvor * koren)
{
  /* Ako stablo nije prazno */
  if (koren != NULL) {

    /* Prvo se ispisuju svi cvorovi levo od korena */
    ispisi_stablo_postfiksno(koren->levo);

    /* Zatim se ispisuju svi cvorovi desno od korena */
    ispisi_stablo_postfiksno(koren->desno);

    /* Na kraju se ispisuje vrednost u korenu */
    printf("%d ", koren->broj);
  }
}

/* k) Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom.  */
void oslobodi_stablo(Cvor ** adresa_korena)
{
  /* Ako je stablo prazno, nepotrebno je oslobadjati memoriju */
  if (*adresa_korena == NULL)
    return;

  /* Inace ... */
  /* Oslobadja se memorija zauzeta levim podstablom */
  oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->levo);
  /* Oslobadja se memorija zauzetu desnim podstablom */
  oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->desno);
  /* Oslobadja se memorija zauzeta korenom */
  free(*adresa_korena);
  /* Proglasava se stablo praznim */
  *adresa_korena = NULL;
}

int main()
{
  Cvor *koren;
  int n;
  Cvor *trazeni_cvor;
```

```
292   /* Proglasava se stablo praznim */
      koren = NULL;
294
      /* Dodaju se vrednosti u stablo */
296   printf("Unesite brojeve (CTRL+D za kraj unosa): ");
      while (scanf("%d", &n) != EOF) {
298     dodaj_u_stablo(&koren, n);
      }
300
      /* Generisu se trazeni ispisi: */
302   printf("\nInfiksni ispis: ");
      ispisi_stablo_infiksno(koren);
304   printf("\nPrefiksni ispis: ");
      ispisi_stablo_prefiksno(koren);
306   printf("\nPostfiksni ispis: ");
      ispisi_stablo_postfiksno(koren);
308
      /* Demonstrira se rad funkcije za pretragu */
310   printf("\nTrazi se broj: ");
      scanf("%d", &n);
312   trazeni_cvor = pretrazi_stablo(koren, n);
      if (trazeni_cvor == NULL)
314     printf("Broj se ne nalazi u stablu!\n");
      else
316     printf("Broj se nalazi u stablu!\n");

318   /* Demonstrira se rad funkcije za brisanje */
      printf("Brise se broj: ");
320   scanf("%d", &n);
      obrisi_element(&koren, n);
322   printf("Rezultujuce stablo: ");
      ispisi_stablo_infiksno(koren);
324   printf("\n");

326   /* Oslobadja se memorija zauzeta stablom */
      oslobodi_stablo(&koren);
328
      return 0;
330 }
```

Rešenje 4.15

```
  #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
  #include <string.h>
4 #include <ctype.h>

6 #define MAX 50

8 /* Struktura kojom se opisuje cvor stabla: sadrzi rec, njen broj
```

```
   pojavljivanja i redom pokazivace na levo i desno podstablo */
typedef struct cvor {
  char *rec;
  int brojac;
  struct cvor *levo;
  struct cvor *desno;
} Cvor;

/* Funkcija koja kreira novi cvora stabla */
Cvor *napravi_cvor(char *rec)
{
  /* Alocira se memorija za novi cvor i proverava se uspesnost
     alokacije. */
  Cvor *novi_cvor = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
  if (novi_cvor == NULL)
    return NULL;

  /* Alocira se memorija za zadatu rec: potrebno je rezervisati
     memoriju za svaki karakter reci ukljucujuci i terminirajucu
     nulu */
  novi_cvor->rec =
      (char *) malloc((strlen(rec) + 1) * sizeof(char));
  if (novi_cvor->rec == NULL) {
    free(novi_cvor);
    return NULL;
  }

  /* Inicijalizuju se polja u novom cvoru */
  strcpy(novi_cvor->rec, rec);
  novi_cvor->brojac = 1;
  novi_cvor->levo = NULL;
  novi_cvor->desno = NULL;

  /* Vraca se adresa novog cvora */
  return novi_cvor;
}

/* Funkcija koja proverava uspesnost kreiranja novog cvora
   stabla */
void proveri_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
{
  /* Ukoliko je cvor neuspesno kreiran */
  if (novi_cvor == NULL) {
    /* Ispisuje se odgovarajuca poruka i prekida izvrsavanje
       programa */
    fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
}

/* Funkcija koja dodaje novu rec u stablo. */
void dodaj_u_stablo(Cvor ** adresa_korena, char *rec)
```

```
{
  /* Ako je stablo prazno */
  if (*adresa_korena == NULL) {
    /* Kreira se cvor koji sadrzi zadatu rec */
    Cvor *novi = napravi_cvor(rec);
    proveri_alokaciju(novi);

    /* I proglasava se korenom stabla */
    *adresa_korena = novi;
    return;
  }

  /* U suprotnom se trazi odgovarajuca pozicija za novu rec */

  /* Ako je rec leksikografski manja od reci u korenu ubacuje se
     u levo podstablo */
  if (strcmp(rec, (*adresa_korena)->rec) < 0)
    dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->levo, rec);

  else
    /* Ako je rec leksikografski veca od reci u korenu ubacuje
       se u desno podstablo */
  if (strcmp(rec, (*adresa_korena)->rec) > 0)
    dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->desno, rec);

  else
    /* Ako je rec jednaka reci u korenu, uvecava se njen broj
       pojavljivanja */
    (*adresa_korena)->brojac++;
}

/* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom */
void oslobodi_stablo(Cvor ** adresa_korena)
{
  /* Ako je stablo prazno, nepotrebno je oslobadjati memoriju */
  if (*adresa_korena == NULL)
    return;

  /* Inace ... */
  /* Oslobadja se memorija zauzeta levim podstablom */
  oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->levo);

  /* Oslobadja se memorija zauzeta desnim podstablom */
  oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->desno);

  /* Oslobadja se memorija zauzeta korenom */
  free((*adresa_korena)->rec);
  free(*adresa_korena);

  /* Stablo se proglasava praznim */
  *adresa_korena = NULL;
}
```

```
114 /* Funkcija koja pronalazi cvor koji sadrzi najfrekventniju rec
       (rec sa najvecim brojem pojavljivanja) */
116 Cvor *nadji_najfrekventniju_rec(Cvor * koren)
    {
118   Cvor *max, *max_levo, *max_desno;

120   /* Ako je stablo prazno, prekida se sa pretragom */
      if (koren == NULL)
122     return NULL;

124   /* Pronalazi se najfrekventnija rec u levom podstablu */
      max_levo = nadji_najfrekventniju_rec(koren->levo);
126
      /* Pronalazi se najfrekventnija rec u desnom podstablu */
128   max_desno = nadji_najfrekventniju_rec(koren->desno);

130   /* Trazi se maksimum vrednosti pojavljivanja reci iz levog
         podstabla, korena i desnog podstabla */
132   max = koren;
      if (max_levo != NULL && max_levo->brojac > max->brojac)
134     max = max_levo;
      if (max_desno != NULL && max_desno->brojac > max->brojac)
136     max = max_desno;

138   /* Vraca se adresa cvora sa najvecim brojem pojavljivanja */
      return max;
140 }

142 /* Funkcija koja ispisuje reci iz stabla u leksikografskom
       poretku pracene brojem pojavljivanja */
144 void prikazi_stablo(Cvor * koren)
    {
146   /* Ako je stablo prazno, zavrsava se sa ispisom */
      if (koren == NULL)
148     return;

150   /* Zbog leksikografskog poretka, prvo se ispisuju sve reci iz
         levog podstabla */
152   prikazi_stablo(koren->levo);

154   /* Zatim rec iz korena */
      printf("%s: %d\n", koren->rec, koren->brojac);
156
      /* I nastavlja se sa ispisom reci iz desnog podstabla */
158   prikazi_stablo(koren->desno);
    }
160
    /* Funkcija ucitava sledecu rec iz zadate datoteke f i upisuje
162    je u niz rec. Maksimalna duzina reci je odredjena argumentom
       max. Funkcija vraca EOF ako u datoteci nema vise reci ili 0 u
164    suprotnom. Rec je niz malih ili velikih slova. */
```

```
int procitaj_rec(FILE * f, char rec[], int max)
{
  /* Karakter koji se cita */
  int c;

  /* Indeks pozicije na koju se smesta procitani karakter */
  int i = 0;

  /* Sve dok ima mesta za jos jedan karakter u nizu i dokle se
     god nije stiglo do kraja datoteke... */
  while (i < max - 1 && (c = fgetc(f)) != EOF) {
    /* Proverava se da li je procitani karakter slovo */
    if (isalpha(c))
      /* Ako jeste, smesta se u niz - pritom se vrsi konverzija
         u mala slova jer program treba da bude neosetljiv na
         razliku izmedju malih i velikih slova */
      rec[i++] = tolower(c);

    else
      /* Ako nije, proverava se da li je procitano barem jedno
         slovo nove reci */
      /* Ako jeste, prekida se sa citanjem */
    if (i > 0)
      break;

    /* U suprotnom se ide na sledecu iteraciju */
  }

  /* Dodaje se na rec terminirajuca nula */
  rec[i] = '\0';

  /* Vraca se 0 ako je procitana rec, tj. EOF u suprotnom */
  return i > 0 ? 0 : EOF;
}

int main(int argc, char **argv)
{
  Cvor *koren = NULL, *max;
  FILE *f;
  char rec[MAX];

  /* Provera da li je navedeno ime datoteke prilikom pokretanja
     programa */
  if (argc < 2) {
    fprintf(stderr, "Nedostaje ime ulazne datoteke!\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Priprema datoteke za citanje */
  if ((f = fopen(argv[1], "r")) == NULL) {
    fprintf(stderr, "fopen() greska pri otvaranju %s\n",
            argv[1]);
```

```
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Ucitavanje reci iz datoteke i smestanje u binarno stablo
     pretrage. */
  while (procitaj_rec(f, rec, MAX) != EOF)
    dodaj_u_stablo(&koren, rec);

  /* Posto je citanjem reci zavrseno, zatvara se datoteka */
  fclose(f);

  /* Prikazuju se sve reci iz teksta i brojevi njihovih
     pojavljivanja. */
  prikazi_stablo(koren);

  /* Pronalazi se najfrekventnija rec */
  max = nadji_najfrekventniju_rec(koren);

  /* Ako takve reci nema... */
  if (max == NULL)

    /* Ispisuje se odgovarajuce obavestenje */
    printf("U tekstu nema reci!\n");

  else
    /* Inace, ispisuje se broj pojavljivanja reci */
    printf("Najcesca rec: %s (pojavljuje se %d puta)\n",
           max->rec, max->brojac);

  /* Oslobadja se dinamicki alociran prostor za stablo */
  oslobodi_stablo(&koren);

  return 0;
}
```

Rešenje 4.16

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include <ctype.h>

#define MAX_IME_DATOTEKE 50
#define MAX_CIFARA 13
#define MAX_IME_I_PREZIME 100

/* Struktura kojom se opisuje cvor stabla: sadrzi ime i prezime,
   broj telefona i redom pokazivace na levo i desno podstablo */
typedef struct cvor {
  char ime_i_prezime[MAX_IME_I_PREZIME];
  char telefon[MAX_CIFARA];
```

```
  struct cvor *levo;
  struct cvor *desno;
} Cvor;

/* Funkcija koja kreira novi cvora stabla */
Cvor *napravi_cvor(char *ime_i_prezime, char *telefon)
{
  /* Alocira se memorija za novi cvor i proverava se uspesnost
     alokacije. */
  Cvor *novi_cvor = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
  if (novi_cvor == NULL)
    return NULL;

  /* Inicijalizuju se polja novog cvora */
  strcpy(novi_cvor->ime_i_prezime, ime_i_prezime);
  strcpy(novi_cvor->telefon, telefon);
  novi_cvor->levo = NULL;
  novi_cvor->desno = NULL;

  /* Vraca se adresa novog cvora */
  return novi_cvor;
}

/* Funkcija koja proverava uspesnost kreiranja novog cvora
   stabla */
void proveri_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
{
  /* Ukoliko je cvor neuspesno kreiran */
  if (novi_cvor == NULL) {
    /* Ispisuje se odgovarajuca poruka i prekida izvrsavanje
       programa */
    fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
}

/* Funkcija koja dodaje novu osobu i njen broj telefona u
   stablo. */
void
dodaj_u_stablo(Cvor ** adresa_korena, char *ime_i_prezime,
               char *telefon)
{
  /* Ako je stablo prazno */
  if (*adresa_korena == NULL) {
    /* Kreira se novi cvor */
    Cvor *novi = napravi_cvor(ime_i_prezime, telefon);
    proveri_alokaciju(novi);

    /* I proglasava se korenom stabla */
    *adresa_korena = novi;
    return;
  }
```

```
68    /* U suprotnom trazi se odgovarajuca pozicija za novi unos.
         Kako pretragu treba vrsiti po imenu i prezimenu, stablo
70       treba da bude pretrazivacko po ovom polju */

72    /* Ako je zadato ime i prezime leksikografski manje od imena i
         prezimena sadrzanog u korenu, podaci se dodaju u levo
74       podstablo */
      if (strcmp(ime_i_prezime, (*adresa_korena)->ime_i_prezime)
76        < 0)
        dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->levo, ime_i_prezime,
78                     telefon);

80    else
        /* Ako je zadato ime i prezime leksikografski vece od imena
82         i prezimena sadrzanog u korenu, podaci se dodaju u desno
           podstablo */
84    if (strcmp(ime_i_prezime, (*adresa_korena)->ime_i_prezime) > 0)
        dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->desno, ime_i_prezime,
86                     telefon);
  }
88
  /* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom */
90 void oslobodi_stablo(Cvor ** adresa_korena)
  {
92    /* Ako je stablo prazno, nepotrebno je oslobadjati memoriju */
      if (*adresa_korena == NULL)
94      return;

96    /* Inace ... */
      /* Oslobadja se memorija zauzeta levim podstablom */
98    oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->levo);

100   /* Oslobadja se memorija zauzeta desnim podstablom */
      oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->desno);
102
      /* Oslobadja se memorija zauzeta korenom */
104   free(*adresa_korena);

106   /* Stablo se proglasava praznim */
      *adresa_korena = NULL;
108 }

110 /* Funkcija koja ispisuje imenik u leksikografskom poretku */
  /* Napomena: ova funkcija nije trazena u zadatku ali se moze
112    koristiti za proveru da li je stablo lepo kreirano ili ne */
  void prikazi_stablo(Cvor * koren)
114 {
      /* Ako je stablo prazno, zavrsava se sa ispisom */
116   if (koren == NULL)
        return;
118
```

```
  /* Zbog leksikografskog poretka, prvo se ispisuju podaci iz
120     levog podstabla */
  prikazi_stablo(koren->levo);
122
  /* Zatim se ispisuju podaci iz korena */
124 printf("%s: %s\n", koren->ime_i_prezime, koren->telefon);

126 /* I nastavlja se sa ispisom podataka iz desnog podstabla */
  prikazi_stablo(koren->desno);
128 }

130 /* Funkcija ucitava sledeci kontakt iz zadate datoteke i upisuje
    ime i prezime i broj telefona u odgovarajuce nizove.
132  Maksimalna duzina imena i prezimena odredjena je konstantom
    MAX_IME_PREZIME, a maksimalna duzina broja telefona
134  konstantom MAX_CIFARA. Funkcija vraca EOF ako nema vise
    kontakata ili 0 u suprotnom. */
136 int procitaj_kontakt(FILE * f, char *ime_i_prezime,
                       char *telefon)
138 {
  /* Karakter koji se cita */
140 int c;

142 /* Indeks pozicije na koju se smesta procitani karakter */
  int i = 0;
144
  /* Linije datoteke koje se obradjuju su formata Ime Prezime
146     BrojTelefona */

148 /* Preskacu se eventualne praznine sa pocetka linije datoteke */
  while ((c = fgetc(f)) != EOF && isspace(c));
150
  /* Prvo procitano slovo upisuje se u ime i prezime */
152 if (!feof(f))
    ime_i_prezime[i++] = c;
154
  /* Naznaka kraja citanja imena i prezimena ce biti pojava prve
156     cifre tako da se citanje vrsi sve dok se ne naidje na
    cifru. Pritom treba voditi racuna da li ima dovoljno mesta
158  za smestanje procitanog karaktera i da se slucajno ne dodje
    do kraja datoteke */
160 while (i < MAX_IME_I_PREZIME - 1 && (c = fgetc(f)) != EOF) {
    if (!isdigit(c))
162   ime_i_prezime[i++] = c;

164   else if (i > 0)
      break;
166 }

168 /* Upisuje se terminirajuca nula na mesto poslednjeg
    procitanog blanko karaktera */
170 ime_i_prezime[--i] = '\0';
```

```
172   /* I pocinje se sa citanjem broja telefona */
      i = 0;
174
      /* Upisuje se cifra koja je vec procitana */
176   telefon[i++] = c;

178   /* I citaju se preostale cifre. Naznaka kraja ce biti pojava
         karaktera cije prisustvo nije dozvoljeno u broju telefona */
180   while (i < MAX_CIFARA - 1 && (c = fgetc(f)) != EOF)
        if (c == '/' || c == '-' || isdigit(c))
182       telefon[i++] = c;
        else
184       break;

186   /* Upisuje se terminirajuca nula */
      telefon[i] = '\0';
188
      /* Vraca se 0 ako je procitan kontakt ili EOF u suprotnom */
190   return !feof(f) ? 0 : EOF;
    }
192
    /* Funkcija koja trazi u imeniku osobu sa zadatim imenom i
194      prezimenom */
    Cvor *pretrazi_imenik(Cvor * koren, char *ime_i_prezime)
196 {
      /* Ako je imenik prazan, zavrsava se sa pretragom */
198   if (koren == NULL)
        return NULL;
200
      /* Ako je trazeno ime i prezime sadrzano u korenu, takodje se
202       zavrsava sa pretragom */
      if (strcmp(koren->ime_i_prezime, ime_i_prezime) == 0)
204     return koren;

206   /* Ako je zadato ime i prezime leksikografski manje od
         vrednosti u korenu pretraga se nastavlja levo */
208   if (strcmp(ime_i_prezime, koren->ime_i_prezime) < 0)
        return pretrazi_imenik(koren->levo, ime_i_prezime);
210
      else
212     /* u suprotnom, pretraga se nastavlja desno */
        return pretrazi_imenik(koren->desno, ime_i_prezime);
214 }

216 int main(int argc, char **argv)
    {
218   char ime_datoteke[MAX_IME_DATOTEKE];
      Cvor *koren = NULL;
220   Cvor *trazeni;
      FILE *f;
222   char ime_i_prezime[MAX_IME_I_PREZIME];
```

```
  char telefon[MAX_CIFARA];
  char c;
  int i;

  /* Ucitava se ime datoteke i vrsi se njena priprema za citanje
   */
  printf("Unesite ime datoteke: ");
  scanf("%s", ime_datoteke);
  if ((f = fopen(ime_datoteke, "r")) == NULL) {
    fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke
%s!\n", ime_datoteke);
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  /* Podaci se citaju iz datoteke i smestanju u binarno stablo
     pretrage. */
  while (procitaj_kontakt(f, ime_i_prezime, telefon) != EOF)
    dodaj_u_stablo(&koren, ime_i_prezime, telefon);

  /* Zatvara se datoteka */
  fclose(f);

  /* Omogucava se pretraga imenika */
  while (1) {
    /* Ucitavaja se ime i prezime */
    printf("Unesite ime i prezime: ");
    i = 0;
    while ((c = getchar()) != '\n')
      ime_i_prezime[i++] = c;
    ime_i_prezime[i] = '\0';

    /* Ako je korisnik uneo naznaku za kraj pretrage, obustavlja
       se funkcionalnost */
    if (strcmp(ime_i_prezime, "KRAJ") == 0)
      break;

    /* Inace se ispisuje rezultat pretrage */
    trazeni = pretrazi_imenik(koren, ime_i_prezime);
    if (trazeni == NULL)
      printf("Broj nije u imeniku!\n");
    else
      printf("Broj je: %s \n", trazeni->telefon);
  }

  /* Oslobadja se memorija zauzeta imenikom */
  oslobodi_stablo(&koren);

  return 0;
}
```

Rešenje 4.17

```c
#include<stdio.h>
#include<stdlib.h>
#include<string.h>

#define MAX 51

/* Struktura koja definise cvorove stabla: sadrzi ime i prezime
   studenta, ukupan uspeh, uspeh iz matematike, uspeh iz
   maternjeg jezika i redom pokazivace na levo i desno podstablo
 */
typedef struct cvor_stabla {
  char ime[MAX];
  char prezime[MAX];
  double uspeh;
  double matematika;
  double jezik;
  struct cvor_stabla *levo;
  struct cvor_stabla *desno;
} Cvor;

/* Funkcija kojom se kreira cvor stabla */
Cvor *napravi_cvor(char ime[], char prezime[], double uspeh,
                   double matematika, double jezik)
{
  /* Alocira se memorija za novi cvor i proverava se uspesnost
     alokacije. */
  Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
  if (novi == NULL)
    return NULL;

  /* Inicijalizuju se polja strukture */
  strcpy(novi->ime, ime);
  strcpy(novi->prezime, prezime);
  novi->uspeh = uspeh;
  novi->matematika = matematika;
  novi->jezik = jezik;
  novi->levo = NULL;
  novi->desno = NULL;

  /* Vraca se adresa kreiranog cvora */
  return novi;
}

/* Funkcija kojom se proverava uspesnost alociranja memorije */
void proveri_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
{
  /* Ukoliko je cvor neuspesno kreiran */
  if (novi_cvor == NULL) {
    /* Ispisuje se odgovarajuca poruka i prekida se izvrsavanje
       programa */
    fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
```

```
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
}

/* Funkcija kojom se oslobadja memorija zauzeta stablom */
void oslobodi_stablo(Cvor ** koren)
{
  /* Ako je stablo prazno, nepotrebno je oslobadjati memoriju */
  if (*koren == NULL)
    return;

  /* Inace ... */
  /* Oslobadja se memorija zauzeta levim podstablom */
  oslobodi_stablo(&(*koren)->levo);

  /* Oslobadja se memorija zauzeta desnim podstablom */
  oslobodi_stablo(&(*koren)->desno);

  /* Oslobadja se memorija zauzeta korenom */
  free(*koren);

  /* Stablo se proglasava praznim */
  *koren = NULL;
}

/* Funkcija koja dodaje cvor sa zadatim vrednostima u stablo */
void dodaj_u_stablo(Cvor ** koren, char ime[], char prezime[],
                    double uspeh, double matematika,
                    double jezik)
{
  /* Ako je stablo prazno */
  if (*koren == NULL) {
    /* Kreira se novi cvor */
    Cvor *novi =
        napravi_cvor(ime, prezime, uspeh, matematika, jezik);
    proveri_alokaciju(novi);

    /* I proglasava se korenom stabla */
    *koren = novi;

    return;
  }

  /* Inace, dodaje se cvor u stablo tako da bude sortirano po
     ukupnom broju poena */
  if (uspeh + matematika + jezik >
      (*koren)->uspeh + (*koren)->matematika + (*koren)->jezik)
    dodaj_u_stablo(&(*koren)->levo, ime, prezime, uspeh,
                   matematika, jezik);
  else
    dodaj_u_stablo(&(*koren)->desno, ime, prezime, uspeh,
                   matematika, jezik);
```

```
}

/* Funkcija ispisuje sadrzaj stabla. Ukoliko je vrednost
   argumenta polozili jednaka 0 ispisuju se informacije o
   ucenicima koji nisu polozili prijemni, a ako je vrednost
   argumenta razlicita od nule, ispisuju se informacije o
   ucenicima koji su polozili prijemni */
void stampaj(Cvor * koren, int polozili)
{
  /* Stablo je prazno - prekida se sa ispisom */
  if (koren == NULL)
    return;

  /* Stampaju se informacije iz levog podstabla */
  stampaj(koren->levo, polozili);

  /* Stampaju se informacije iz korenog cvora */
  if (polozili && koren->matematika + koren->jezik >= 10)
    printf("%s %s %.1lf %.1lf %.1lf %.1lf\n", koren->ime,
           koren->prezime, koren->uspeh, koren->matematika,
           koren->jezik,
           koren->uspeh + koren->matematika + koren->jezik);
  else if (!polozili && koren->matematika + koren->jezik < 10)
    printf("%s %s %.1lf %.1lf %.1lf %.1lf\n", koren->ime,
           koren->prezime, koren->uspeh, koren->matematika,
           koren->jezik,
           koren->uspeh + koren->matematika + koren->jezik);

  /* Stampaju se informacije iz desnog podstabla */
  stampaj(koren->desno, polozili);
}

/* Funkcija koja odredjuje koliko studenata nije polozilo
   prijemni ispit */
int nisu_polozili(Cvor * koren)
{
  /* Ako je stablo prazno, broj onih koji nisu polozili je 0 */
  if (koren == NULL)
    return 0;

  /* Pretraga se vrsi i u levom i u desnom podstablu - ako uslov
     za polaganje nije ispunjen za koreni cvor, broj studenata se
     uvecava za 1 */
  if (koren->matematika + koren->jezik < 10)
    return 1 + nisu_polozili(koren->levo) +
        nisu_polozili(koren->desno);

  return nisu_polozili(koren->levo) +
      nisu_polozili(koren->desno);
}

int main(int argc, char **argv)
```

```
{
157   FILE *in;
      Cvor *koren;
159   char ime[MAX], prezime[MAX];
      double uspeh, matematika, jezik;
161
      /* Otvara se datoteke sa rezultatima sa prijemnog za citanje */
163   in = fopen("prijemni.txt", "r");
      if (in == NULL) {
165     fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke!\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
167   }

169   /* Citanje podataka i dodavanje u stablo */
      koren = NULL;
171   while (fscanf(in, "%s %s %lf %lf %lf", ime, prezime, &uspeh,
                  &matematika, &jezik) != EOF) {
173     dodaj_u_stablo(&koren, ime, prezime, uspeh, matematika,
                       jezik);
175   }

177   /* Zatvaranje datoteke */
      fclose(in);
179
      /* Stampaju se prvo podaci o ucenicima koji su polozili
181      prijemni */
      stampaj(koren, 1);
183
      /* Linij se iscrtava samo ako postoje ucenici koji nisu
185      polozili prijemni */
      if (nisu_polozili(koren) != 0)
187     printf("---------------------------------------\n");

189   /* Stampaju se podaci o ucenicima koji nisu polozili prijemni */
      stampaj(koren, 0);
191
      /* Oslobadja se memorija zauzeta stablom */
193   oslobodi_stablo(&koren);

195   return 0;
}
```

Rešenje 4.18

```
#include<stdio.h>
2 #include<stdlib.h>
  #include<string.h>
4
  #define MAX_NISKA 51
6 #define MAX_DATUM 3
```

```
/* Struktura koja opisuje jedan cvor stabla: sadrzi ime i
   prezime osobe, dan, mesec i godinu rodjenja i redom
   pokazivace na levo i desno podstablo */
typedef struct cvor_stabla {
  char ime[MAX_NISKA];
  char prezime[MAX_NISKA];
  int dan;
  int mesec;
  int godina;
  struct cvor_stabla *levo;
  struct cvor_stabla *desno;
} Cvor;

/* Funkcija koja kreira novi cvor */
Cvor *napravi_cvor(char ime[], char prezime[], int dan,
                   int mesec, int godina)
{
  /* Alocira se memorija */
  Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
  if (novi == NULL)
    return NULL;

  /* Inicijalizuju se polja strukture */
  strcpy(novi->ime, ime);
  strcpy(novi->prezime, prezime);
  novi->dan = dan;
  novi->mesec = mesec;
  novi->godina = godina;
  novi->levo = NULL;
  novi->desno = NULL;

  /* Vraca se adresa novog cvora */
  return novi;
}

/* Funkcija koja proverava uspesnost alokacije */
void proveri_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
{
  /* Ako memorija nije uspesno alocirana */
  if (novi_cvor == NULL) {
    /* Ispisuje se poruka i prekida se sa izvrsavanjem programa */
    fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
}

/* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom */
void oslobodi_stablo(Cvor ** koren)
{
  /* Stablo je prazno */
  if (*koren == NULL)
    return;
```

```
60
   /* Oslobadja se memorija zauzeta levim podstablom (ako
62    postoji) */
   if ((*koren)->levo)
64   oslobodi_stablo(&(*koren)->levo);

66 /* Oslobadja se memorija zauzeta desnim podstablom (ako
      postoji) */
68 if ((*koren)->desno)
     oslobodi_stablo(&(*koren)->desno);
70
   /* Oslobadja se memorija zauzeta korenom */
72 free(*koren);

74 /* Proglasava se stablo praznim */
   *koren = NULL;
76 }

78 /* Funkcija koja dodaje novi cvor u stablo - stablo treba da
      bude uredjeno po datumu */
80 void dodaj_u_stablo(Cvor ** koren, char ime[], char prezime[],
                      int dan, int mesec, int godina)
82 {
   /* Ako je stablo prazno */
84 if (*koren == NULL) {

86   /* Kreira se novi cvor */
     Cvor *novi_cvor =
88       napravi_cvor(ime, prezime, dan, mesec, godina);
     proveri_alokaciju(novi_cvor);
90
     /* I proglasava se korenom */
92   *koren = novi_cvor;

94   return;
   }
96
   /* Kako se ne unosi godina za pretragu, stablo se uredjuje
98    samo po mesecu (i danu u okviru istog meseca) */
   if (mesec < (*koren)->mesec)
100  dodaj_u_stablo(&(*koren)->levo, ime, prezime, dan, mesec,
                    godina);
102 else if (mesec == (*koren)->mesec && dan < (*koren)->dan)
     dodaj_u_stablo(&(*koren)->levo, ime, prezime, dan, mesec,
104                 godina);
   else
106  dodaj_u_stablo(&(*koren)->desno, ime, prezime, dan, mesec,
                    godina);
108 }

110 /* Funkcija vrsi pretragu stabla i vraca cvor sa trazenim
      datumom (null ako takav ne postoji). U promenljivu pom ce
```

```
112     biti smesten prvi datum (dan i mesec) veci od trazenog datuma
        (null ako takav ne postoji) */
114 Cvor *pretrazi(Cvor * koren, int dan, int mesec)
    {
116   /* Stablo je prazno, obustavlja se pretraga */
      if (koren == NULL)
118     return NULL;

120   /* Ako je trazeni datum u korenu */
      if (koren->dan == dan && koren->mesec == mesec)
122     return koren;

124   /* Ako je mesec trazenog datuma manji od meseca sadrzanog u
         korenu ili ako su meseci isti ali je dan trazenog datuma
126      manji od aktuelnog datuma, pretrazuje se levo podstablo -
         pre toga se svakako proverava da li leva grana postoji -
128      ako ne postoji treba vratiti prvi sledeci, a to je bas
         vrednost uocenog korena */
130   if (mesec < koren->mesec
          || (mesec == koren->mesec && dan < koren->dan)) {
132     if (koren->levo == NULL)
          return koren;
134     else
          return pretrazi(koren->levo, dan, mesec);
136   }

138   /* Inace se nastavlja pretraga u desnom delu */
      return pretrazi(koren->desno, dan, mesec);
140 }

142 int main(int argc, char **argv)
    {
144   FILE *in;
      Cvor *koren;
146   Cvor *slavljenik;
      char ime[MAX_NISKA], prezime[MAX_NISKA];
148   int dan, mesec, godina;

150   /* Provera da li je zadato ime ulazne datoteke */
      if (argc < 2) {
152     /* Ako nije, ispisuje se poruka i prekida se sa izvrsavanjem
           programa */
154     printf("Nedostaje ime ulazne datoteke!\n");
        return 0;
156   }

158   /* Inace, priprema se datoteka za citanje */
      in = fopen(argv[1], "r");
160   if (in == NULL) {
        fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke!\n");
162     exit(EXIT_FAILURE);
      }
```

```
164
   /* I stablo se popunjava podacima */
166  koren = NULL;
   while (fscanf
168         (in, "%s %s %d.%d.%d.", ime, prezime, &dan, &mesec,
          &godina) != EOF)
170    dodaj_u_stablo(&koren, ime, prezime, dan, mesec, godina);

172  /* Zatvaranje datoteke */
   fclose(in);
174
   /* Omogucuje se pretraga podataka */
176  while (1) {

178    /* Ucitava se novi datum */
     printf("Unesite datum: ");
180    if (scanf("%d.%d.", &dan, &mesec) == EOF)
       break;
182
     /* Pretrazuje se stablo */
184    slavljenik = pretrazi(koren, dan, mesec);

186    /* Ispisuju se pronadjeni podaci */
     if (slavljenik == NULL) {
188      printf
           ("Nema podataka o oviom ni o sledecem rodjendanu.\n");
190      continue;
     }
192
     /* Slucaj kada su pronadjeni pravi podaci */
194    if (slavljenik->dan == dan && slavljenik->mesec == mesec) {
       printf("Slavljenik: %s %s\n", slavljenik->ime,
196             slavljenik->prezime);
       continue;
198    }

200    /* Slucaj su pronadjeni podaci o prvom sledecem rodjendanu */
     printf("Slavljenik: %s %s %d.%d.\n", slavljenik->ime,
202           slavljenik->prezime, slavljenik->dan,
           slavljenik->mesec);
204  }

206  /* Oslobadja se memorija zauzeta stablom */
   oslobodi_stablo(&koren);
208
   return 0;
210 }
```

Rešenje 4.19

```c
#ifndef __STABLA_H__
#define __STABLA_H__ 1

/* Struktura kojom se predstavlja cvor binarnog pretrazivackog
   stabla */
typedef struct cvor {
  int broj;
  struct cvor *levo, *desno;
} Cvor;

/* b) Funkcija koja alocira memoriju za novi cvor stabla,
   inicijalizuje polja strukture i vraca pokazivac na novi cvor */
Cvor *napravi_cvor(int broj);

/* Funkcija koja proverava uspesnost kreiranja novog cvora
   stabla */
void proveri_alokaciju(Cvor * novi_cvor);

/* Funkcija koja dodaje zadati broj u stablo */
void dodaj_u_stablo(Cvor ** adresa_korena, int broj);

/* Funkcija koja proverava da li se zadati broj nalazi u stablu */
Cvor *pretrazi_stablo(Cvor * koren, int broj);

/* Funkcija koj pronalazi cvor koji sadrzi najmanju vrednost u
   stablu */
Cvor *pronadji_najmanji(Cvor * koren);

/* Funkcija koja pronalazi cvor koji sadrzi najvecu vrednost u
   stablu */
Cvor *pronadji_najveci(Cvor * koren);

/* Funkcija koja brise cvor stabla koji sadrzi zadati broj. */
void obrisi_element(Cvor ** adresa_korena, int broj);

/* Funkcija koja ispisuje stablo u infiksnoj notaciji (Levo
   podstablo - Koren - Desno podstablo) */
void prikazi_stablo(Cvor * koren);

/* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom */
void oslobodi_stablo(Cvor ** adresa_korena);

#endif
```

```c
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "stabla.h"

Cvor *napravi_cvor(int broj)
{
  /* Alocira se memorija za novi cvor i proverava se uspesnost
     alokacije. */
```

```
9   Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
    if (novi == NULL)
11    return NULL;
    /* Inicijalizuju se polja novog cvora. */
13  novi->broj = broj;
    novi->levo = NULL;
15  novi->desno = NULL;
    /* Vraca se adresa novog cvora. */
17  return novi;
}
19
void proveri_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
21 {
    /* Ukoliko je cvor neuspesno kreiran */
23  if (novi_cvor == NULL) {
      /* Ispisuje se odgovarajuca poruka i prekida izvrsavanje
25       programa */
      fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
27    exit(EXIT_FAILURE);
    }
29 }

31 void dodaj_u_stablo(Cvor ** koren, int broj)
{
33  /* Ako je stablo prazno */
    if (*koren == NULL) {
35    /* Kreira se novi cvor */
      Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
37    proveri_alokaciju(novi);
      /* I proglasava se korenom stabla */
39    *koren = novi;
      return;
41  }
    /* U suprotnom se trazi odgovarajuca pozicija za zadati broj: */
43
    /* Ako je zadata vrednost manja od vrednosti korena */
45  if (broj < (*koren)->broj)
      /* Broj se dodaje u levo podstablo */
47    dodaj_u_stablo(&(*koren)->levo, broj);
    else
49    /* Inace, broj je veci (ili jednak) od vrednosti u korenu pa
         se dodaje u desno podstablo */
51    dodaj_u_stablo(&(*koren)->desno, broj);
}
53
Cvor *pretrazi_stablo(Cvor * koren, int broj)
55 {
    /* Ako je stablo prazno, vrednost se sigurno ne nalazi u njemu
57   */
    if (koren == NULL)
59    return NULL;
    /* Ako je trazena vrednost sadrzana u korenu */
```

```
  if (koren->broj == broj) {
    /* Prekida se pretraga */
    return koren;
  }
  /* Inace, ako je broj manji od vrednosti sadrzane u korenu */
  if (broj < koren->broj)
    /* Pretraga se nastavlja u levom podstablu */
    return pretrazi_stablo(koren->levo, broj);
  else
    /* U suprotnom, pretraga se nastavlja u desnom podstablu */
    return pretrazi_stablo(koren->desno, broj);
}

Cvor *pronadji_najmanji(Cvor * koren)
{
  /* Ako je stablo prazno, prekida se pretraga */
  if (koren == NULL)
    return NULL;

  /* Vrednosti koje su manje od vrednosti u korenu stabla nalaze
     se levo od njega */

  /* Ako je koren cvor koji nema levo podstablo, onda on sadrzi
     najmanju vrednost */
  if (koren->levo == NULL)
    return koren;

  /* Inace, pretragu treba nastaviti u levom podstablu */
  return pronadji_najmanji(koren->levo);
}

Cvor *pronadji_najveci(Cvor * koren)
{
  /* Ako je stablo prazno, prekida se pretraga */
  if (koren == NULL)
    return NULL;

  /* Vrednosti koje su vece od vrednosti u korenu stabla nalaze
     se desno od njega */

  /* Ako je koren cvor koji nema desno podstablo, onda on sadrzi
     najvecu vrednost */
  if (koren->desno == NULL)
    return koren;

  /* Inace, pretragu treba nastaviti u desnom podstablu */
  return pronadji_najveci(koren->desno);
}

void obrisi_element(Cvor ** adresa_korena, int broj)
{
  Cvor *pomocni_cvor = NULL;
```

```
113
    /* Ako je stablo prazno, brisanje nije primenljivo */
115 if (*adresa_korena == NULL)
      return;
117
    /* Ako je vrednost koju treba obrisati manja od vrednosti u
119    korenu stabla, ona se eventualno nalazi u levom podstablu,
       pa treba rekurzivno primeniti postupak na levo podstablo.
121    Koren ovako modifikovanog stabla je nepromenjen. */
    if (broj < (*adresa_korena)->broj) {
123   obrisi_element(&(*adresa_korena)->levo, broj);
      return;
125 }

127 /* Ako je vrednost koju treba obrisati veca od vrednosti u
       korenu stabla, ona se eventualno nalazi u desnom podstablu
129    pa treba rekurzivno primeniti postupak na desno podstablo.
       Koren ovako modifikovanog stabla je nepromenjen. */
131 if ((*adresa_korena)->broj < broj) {
      obrisi_element(&(*adresa_korena)->desno, broj);
133   return;
    }
135
    /* Slede podslucajevi vezani za slucaj kada je vrednost u
137    korenu jednaka broju koji se brise (tj. slucaj kada treba
       obrisati koren) */
139
    /* Ako koren nema sinova, tada se on prosto brise, i rezultat
141    je prazno stablo (vraca se NULL) */
    if ((*adresa_korena)->levo == NULL
143     && (*adresa_korena)->desno == NULL) {
      free(*adresa_korena);
145   *adresa_korena = NULL;
      return;
147 }

149 /* Ako koren ima samo levog sina, tada se brisanje vrsi tako
       sto se brise koren, a novi koren postaje levi sin */
151 if ((*adresa_korena)->levo != NULL
       && (*adresa_korena)->desno == NULL) {
153   pomocni_cvor = (*adresa_korena)->levo;
      free(*adresa_korena);
155   *adresa_korena = pomocni_cvor;
      return;
157 }

159 /* Ako koren ima samo desnog sina, tada se brisanje vrsi tako
       sto se brise koren, a novi koren postaje desni sin */
161 if ((*adresa_korena)->desno != NULL
       && (*adresa_korena)->levo == NULL) {
163   pomocni_cvor = (*adresa_korena)->desno;
      free(*adresa_korena);
```

```
165     *adresa_korena = pomocni_cvor;
        return;
167   }

169   /* Slucaj kada koren ima oba sina - najpre se potrazi
         sledbenik korena (u smislu poretka) u stablu. To je upravo
171      po vrednosti najmanji cvor u desnom podstablu. On se moze
         pronaci npr. funkcijom pronadji_najmanji(). Nakon toga se u
173      koren smesti vrednost tog cvora, a u taj cvor se smesti
         vrednost korena (tj. broj koji se brise).  Zatim se prosto
175      rekurzivno pozove funkcija za brisanje na desno podstablo.
         S obzirom da u njemu treba obrisati najmanji element, a on
177      zasigurno ima najvise jednog potomka, jasno je da ce
         njegovo brisanje biti obavljeno na jedan od jednostavnijih
179      nacina koji su gore opisani. */
  pomocni_cvor = pronadji_najmanji((*adresa_korena)->desno);
181 (*adresa_korena)->broj = pomocni_cvor->broj;
  pomocni_cvor->broj = broj;
183 obrisi_element(&(*adresa_korena)->desno, broj);
}
185

void prikazi_stablo(Cvor * koren)
187 {
  /* Ako je stablo prazno, prekida se ispis */
189 if (koren == NULL)
    return;
191

  /* Prvo se ispisuju svi cvorovi levo od korena */
193 prikazi_stablo(koren->levo);

195 /* Zatim se ispisuje vrednost u korenu */
  printf("%d ", koren->broj);
197

  /* Na kraju se ispisuju svi cvorovi desno od korena */
199 prikazi_stablo(koren->desno);
}
201

void oslobodi_stablo(Cvor ** koren)
203 {
  /* Ako je stablo prazno, nepotrebno je oslobadjati memoriju */
205 if (*koren == NULL)
    return;
207 /* Inace ... */
  /* Oslobadja se memorija zauzeta levim podstablom */
209 if ((*koren)->levo)
    oslobodi_stablo(&(*koren)->levo);
211 /* Oslobadja se memorija zauzetu desnim podstablom */
  if ((*koren)->desno)
213   oslobodi_stablo(&(*koren)->desno);
  /* Oslobadja se memorija zauzeta korenom */
215 free(*koren);
  /* Proglasava se stablo praznim */
```

```
217   *koren = NULL;
}
```

```
#include<stdio.h>
#include<stdlib.h>

/* Ukljucuje se biblioteka za rad sa stablima - pogledati uvodni
   zadatak ove glave */
#include "stabla.h"


/* Funkcija koja proverava da li su dva stabla koja sadrze cele
   brojeve identicna. Povratna vrednost funkcije je 1 ako jesu,
   odnosno 0 ako nisu */
int identitet(Cvor * koren1, Cvor * koren2)
{
  /* Ako su oba stabla prazna, jednaka su */
  if (koren1 == NULL && koren2 == NULL)
    return 1;

  /* Ako je jedno stablo prazno, a drugo nije, stabla nisu
     jednaka */
  if (koren1 == NULL || koren2 == NULL)
    return 0;

  /* Ako su oba stabla neprazna i u korenu se nalaze razlicite
     vrednosti, moze se zakljuciti da se razlikuju */
  if (koren1->broj != koren2->broj)
    return 0;

  /* Inace, proverava se da li vazi i jednakost levih i desnih
     podstabala */
  return (identitet(koren1->levo, koren2->levo)
          && identitet(koren1->desno, koren2->desno));
}

int main()
{
  int broj;
  Cvor *koren1, *koren2;

  /* Ucitavaju se elementi prvog stabla */
  koren1 = NULL;
  printf("Prvo stablo: ");
  scanf("%d", &broj);
  while (broj != 0) {
    dodaj_u_stablo(&koren1, broj);
    scanf("%d", &broj);
  }

  /* Ucitavaju se elementi drugog stabla */
  koren2 = NULL;
```

```
  printf("Drugo stablo: ");
  scanf("%d", &broj);
  while (broj != 0) {
    dodaj_u_stablo(&koren2, broj);
    scanf("%d", &broj);
  }

  /* Poziva se funkcija koja ispituje identitet stabala i
     ispisuje se njen rezultat. */
  if (identitet(koren1, koren2))
    printf("Stabla jesu identicna.\n");
  else
    printf("Stabla nisu identicna.\n");

  /* Oslobadja se memorija zauzeta stablima */
  oslobodi_stablo(&koren1);
  oslobodi_stablo(&koren2);

  return 0;
}
```

Rešenje 4.20

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

/* Uklucuje se biblioteka za rad sa stablima */
#include "stabla.h"

/* Funkcija kreira novo stablo identicno stablu koje je dato
   korenom. */
void kopiraj_stablo(Cvor * koren, Cvor ** duplikat)
{
  /* Izlaz iz rekurzije */
  if (koren == NULL) {
    *duplikat = NULL;
    return;
  }

  /* Duplira se koren stabla i postavlja da bude koren novog
     stabla */
  *duplikat = napravi_cvor(koren->broj);
  proveri_alokaciju(*duplikat);

  /* Rekurzivno se duplira levo podstablo i njegova adresa se
     cuva u pokazivacu na levo podstablo korena duplikata. */
  kopiraj_stablo(koren->levo, &(*duplikat)->levo);

  /* Rekurzivno se duplira desno podstablo i njegova adresa se
     cuva u pokazivacu na desno podstablo korena duplikata. */
  kopiraj_stablo(koren->desno, &(*duplikat)->desno);
```

```
}

/* Funkcija izracunava uniju dva stabla - rezultujuce stablo se
   dobija modifikacijom prvog stabla */
void kreiraj_uniju(Cvor ** adresa_korena1, Cvor * koren2)
{
  /* Ako drugo stablo nije prazno */
  if (koren2 != NULL) {
    /* Dodaje se njegov koren u prvo stablo */
    dodaj_u_stablo(adresa_korena1, koren2->broj);

    /* Rekurzivno se racuna unija levog i desnog podstabla
       drugog stabla sa prvim stablom */
    kreiraj_uniju(adresa_korena1, koren2->levo);
    kreiraj_uniju(adresa_korena1, koren2->desno);
  }
}

/* Funkcija izracunava presek dva stabla - rezultujuce stablo se
   dobija modifikacijom prvog stabla */
void kreiraj_presek(Cvor ** adresa_korena1, Cvor * koren2)
{
  /* Ako je prvo stablo prazno, tada je i rezultat prazno stablo
   */
  if (*adresa_korena1 == NULL)
    return;

  /* Inace... */
  /* Kreira se presek levog i desnog podstabla sa drugim
     stablom, tj. iz levog i desnog podstabla prvog stabla
     brisu se svi oni elementi koji ne postoje u drugom stablu */
  kreiraj_presek(&(*adresa_korena1)->levo, koren2);
  kreiraj_presek(&(*adresa_korena1)->desno, koren2);

  /* Ako se koren prvog stabla ne nalazi u drugom stablu tada se
     on uklanja iz prvog stabla */
  if (pretrazi_stablo(koren2, (*adresa_korena1)->broj) == NULL)
    obrisi_element(adresa_korena1, (*adresa_korena1)->broj);
}

/* Funkcija izracunava razliku dva stabla - rezultujuce stablo
   se dobija modifikacijom prvog stabla */
void kreiraj_razliku(Cvor ** adresa_korena1, Cvor * koren2)
{
  /* Ako je prvo stablo prazno, tada je i rezultat prazno stablo
   */
  if (*adresa_korena1 == NULL)
    return;

  /* Inace... */
  /* Kreira se razlika levog i desnog podstabla sa drugim
     stablom, tj. iz levog i desnog podstabla prvog stabla se
```

```
     brisu svi oni elementi koji postoje i u drugom stablu */
  kreiraj_razliku(&(*adresa_korena1)->levo, koren2);
  kreiraj_razliku(&(*adresa_korena1)->desno, koren2);

  /* Ako se koren prvog stabla nalazi i u drugom stablu tada se
     isti uklanja iz prvog stabla */
  if (pretrazi_stablo(koren2, (*adresa_korena1)->broj) != NULL)
    obrisi_element(adresa_korena1, (*adresa_korena1)->broj);
}

int main()
{
  Cvor *koren1;
  Cvor *koren2;
  Cvor *pomocni = NULL;
  int n;

  /* Ucitavaju se elementi prvog stabla */
  koren1 = NULL;
  printf("Prvo stablo: ");
  while (scanf("%d", &n) != EOF) {
    dodaj_u_stablo(&koren1, n);
  }

  /* Ucitavaju se elementi drugog stabla */
  koren2 = NULL;
  printf("Drugo stablo: ");
  while (scanf("%d", &n) != EOF) {
    dodaj_u_stablo(&koren2, n);
  }

  /* Kreira se unija stabala: prvo se napravi kopija prvog
     stabla kako bi se isto moglo iskoristiti i za preostale
     operacije */
  kopiraj_stablo(koren1, &pomocni);
  kreiraj_uniju(&pomocni, koren2);
  printf("Unija: ");
  prikazi_stablo(pomocni);
  putchar('\n');

  /* Oslobadja se stablo sa rezultatom operacije */
  oslobodi_stablo(&pomocni);

  /* Kreira se presek stabala: prvo se napravi kopija prvog
     stabla kako bi se isto moglo iskoristiti i za preostale
     operacije */
  kopiraj_stablo(koren1, &pomocni);
  kreiraj_presek(&pomocni, koren2);
  printf("Presek: ");
  prikazi_stablo(pomocni);
  putchar('\n');

```

```
  /* Oslobadja se stablo sa rezultatom operacije */
  oslobodi_stablo(&pomocni);

  /* Kreira se razlika stabala: prvo se napravi kopija prvog
     stabla kako bi se isto moglo iskoristiti i za preostale
     operacije; */
  kopiraj_stablo(koren1, &pomocni);
  kreiraj_razliku(&pomocni, koren2);
  printf("Razlika: ");
  prikazi_stablo(pomocni);
  putchar('\n');

  /* Oslobadja se stablo sa rezultatom operacije */
  oslobodi_stablo(&pomocni);

  /* Oslobadjaju se i polazna stabla */
  oslobodi_stablo(&koren2);
  oslobodi_stablo(&koren1);

  return 0;
}
```

Rešenje 4.21

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

/* Ukljucuje se biblioteka za rad sa stablima */
#include "stabla.h"

#define MAX 50

/* Funkcija koja obilazi stablo sa leva na desno i smesta
   vrednosti cvorova u niz. Povratna vrednost funkcije je broj
   vrednosti koje su smestene u niz. */
int kreiraj_niz(Cvor * koren, int a[])
{
  int r, s;

  /* Stablo je prazno - u niz je smesteno 0 elemenata */
  if (koren == NULL)
    return 0;

  /* Dodaju se u niz elementi iz levog podstabla */
  r = kreiraj_niz(koren->levo, a);

  /* Tekuca vrednost promenljive r je broj elemenata koji su
     upisani u niz i na osnovu nje se moze odrediti indeks novog
     elementa */

  /* Smesta se vrednost iz korena */
```

```
  a[r] = koren->broj;

  /* Dodaju se elementi iz desnog podstabla */
  s = kreiraj_niz(koren->desno, a + r + 1);

  /* Racuna se indeks na koji treba smestiti naredni element */
  return r + s + 1;
}

/* Funkcija sortira niz tako sto najpre elemente niza smesti u
   stablo, a zatim kreira novi niz prolazeci kroz stablo sa leva
   u desno.

   Ovaj nacin sortiranja je primer sortiranja koje nije "u
   mestu" kao sto je to slucaj sa ostalim opisanim algoritmima
   sortiranja jer se sortiranje vrsi u pomocnoj dinamickoj
   strukturi, a ne razmenom elemenata niza. */
void sortiraj(int a[], int n)
{
  int i;
  Cvor *koren;

  /* Kreira se stablo smestanjem elemenata iz niza u stablo */
  koren = NULL;
  for (i = 0; i < n; i++)
    dodaj_u_stablo(&koren, a[i]);

  /* Infiksnim obilaskom stabla elementi iz stabla se prepisuju
     u niz a */
  kreiraj_niz(koren, a);

  /* Stablo vise nije potrebno pa se oslobadja memorija koju
     zauzima */
  oslobodi_stablo(&koren);
}

int main()
{
  int a[MAX];
  int n, i;

  /* Ucitavaju se dimenzija i elementi niza */
  printf("n: ");
  scanf("%d", &n);
  if (n < 0 || n > MAX) {
    printf("Greska: pogresna dimenzija niza!\n");
    return 0;
  }

  printf("a: ");
  for (i = 0; i < n; i++)
    scanf("%d", &a[i]);
```

```
  /* Poziva se funkcija za sortiranje */
  sortiraj(a, n);

  /* Ispisuje se rezultat */
  for (i = 0; i < n; i++)
    printf("%d ", a[i]);
  printf("\n");

  return 0;
}
```

Rešenje 4.22

```
#include<stdio.h>
#include<stdlib.h>

/* Ukljucuje se biblioteka za rad sa stablima */
#include "stabla.h"

/* a) Funkcija koja izracunava broj cvorova stabla */
int broj_cvorova(Cvor * koren)
{
  /* Ako je stablo prazno, broj cvorova je nula */
  if (koren == NULL)
    return 0;

  /* U suprotnom je broj cvorova stabla jednak zbiru broja
     cvorova u levom podstablu i broja cvorova u desnom
     podstablu - 1 se dodaje zato sto treba racunati i koren */
  return broj_cvorova(koren->levo) + broj_cvorova(koren->desno) +
      1;
}

/* b) Funkcija koja izracunava broj listova stabla */
int broj_listova(Cvor * koren)
{
  /* Ako je stablo prazno, broj listova je nula */
  if (koren == NULL)
    return 0;

  /* Proverava se da li je tekuci cvor list */
  if (koren->levo == NULL && koren->desno == NULL)
    /* Ako jeste vraca se 1 - to ce kasnije zbog rekurzivnih
       poziva uvecati broj listova za 1 */
    return 1;

  /* U suprotnom se prebrojavaju listovi koje se nalaze u
     podstablima */
  return broj_listova(koren->levo) + broj_listova(koren->desno);
}
```

```
39 /* c) Funkcija koja stampa pozitivne vrednosti listova stabla */
   void pozitivni_listovi(Cvor * koren)
41 {
     /* Slucaj kada je stablo prazno */
43   if (koren == NULL)
       return;
45
     /* Ako je cvor list i sadrzi pozitivnu vrednost */
47   if (koren->levo == NULL && koren->desno == NULL
         && koren->broj > 0)
49     /* Stampa se */
       printf("%d ", koren->broj);
51
     /* Nastavlja se sa stampanjem pozitivnih listova u podstablima
53    */
     pozitivni_listovi(koren->levo);
55   pozitivni_listovi(koren->desno);
   }
57
   /* d) Funkcija koja izracunava zbir cvorova stabla */
59 int zbir_svih_cvorova(Cvor * koren)
   {
61   /* Ako je stablo prazno, zbir cvorova je 0 */
     if (koren == NULL)
63     return 0;

65   /* Inace, zbir cvorova stabla izracunava se kao zbir korena i
        svih elemenata u podstablima */
67   return koren->broj + zbir_svih_cvorova(koren->levo) +
         zbir_svih_cvorova(koren->desno);
69 }

71 /* e) Funkcija koja izracunava najveci element stabla */
   Cvor *najveci_element(Cvor * koren)
73 {
     /* Ako je stablo prazno, obustavlja se pretraga */
75   if (koren == NULL)
       return NULL;
77
     /* Zbog prirode pretrazivackog stabla, vrednosti vece od
79      korena se nalaze u desnom podstablu */

81   /* Ako desnog podstabla nema */
     if (koren->desno == NULL)
83     /* Najveca vrednost je koren */
       return koren;
85
     /* Inace, najveca vrednost se trazi desno */
87   return najveci_element(koren->desno);
   }
89
```

```
/* f) Funkcija koja izracunava dubinu stabla */
int dubina_stabla(Cvor * koren)
{
  /* Dubina praznog stabla je 0 */
  if (koren == NULL)
    return 0;

  /* Izracunava se dubina levog podstabla */
  int dubina_levo = dubina_stabla(koren->levo);

  /* Izracunava se dubina desnog podstabla */
  int dubina_desno = dubina_stabla(koren->desno);

  /* Dubina stabla odgovara vecoj od dubina podstabala - 1 se
     dodaje jer se racuna i koren */
  return dubina_levo >
      dubina_desno ? dubina_levo + 1 : dubina_desno + 1;
}

/* g) Funkcija koja izracunava broj cvorova na i-tom nivou
   stabla */
int broj_cvorova_na_itom_nivou(Cvor * koren, int i)
{
  /* Ideja je spustanje kroz stablo sve dok se ne stigne do
     trazenog nivoa */

  /* Ako nema vise cvorova, nema spustanja niz stablo */
  if (koren == NULL)
    return 0;

  /* Ako se stiglo do trazenog nivoa, vraca se 1 - to ce kasnije
     zbog rekurzivnih poziva uvecati broj cvorova za 1 */
  if (i == 0)
    return 1;

  /* Inace, spusta se jedan nivo nize i u levom i u desnom
     postablu */
  return broj_cvorova_na_itom_nivou(koren->levo, i - 1)
      + broj_cvorova_na_itom_nivou(koren->desno, i - 1);
}

/* h) Funkcija koja ispisuje sve elemente na i-tom nivou */
void ispis_nivo(Cvor * koren, int i)
{
  /* Ideja je slicna ideji iz prethodne funkcije */

  /* Nema vise cvorova, nema spustanja kroz stablo */
  if (koren == NULL)
    return;

  /* Ako se stiglo do trazenog nivoa - ispisuje se vrednost */
  if (i == 0) {
```

```
    printf("%d ", koren->broj);
143     return;
  }
145   /* Inace, spustanje se nastavlja za jedan nivo nize i u levom
     i u desnom podstablu */
147   ispis_nivo(koren->levo, i - 1);
  ispis_nivo(koren->desno, i - 1);
149 }

151 /* i) Funkcija koja izracunava maksimalnu vrednost na i-tom
   nivou stabla */
153 Cvor *najveci_element_na_itom_nivou(Cvor * koren, int i)
{
155   /* Ako je stablo prazno, obustavlja se pretraga */
  if (koren == NULL)
157     return NULL;

159   /* Ako se stiglo do trazenog nivoa, takodje se prekida
     pretraga */
161   if (i == 0)
     return koren;
163
   /* Pronalazi se maksimum sa i-tog nivoa levog podstabla */
165   Cvor *a = najveci_element_na_itom_nivou(koren->levo, i - 1);

167   /* Pronalazi se maksimum sa i-tog nivoa desnog podstabla */
  Cvor *b = najveci_element_na_itom_nivou(koren->desno, i - 1);
169
   /* Trazi se i vraca maksimum izracunatih vrednosti */
171   if (a == NULL && b == NULL)
     return NULL;
173   if (a == NULL)
     return b;
175   if (b == NULL)
     return a;
177   return a->broj > b->broj ? a : b;
}
179
/* j) Funkcija koja izracunava zbir cvorova na i-tom nivou */
181 int zbir_cvorova_na_itom_nivou(Cvor * koren, int i)
{
183   /* Ako je stablo prazno, zbir je nula */
  if (koren == NULL)
185     return 0;

187   /* Ako se stiglo do trazenog nivoa, vraca se vrednost */
  if (i == 0)
189     return koren->broj;

191   /* Inace, spustanje se nastavlja za jedan nivo nize i traze se
     sume iz levog i desnog podstabla */
193   return zbir_cvorova_na_itom_nivou(koren->levo, i - 1)
```

```
      + zbir_cvorova_na_itom_nivou(koren->desno, i - 1);
}


/* k) Funkcija koja izracunava zbir svih vrednosti u stablu koje
   su manje ili jednake od date vrednosti x */
int zbir_manjih_od_x(Cvor * koren, int x)
{
  /* Ako je stablo prazno, zbir je nula */
  if (koren == NULL)
    return 0;

  /* Ako je vrednost u korenu manja od trazene vrednosti, zbog
     prirode pretrazivackog stabla treba obici i levo i desno
     podstablo */
  if (koren->broj <= x)
    return koren->broj + zbir_manjih_od_x(koren->levo, x) +
        zbir_manjih_od_x(koren->desno, x);

  /* Inace, racuna se samo suma vrednosti iz levog podstabla jer
     medju njima jedino moze biti onih koje zadovoljavaju uslov */
  return zbir_manjih_od_x(koren->levo, x);
}

int main(int argc, char **argv)
{
  /* Analiza argumenata komandne linije */
  if (argc != 3) {
    fprintf(stderr,
            "Greska! Program se poziva sa: ./a.out nivo
    broj_za_pretragu\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }
  int i = atoi(argv[1]);
  int x = atoi(argv[2]);

  /* Kreira se stablo */
  Cvor *koren = NULL;
  int broj;
  while (scanf("%d", &broj) != EOF)
    dodaj_u_stablo(&koren, broj);

  /* ispisuju se rezultati rada funkcija */
  printf("broj cvorova: %d\n", broj_cvorova(koren));
  printf("broj listova: %d\n", broj_listova(koren));
  printf("pozitivni listovi: ");
  pozitivni_listovi(koren);
  printf("\n");
  printf("zbir cvorova: %d\n", zbir_svih_cvorova(koren));
  if (najveci_element(koren) == NULL)
    printf("najveci element: ne postoji\n");
  else
```

```
245     printf("najveci element: %d\n",
            najveci_element(koren)->broj);
247
  printf("dubina stabla: %d\n", dubina_stabla(koren));
249
  printf("broj cvorova na %d. nivou: %d\n", i,
251        broj_cvorova_na_itom_nivou(koren, i));
  printf("elementi na %d. nivou: ", i);
253 ispis_nivo(koren, i);
  printf("\n");
255 if (najveci_element_na_itom_nivou(koren, i) == NULL)
    printf("Nema elemenata na %d. nivou!\n", i);
257 else
    printf("maksimalni na %d. nivou: %d\n", i,
259         najveci_element_na_itom_nivou(koren, i)->broj);

261 printf("zbir na %d. nivou: %d\n", i,
        zbir_cvorova_na_itom_nivou(koren, i));
263 printf("zbir elemenata manjih ili jednakih od %d: %d\n", x,
        zbir_manjih_od_x(koren, x));
265
  /* Oslobadja se memorija zauzeta stablom */
267 oslobodi_stablo(&koren);

269 return 0;
}
```

Rešenje 4.23

```
#include<stdio.h>
2 #include<stdlib.h>

4 /* Ukljucuje se biblioteka za rad sa stablima */
  #include "stabla.h"
6
  /* Funkcija koja izracunava dubinu stabla */
8 int dubina_stabla(Cvor * koren)
  {
10  /* Dubina praznog stabla je 0 */
    if (koren == NULL)
12    return 0;

14  /* Izracunava se dubina levog podstabla */
    int dubina_levo = dubina_stabla(koren->levo);
16
    /* Izracunava se dubina desnog podstabla */
18  int dubina_desno = dubina_stabla(koren->desno);

20  /* Dubina stabla odgovara vecoj od dubina podstabala - 1 se
       dodaje jer se racuna i koren */
22  return dubina_levo >
```

```
      dubina_desno ? dubina_levo + 1 : dubina_desno + 1;
}

/* Funkcija koja ispisuje sve elemente na i-tom nivou */
void ispisi_nivo(Cvor * koren, int i)
{
  /* Ideja je slicna ideji iz prethodne funkcije */
  /* Nema vise cvorova, nema spustanja niz stablo */
  if (koren == NULL)
    return;

  /* Ako se stiglo do trazenog nivoa - ispisuje se vrednost */
  if (i == 0) {
    printf("%d ", koren->broj);
    return;
  }
  /* Inace, vrsi se spustanje za jedan nivo nize i u levom i u
     desnom podstablu */
  ispisi_nivo(koren->levo, i - 1);
  ispisi_nivo(koren->desno, i - 1);
}

/* Funkcija koja ispisuje stablo po nivoima */
void ispisi_stablo_po_nivoima(Cvor * koren)
{
  int i;

  /* Prvo se izracunava dubina stabla */
  int dubina;
  dubina = dubina_stabla(koren);

  /* Ispisuje se nivo po nivo stabla */
  for (i = 0; i < dubina; i++) {
    printf("%d. nivo: ", i);
    ispisi_nivo(koren, i);
    printf("\n");
  }
}

int main(int argc, char **argv)
{
  Cvor *koren;
  int broj;

  /* Citaju se vrednosti sa ulaza i dodaju se u stablo */
  koren = NULL;
  while (scanf("%d", &broj) != EOF) {
    dodaj_u_stablo(&koren, broj);
  }

  /* Ispisuje se stablo po nivoima */
  ispisi_stablo_po_nivoima(koren);
```

```
76    /* Oslobadja se memorija zauzeta stablom */
      oslobodi_stablo(&koren);
78
      return 0;
80  }
```

Rešenje 4.24

Rešenje 4.25

```
1   #include<stdio.h>
    #include<stdlib.h>
3
    /* Ukljucuje se biblioteka za rad sa stablima */
5   #include "stabla.h"

7   /* Funkcija koja izracunava dubinu stabla */
    int dubina_stabla(Cvor * koren)
9   {
      /* Dubina praznog stabla je 0 */
11    if (koren == NULL)
        return 0;
13
      /* Izracunava se dubina levog podstabla */
15    int dubina_levo = dubina_stabla(koren->levo);

17    /* Izracunava se dubina desnog podstabla */
      int dubina_desno = dubina_stabla(koren->desno);
19
      /* Dubina stabla odgovara vecoj od dubina podstabala - 1 se
21       dodaje jer se racuna i koren */
      return dubina_levo >
23         dubina_desno ? dubina_levo + 1 : dubina_desno + 1;
    }
25
    /* Funkcija koja racuna broj cvorova koji ispunjavaju uslov za
27     AVL stablo */
    int avl(Cvor * koren)
29  {
      int dubina_levo, dubina_desno;
31
      /* Ako je stablo prazno, zaustavlja se brojanje */
33    if (koren == NULL) {
        return 0;
35    }

37    /* Izracunava se dubina levog podstabla korena */
      dubina_levo = dubina_stabla(koren->levo);
39
```

```
  /* Izracunava se dubina desnog podstabla korena */
  dubina_desno = dubina_stabla(koren->desno);

  /* Ako je uslov za AVL stablo ispunjen */
  if (abs(dubina_desno - dubina_levo) <= 1) {
    /* Racuna se broj AVL cvorova u levom i desnom podstablu i
       uvecava za jedan iz razloga sto koren ispunjava uslov */
    return 1 + avl(koren->levo) + avl(koren->desno);
  } else {
    /* Inace, racuna se samo broj AVL cvorova u podstablima */
    return avl(koren->levo) + avl(koren->desno);
  }
}

int main(int argc, char **argv)
{
  Cvor *koren;
  int broj;

  /* Ucitavaju se vrednosti sa ulaza i dodaju u stablo */
  koren = NULL;
  while (scanf("%d", &broj) != EOF) {
    dodaj_u_stablo(&koren, broj);
  }

  /* Racuna se i ispisuje broj AVL cvorova */
  printf("%d\n", avl(koren));

  /* Oslobadja se memorija zauzeta stablom */
  oslobodi_stablo(&koren);

  return 0;
}
```

Rešenje 4.26

```
#include<stdio.h>
#include<stdlib.h>

/* Ukljucuje se biblioteka za rad sa stablima */
#include "stabla.h"

/* Funkcija proverava da li je zadato binarno stablo celih
   pozitivnih brojeva heap. Ideja koja ce biti implementirana u
   osnovi ima pronalazenje maksimalne vrednosti levog i
   maksimalne vrednosti desnog podstabla - ako je vrednost u
   korenu veca od izracunatih vrednosti uoceni fragment stabla
   zadovoljava uslov za heap. Zato ce funkcija vracati
   maksimalne vrednosti iz uocenog podstabala ili vrednost -1
   ukoliko se zakljuci da stablo nije heap. */
int heap(Cvor * koren)
```

```
{
  int max_levo, max_desno;

  /* Prazno sablo je heap - kao rezultat se vraca 0 kao najmanji
     pozitivan broj */
  if (koren == NULL) {
    return 0;
  }
  /* Ukoliko je stablo list... */
  if (koren->levo == NULL && koren->desno == NULL) {
    /* Vraca se njegova vrednost */
    return koren->broj;
  }
  /* Inace... */

  /* Proverava se svojstvo za levo podstablo. */
  max_levo = heap(koren->levo);

  /* Proverava se svojstvo za desno podstablo. */
  max_desno = heap(koren->desno);

  /* Ako levo ili desno podstablo uocenog cvora nije heap, onda
     nije ni celo stablo. */
  if (max_levo == -1 || max_desno == -1) {
    return -1;
  }

  /* U suprotonom proverava se da li svojstvo vazi za uoceni
     cvor. */
  if (koren->broj > max_levo && koren->broj > max_desno) {
    /* Ako vazi, vraca se vrednost korena */
    return koren->broj;
  }

  /* U suprotnom zakljucuje se da stablo nije heap */
  return -1;
}

int main(int argc, char **argv)
{
  Cvor *koren;
  int heap_indikator;

  /* Kreira se stablo koje sadrzi brojeve 100 19 36 17 3 25 1 2
     7 */
  koren = NULL;
  koren = napravi_cvor(100);
  koren->levo = napravi_cvor(19);
  koren->levo->levo = napravi_cvor(17);
  koren->levo->levo->levo = napravi_cvor(2);
  koren->levo->levo->desno = napravi_cvor(7);
  koren->levo->desno = napravi_cvor(3);
```

```
68    koren->desno = napravi_cvor(36);
      koren->desno->levo = napravi_cvor(25);
70    koren->desno->desno = napravi_cvor(1);

72    /* Poziva se funkcija kojom se proverava da li je stablo heap */
      heap_indikator = heap(koren);
74
      /* Ispisuje se rezultat */
76    if (heap_indikator == -1) {
        printf("Zadato tablo nije heap\n");
78    } else {
        printf("Zadato stablo je heap!\n");
80    }

82    /* Oslobadja se memorija zauzeta stablom. */
      oslobodi_stablo(&koren);
84
      return 0;
86  }
```

Rešenje 4.27

Glava 5

Ispitni rokovi

5.1 Programiranje 2, praktični deo ispita, jun 2015.

Zadatak 5.1

Kao argument komandne linije zadaje se ime ulazne datoteke u kojoj se nalaze niske. U prvoj liniji datoteke nalazi se informacija o broju niski, a zatim u narednim linijama po jedna niska ne duža od `50` karaktera.

Napisati program u kojem se dinamički alocira memorija za zadati niz niski, a zatim se na standardnom izlazu u redosledu suprotnom od redosleda čitanja ispisuju sve niske koje počinju velikim slovom.

U slučaju pojave bilo kakve greške na standardnom izlazu ispisati vrednost `-1` i prekinuti izvršavanje programa.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt

Ulazna datoteka (ulaz.txt)
 5
 Programiranje
 Matematika
 12345
 dInAmiCnArEc
 Ispit

Interakcija programa:
 Ispit
 Matematika
 Programiranje
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt

Ulazna datoteka (ulaz.txt)
 2
 maksimalano
 poena

Interakcija programa:
```

Primer 3

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt

Datoteka ulaz.txt ne postoji

Interakcija programa:
  -1
```

Primer 4

```
Poziv: ./a.out

Interakcija programa:
 -1
```

[Rešenje 5.1]

Zadatak 5.2

Data je biblioteka za rad sa binarnim pretraživačkim stablima čiji čvorovi sadrže cele brojeve. Napisati funkciju `int sumirajN (Cvor * koren, int n)` koja izračunava zbir svih čvorova koji se nalaze na n-tom nivou stabla (koren se nalazi na nultom nivou, njegova deca na prvom nivou i tako redom). Ispravnost napisane funkcije testirati na osnovu zadate `main` funkcije i biblioteke za rad sa pretraživačkim stablima.

Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava najpre prirodan broj n, a potom i brojeve sve do pojave nule koje smešta u stablo i ispisuje rezultat pozivanja funkcije `prebrojN` za broj n i tako kreirano stablo. U slučaju greške na standardni izlaz za grešku ispisati `-1`.

Test 1

```
Ulaz:
 2 8 10 3 6 14 13 7 4 0
Izlaz:
  20
```

Test 2

```
Ulaz:
 0 50 14 5 2 4 56 8 52 7 1 0
Izlaz:
  50
```

[Rešenje 5.2]

Zadatak 5.3 Sa standardnog ulaza učitava se broj vrsta i broj kolona celobrojne matrice A, a zatim i elementi matrice A. Napisati program koji će ispisati indeks kolone u kojoj se nalazi najviše negativnih elemenata. Ukoliko postoji više takvih kolona, ispisati indeks prve kolone. Može se pretpostaviti da je broj vrsta i broj kolona manji od `50`. U slučaju greške ispisati vrednost `-1` na standardni izlaz za greške.

Test 1

```
Ulaz:
 4 5
 1 2 3 4 5
  -1 2 -3 4 -5
  -5 -4 -3 -2 1
 -1 0 0 0 0
Izlaz:
 0
```

Test 2

```
Ulaz:
 2 3
 0 0 -5
 1 2 -4
Izlaz:
 2
```

Test 3

```
Ulaz:
 -2
Izlaz:
 -1
```

[Rešenje 5.3]

5.2 Programiranje 2, praktični deo ispita, jul 2015.

Zadatak 5.4

Napisati program koji kao prvi arugment komandne linije prima ime dokumenta u kome treba prebrojati sva pojavljivanja tražene niske (bez preklapanja) koja se navodi kao drugi argument komandne linije (iskoristiti funkciju standardne biblioteke `strstr`). U slučaju bilo kakve greške ispisati `-1` na standardni izlaz za greške. Pretpostaviti da linije datoteke neće biti duže od `127` karaktera.
Potpis funkcije strstr:
`char *strstr(const char *haystack, const char *needle);`
Funkcija traži prvo pojavljivanje podniske needle u nisci haystack, i vraća pokazivač na početak podniske, ili NULL ako podniska nije pronađena.

Primer 1

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt test

Ulazna datoteka (ulaz.txt)
   Ovo je test primer.
   U njemu se rec test javlja
  vise puta. testtesttest

Interakcija programa:
 5
```

Primer 2

```
Poziv: ./a.out

Interakcija programa:
 (na stderr) -1
```

Primer 3

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt foo

Datoteka ulaz.txt ne postoji

Interakcija programa:
 (na stderr) -1
```

Primer 4

```
Poziv:  ./a.out ulaz.txt .

Ulazna datoteka (ulaz.txt) je prazna

Interakcija programa:
 0
```

[Rešenje 5.4]

Zadatak 5.5 Na početku datoteke „trouglovi.txt" nalazi se broj trouglova čije su koordinate temena zapisane u nastavku datoteke. Napisati program koji učitva trouglove, i ispisuje ih na standardni izlaz sortirane po površini opadajuće (koristiti Heronov obrazac: $P = \sqrt{s * (s-a) * (s-b) * (s-c)}$, gde je s poluobim trougla). U slučaju bilo kakve greške ispisati `-1` na standardni izlaz za greške. Ne praviti nikave pretpostavke o broju trouglova u datoteci, i proveriti da li je datoteka ispravno zadata.

Primer 1

```
Ulazna datoteka (trouglovi.txt)
 4
  0 0 0 1.2 1 0
  0.3 0.3 0.5 0.5 0.9 1
 -2 0 0 0 0 1
 -2 0 0 0 0 1

Interakcija programa:
 2 0 2 2 -1 -1
 -2 0 0 0 0 1
 0 0 0 1.2 1 0
 0.3 0.3 0.5 0.5 0.9 1
```

Primer 2

```
Ulazna datoteka
      (trouglovi.txt)
 3
  1.2 3.2 1.1 4.3

Interakcija programa:
 -1
```

Primer 3

```
Datoteka (trouglovi.txt) ne postoji

Interakcija programa:
 -1
```

Primer 2

```
Ulazna datoteka
      (trouglovi.txt)
 0

Interakcija programa:
```

[Rešenje 5.5]

Zadatak 5.6 Data je biblioteka za rad sa binarnim pretraživačkim stablima celih brojeba. Napisati funkciju
`int f3(Cvor *koren, int n)`
koja u datom stablu prebrojava čvorove na n-tom nivou, koji imaju tačno jednog potomka. Pretpostaviti da se koren nalazi na nivou `0`. Ispravnost napisane funkcije testirati na osnovu zadate `main` funkcije i biblioteke za rad sa stablima.

Test 1

```
Ulaz:
  1 5 3 6 1 4 7 9
Izlaz:
 1
```

Test 2

```
Ulaz:
 2 5 3 6 1 0 4 7 9
Izlaz:
 2
```

Test 3

```
Ulaz:
 0 4 2 5
Izlaz:
 0
```

Test 4

```
Ulaz:
  3
Izlaz:
 0
```

Test 5

```
Ulaz:
 -1 4 5 1 7
Izlaz:
 0
```

[Rešenje 5.6]

5.3 Rešenja

Rešenje 5.1

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <ctype.h>
#define MAX 50

void greska()
{
  printf("-1\n");
  exit(EXIT_FAILURE);
}

int main(int argc, char *argv[])
{

  FILE *ulaz;
  char **linije;
  int i, j, n;

  /* Proverava argumenata komandne linije. */
  if (argc != 2) {
    greska();
  }

  /* Otvaranje datoteke cije ime je navedeno kao argument
     komandne linije neposredno nakon imena programa koji se
     poziva. */
  ulaz = fopen(argv[1], "r");
  if (ulaz == NULL) {
    greska();
  }

  /* Ucitavanje broja linija. */
  fscanf(ulaz, "%d", &n);

```

```
  /* Alociranje memorije na osnovu ucitanog broja linija. */
  linije = (char **) malloc(n * sizeof(char *));
  if (linije == NULL) {
    greska();
  }
  for (i = 0; i < n; i++) {
    linije[i] = malloc(MAX * sizeof(char));
    if (linije[i] == NULL) {
      for (j = 0; j < i; j++) {
        free(linije[j]);
      }
      free(linije);
      greska();
    }
  }

  /* Ucitavanje svih n linija iz datoteke. */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    fscanf(ulaz, "%s", linije[i]);
  }

  /* Ispisivanje u odgovarajucem poretku ucitane linije koje
     zadovoljavaju kriterijum. */
  for (i = n - 1; i >= 0; i--) {
    if (isupper(linije[i][0])) {
      printf("%s\n", linije[i]);
    }
  }

  /* Oslobadjanje memorije koja je dinamicki alocirana. */
  for (i = 0; i < n; i++) {
    free(linije[i]);
  }

  free(linije);

  /* Zatvaranje datoteku. */
  fclose(ulaz);

  return 0;

}
```

Rešenje 5.2

```
#include <stdio.h>
#include "stabla.h"


int sumirajN (Cvor * koren, int n){
    if(koren==NULL){
```

```
            return 0;
    }

    if(n==0){
        return koren->broj;
    }

    return sumirajN(koren->levo, n-1) + sumirajN(koren->desno, n-1);
}


int main(){
    Cvor* koren=NULL;
    int n;
    int nivo;

    scanf("%d", &nivo);


    while(1){

        scanf("%d", &n);

        /* Ukoliko je korisnik uneo 0, prekida se dalje citanje. */
        if(n==0){
            break;
        }

        /* A ako nije, dodaje se procitani broj u stablo. */
        dodaj_u_stablo(&koren, n);

    }

    /* Ispisuje se rezultat rada trazene funkcije */
    printf("%d\n", sumirajN(koren,nivo));

    /* Oslobadja se memorija */
    oslobodi_stablo(&koren);

    return 0;
}
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "stabla.h"

Cvor* napravi_cvor(int b ) {
    Cvor* novi = (Cvor*) malloc(sizeof(Cvor));
    if( novi == NULL)
        return NULL;

    /* Inicijalizacija polja novog Cvora */
```

```
11      novi->broj = b;
        novi->levo = NULL;
13      novi->desno = NULL;

15      return novi;
}
17

19  void oslobodi_stablo(Cvor** adresa_korena)  {
          /* Prazno stablo i nema sta da se oslobadja */
21      if( *adresa_korena == NULL)
            return;
23
        /* Rekurzivno  se oslobadja najpre levo, a onda i desno podstablo
        */
25      if( (*adresa_korena)->levo )
            oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->levo);
27      if( (*adresa_korena)->desno)
            oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->desno);
29
        free(*adresa_korena);
31      *adresa_korena =NULL;
}
33

35  void proveri_alokaciju( Cvor* novi) {
        if( novi == NULL) {
37          fprintf(stderr, "Malloc greska za nov cvor!\n");
            exit(EXIT_FAILURE);
39      }
}
41
    void dodaj_u_stablo(Cvor** adresa_korena, int broj) {
43      /* Postojece stablo je prazno*/
        if( *adresa_korena == NULL){
45          Cvor* novi = napravi_cvor(broj);
            proveri_alokaciju(novi);
47          *adresa_korena = novi;  /*  Kreirani Cvor novi ce biti od
        sada koren stabla*/
            return;
49      }

51      /* Brojevi se smestaju u uredjeno binarno stablo, pa
        ako je broj koji se ubacuje manji od broja koji je u korenu onda
        se dodaje u levo podstablo. */
53      if( broj < (*adresa_korena)->broj)
            dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->levo, broj);
55      /* Ako je broj manji ili jednak od broja koji je u korenu stabla,
         dodaje se nov Cvor desno od korena. */
        else
57          dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->desno, broj);
}
```

```c
#ifndef __STABLA_H__
#define __STABLA_H__ 1

/* Struktura kojom se predstavlja Cvor stabla */
typedef struct dcvor{
    int broj;
    struct dcvor* levo, *desno;
} Cvor;

/* Funkcija alocira prostor za novi Cvor stabla, inicijalizuje polja
    strukture i vraca pokazivac na nov Cvor */
Cvor* napravi_cvor(int b );

/* Funkcija oslobadja dinamicki alociran prostor za stablo
 * Nakon oslobadjanja se u pozivajucoj funkciji koren
 * postavljana NULL, jer je stablo prazno  */
void oslobodi_stablo(Cvor** adresa_korena);


/* Funkcija proverava da li je novi Cvor ispravno alociran,
 * i nakon toga prekida program */
void proveri_alokaciju( Cvor* novi);


/* Funkcija dodaje nov Cvor u stablo i
 * azurira vrednost korena stabla u pozivajucoj funkciji.
 */
void dodaj_u_stablo(Cvor** adresa_korena, int broj);

#endif
```

Rešenje 5.3

```c
#include <stdio.h>
#define MAX 50


int main()
{
  int m[MAX][MAX];
  int v, k;
  int i, j;
  int max_broj_negativnih, max_indeks_kolone;
  int broj_negativnih;

  /* Ucitavanje dimenzije matrice */
  scanf("%d", &v);
  if (v < 0 || v > MAX) {
    fprintf(stderr, "-1\n");
    return 0;
```

```
18    }
20    scanf("%d", &k);
      if (k < 0 || k > MAX) {
22      fprintf(stderr, "-1\n");
        return 0;
24    }
26    /* Ucitavanje elemenata matrice */
      for (i = 0; i < v; i++) {
28      for (j = 0; j < k; j++) {
          scanf("%d", &m[i][j]);
30      }
      }
32
      /* Pronalazenje kolone koja sadrzi najveci broj negativnih
34       elemenata */
      max_indeks_kolone = 0;
36
      max_broj_negativnih = 0;
38    for (i = 0; i < v; i++) {
        if (m[i][0] < 0) {
40        max_broj_negativnih++;
        }
42
      }
44
      for (j = 0; j < k; j++) {
46      broj_negativnih = 0;
        for (i = 0; i < v; i++) {
48        if (m[i][j] < 0) {
            broj_negativnih++;
50        }
          if (broj_negativnih > max_broj_negativnih) {
52          max_indeks_kolone = j;
          }
54      }

56    }
58    /* Ispisivanje trazenog rezultata */
      printf("%d\n", max_indeks_kolone);
60
      return 0;
62  }
```

Rešenje 5.4

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
  #include <string.h>
```

```c
#define MAX 128

int main(int argc, char **argv)
{
  FILE *f;
  int brojac = 0;
  char linija[MAX], *p;

  if (argc != 3) {
    fprintf(stderr, "-1\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  if ((f = fopen(argv[1], "r")) == NULL) {
    fprintf(stderr, "-1\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  while (fgets(linija, MAX, f) != NULL) {
    p = linija;
    while (1) {
      p = strstr(p, argv[2]);
      if (p == NULL)
        break;
      brojac++;
      p = p + strlen(argv[2]);
    }
  }

  fclose(f);

  printf("%d\n", brojac);

  return 0;
}
```

Rešenje 5.5

```c
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <math.h>

typedef struct _trougao {
  double xa, ya, xb, yb, xc, yc;
} trougao;

double duzina(double x1, double y1, double x2, double y2) {
  return sqrt((x1 - x2) * (x1 - x2) + (y1 - y2) * (y1 - y2));
}

double povrsina(trougao t) {
```

```
  double a = duzina(t.xb, t.yb, t.xc, t.yc);
  double b = duzina(t.xa, t.ya, t.xc, t.yc);
  double c = duzina(t.xa, t.ya, t.xb, t.yb);
  double s = (a + b + c) / 2;
  return sqrt(s * (s - a) * (s - b) * (s - c));
}

int poredi(const void *a, const void *b) {
  trougao x = *(trougao*)a;
  trougao y = *(trougao*)b;
  double xp = povrsina(x);
  double yp = povrsina(y);
  if (xp < yp)
    return 1;
  if (xp > yp)
    return -1;
  return 0;
}

int main() {
  FILE *f;
  int n, i;
  trougao *niz;

  if ((f = fopen("trouglovi.txt", "r")) == NULL) {
    fprintf(stderr, "-1\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  if (fscanf(f, "%d", &n) != 1) {
    fprintf(stderr, "-1\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  if ((niz = malloc(n * sizeof(trougao))) == NULL) {
    fprintf(stderr, "-1\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
  }

  for (i = 0; i < n; i++) {
    if (fscanf(f, "%lf%lf%lf%lf%lf%lf",
          &niz[i].xa, &niz[i].ya,
          &niz[i].xb, &niz[i].yb,
          &niz[i].xc, &niz[i].yc) != 6) {
      fprintf(stderr, "-1\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
    }
  }

  qsort(niz, n, sizeof(trougao), &poredi);

  for (i = 0; i < n; i++)
```

```
    printf("%g %g %g %g %g %g\n",
67   niz[i].xa, niz[i].ya,
     niz[i].xb, niz[i].yb,
69   niz[i].xc, niz[i].yc);

71  free(niz);
    fclose(f);
73
    return 0;
75 }
```

Rešenje 5.6

```
#include <stdio.h>
2 #include "stabla.h"

4 int f3(Cvor * koren, int n)
{
6   if (koren == NULL || n < 0)
      return 0;
8   if (n == 0) {
      if (koren->levi == NULL && koren->desni != NULL)
10      return 1;
      if (koren->levi != NULL && koren->desni == NULL)
12      return 1;
      return 0;
14  }
    return f3(koren->levi, n - 1) + f3(koren->desni, n - 1);
16 }

18 int main()
{
20  Cvor *koren;
    int n;
22
    scanf("%d", &n);
24  koren = ucitaj_stablo();

26  printf("%d\n", f3(koren, n));

28  oslobodi_stablo(&koren);

30  return 0;
}
```

```
1 #include <stdio.h>
  #include <stdlib.h>
3 #include "stabla.h"

5 Cvor *napravi_cvor(int broj)
```

```
{

/* Dinamicki kreiramo cvor */
    Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));

/* U slucaju greske ... */
    if (novi == NULL) {
  fprintf(stderr, "-1\n");
  exit(1);
    }

/* Inicijalizacija */
    novi->vrednost = broj;
    novi->levi = NULL;
    novi->desni = NULL;

/* Vracamo adresu novog cvora */
    return novi;
}

void dodaj_u_stablo(Cvor **koren, int broj)
{

/* Izlaz iz rekurzije: ako je stablo bilo prazno,
   novi koren je upravo novi cvor */
  if (*koren == NULL) {
    *koren = napravi_cvor(broj);
    return;
  }

/* Ako je stablo neprazno, i koren sadrzi manju vrednost
   od datog broja, broj se umece u desno podstablo,
   rekurzivnim pozivom */
  if ((*koren)->vrednost < broj)
    dodaj_u_stablo(&(*koren)->desni, broj);
/* Ako je stablo neprazno, i koren sadrzi vecu vrednost
   od datog broja, broj se umece u levo podstablo,
   rekurzivnim pozivom */
  else if ((*koren)->vrednost > broj)
    dodaj_u_stablo(&(*koren)->levi, broj);

}

void prikazi_stablo(Cvor * koren)
{
/* Izlaz iz rekurzije */
    if (koren == NULL)
  return;

    prikazi_stablo(koren->levi);
    printf("%d ", koren->vrednost);
    prikazi_stablo(koren->desni);
```

```
}

Cvor* ucitaj_stablo() {
  Cvor *koren = NULL;
  int x;
  while (scanf("%d", &x) == 1)
    dodaj_u_stablo(&koren, x);
  return koren;
}

void oslobodi_stablo(Cvor **koren)
{

/* Izlaz iz rekurzije */
    if (*koren == NULL)
  return;

    oslobodi_stablo(&(*koren)->levi);
    oslobodi_stablo(&(*koren)->desni);
    free(*koren);

    *koren = NULL;
}
```

```
#ifndef __STABLA_H__
#define __STABLA_H__ 1

/* Struktura koja predstavlja cvor stabla */
typedef struct cvor {
    int vrednost;   /* Vrednost koja se cuva */
    struct cvor *levi;    /* Pokazivac na levo podstablo */
    struct cvor *desni;   /* Pokazivac na desno podstablo */
} Cvor;

/* Pomocna funkcija za kreiranje cvora. Cvor se kreira
   dinamicki, funkcijom malloc(). U slucaju greske program
   se prekida i ispisuje se poruka o gresci. U slucaju
   uspeha inicijalizuje se vrednost datim brojem, a pokazivaci
   na podstabla se inicijalizuju na NULL. Funkcija vraca
   adresu novokreiranog cvora */
Cvor *napravi_cvor(int broj);

/* Funkcija dodaje novi cvor u stablo sa datim korenom.
   Ukoliko broj vec postoji u stablu, ne radi nista.
   Cvor se kreira funkcijom napravi_cvor(). */
void dodaj_u_stablo(Cvor **koren, int broj);

/* Funkcija prikazuje stablo s leva u desno (tj.
   prikazuje elemente u rastucem poretku) */
void prikazi_stablo(Cvor * koren);

```

```
/* Funkcija ucitava stablo sa standardnog ulaza do kraja ulaza i
    vraca
   pokazican na njegov koren */
Cvor* ucitaj_stablo();

/* Funkcija oslobadja prostor koji je alociran za
   cvorove stabla. */
void oslobodi_stablo(Cvor **koren);

#endif
```